

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
37 A
42

THOMÆ A KEMPIS
CANONICI REGVLARIS
ordin: S. Augustini

DE IMITATIONE CHRISTI

Libri quatuor;

Ex recensione Hereberti Rosweidi Soc: Iesu.

Coloniæ,
Apud Corn: ab Egmondt
A°. M.D C.LVII.

In omnibus requiem quæsivi et nusquam inveni nisi in angello cum libello.

THOMAS A KEMPIS CANONICUS REGULARIS Obiit A°. 1471. 25. Iulii. Ætat. 92.

i et nusquam
m libello.

NONI-
1471.

IESV CHRISTO MESSIÆ,
Christiani hominis
DVCI, DOCTORI, DOMINO:
Qui est
PASTOR BONVS,
Animam ponens pro ovibus suis;
Easque ad Vitæ pascua ducens.
LVX MVNDI;
Quem qui sequitur, non ambulat
in tenebris:
OSTIVM:
Per quem si quis intraverit
Salvabitur.
VIA, VERITAS & VITA:
VIA in exemplo; VERITAS in
promisso, VITA in præmio:
VIA Incipientiū, VERITAS Proficientium; VITA Perfectorum.
Quem securus sequitur Christianus.
Quia VIA est, non metuit *seduci.*
Quia VERITAS, non potest *falli.*
Quia VITA, non timet *mori.*
O beatus tali DVCE Christianus.
Sed si, uti ille ambulavit, ita
& hic ambulaverit.

Adve-

ADvenæ & peregrini ſumus omnes, quotquot in regione longinqua, & terra deſerta, procul à Patriæ finibus extorres degimus: ad quam tamen, (nec enim hîc civitatem manentem habemus) identidem vota noſtra ſuſpirant. Grandis ergo & difficilis nobis reſtat via. Vnde fido & perito Viæ Duce nos opus habere quis neget? Sed ecce adeſt non aliquis magni Ananiæ filius, aut angelus Raphaël è cælo Tobiam ducturus, ſed Angelorum

Do-

Dominus, Æterni Patris Vnigenitus: Tu, inquam, mi IESV, qui es ipſa VIA, VERITAS, & VITA; qui veniſti à Deo magiſter, & VIAM Dei in veritate doces: quin & exemplo ducis ad vitam. Verè enim vita tua nobis vivendi norma eſt; & qui Chriſtianus cenſeri vult, tuis debet inhærere veſtigiis, teſte Diſcipulo, quem diligebas, *Qui dicit ſe in Chriſto manere, debet, ſicut ille ambulavit, & ipſe ambulare.* Quid ni ergo ſequamur Te, ſi non æquis paſſibus,

ſaltem à longe, quantum fert noſtra fragilitas? *Gloria* quippe *magna eſt, ſequi Dominum.*

Tu vero fidiſſime Dux, qui unumquemque noſtrûm compellas, dicens, SEQVERE ME, nam *qui ſequitur me, non ambulat in tenebris*, fac ut poſſimus: da quod jubes. Vides enim quis nos languor occupet; quot nos avocent illecebræ: quot remoræ & obſtacula retineant. O quam pauci in toto corde ſequuntur te, etiam inter eos, qui videntur, imò

pro-

profitentur te propius sequi! Taceo de his, qui à recta & regia via, id est, à vestigiis tuis devii, sequuntur deos alienos, & vadunt post concupiscentias cordis sui. Nempe qui *scientiam viarum tuarum nolunt*, & *viam pacis*, utpote duram & arctam initio, & *vias tuas pulcras non agnoscunt*; ideoque eligunt *viam* illam *latam* & *spaciosam*, quæ floribus ac delitiis amœna ridet, placetque plurimis. Sed, heu, sera pœnitentia damnant errorem; cum se

frustra in via iniquitatis lassatos inveniunt.

Terrent nos eorum vestigia, quantumvis initio blanda; quid enim nisi *contritio, & infelicitas in viis eorum? Videtur via* isthæc initio *bona. sed novissima ejus ducunt ad mortem.* Ideo Te Ducem volumus Domine, qui præcessisti nos; & quid vis, nisi ut sequamur? Non possumus autem sine Te; nisi tu, qui monstras viam, porrigas & manum. Trahe nos post te, & curremus in odorem unguentorum tuorum. De-

duc

duc nos Domine in viam mandatorum tuorum, quia ipſam volumus. Viam autem iniquitatis procul amove à nobis. Duc nos quacunque libet: ſequemur ſecuri; ſeduci non poſſumus te Duce. Eſto, ardua, aſpera, & anguſta ſit via; ſequemur volentes, modo tu nos ducas. Nimium vecors & ignavus eſt miles, qui ſequi non vult, qua videt Ducem præire.

PRÆMONITIO AD LECTOREM.

Quomodo hi libelli cum fructu legendi.

Idem de aliis quibuscumque piis libris accipe.

1. *CErtum quotidie tempus huic piæ lectioni præfige. illudque inviolabiliter, quoad fieri potest, observa. Si justa occupatio horam statutam occupat aut surripit; proxima illud recupera. Nonne, cum certum quotidie tempus, idque satis lubenter & large detur corpori per cibum, somnum, recreationem, &c. reficiendo; par erit, ut & animæ tanto digniori, aliqua temporis portio non negetur?*

2. *Præpara animam tuam ad lectionem inprimis pura intentione, qua solum animæ tuæ profectum quæ-*

NITIO
TOREM.

li cum fructu
.

uibuscumque
accipe.

uotidie tempus ctioni præfige. r, quoad fieri justa occupatio it aut surripit; . Nonne, cum s, idque satis ur corpori per eationem, &c. & animæ tan- emporis portio

m tuam ad ra intentione, rofectum qua-

ras;

ras; deinde brevi mentis elevatione, qua roges donari tibi cælitus lumen intellectus, seu gratiam, qua capax fiat animus rei lectæ; ut cognoscas, quid Deus requirat a te; unà cum serio proposito, cognitam Dei voluntatem exequendi. Huic præparationi aptissimam Formulam tradit ipse Thomas noster lib. 3. cap. 2, *quam proinde piæ lectioni semper præmitti suadeo.*

3. *Non cursim & festinanter, uti supra quoque* ad Lectorem *monuimus, sed tractim, serio, & magna cum attentione legendum. Cum debita mora, inquit recens pius auctor, & quiete interposita, ut divinæ illustrationi sit locus, subinde parumper subsistendo, lecta recolendo, & qua ratione in praxin reduci possint, dispiciendo. Porro certa & ordinata sit lectio, Vagam & desultoriam fuge. Fastidientis stomachi est multa degustare; nulli certo ferculo acquiescere.*

Sic

Sic inquinatur magis corpus quam alitur. Ex ordine itaque lege librum, quem sumpseris legendum. Illa tamen quæ te magis concernunt, & affectus moresque tuos propius attingunt, sæpius relegere nihil vetat, imò proderit plurimum; maximè si particulare Examen adjunxeris.

4 *Pios affectus lectioni congruentes elicere stude. Alias inanis erit lectio, quæ quidem intellectum illuminat, sed affectum non inflammat. Ideoque inserendæ subinde piæ aspirationes ad Deum, quo petatur gratia exequendi quæ legis. Proposita etiam practica formanda, quæ lectioni respondeant. Quin & illustriora quædam dicta, vel monita selige, ac repone in ventrem memoriæ, quæ subinde rumines ac expendas; vel quæ tanquam sagittas è pharetra opportune, cum usus feret, depromas contra tentationem, hoc, vel illud vitium, quo magis laboras, &c. vel quæ*

tur magis corpus quam
dine itaque lege librum,
feris legendum. Illa ta-
nagis concernunt, & af-
que tuos propius attin-
elegere nihil vetat, imo
mum; maximè si par-
nen adjunxeris.
fectus lectioni congru-
ude. Alias inanis erit
uidem intellectum illu-
ectum non inflammat.
ndæ subinde piæ aspi-
um, quo petatur gra-
quæ legis. Proposita
formanda, quæ lectio-
Quin & illustriora
vel monita selige, ac
m memoriæ, quæ sub-
expendas; vel quæ
s è pharetra oppor-
feret, depromas con-
hoc, vel illud vi-
laboras, &c. vel quæ
tan-

tanquam calcaria virtutis, humilitatis, patientiæ, divini amoris, &c. adhibeas.

5 *Claude lectionem brevi aspiratione ad Deum, ut semen in terram cordis tui jactum servet, ac fecundet, ut fructum in tempore suo proferat. Porro ne hæc fastidias, quasi magno temporis impendio constent; Scito momento pœne, & unico mentis suspirio ista fieri posse. Quod si tamen mora nonnulla opus; ne pigeat: nullibi melius tempus collocaveris. Vide quam in aliis multis rebus, vanis sæpe, & parvi momenti, nulla nobis gravis sit mora.*

Has legendi leges si diligenter observent hujus de Imitat. libelli lectores, Christus deinceps forte plures habebit imitatores.

ELO-

ELOGIA

Hiſce THOMÆ de KEMPIS Libris ab Illuſtribus ſanctitate & doctrina viris attributa.

S. IGNATIVS Societatis Ieſu Fundator.

IS, teſte Orlandino, *Hieronymum Natalem, quo die primum receptus eſt, monuit, quotidie caput ex hoc libello, in quo meditaretur, legeret: tum alia capita, ut neceſſitas vel infirmitas poſtularet. Idque dixit B. Pater, cum mirifica (uti ſemper ſolebat) laude ejus Libelli: addens fore, quod in ſe ipſe quidem eſſet expertus, ubi etiam fortuito aperiret, ut quæ præſenti neceſſitati convenien-*

tia essent, occurrerent. In Hist. Societ. pag. 1, lib. 5.

Nec minus, quod aliis suadebat faciendum, ipse præstabat. Testatur LVDOVICVS GONZALEZ, *solitum fuisse S. Patrem quotidie unum caput ex libello* THOMÆ *de* KEMPIS (qui tunc quidem censebatur esse Ioannis Gersonis) *legere, eo quo posita sunt ordine: à prandio alterum, quodcunque fortuita libri apertio obtulisset, semperque in eo invenisse, quod præsenti animæ statui congrueret: adeoque tam ei familiarem fuisse libellum, ut hujus documenta in illius moribus, verbis, & actionibus quasi spectare liceret.* Ita testatur LVDOV. GONZALEZ, qui Io-

annis III Lusitaniæ Regis jussu B. Ignatii vitam ac mores studiosius observaverat; in Actis quæ M. S. Romæ extant in domo Professa.

Idem confirmat Petrus Ribadeneira l. 1, c. 13. Vit. *S. P. Ignatii*, ubi sic habet.

THOMÆ *de* KEMPIS *de Imitatione Christi Libello plurimum tum utebatur, illiusque lectionem valde semper probavit: atque illius Libri spiritum, & doctrinam hausit, tam avide arripuit, tam perfecte in se expressit: ut (multorum judicio) Ignatii vita solida quadam, eminens, ac viva esset imago, eorum præceptorum omnium, quæ aureo illo Libello continentur.*

Car-

Cardinalis Baronius.

FABIANVS IVSTINIANVS, è Congreg. Orat. Episcopus Adjacensis lib. 2, p 1, de sacro Concion. loquens de Thoma nostro, ita scribit: *Libellum de Imitat. Christi, quem ceteris omnibus privatæ authoritatis præferendum ab iis qui vitæ spirituali dant operam, cum viris gravissimis sentio. Sane Illustrissimum* BARONIVM *inter ævi nostri doctissimos juxta ac piissimos, nulli doctrina, nulli pietate secundum, non semel dicentem audivi, A nemine erga divina bene affecto, sine spirituali profectu aliquando legi posse. Ita ille.*

Cardin. Bellarminus.

Lib. de Scriptoribus Eccleſ. ita de hoc libello loquitur :

OPuſculum eſt utiliſſimum, & jure in tota Eccleſia, ſummo omnium conſenſu, receptum, & frequentatum, & in omnes linguas converſum. Ego certe ab adoleſcentia, & uſque ad ſenectam, hoc Opuſculum ſæpiſſime volvi, & revolvi: & ſemper mihi novum apparuit, & nunc etiam mirifice cordi meo ſapit.

Ioannes Venduillius Epiſ. Tornacenſis.

IS quoties Thomam à Kempis ſibi depoſceret ad legendum,

dum, (quod indies factitabat) non alia voce, quam DA LIBRUM κατ' ἐξοχὴν utebatur. Ita testatur Heribert. Rosweydus.

Ludovicus Granatensis,

Illustris ex Ord. Præd. Eccl. Scriptor, & Spiritualis vitæ Magister.

HIc in Præfat. ad hosce libellos in Hispanicum idioma à se conversos mirus & multus est in eorum encomiis. Longum esset, adferre singula: vix tamen abstineo, quin hæc pauca:

Censet Librum esse omni laude ac fama majorem; ut post audita quantalibet ejus en-

comitis, si ipse experiri velis, cogaris dicere cum Regina Saba, Major est sapientia, & opera tua, quam rumor, quem audivi. *Tu ipse, Lector*, inquit, *fac periculum, Proba, tange, gusta, videbisque vim verborum, & manna comedes, in quo omne genus saporis, ut olim Israëlitæ, reperies.* Et post pauca ostendit, *hic esse quasi Alexipharmacon contra omnes morbos animæ*; Additque, *immensam Dei providentiam agnosci in hoc libello, ut qui tam paucis, sed spiritu plenis verbis tam multa suggerit adeo efficacia ad movendum cor hominis, &c.*

Demum concludens ait: *Ut ergo eum circumferas, sinu-*

que

que gestes assidue, excudendum parva & commoda forma curavi, ne esset oneri, qui lectus ipse molestus non est, habeatque fidum viæ hujus vitæ comitem, solamen in adversis, doctorem ducemque in dubiis: Artem praxinque recte orandi hinc haurias, ac piè vivendi normam, nec non bene beateque moriendi scientiam.

Quamobrem amicum hunc recipe, nec à latere tuo dimitte semel lectum, iterum iterumque relege; non enim tædium adferet ejus lectio, mihi crede, quin decies repetita placebit, & in verbis licet eisdem, nova semper occurrent, videbisque divini spiritus indolem, qui nunquam exhauritur. Accipe mu-

nus hoc grato animo, quod Deus immensa bonitate nobis contulit, eoque in commodum tuum utere & fruere. Hæc Ludov. Granat.

Baltassar Alvarez è Societate Iesu.

Ejus viri sanctitate celebris præclaram de hoc libello existimationem *Ludovicus de Ponte,* & ipse perquam religiosus scriptor commemorat his verbis:

Eius sententiis frequenter utebatur in Exhortationibus, eo quod cordi adhærescant, Deusque illas imprimat bono affectu legentibus. Et cum esset Visitator Provinciæ Aragoniæ,

fecit ut in ea agnoſcerent ejus libri uſum : cujus emolumentum experientia illi perceperunt, invenientes ſinguli, quacunque ex parte eum aperirent, quod animæ ſuæ conveniebat. In vita P. Alvarez.

Iulius Nigronius è Societate Ieſu.

L*Ibellus hic*, inquit, *videtur mihi continere ſuccum totius vitæ ſpirit. compendium perfectionis, quintam, ut ita dicam, eſſentiam religioſæ vitæ ac ſanctitatis, diuturnæ meditationis alembico per virum experientiſſimum expreſſam, tum ex aliis ſpiritualibus libris, tum ex unctione Spiritus ſancti.*

Mox verba *Senecæ Epist.* 54, nescio quem Sextii Stoici librum commendantis usurpat; eaque Thomæ nostro verius applicat: *Quantum in illo vigoris est? quantum animi? hoc non in omnibus Philosophis invenies. Quorundam scripta clarum tantum habent nomen, cætera exsanguia sunt, instituunt, disputant, cavillantur, non faciunt animum, quia non habent. cum legeris* Thomam, *dices, vivit, viget, liber est, supra hominem est, dimittit me plenum ingentis fiduciæ. In quacunque positione mentis sim, cum lego hunc, (fatebor tibi) libet omnes casus provocare.* Verissimè. *tract.* 5. Ascet. cap. 3, n. 15.

Ludo-

Ludovicus Molina è Soc. Iesu celebris Theologus.

HIc nullis occupationibus se præpediri sinebat, quin quotidie unum caput hujus tam præclari libelli legeret; ut tradunt annuæ litteræ Anni 1600 *in Collegio Madridiano.*

Auctores Directorii Exercitiorum Societ. Iesu.

HI tanti æstimant hunc Librum, ut eum unum legi permittant ab eo, qui facit Ex*ercitia in Hebdomada prima, quo tempore quævis alia lectio interdicitur.* Direct. Exercit. cap. 3, parag. 2.

Georgius Mayr, è Societate Iesu,

Qui hosce libellos in Græcam linguam transtulit, ita scribit ad *Claud. Aquavivam* Præpositum Generalem.

I*N tanta piorum libellorum copia vix ullum extare arbitror, quem tanto studio universa Societas nostra jam inde à sui primordio complexa sit, atque illum* de Imitatione Christi: *neque injuria. Probe enim novimus* B. *Ignatium Loyolam, nostrûm omnium Parentem, ac Ducem, non solum magnifice de eo sensisse, sed quotidiano usu, lectioneque familiarissimum eum sibi; filiis vero*

Mayr, è Socie-
e Ieſu,

ellos in Græcam
nſtulit, ita ſcribit
quavivam Præpo-
alem.

*iorum libellorum
lum extare arbi-
to ſtudio univer-
ra jam inde à
omplexa ſit, at-
nitatione Chri-
ia. Probe enim
gnatium Loyo-
mnium Paren-
n, non ſolum
enſiſſe, ſed quo-
ionque fami-
ſibi; filiis ve-*

ro

ro ſuis (quoniam quem ipſe ex eo progreſſum hauſerat, non minorem in iis volebat, ſperabatque) commendatiſſimum reddidiſſe: ut ſuo exemplo, illius non minus doctrinam haurirent avidè, quam ſpiritum ſancte, perfecteque viva quadam imagine in ſe ipſi exprimerent. Quo ſane conſecutum videmus, ut Societas noſtra, dum Orbem prope univerſum pervadit, aureum hunc Libellum circumtulerit, ejuſque amorem magnis æque ac parvis, tam in ſæculi patentiori agro, quam Religionis paradiſo agentibus inſtillarit, uſumque ſingularem ſummo omnium quæſtu commendarit. Eo quidem opportunius, quod mirabili Dei providentia in tot, tam-

que

que variarum nationum ubique extra Europam ſparſarum linguas tranſlatus ſit.

Cæterum plures docti, graveſque viri, non ſolum Ordinis noſtri, ſed alii quoque perſæpe mirati ſunt hunc pium Auctorem tot Gentium, etiam Barbararum, linguis, tanta cum utilitate nunc loquentem, apud ſolos Græcos hactenus tacuiſſe: cum hæc tamen lingua tam ob ſuam præſtantiam, quam in cæteras linguas, ac ſcientias collata beneficia, eum ſibi præ aliis jure vendicare poſſe videri queat. Quare non tam meo more, quo hanc linguam à puero me proſecutum eſſe non invitus fateor, quam aliorum, in primis vero Patrum noſtrorum

hor-

hortatu, eum interpretandum suscepi.

Rex Mauritaniæ.
Ex Henrico Sommalio, Societ. Iesu Sacerd.

In Epist. ad Leonardum Bettenium, Cœnobii S. Trudonis Abbatem.

Quanta sit hujus Libelli dignitas, quæ se omnibus longe, lateque probavit, vel ex hoc liquido patet, quod post sacros Codices, nullus tam crebro typis fuerit excusus, nullus tam cupide ab omnibus expetitus, ac lectitatus, à summis, mediis, infimis: nullus, qui in tam varias sit linguas transfusus, atque omnium calculis approbatus. Referam hic, quod nisi gra-

gravissimis testimoniis niteretur, incredibile videri posset.

Cum quidam è nostra Societate Iesu, ante annos plus minus duodeviginti, Argirium Mauritaniæ profectus fuisset, pretium redemptionis captivorum laturus; Rex, qui aliquando Christianus fuerat, eum in suam duxit Bibliothecam, varia librorum supellectili instructam. Varios hic illi Codices visendos porrigit, atque in his Libellum de Imitando Christo, vulgari Turcarum lingua conversum. Adjecit autem pluris se unicum illum facere, quam reliquos omnes Mahumetanorum.

Supervacaneum hic esset percensere mirabiles, ex hujus Li-

belli lectione, animorum metamorphoses, innumerasque eorum conversiones, quos ad arctam salutis semitam, à via lata, & spatiosa, traduxit: præsertim cum & illæ plerisque notæ sint; & proclive sit cuique in semetipso experiri, quæ, quantaque mutatio dexteræ Excelsi, *si vel leviter ejus doctrinam delibarit, mox consequatur. Audivi ego non raro viros optimos, & in Auctorum optimorum lectione diu, multumque versatos, qui de hoc* Opusculo *dicerent: se, cum mœstitia animi, vel, molestiis aliis afflicti, affectique fuissent, subito lectione unius modo Capitis, in quod forte incidissent, mœrorem omnem abstersisse; animumque à*

mole-

molestiis avocasse. Et post nonnulla: *Fidenter siquidem, & magna cum omnium approbatione assevero: In hoc Auctore totius Christianæ Philosophiæ compendium contineri.*

Hermannus Hugo è Societ. Iesu.

MVltos dicere frequenter audivi, solitos se ex libello Thomæ à Kempis fortuita lectione quærere in mœrore consolationem, neque fere unquam falli. Lib. de Orig. scrib. c. 29.

Plura congerere non fert loci præsentis angustia, sed nec opus, quando ipsa experientia, certissima rerum magistra, sat locuples testimonium exhibet.

THO-

THOMÆ A KEMPIS CANONICI REGVLARIS Ordinis S. AVGVSTINI

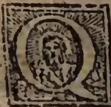
DE IMITATIONE CHRISTI

LIBER PRIMVS.

Admonitiones ; ad ſpiritualem vitam utiles.

CAPVT I.

De imitatione Chriſti, & contemptu omnium vanitatum mundi.

1.

VI ſequitur me, non ambulat in tenebris: dicit Dominus. Hæc ſunt verba Chriſti, quibus admonemur, quatenus vitam ejus & mores imitemur, ſi velimus veraciter illuminari, & ab omni cæcitate cordis liberari.

Summum igitur ſtudium noſtrum ſit, in vita Ieſu Chriſti meditari.

2. Doctrina Chriſti, omnes doctrinas Sanctorum præcellit: & qui ſpiritum haberet, abſconditum ibi manna inveniret.

Sed contingit, quòd multi ex frequenti auditu Euangelii parvum deſiderium ſentiunt: quia ſpiritum Chriſti non habent.

Qui autem vult plenè & ſapide Chriſti verba intelligere; oportet, ut totam vitam ſuam illi ſtudeat conformare.

3. Quid prodeſt tibi, alta de Trinitate diſputare: ſi careas humilitate, unde diſpliceas Trinitati?

Verè, alta verba non fa-

ciunt ſanctum & juſtum : ſed virtuoſa vita efficit Deo charum.

Opto magis ſentire compunctionem, quàm ſcire ejus definitionem.

Si ſcires totam Bibliam exteriùs, & omnium Philoſophorum dicta : quid totum prodeſſet, ſine charitate Dei & gratia?

Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, præter amare Deum, & illi ſoli ſervire.

Iſta eſt ſumma ſapientia, per contemptum mundi tendere ad regna cæleſtia.

4. Vanitas igitur eſt, divitias perituras quærere, & in illis ſperare.

Vanitas quoque eſt, honores ambire, & in al-

tum ſtatum ſe extollere.

Vanitas eſt, carnis deſideria ſequi: & illud deſiderare, unde poſtmodum graviter oportet puniri.

Vanitas eſt, longam vitam optare, & de bona vita parum curare.

Vanitas eſt, præſentem vitam ſolùm attendere: & quæ futura ſunt, non prævidere.

Vanitas eſt, diligere, quod cum omni celeritate tranſit: & illic non feſtinare, ubi ſempiternum gaudium manet.

5. Memento illius frequenter proverbii: quia *non ſatiatur oculus viſu, nec auris impletur auditu.*

Stude ergo cor tuum ab amore viſibilium abſtrahere,

& ad inviſibilia te transferre. Nam ſequentes ſuam ſenſualitatem, maculant conſcientiam, & perdunt Dei gratiam.

CAP. II. *De humili ſentire ſuiipſius.*

1. OMNIS homo naturaliter ſcire deſiderat; ſed ſcientia ſine timore Dei; quid importat?

Melior eſt profectò humilis ruſticus, qui Deo ſervit; quàm ſuperbus Philoſophus, qui ſe neglecto, curſum cæli conſiderat.

Qui benè ſeipſum cognoſcit, ſibi ipſi vileſcit, nec laudibus delectatur humanis.

Si ſcirem omnia quæ in mundo ſunt, & non eſſem in charitate: quid me juvaret

coram Deo, qui me judicaturus est ex facto?

2. Quiesce à nimio sciendi desiderio: quia magna ibi invenitur distractio, & deceptio.

Scientes libenter volunt videri, & sapientes dici.

Multa sunt, quæ scire, parum vel nihil animæ prosunt.

Et valdè insipiens est, qui aliquibus intendit, quam his quæ saluti suæ deserviunt.

Multa verba non satiant animam; sed bona vita refrigerat mentem: & pura conscientia magnam ad Deum præstat confidentiam.

3. Quantò plus & meliùs scis, tantò graviùs inde judicaberis, nisi sanctiùs vixeris.

Noli ergo extolli de ulla

arte vel ſcientia : ſed potiùs time de data tibi notitia.

Si tibi videtur quod multa ſcis, & ſatis bene intelligis: ſcito tamen, quia ſunt multò plura quæ neſcis.

Noli altum ſapere, ſed ignorantiam tuam magis fatere. Quid te vis alicui præferre, cùm plures doctiores te inveniantur, & magis in lege periti?

Si vis utiliter aliquid ſcire, & diſcere: ama neſciri, & pro nihilo reputari.

4. Hæc eſt altiſſima & utiliſſima lectio, ſuiipſius vera cognitio, & deſpectio.

De ſeipſo nihil tenere, & de aliis ſemper benè & altè ſentire, magna ſapientia eſt & perfectio.

Si videris alium apertè peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare: quia nescis, quàm diu possis in bono stare.

Omnes fragiles sumus, sed tu neminem fragiliorem te ipso tenebis.

Cap. III. *De Doctrina veritatis.*

1. Felix, quem veritas per se docet, non per figuras & voces transeuntes, sed sicuti se habet.

Nostra opinio, & noster sensus, sæpè nos fallit, & modicum videt.

Quid prodest magna cavillatio de occultis & obscuris rebus, de quibus nec arguemur

mur in judicio, quia ignoravimus?

Grandis inſipientia, quòd neglectis utilibus & neceſſariis, ultrò intendimus curioſis & damnoſis. Oculos habentes, non videmus.

2. Et quid curæ nobis de generibus & ſpeciebus?

Cui æternum Verbum loquitur, à multis opinionibus expeditur.

Ex uno verbo omnia, & unum loquuntur omnia: & *hoc eſt principium, quod & loquitur nobis.*

Nemo ſine illo intelligit, aut rectè judicat.

Cui omnia unum ſunt, & omnia ad unum trahit, & omnia in uno videt; poteſt ſtabilis corde eſſe, &

in Deo pacificus permanere.

O veritas Deus, fac me unum tecum, in charitate perpetua.

Tædet me ſæpè, multa legere & audire: in te eſt totum quod volo & deſidero.

Taceant omnes Doctores; ſileant univerſæ creaturæ in conſpectu tuo: tu mihi loquere ſolus.

3. Quantò aliquis magis ſibi unitus, & interiùs ſimplificatus fuerit, tantò plura & altiora ſine labore intelligit; quia deſuper lumen intelligentiæ accipit.

Purus, ſimplex, & ſtabilis ſpiritus, in multis operibus non diſſipatur: quia omnia ad Dei honorem operatur, & in ſe otioſus ab omni pro-

pria exquiſitione eſſe nititur.

Quis te magis impedit & moleſtat, quam tua immortificata affectio cordis?

Bonus & devotus homo opera ſua priùs intus diſponit, quæ foris agere debet.

Nec illa trahunt eum ad deſideria vitioſæ inclinationis, ſed ipſe inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis.

Quis habet fortius certamen, quàm qui nititur vincere ſeipſum?

Et hoc deberet eſſe negotium noſtrum; vincere videlicet ſeipſum, & quotidie ſeipſo fortiorem fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita, quamdam imperfectionem ſibi habet annexam; &

omnis ſpeculatio noſtra, quadam caligine non caret.

Humilis tui cognitio, certior via eſt ad Deum, quàm profunda ſcientiæ inquiſitio.

Non eſt culpanda ſcientia, aut quælibet ſimplex rei notitia, quæ bona eſt in ſe conſiderata, & à Deo ordinata: ſed præferenda eſt ſemper bona conſcientia, & virtuoſa vita.

Quia verò plures magis ſtudent ſcire, quàm bene vivere: ideò ſæpè errant, & pænè nullum vel modicum fructum ferunt.

5. O ſi tantam adhiberent diligentiam, ad extirpanda vitia, & virtutes inſerendas, ſicuti ad movendas quæſtiones; non fierent tanta mala

& ſcandala in populo, nec tanta diſſolutio in cœnobiis.

Certè adveniente die judicii, non quæretur à nobis quid legimus, ſed quid fecimus: nec quàm benè diximus, ſed quàm religiosè viximus.

Dic mihi, ubi ſunt modò omnes illi domini & magiſtri, quos benè noviſti dum adhuc viverent, & ſtudiis florerent?

Iam eorum præbendas alii poſſident; & neſcio utrum de eis recogitant. In vita ſua aliquid eſſe videbantur, & modò de illis tacetur.

6. O quàm citò tranſit gloria mundi! Vtinam vita eorum, ſcientiæ ipſorum con-

cordasset! tunc benè studuissent, & legissent.

Quam multi pereunt per vanam scientiam in sæculo, qui parum curant de Dei servitio!

Et quia magis eligunt magni esse quàm humiles, ideò evanescunt in cogitationibus suis.

Verè magnus est, qui magnam habet charitatem.

Verè magnus est, qui in se parvus est, & pro nihilo omne culmen honoris ducit.

Verè prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercora, ut Christum lucrifaciat.

Et verè benè doctus est, qui Dei voluntatem facit, & suam voluntatem relinquit.

CAP. IV. *De providentia in agendis.*

1. NON est credendum omni verbo, nec instinctui; sed cautè & longanimiter res est secundùm Deum ponderanda.

Proh dolor, sæpè malum faciliùs quàm bonum de alio creditur & dicitur, ita infirmi sumus.

Sed perfecti viri non facilè credunt omni enarranti: quia sciunt infirmitatem humanam, ad malum proclivem, & in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia, non esse præcipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere: nec audita vel credita, mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente & conscientioso viro consilium habe: & quære potiùs à meliore instrui, quàm tuas adinventiones sequi.

Bona vita facit hominem sapientem secundùm Deum, & expertum in multis.

Quantò quis in se humilior fuerit, & Deo subjectior: tantò in omnibus erit sapientior, & pacatior.

CAP. V. *De lectione sanctarum Scripturarum.*

1. VERITAS est in Scripturis sanctis quærenda, non eloquentia.

Omnis

Omnis Scriptura ſacra eo ſpiritu debet legi, quo facta eſt.

Quærere potiùs debemus utilitatem in Scripturis, quàm ſubtilitatem ſermonis.

Ita libenter devotos & ſimplices libros legere debemus, ſicut altos & profundos.

Non te offendat auctoritas ſcribentis, utrùm parvæ vel magnæ litteraturæ fuerit; ſed amor puræ veritatis te trahat ad legendum.

Non quæras quis hoc dixerit; ſed, quid dicatur, attende.

2. Homines tranſeunt, ſed veritas Domini manet in æternum. Sine perſonarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus.

Curioſitas noſtra ſæpè nos im-

impedit in lectione Scripturarum, cùm volumus intelligere & discutere, ubi simpliciter esset transeundum.

Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter: nec umquam velis habere nomen scientiæ.

Interroga libenter, & audi tacens verba Sanctorum; nec displiceant tibi parabolæ seniorum: sine causa enim non proferuntur.

Cap. VI. *De inordinatis affectionibus.*

1. QVANDOCVMQVE homo aliquid inordinatè appetit, statim in se inquietus fit.

Superbus & avarus numquam quiescunt: pauper &

humilis ſpiritu, in multitudine pacis converſantur.

Homo qui necdum perfectè in ſe mortuus eſt, citò tentatur, & vincitur in parvis & vilibus rebus.

Infirmus in ſpiritu, & quodammodò adhuc carnalis, & ad ſenſibilia inclinatus, difficulter ſe poteſt à terrenis deſideriis ex toto abſtrahere.

Et ideò ſæpè habet triſtitiam, cùm ſe ſubtrahit: leviter etiam indignatur, ſi quis ei reſiſtit.

2. Si autem proſecutus fuerit quod concupiſcit, ſtatim ex reatu conſcientiæ gravatur: quia ſecutus eſt paſſionem ſuam, quæ nihil juvat ad pacem quam quæſivit.

Resistendo igitur passionibus, invenitur pax vera cordis, non autem eis serviendo.

Non est ergo pax in corde hominis carnalis; non in homine exterioribus dedito, sed in fervido & spirituali.

CAP. VII. *De vana spe, & elatione fugienda.*

1. VANUS est, qui spem suam ponit in hominibus, aut in creaturis.

Non te pudeat aliis servire, amore Iesu Christi: & pauperem in hoc sæculo videri.

Non stes super teipsum, sed in Deo spem tuam constitue.

Fac quod in te est, & Deus aderit bonæ voluntati tuæ.

Non confidas in tua scientia, vel astutia cujuscunque viventis:

ventis : ſed magis in Dei gratia, qui adjuvat humiles, & de ſe præſumentes humiliat.

2. Ne glorieris in divitiis; ſi adſunt; nec in amicis, quia potentes ſunt : ſed in Deo, qui omnia præſtat, & ſeipſum ſuper omnia dare deſiderat.

Non te extollas de magnitudine vel pulchritudine corporis, quæ modica infirmitate corrumpitur & defœdatur.

Non placeas tibi ipſi de habilitate aut ingenio tuo : ne diſpliceas Deo, cujus eſt totum quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorem, ne fortè coram Deo deterior habearis, qui ſcit, quid eſt in homine.

Non ſuperbias de operibus

bonis: quia aliter ſunt judicia Dei, quàm hominum; cui ſæpè diſplicet, quod hominibus placet.

Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conſerves.

Non nocet, ſi omnibus te ſupponas: nocet autem plurimum, ſi vel uni te præponas.

Iugis pax cum humili: in corde autem ſuperbi, zelus & indignatio frequens.

CAP. VIII. *De cavenda nimia familiaritate.*

1. NON *omni homini reveles cor tuum:* ſed cum ſapiente & timente Deum age cauſam tuam.

Cum juvenibus & extraneis rarus eſto.

Cum divitibus noli blandiri, & coràm magnatis non libenter appareas.

Cum humilibus & ſimplicibus, cum devotis & morigeratis ſociare: & quæ ædificationis ſunt, pertracta.

Non ſis familiaris alicui mulieri: ſed in communi, omnes bonas mulieres Deo commenda.

Soli Deo & Angelis ejus opta familiaris eſſe, & hominum notitiam devita.

2. Charitas habenda eſt ad omnes, ſed familiaritas non expedit.

Quandoque accidit, ut perſona ignota, ex bona fama luceſcat: cujus tamen præſentia oculos intuentium offuſcat.

Putamus aliquandò aliis placere ex conjunctione nostra; & incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis considerata.

Cap. IX. *De obedientia & subjectione.*

1. Valde magnum est, in obedientia stare, sub Prælato vivere, & sui juris non esse.

Multò tutius est, stare in subjectione, quàm in prælatura.

Multi sunt sub obedientia, magis ex necessitate, quàm ex charitate: & illi pœnam habent, & leviter murmurant. Nec libertatem mentis acquirent, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant.

Curre hîc vel ibi: non invenies quietem, niſi in humili ſubjectione ſub Prælati regimine. Imaginatio locorum, & mutatio multos fefellit.

2. Verum eſt, quòd unuſquiſque libenter agit pro ſenſu ſuo; & inclinatur ad eos magis qui ſecum ſentiunt.

Sed ſi Deus eſt inter nos, neceſſe eſt, ut relinquamus etiam quandoque noſtrum ſentire, propter bonum pacis.

Quis eſt ita ſapiens, qui omnia plenè ſcire poteſt?

Ergo, noli nimis in ſenſu tuo confidere: ſed velis etiam libenter aliorum ſenſum audire.

Si bonum eſt tuum ſentire, & hoc ipſum propter Deum

dimittis, & alium ſequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim ſæpè, ſecurius eſſe audire & accipere conſilium, quàm dare.

Poteſt etiam contingere, ut bonum ſit uniuſcujuſque ſentire: ſed nolle aliis acquieſcere, cùm id ratio, aut cauſa poſtulat, ſignum eſt ſuperbiæ & pertinaciæ.

Cap. X. *De cavenda ſuperfluitate verborum.*

1. Caveas tumultum hominum, quantum potes: multum enim impedit tractatus ſæcularium geſtorum, etiam ſi ſimplici intentione proferantur.

Citò enim inquinamur vanitate, & captivamur.

Vellem me pluries tacuisse, & inter homines non fuisse.

Sed quare tam libenter loquimur, & invicem fabulamur: cùm tamen raro, sine læsione conscientiæ, ad silentium redimus?

Ideò tam libenter loquimur: quia per mutuas locutiones, ab invicem consolari quærimus: & cor diversis cogitationibus fatigatum, optamus relevare.

Et multum libenter de his, quæ multum diligimus vel cupimus, vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui & cogitare.

2. Sed proh dolor, sæpè inaniter & frustrà. Nam hæc exterior consolatio, interio-

ris & divinæ consolationis non modicum detrimentum est.

Ideò vigilandum est, & orandum, ne tempus otiose transeat.

Si loqui licet & expedit, quæ ædificabilia sunt loquere.

Malus usus, & negligentia profectus nostri, multum facit ad incustodiam oris nostri.

Iuvat tamen non patum ad profectum spiritualem, devota spiritualium rerum collatio: maximè ubi pares animo & spiritu, in Deo sibi socientur.

CAP. XI. *De pace acquirenda, & zelo proficiendi.*

1. MVLTAM poſſemus pacem habere, ſi non vellemus nos cum aliorum dictis & factis, & quæ ad noſtram curam non ſpectant, occupare.

Quomodo poteſt ille diu in pace manere, qui alienis curis ſe intermiſcet? qui occaſiones forinſecus quærit? qui parum vel rarò ſe intrinſecus colligit?

Beati ſimplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum, tam perfecti & contemplativi fuerunt?

Quia omnino ſeipſos mortificare ab omnibus terrenis

deſide-

desideriis studuerunt: & ideò totis medullis cordis Deo inhærere, atque liberè sibi vacare potuerunt.

Nos nimium occupamur propriis passionibus, & de transitoriis nimis sollicitamur.

Rarò etiam unum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: ideò frigidi & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobisipsis perfectè mortui, & interiùs minimè implicati: tunc possemus etiam divina sapere, & de cælesti contemplatione aliquid experiri.

Totum & maximum impedimentum est, quia non sumus à passionibus & con-

cupiſcentiis liberi: nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum adverſitatis occurrit, nimis citò dejicimur, & ad humanas conſolationes convertimur.

4. Si niteremur, ſicut viri fortes, ſtare in prælio: profectò auxilium Domini ſuper nos videremus de cælo.

Ipſe enim certantes, & de ſua gratia ſperantes, paratus eſt adjuvare: qui nobis certandi occaſiones procurat, ut vincamus.

Si tantùm in iſtis exterioribus obſervantiis, profectum religionis ponimus, citò finem habebit devotio noſtra.

Sed

Sed ad radicem, securim ponamus: ut purgati à passionibus, pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur.

Sed modò è contrario sæpè sentimus, ut meliores & puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quàm post multos annos professionis.

Fervor & profectus quotidiè deberet crescere sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc posteà cuncta possemus facere cum levitate & gaudio.

d radicem , securim
: ut purgati à passio-
cificam mentem pos-
.
omni anno unum vi-
rparemus , citò viri
ficeremur.
dò è contrario sæpè
, ut meliores & pu-
initio conversionis
inveniamus, quàm
os annos professio-
.
& profectus quoti-
crescere sed nunc
videtur , si quis
oris partem posset

am violentiam fa-
principio, tunc po-
possemus facere
& gaudio.

6. Grave est, assueta dimittere: sed gravius est, contra propriam voluntatem ire.

Sed si non vincis parva & levia, quando superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuæ, & malam dedisce consuetudinem: ne fortè paulatim ad majorem te ducat difficultatem.

O si adverteres, quantam tibi pacem, & aliis lætitiam faceres, teipsum benè habendo, puto, quod sollicitior esses ad spiritualem profectum.

CAP. XII. *De utilitate adversitatis.*

1. BONUM nobis est, quòd aliquando habeamus aliquas gravitates & contra-

rietates; quia sæpè hominem ad cor revocant, quatenus se in exilio esse cognoscat, nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum est, quòd patiamur quandoque contradictiones, & quod malè & imperfectè de nobis sentiatur, etiam si bene agimus & intendimus. Ista sæpe juvant ad humilitatem, & à vana gloria nos defendunt.

Tunc enim meliùs interiorem testem Deum quærimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, & non benè nobis creditur.

2. Ideò deberet se homo in Deo taliter firmare, ut non esset ei necesse, multas humanas consolationes quærere.

Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur: tunc Deum ſibi magis neceſſarium intelligit, ſine quo nihil boni ſe poſſe deprehendit.

Tunc etiam triſtatur, gemit, & orat pro miſeriis quas patitur.

Tunc tædet eum diutiùs vivere, & mortem optat venire: ut poſſit diſſolvi, & cum Chriſto eſſe.

Tunc etiam benè advertit, perfectam ſecuritatem & plenam pacem, in mundo non poſſe conſtare.

CAP. XIII. *De tentationibus reprimendis.*

1. QVAMDIV in mundo vivimus, ſine tribulatione & tentatione eſſe non poſſumus.

Vnde in Iob ſcriptum eſt: *Tentatio eſt vita humana ſuper terram.*

Ideo unuſquiſque ſollicitus eſſe deberet circa tentationes ſuas, & vigilare in orationibus: ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, ſed *circuit quærens quem devoret.*

Nemo tam perfectus eſt & ſanctus, qui non habeat aliquando tentationes: & plenè eis carere non poſſumus.

2. Sunt tamen tentationes

homini ſæpè valdè utiles, licet moleſtæ ſint & graves; quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur.

Omnes Sancti per multas tribulationes & tentationes tranſierunt & profecerunt.

Et qui tentationes ſuſtinere nequiverunt, reprobi facti ſunt, & defecerunt.

Non eſt aliquis ordo tam ſanctus, nec locus tam ſecretus, ubi non ſint tentationes vel adverſitates.

3. Non eſt homo ſecurus à tentationibus totaliter, quàm diu vixerit: quia in nobis eſt unde tentamur, ex quo in concupiſcentia nati ſumus.

. Vna tentatione ſeu tribulatione recedente, alia ſupervenit: & ſemper aliquid ad

ris & divinæ conſolationis non modicum detrimentum eſt.

Ideò vigilandum eſt, & orandum, ne tempus otioſe tranſeat.

Si loqui licet & expedit, quæ ædificabilia ſunt loquere.

Malus uſus, & negligentia profectus noſtri, multum facit ad incuſtodiam oris noſtri.

Iuvat tamen non parum ad profectum ſpiritualem, devota ſpiritualium rerum collatio: maximè ubi pares animo & ſpiritu, in Deo ſibi ſociantur.

CAP. XI. *De pace acquirenda, & zelo proficiendi.*

1. MVLTAM possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis & factis, & quæ ad nostram curam non spectant, occupare.

Quomodo potest ille diu in pace manere, qui alienis curis se intermiscet? qui occasiones forinsecus quærit? qui parum vel raro se intrinsecus colligit?

Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum, tam perfecti & contemplativi fuerunt?

Quia omnino seipsos mortificare ab omnibus terrenis

desideriis studuerunt: & ideò totis medullis cordis Deo inhærere, atque liberè sibi vacare potuerunt.

Nos nimium occupamur propriis passionibus, & de transitoriis nimis sollicitamur.

Raro etiam unum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: ideò frigidi & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobisipsis perfectè mortui, & interiùs minimè implicati: tunc possemus etiam divina sapere, & de cælesti contemplatione aliquid experiri.

Totum & maximum impedimentum est, quia non sumus à passionibus & con-

cupiſcentiis liberi: nec perfe-
ctam Sanctorum viam cona-
mur ingredi.

Quando etiam modicum adverſitatis occurrit, nimis citò dejicimur, & ad humanas conſolationes convertimur.

4. Si niteremur, ſicut viri fortes, ſtare in prælio: profectò auxilium Domini ſuper nos videremus de cælo.

Ipſe enim certantes, & de ſua gratia ſperantes, paratus eſt adjuvare: qui nobis certandi occaſiones procurat, ut vincamus.

Si tantùm in iſtis exterioribus obſervantiis, profectum religionis ponimus, citò finem habebit devotio noſtra.

Sed ad radicem, securim ponamus: ut purgati à passionibus, pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur.

Sed modò è contrario sæpè sentimus, ut meliores & puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quàm post multos annos professionis.

Fervor & profectus quotidiè deberet crescere: sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc posteà cuncta possemus facere cum levitate & gaudio.

Sed ad radicem, securim ponamus: ut purgati à passionibus, pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur.

Sed modò è contrario sæpè sentimus, ut meliores & puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quàm post multos annos professionis.

Fervor & profectus quotidiè deberet crescere sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc poteremus in principio, tunc posteà cuncta possemus facere cum levitate & gaudio.

6. Grave est, assueta dimittere: sed gravius est, contra propriam voluntatem ire.

Sed si non vincis parva & levia, quando superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuæ, & malam dedisce consuetudinem: ne fortè paulatim ad majorem te ducat difficultatem.

O si adverteres, quantam tibi pacem, & aliis lætitiam faceres, teipsum benè habendo, puto, quod sollicitior esses ad spiritualem profectum.

CAP. XII. *De utilitate adversitatis.*

1. BONUM nobis est, quòd aliquando habeamus aliquas gravitates & contra-

rietates; quia ſæpè hominem ad cor revocant, quatenus ſe in exilio eſſe cognoſcat, nec ſpem ſuam in aliqua re mundi ponat.

Bonum eſt, quòd patiamur quandoque contradictiones, & quod malè & imperfectè de nobis ſentiatur, etiam ſi bene agimus & intendimus. Iſta ſæpe juvant ad humilitatem, & à vana gloria nos defendunt.

Tunc enim meliùs interiorem teſtem Deum quærimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, & non benè nobis creditur.

2. Ideò deberet ſe homo in Deo taliter firmare, ut non eſſet ei neceſſe, multas humanas conſolationes quærere.

Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur: tunc Deum ſibi magis neceſſarium intelligit, ſine quo nihil boni ſe poſſe deprehendit.

Tunc etiam triſtatur, gemit, & orat pro miſeriis quas patitur.

Tunc tædet eum diutiùs vivere, & mortem optat venire: ut poſſit diſſolvi, & cum Chriſto eſſe.

Tunc etiam benè advertit, perfectam ſecuritatem & plenam pacem, in mundo non poſſe conſtare.

CAP. XIII. *De tentationibus reprimendis.*

1. QVAMDIV in mundo vivimus, ſine tribulatione & tentatione eſſe non poſſumus.

Vnde in Iob ſcriptum eſt: *Tentatio eſt vita humana ſuper terram.*

Ideo unuſquiſque ſollicitus eſſe deberet circa tentationes ſuas, & vigilare in orationibus: ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, ſed *circuit quærens quem devoret.*

Nemo tam perfectus eſt & ſanctus, qui non habeat aliquando tentationes: & plenè eis carere non poſſumus.

2. Sunt tamen tentationes homi-

homini ſæpè valdè utiles, licet moleſtæ ſint & graves; quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur.

Omnes Sancti per multas tribulationes & tentationes tranſierunt & profecerunt.

Et qui tentationes ſuſtinere nequiverunt, reprobi facti ſunt, & defecerunt.

Non eſt aliquis ordo tam ſanctus, nec locus tam ſecretus, ubi non ſint tentationes vel adverſitates.

3. Non eſt homo ſecurus à tentationibus totaliter, quàm diu vixerit: quia in nobis eſt unde tentamur, ex quo in concupiſcentia nati ſumus.

Vna tentatione ſeu tribulatione recedente, alia ſupervenit: & ſemper aliquid ad

patiendum habebimus, nam bonum felicitatis noſtræ perdidimus.

Multi quærunt tentationes fugere, & gravius incidunt in eas.

Per ſolam fugam non poſſumus vincere; ſed per patientiam & veram humilitatem, omnibus hoſtibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodò exteriùs declinat, nec radicem evellit, parum proficiet: imò citiùs ad eum tentationes redient, & pejus ſentiet.

Paulatim, & per patientiam cum longanimitate (Deo juvante) meliùs ſuperabis, quàm cum duritia & importunitate propria.

Sæpiùs accipe conſilium in

tentatione, & cum tentato noli duriter agere: ſed conſolationem ingere, ſicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum, inconſtantia animi, & parva ad Deum confidentia.

Quia ſicut navis ſine gubernaculo, hinc inde à fluctibus impellitur: ita homo remiſſus, & ſuum propoſitum deſerens, variè tentatur.

Ignis probat ferrum, & tentatio hominem juſtum.

Neſcimus ſæpe quid poſſimus: ſed tentatio aperit quid ſumus.

Vigilandum eſt tamen, præcipuè circa initium tentationis: quia tunc faciliùs hoſtis vincitur, ſi oſtium mentis nul-

desideriis studuerunt: & ideò totis medullis cordis Deo inhærere, atque liberè sibi vacare potuerunt.

Nos nimium occupamur propriis passionibus, & de transitoriis nimis sollicitamur.

Raró etiam unum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: ideò frigidi & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobisipsis perfectè mortui, & interiùs minimè implicati: tunc possemus etiam divina sapere, & de cælesti contemplatione aliquid experiri.

Totum & maximum impedimentum est, quia non sumus à passionibus & con-

cupiſcentiis liberi: nec perfe-ctam Sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum adverſitatis occurrit, nimis citò dejicimur, & ad humanas conſolationes convertimur.

4. Si niteremur, ſicut viri fortes, ſtare in prælio: profectò auxilium Domini ſuper nos videremus de cælo.

Ipſe enim certantes, & de ſua gratia ſperantes, paratus eſt adjuvare: qui nobis certandi occaſiones procurat, ut vincamus.

Si tantùm in iſtis exterioribus obſervantiis, profectum religionis ponimus, citò finem habebit devotio noſtra.

Sed

Sed ad radicem, securim ponamus: ut purgati à passionibus, pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur.

Sed modò è contrario sæpè sentimus, ut meliores & puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quàm post multos annos professionis.

Fervor & profectus quotidiè deberet crescere: sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc postеà cuncta possemus facere cum levitate & gaudio.

6. Grave eſt, aſſueta dimittere: ſed gravius eſt, contra propriam voluntatem ire.

Sed ſi non vincis parva & levia, quando ſuperabis difficiliora?

Reſiſte in principio inclinationi tuæ, & malam dediſce conſuetudinem: ne fortè paulatim ad majorem te ducat difficultatem.

O ſi adverteres, quantam tibi pacem, & aliis lætitiam faceres, teipſum benè habendo, puto, quod ſollicitior eſſes ad ſpiritualem profectum.

Cap. XII. *De utilitate adverſitatis.*

1. Bonum nobis eſt, quòd aliquando habeamus aliquas gravitates & contra-

rietates; quia sæpè hominem ad cor revocant, quatenus se in exilio esse cognoscat, nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum est, quòd patiamur quandoque contradictiones, & quod malè & imperfectè de nobis sentiatur, etiam si bene agimus & intendimus. Ista sæpe juvant ad humilitatem, & à vana gloria nos defendunt.

Tunc enim meliùs interiorem testem Deum quærimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, & non benè nobis creditur.

2. Ideò deberet se homo in Deo taliter firmare, ut non esset ei necesse, multas humanas consolationes quærere.

Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur : tunc Deum ſibi magis neceſſarium intelligit, ſine quo nihil boni ſe poſſe deprehendit.

Tunc etiam triſtatur, gemit, & orat pro miſeriis quas patitur.

Tunc tædet eum diutiùs vivere, & mortem optat venire : ut poſſit diſſolvi, & cum Chriſto eſſe.

Tunc etiam benè advertit, perfectam ſecuritatem & plenam pacem, in mundo non poſſe conſtare.

Cap. XIII. *De tentationibus reprimendis.*

1. Qvamdiu in mundo vivimus, ſine tribulatione & tentatione eſſe non poſſumus.

Vnde in Iob ſcriptum eſt: *Tentatio eſt vita humana ſuper terram.*

Ideo unuſquiſque ſollicitus eſſe deberet circa tentationes ſuas, & vigilare in orationibus: ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, ſed *circuit quærens quem devoret.*

Nemo tam perfectus eſt & ſanctus, qui non habeat aliquando tentationes: & plenè eis carere non poſſumus.

2. Sunt tamen tentationes homi-

homini ſæpè valdè utiles, licet moleſtæ ſint & graves; quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur.

Omnes Sancti per multas tribulationes & tentationes tranſierunt & profecerunt.

Et qui tentationes ſuſtinere nequiverunt, reprobi facti ſunt, & defecerunt.

Non eſt aliquis ordo tam ſanctus, nec locus tam ſecretus, ubi non ſint tentationes vel adverſitates.

3. Non eſt homo ſecurus à tentationibus totaliter, quàm diu vixerit: quia in nobis eſt unde tentamur, ex quo in concupiſcentia nati ſumus.

Vna tentatione ſeu tribulatione recedente, alia ſupervenit: & ſemper aliquid ad

patiendum habebimus, nam bonum felicitatis noſtræ perdidimus.

Multi quærunt tentationes fugere, & gravius incidunt in eas.

Per ſolam fugam non poſſumus vincere; ſed per patientiam & veram humilitatem, omnibus hoſtibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodò exteriùs declinat, nec radicem evellit, parum proficiet: imò citiùs ad eum tentationes redient, & pejus ſentiet.

Paulatim, & per patientiam cum longanimitate (Deo juvante) meliùs ſuperabis, quàm cum duritia & importunitate propria.

Sæpiùs accipe conſilium in

tentatione, & cum tentato noli duriter agere: ſed conſolationem ingere, ſicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum, inconſtantia animi, & parva ad Deum confidentia.

Quia ſicut navis ſine gubernaculo, hinc inde à fluctibus impellitur: ita homo remiſſus, & ſuum propoſitum deſerens, variè tentatur.

Ignis probat ferrum, & tentatio hominem juſtum.

Neſcimus ſæpe quid poſſimus: ſed tentatio aperit quid ſumus.

Vigilandum eſt tamen, præcipuè circa initium tentationis: quia tunc faciliùs hoſtis vincitur, ſi oſtium mentis nul-

latenus intrare sinitur; sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur.

Vnde quidam dixit:

Principiis obsta, serò medicina paratur,

Cum mala per longas invaluere moras.

Nam primò occurrit menti simplex cogitatio: deinde fortis imaginatio: posteà delectatio, & motus pravus, & assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

Et quantò diutiùs ad resistendum quis torpuerit: tantò in se quotidie debilior fit, & hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio converſionis ſuæ graviores tentationes patiuntur; quidam autem in fine.

Quidam verò, quaſi per totam vitam ſuam, malè habent.

Nonnulli ſatis leniter tentantur, ſecundum divinæ ordinationis ſapientiam & æquitatem, quæ ſtatum & merita hominum penſat, & cuncta ad electorum ſuorum ſalutem præordinat.

7. Ideò non debemus deſperare, cùm tentamur: ſed eò ferventiùs Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique, ſecundùm dictum Pauli, talem *faciet cum tentatione proventum, ut poſſimus ſuſtinere.*

Humiliemus ergo animas noſtras ſub manu Dei, in omni tentatione & tribulatione: quia humiles ſpiritu ſalvabit, & exaltabit.

8. In tentationibus & tribulationibus probatur homo, quantum profecit: & ibi majus meritum exiſtit, & virtus meliùs pateſcit.

Nec magnum eſt, ſi homo devotus ſit & fervidus, cùm gravitatem non ſentit: ſed ſi tempore adverſitatis patientèr ſe ſuſtinet, ſpes magni profectus erit.

Quidam à magnis tentationibus cuſtodiuntur, & in parvis quotidianis ſæpè vincuntur: ut humiliati, numquam de ſe ipſis in magnis

confidant, qui in tam modicis infirmantur.

CAP. XIV. *De temerario judicio vitando.*

1. AD teipſum oculos reflecte, & aliorum facta caveas judicare. In judicando alios, homo fruſtrà laborat, ſæpiùs errat, & leviter peccat: ſeipſum verò judicando & diſcutiendo, ſemper fructuoſe laborat.

Sicut nobis res cordi eſt, ſic de ea frequenter judicamus: nam verum judicium, propter privatum amorem, faciliter perdimus.

Si Deus ſemper eſſet pura intentio noſtri deſiderii, non tam faciliter turbaremur pro reſiſtentia ſenſus noſtri.

2. Sed ſæpè aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occultè ſeipſos quærunt, in rebus quas agunt, & neſciunt.

Videntur etiam in bona pace ſtare, quando res pro eorum velle fiunt, & ſentire: ſi autem aliter fit quam cupiunt, cito moventur & triſtes fiunt.

Propter diverſitatem ſenſuum & opinionum, ſatis frequenter oriuntur diſſenſiones inter amicos & cives, inter religioſos & devotos.

3. Antiqua conſuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium videre, nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis inniteris vel induſtriæ, quàm virtuti ſubjectivæ Ieſu Chriſti, raro & tardè eris homo illuminatus; quia Deus vult nos ſibi perfectè ſubjici, & omnem rationem per inflammatum amorem tranſcendere.

CAP. XV. *De operibus ex charitate factis.*

1. PRo nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione, aliquod malum eſt faciendum: ſed pro utilitate tamen indigentis, opus bonum liberè aliquando intermittendum eſt, aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim facto, opus bonum non deſtruitur, ſed in melius commutatur.

Sine charitate, opus extèrnum nihil prodeſt: quidquid autem ex charitate agitur, quantumcumque etiam parvum ſit & deſpectum, totum efficitur fructuoſum.

Magis ſiquidem Deus penſat ex quanto quis agit, quàm opus quod facit.

2. Multum facit, qui multum diligit. Multum facit, qui rem benè facit.

Benè facit, qui communitati magis quàm ſuæ voluntati ſervit.

Sæpè videtur eſſe charitas, & eſt magis carnalitas: quia naturalis inclinatio, propria voluntas, ſpes retributionis, affectuș commoditatis, rarò abeſſe volunt.

3. Qui veram & perfectam

charitatem habet, in nulla re ſeipſum quærit; ſed Dei ſolummodò gloriam in omnibus fieri deſiderat.

Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat: nec in ſeipſo vult gaudere; ſed in Deo, ſuper omnia bona, optat beatificari.

Nemini aliquid boni attribuit, ſed totaliter ad Deum refert, à quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibiliter requieſcunt.

O qui ſcintillam haberet veræ charitatis, profectò omnia terrena ſentiret plena fore vanitatis.

Cap. XIII. *De tentationibus reprimendis.*

1. Qvamdiv in mundo vivimus, ſine tribulatione & tentatione eſſe non poſſumus.

Vnde in Iob ſcriptum eſt: *Tentatio eſt vita humana ſuper terram.*

Ideo unuſquiſque ſollicitus eſſe deberet circa tentationes ſuas, & vigilare in orationibus: ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, ſed *circuit quærens quem devoret.*

Nemo tam perfectus eſt & ſanctus, qui non habeat aliquando tentationes: & plenè eis carere non poſſumus.

2. Sunt tamen tentationes

hominì sæpè valdè utiles, licet molestæ sint & graves; quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur.

Omnes Sancti per multas tribulationes & tentationes transierunt & profecerunt.

Et qui tentationes sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt, & defecerunt.

Non est aliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes vel adversitates.

3. Non est homo securus à tentationibus totaliter, quàm diu vixerit: quia in nobis est unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus.

. Vna tentatione seu tribulatione recedente, alia supervenit: & semper aliquid ad

patiendum habebimus, nam bonum felicitatis noſtræ perdidimus.

Multi quærunt tentationes fugere, & gravius incidunt in eas.

Per ſolam fugam non poſſumus vincere; ſed per patientiam & veram humilitatem, omnibus hoſtibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodò exteriùs declinat, nec radicem evellit, parum proficiet: imò citiùs ad eum tentationes redient, & pejus ſentiet.

Paulatim, & per patientiam cum longanimitate (Deo juvante) meliùs ſuperabis, quàm cum duritia & importunitate propria.

Sæpiùs accipe conſilium in

tentatione, & cum tentato noli duriter agere: ſed conſolationem ingere, ſicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum, inconſtantia animi, & parva ad Deum confidentia.

Quia ſicut navis ſine gubernaculo, hinc inde à fluctibus impellitur: ita homo remiſſus, & ſuum propoſitum deſerens, variè tentatur.

Ignis probat ferrum, & tentatio hominem juſtum.

Neſcimus ſæpe quid poſſimus: ſed tentatio aperit quid ſumus.

Vigilandum eſt tamen, præcipuè circa initium tentationis: quia tunc faciliùs hoſtis vincitur, ſi oſtium mentis nul-

latenus intrare sinitur; sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur.

Vnde quidam dixit:

Principiis obsta, serò medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.

Nam primò occurrit menti simplex cogitatio: deinde fortis imaginatio: posteà delectatio, & motus pravus, & assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

Et quantò diutiùs ad resistendum quis torpuerit: tantò in se quotidie debilior fit, & hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio converſionis ſuæ graviores tentationes patiuntur; quidam autem in fine.

Quidam verò, quaſi per totam vitam ſuam, malè habent.

Nonnulli ſatis leniter tentantur, ſecundum divinæ ordinationis ſapientiam & æquitatem, quæ ſtatum & merita hominum penſat, & cuncta ad electorum ſuorum ſalutem prærdinat.

7. Ideò non debemus deſperare, cùm tentamur: ſed eò ferventiùs Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique, ſecundùm dictum Pauli, talem *faciet cum tentatione proventum, ut poſſimus ſuſtinere.*

Humiliemus ergo animas noſtras ſub manu Dei, in omni tentatione & tribulatione: quia humiles ſpiritu ſalvabit, & exaltabit.

8. In tentationibus & tribulationibus probatur homo, quantum profecit: & ibi majus meritum exiſtit, & virtus meliùs pateſcit.

Nec magnum eſt, ſi homo devotus ſit & fervidus, cùm gravitatem non ſentit: ſed ſi tempore adverſitatis patientèr ſe ſuſtinet, ſpes magni profectus erit.

Quidam à magnis tentationibus cuſtodiuntur, & in parvis quotidianis ſæpè vincuntur: ut humiliati, numquam de ſe ipſis in magnis

confidant, qui in tam modicis infirmantur.

CAP. XIV. *De temerario judicio vitando.*

1. AD teipſum oculos refle-cte, & aliorum facta caveas judicare. In judicando alios, homo fruſtrà laborat, ſæpiùs errat, & leviter peccat: ſeipſum verò judicando & diſcutiendo, ſemper fructuoſe laborat.

Sicut nobis res cordi eſt, ſic de ea frequenter judicamus: nam verum judicium, propter privatum amorem, faciliter perdimus.

Si Deus ſemper eſſet pura intentio noſtri deſiderii, non tam faciliter turbaremur pro reſiſtentia ſenſus noſtri.

2. Sed

2. Sed ſæpè aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occultè ſeipſos quærunt, in rebus quas agunt, & neſciunt.

Videntur etiam in bona pace ſtare, quando res pro eorum velle fiunt, & ſentire: ſi autem aliter fit quam cupiunt, cito moventur & triſtes fiunt.

Propter diverſitatem ſenſuum & opinionum, ſatis frequenter oriuntur diſſenſiones inter amicos & cives, inter religioſos & devotos.

3. Antiqua conſuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium videre, nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis innite-ris vel induſtriæ, quàm virtuti ſubjectivæ Ieſu Chriſti, rarò & tardè eris homo illuminatus; quia Deus vult nos ſibi perfectè ſubjici, & omnem rationem per inflammatum amorem tranſcendere.

CAP. XV. *De operibus ex charitate factis.*

1. PRo nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione, aliquod malum eſt faciendum: ſed pro utilitate tamen indigentis, opus bonum liberè aliquando intermittendum eſt, aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim facto, opus bonum non deſtruitur, ſed in melius commutatur.

charitatem habet, in nulla re ſeipſum quærit; ſed Dei ſolummodò gloriam in omnibus fieri deſiderat.

Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat: nec in ſeipſo vult gaudere; ſed in Deo, ſuper omnia bona, optat beatificari.

Nemini aliquid boni attribuit, ſed totaliter ad Deum refert, à quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibiliter requieſcunt.

O qui ſcintillam haberet veræ charitatis, profectò omnia terrena ſentiret plena fore vanitatis.

CAP. XVI. *De sufferentia defectuum aliorum.*

1. QUÆ homo in se vel in aliis emendare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet.

Cogita, quia sic fortè melius est pro tua probatione & patientia, sine qua non sunt multùm ponderanda merita nostra.

Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare: ut Deus tibi dignetur subvenire, & possis benignè portare.

2.* Si quis semel aut bis admonitus, non acquiescit, noli cum eo contendere; sed totum Deo committe, ut fiat

volun-

voluntas ejus, & honor, in omnibus ſervis ſuis, qui ſcit benè mala in bonum convertere.

Stude patiens eſſe in tolerando aliorum defectus, & qualeſcumque infirmitates; quia & tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari.

Si non potes te talem facere, qualem vis; quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum?

Libenter habemus alios perfectos, & tamen proprios defectus non emendamus.

3. Volumus, quòd alii ſtrictè corrigantur, & ipſi corrigi nolumus.

Diſplicet larga aliorum licentia, & tamen nobis nolumus negari quod petimus.

Alios reſtringi per ſtatuta volumus, & ipſi nullatenus patimur ampliùs cohiberi.

Sic ergo patet, quam raro proximum ſicut nosipſos penſamus.

Si eſſent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus ſic ordinavit, ut diſcamus *alter alterius onera portare*: quia nemo ſine defectu, nemo ſine onere; nemo ſibi ſufficiens, nemo ſibi ſatis ſapiens: ſed oportet nos invicem portare, invicem conſolari, pariter adjuvare, inſtruere & admonere.

Quantæ autem virtutis quiſque fuerit, meliùs patet occaſione adverſitatis.

Occaſiones namque ho-

minem fragilem non faciunt; ſed qualis ſit, oſtendunt.

CAP. XVII. *De monaſtica vita.*

1. OPORTET quòd diſcas te ipſum in multis frangere, ſi vis pacem & concordiam cum aliis tenere.

Non eſt parvum, in monaſteriis, vel in congregatione habitare, & inibi ſine querela converſari, & uſque ad mortem fidelis perſeverare.

Beatus, qui ibidem benè vixerit, & feliciter conſummaverit.

Si vis debitè ſtare & proficere, teneas te tamquam exulem peregrinum ſuper terram.

Oportet te ſtultum fieri

propter Chriſtum, ſi vis religioſam ducere vitam.

2. Habitus & tonſura, modicum confert: ſed mutatio morum, & integra mortificatio paſſionum, verum faciunt religioſum.

Qui aliud quærit quàm purè Deum, & animæ ſuæ ſalutem, non inveniet niſi tribulationem & dolorem.

Non poteſt etiam diu ſtare pacificus, qui non nititur eſſe minimus, & omnibus ſubjectus.

3. Ad ſerviendum veniſti, non ad regendum, ad patiendum & laborandum ſcias te vocatum, non ad otiandum vel fabulandum.

Hic ergo probantur homines, ſicut aurum in fornace.

Hic nemo poteſt ſtare, niſi ex toto corde ſe voluerit propter Deum humiliare.

CAP. XVIII. *De exemplis ſanctorum Patrum.*

1. INTUERE ſanctorum Patrum vivida exempla, in quibus vera perfectio refulſit & religio, & videbis, quàm modicum ſit, & pæne nihil, quod nos agimus.

Heu, quid eſt vita noſtra, ſi illis fuerit comparata?

Sancti & amici Chriſti, Domino ſervierunt in fame & ſiti, in frigore & nuditate, in labore & fatigatione, in vigiliis & jejuniis, in orationibus & meditationibus ſanctis, in perſecutionibus & opprobriis multis.

2. O quàm multas & graves tribulationes paſſi ſunt Apoſtoli, Martyres, Confeſſores, Virgines, & reliqui omnes, qui Chriſti veſtigia voluerunt ſequi.

Nam animas ſuas in hoc mundo oderunt, ut in æternam vitam eas poſſiderent.

O quam ſtrictam & abdicatam vitam ſancti Patres in eremo duxerunt! quàm longas & graves tentationes pertulerunt! quàm frequenter ab inimico vexati ſunt! quàm crebras & fervidas orationes Deo obtulerunt! quàm rigidas abſtinentias peregerunt! quàm magnum zelum & fervorem ad ſpiritualem profectum habuerunt! quàm forte bellum adverſus edomatio-

nem vitiorum gesserunt! quàm puram & rectam intentionem ad Deum tenuerunt!

Per diem laborabant, & noctibus orationi diutinæ vacabant : quanquam laborando, ab oratione mentali, minimè cessarent.

3. Omne tempus utiliter expendebant; omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur :

Et præ magna dulcedine contemplationis, etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis refectionis.

Omnibus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis & cognatis, renuntiabant : nil de mundo habere cupiebant, vix necessaria vitæ sumebant : corpori servire, et-

tiam in necessitate dolebant.

Pauperes igitur erant rebus terrenis, sed divites valdè in gratia & virtutibus.

Foris egebant, sed intus gratia & consolatione divina reficiebantur.

4. Mundo erant alieni, sed Deo proximi ac familiares amici.

Sibiipsis videbantur tamquam nihili, & huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei pretiosi & dilecti.

In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in charitate & patientia ambulabant: & ideò quotidiè in spiritu proficiebant, & magnam apud Deum gratiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum om-

nibus religiosis: & plus provocare nos debent ad benè proficiendum, quàm tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium religiosorum, in principio suæ sanctæ institutionis fuit!

O quanta devotio orationis! quanta æmulatio virtutis! quàm magna disciplina viguit! quanta reverentia & obedientia, sub regula magistri, in omnibus effloruit!

Testantur adhuc vestigia derelicta, quòd verè viri sancti & perfecti fuerunt: qui tam strenuè militantes, mundum suppeditaverunt.

Iam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit:

ſi quis, quod accepit, cum patientia tolerare potuerit.

6. Ah tepor & negligentia ſtatus noſtri, quòd tam citò declinamus à priſtino fervore; & jam tædet vivere, præ laſſitudine & tepore!

Vtinam in te penitùs non dormitet profectus virtutum, qui multa ſæpiùs exempla vidiſti devotorum!

Cap. XIX. *De exercitiis boni religioſi.*

1. Vita boni religioſi omnibus virtutibus pollere debet: ut ſit talis interiùs, qualis videtur hominibus exteriùs.

Et meritò, multò plus debet eſſe intus, quàm quod cernitur foris: quia inſpector

noster est Deus, quem summoperè revereri debemus, ubicumque fuerimus, & tamquam Angeli in conspectu ejus mundi incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, & ad fervorem nos excitare, quasi hodie primùm ad conversionem venissemus, atque dicere:

Adjuva me Domine Deus, in bono proposito, & sancto servitio tuo: & da mihi nunc hodie perfectè incipere, quia nihil est quod hactenus feci.

2. Secundùm propositum nostrum, cursus profectus nostri: & multa diligentia opus est, benè proficere volenti.

Quòd si fortiter proponens, sæpe deficit: quid ille, qui

rarò, aut minùs fixè aliquid proponit?

Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri: & levis omissio exercitiorum, vix sine aliquo dispendio transit.

Iustorum propositum, in gratia Dei potius, quàm in propria sapientia pendet: in quo & semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit, nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causa, aut fraternæ utilitatis proposito, quandoque consuetum omittitur exercitium, facilè posteà poterit recuperari.

Si autem tædio animi aut negligentia faciliter relinqui-

tur, ſatis culpabile eſt, & nocivum ſentietur. Conemur quantum poſſumus, adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum eſt, & contra illa præcipuè, quæ ampliùs nos impediunt.

Exteriora noſtra, & interiora, pariter nobis ſcrutanda ſunt & ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continuè te vales colligere, ſaltem interdum: & ad minus ſemel in die, manè videlicet, aut veſperè.

Manè propone, veſperè diſcute mores tuos; qualis hodie fuiſti in verbo, opere, & cogitatione: quia in his ſæ-

priùs forſitan offendiſti Deum & proximum.

Accinge te, ſicut vir, contra diabolicas nequitias: frena gulam, & omnem carnis inclinationem faciliùs frenabis.

Numquam ſis ex toto otioſus: ſed aut legens, aut ſcribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia diſcretè ſunt agenda, nec omnibus æqualiter aſſumenda.

5. Quæ communia non ſunt, non ſunt foris oſtendenda: nam in ſecreto tutiùs exercentur privata.

Cavendum tamen, ne piger ſis ad communia, & ad ſingularia promptior: ſed ex-

pletis integrè & fideliter debitis & injunctis, ſi jam ultrà vacat, redde te tibi, prout devotio tua deſiderat.

Non poſſunt omnes habere unum exercitium: ſed aliud iſti, aliud illi, magis deſervit.

Etiam pro temporis congruentia, diverſa placent exercitia: quia alia in feſtis, alia in feriatis magis ſapiunt diebus.

Aliis indigemus tempore tentationis, & aliis tempore pacis & quietis.

Alia, cùm triſtamur, libet cogitare: & alia, cùm læti in Domino fuerimus.

6. Circa principalia feſta, renovanda ſunt bona exercitia: & Sanctorum ſuffra-

gia ferventiùs imploranda.

De festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc sæculo migraturi, & ad æternum festum perventuri.

Ideoque sollicitè nos præparare debemus in devotis temporibus, & devotiùs conversari, atque omnem observantiam strictiùs custodire, tamquam in brevi præmium laboris nostri à Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minùs benè præparatos, atque indignos tantæ adhuc gloriæ, quæ revelabitur in nobis tempore præfinito: & studeamus nos meliùs ad exitum præparare.

Beatus servus (ait Euangelista Lucas) *quem, cùm venerit*

Dominus,

Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis, ſuper omnia bona ſua conſtituet eum.

CAP. XX. *De amore ſolitudinis, & ſilentii.*

1. QUære aptum tempus vacandi tibi, & de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque curioſa. Tales perlege materias quæ compunctionem magis præſtant, quàm occupationem.

Si te ſubtraxeris à ſuperfluis locutionibus & otioſis circuitionibus, nec non à novitatibus & rumoribus audiendis; invenies tempus ſufficiens & aptum, pro bonis meditationibus inſiſtendis.

Maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, & Deo in secreto servire eligebant.

2. Dixit quidam: Quoties inter homines fui, minor homo redii.

Hoc sæpiùs experimur, quando diu confabulamur. Facilius est omnino tacere, quàm verbo non excedere.

Faciliùs est domi latere, quàm foris se posse sufficienter custodire.

Qui igitur intendit ad interiora & spiritualia pervenire, oportet eum cum Iesu à turba declinare.

Nemo securè apparet, nisi qui libenter latet.

Nemo securè loquitur, nisi qui libenter tacet.

Nemo securè præest, nisi qui libenter subest.

Nemo securè præcipit, nisi qui bene obedire didicit.

3. Nemo securè gaudet, nisi bonæ conscientiæ in se testimonium habeat.

Semper tamen Sanctorum securitas, plena timoris Dei extitit.

Nec eò minùs solliciti & humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus & gratia emicuerunt.

Pravorum autem securitas, ex superbia & præsumptione oritur, & in fine in deceptionem sui ipsius vertitur.

Nunquam promittas tibi securitatem in hac vita, quamvis bonus videaris cœ-

nobita, aut devotus eremita.

4. Sæpè meliores in æstimatione hominum, graviùs periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam.

Vnde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed sæpiùs impugnentur; ne nimium securi sint: ne fortè in superbiam eleventur; ne etiam ad exteriores consolationes licentiùs declinent.

O qui nunquam transitoriam lætitiam quæreret, qui numquam cum mundo se occuparet, quàm bonam conscientiam servaret!

O qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, & dumtaxat salutaria ac divina cogitaret, & totam spem suam

in Deo conſtitueret, quàm magnam pacem & quietem poſſideret!

5. Nemo dignus eſt cæleſti conſolatione, niſi diligenter ſe exercuerit in ſancta compunctione.

Si vis corde tenus compungi, intra cubile tuum, & exclude tumultus mundi, ſicut ſcriptum eſt: *In cubilibus veſtris compungimini.* In cella invenies, quod deforis ſæpiùs amittes.

Cella continuata dulceſcit, & male cuſtodita tædium generat. Si in principio converſionis tuæ benè eam incolueris & cuſtodieris, erit tibi poſteà dilecta amica, & gratiſſimum ſolatium.

6. In ſilentio & quiete proficit anima devota, & diſcit abſcondita Scripturarum.

Ibi invenit fluenta lachrymarum, quibus ſingulis noctibus ſe lavet & mundet: ut conditori ſuo tantò familiarior fiat, quantò longiùs ab omni ſæculari tumulti degit.

Qui ergo ſe abſtrahit à notis & amicis, approximabit illi Deus cum Angelis ſanctis.

Melius eſt latêre, & ſui curam agere: quàm ſe neglecto, ſigna facere.

Laudabile eſt homini religioſo, raró foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod

non licet habere? *Transit mundus, & concupiscentia ejus.*

Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum: sed cùm hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiæ, & cordis dispersionem reportas?

Lætus exitus tristem sæpe reditum parit: & læta vigilia serotina triste mane facit.

Sic omne carnale gaudium blande intrat: sed in fine mordet, & perimit.

Quid potes alibi videre, quod hîc non vides? Ecce cælum, & terra, & omnia elementa; nam ex istis omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari,

ſed non poteris pertingere.

Si cuncta videres præſentia, quid eſſet niſi viſio vana?

Leva oculos tuos ad Deum in excelſis, & ora pro peccatis tuis & negligentiis.

Dimitte vana vanis: tu autem intende illis, quæ tibi præcepit Deus.

Claude ſuper te oſtium tuum, & voca ad te Ieſum, dilectum tuum.

Mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem.

Si non exiſſes, nec quidquam de rumoribus audiſſes, meliùs in bona pace permanſiſſes. Ex quo nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

CAP. XXI. *De compunctione cordis.*

1. SI vis aliquid proficere, conſerva te in timore Dei, & noli eſſe nimis liber: ſed ſub diſciplina cohibe omnes ſenſus tuos, nec ineptæ te tradas lætitiæ.

Da te ad cordis compunctionem, & invenies devotionem.

Compunctio multa bona aperit, quæ diſſolutio citò perdere conſuevit.

Mirum eſt, quòd homo poteſt umquam perfecte in hac vita lætari: qui ſuum exilium, & tam multa pericula animæ ſuæ, conſiderat & penſat.

2. Propter levitatem cor-

dis, & negligentiam defectuum nostrorum, non sentimus animæ nostræ dolores: sed sæpe vane ridemus, quando meritò flere deberemus.

Non est vera libertas, nec bona lætitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia.

Felix, qui abjicere potest omne impedimentum distractionis, & ad unionem se recolligere sanctæ compunctionis.

Felix, qui à se abdicat, quidquid conscientiam suam maculare potest vel gravare.

Certa viriliter, consuetudo consuetudine vincitur.

3. Si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere.

Non attrahas tibi res alio-

rum, nec te implices cauſis majorum.

Habeas ſemper oculum ſuper te primum, & admoneas teipſum ſpecialiter, præ omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominum, noli ex hoc triſtari: ſed hoc ſit tibi grave, quia non habes te ſatis bene & circumſpecte, ſicut deceret Dei ſervum, & devotum religioſum converſari.

Vtilius eſt ſæpe & ſecurius, quòd homo non habeat multas conſolationes in hac vita, ſecundùm carnem præcipue.

Tamen quòd divinas non habemus, aut rariùs ſentimus, nos in culpa ſumus: quia compunctionem cordis non

quærimus, nec vanas & externas omnino abjicimus.

4. Cognoſce te indignum divina conſolatione, ſed magis dignum multa tribulatione.

Quando homo eſt perfecte compunctus, tunc gravis & amarus eſt ei totus mundus.

Bonus homo ſufficientem invenit materiam dolendi & flendi.

Sive enim ſe conſiderat, ſive de proximo penſat, ſcit quia nemo ſine tribulatione hic vivit.

Et quantò ſtrictiùs ſeſe conſiderat, tantò ampliùs dolet.

Materiæ juſti doloris & internæ compunctionis, ſunt

peccata & vitia nostra; quibus ita involuti jacemus, ut rarò cælestia contemplari valeamus.

5. Si frequentiùs de morte tua, quam de longitudine vitæ cogitares, non dubium quin ferventiùs te emendares.

Si etiam futuras inferni sive purgatorii pœnas cordialiter perpenderes, credo quòd libenter laborem & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt, & blandimenta adhuc amamus, ideò frigidi & valde pigri remanemus.

6. Sæpe est inopia spiritus, unde tam leviter conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad

Dominum, ut det tibi compunctionis ſpiritum, & dic cum Propheta: *Ciba me Domine pane lachrymarum, & potum da mihi, in lachrymis, in menſura.*

CAP. XXII. *De conſideratione humanæ miſeriæ.*

1. MISER es, ubicumque fueris, & quocumque te verteris, niſi ad Deum te convertas.

Quid turbaris, quia non ſuccedit tibi, ſicut vis & deſideras? Quis eſt, qui habet omnia ſecundum ſuam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum ſuper terram.

Nemo eſt in mundo, ſine aliqua tribulatione vel anguſtia, quamvis Rex ſit vel Papa.

Quis eſt, qui melius habet? utique qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles & infirmi: Ecce, quam bonam vitam ille homo habet, quam dives, quam magnus, quam potens & excelſus?

Sed attende ad cæleſtia bona, & videbis quod omnia iſta temporalia, nulla ſunt; ſed valde incerta & magis gravantia, quia numquam ſine ſollicitudine & timore poſſidentur.

Non eſt hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam; ſed ſufficit ei mediocritas.

Vere miſeria eſt, vivere ſuper terram.

Quanto homo voluerit esse spiritualior, tanto præsens vita fit ei amarior; quia sentit melius; & videt clarius, humanæ corruptionis defectus.

Nam comedere, bibere, vigilare, dormire; quiescere, laborare, & ceteris necessitatibus naturæ subjacere; vere magna miseria est, & afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus, & liber ab omni peccato.

3. Valde enim gravatur interior homo, necessitatibus corporalibus in hoc mundo.

Vnde Propheta devote rogat, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens: *De necessitatibus meis erue me Domine.*

Sed væ non cognoscenti-

bus ſuam miſeriam : & amplius væ illis, qui diligunt hanc miſeram & corruptibilem vitam.

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur (licet etiam vix neceſſaria laborando aut mendicando habeant) ut ſi poſſent hic ſemper vivere, de regno Dei nihil curarent.

4. O inſani & infideles corde, qui tam profunde in terrenis jacent, ut nihil niſi carnalia ſapiant.

Sed miſeri adhuc in fine graviter ſentient, quam vile & nihilum erat quod amaverunt.

Sancti autem Dei, & omnes devoti amici Chriſti, non attenderunt quæ carni placuerunt, nec quæ in hoc

tempore floruerunt: ſed tota ſpes eorum & intentio ad æterna bona anhelabat.

Ferebatur totum deſiderium eorum ſurſum ad manſura & inviſibilia, ne amore viſibilium traherentur ad infima.

5. Noli, frater, amittere confidentiam proficiendi ad ſpiritualia · adhuc habes tempus & horam.

Quare vis procraſtinare propoſitum tuum? Surge, & in inſtanti incipe, & dic: Nunc tempus eſt faciendi, nunc tempus eſt pugnandi, nunc aptum tempus eſt emendandi.

Quando male habes, & tribularis, tunc tempus eſt promerendi.

Oportet te transire per ignem & aquam, antequam venias in refrigerium.

Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis.

Quam diu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine tædio & dolore vivere.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem; sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem.

Ideo oportet nos tenere patientiam, & Dei expectare misericordiam; donec transeat iniquitas hæc, & mortalitas absorbeatur à vita.

6. O quanta fragilitas humana, quæ semper prona est ad vitia!

Hodie confiteris peccata tua, & cras iterum perpetras confessa.

Nunc proponis cavere, & post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Merito ergo nosipsos humiliare possumus, nec umquam aliquid magni de nobis sentire; quia tam fragiles & instabiles sumus.

Cito etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus tam mane?

Væ nobis, si sic volumus declinare ad quietem, quasi jam pax sit & securitas, cum necdum appareat vestigium veræ

ſanctitatis in converſatione noſtra.

Bene opus eſſet, quod adhuc iterum inſtrueremur, tamquam boni novitii, ad mores optimos: ſi forte ſpes eſſet de aliqua futura emendatione, & majori ſpirituali profectu.

CAP. XXIII. *De meditatione mortis.*

1. VALDE cito erit tecum hic factum, vide aliter quomodo te habeas: hodie homo eſt, & cras non comparet.

Cum autem ſublatus fuerit ab oculis, etiam citò tranſit à mente.

O hebetudo & duritia cordis humani, quod ſolum præ-

ſentia meditatur, & futura non magis prævidet!

Sic te in omni facto & cogitatu deberes tenere, quaſi hodie eſſes moriturus.

Si bonam conſcientiam haberes, non multum mortem timeres.

Melius eſſet peccata cavere, quam mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quomodo cras eris? Cras eſt dies incerta; & quid ſcis, ſi craſtinum habebis?

2. Quid prodeſt diu vivere, quando tam parum emendamur?

Ah, longa vita non ſemper emendat, ſed ſæpe culpam magis auget.

Vtinam per unam diem

bene eſſemus converſari in hoc mundo!

Multi annos computant converſionis, ſed ſæpe parvus eſt fructus emendationis.

Si formidoloſum eſt mori, forſitan periculoſius erit diutius vivere.

Beatus, qui horam mortis ſuæ ſemper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie ſe diſponit.

Si vidiſti aliquando hominem mori, cogita, quia & tu per eamdem viam tranſibis.

3. Cum mane fuerit, puta te ad veſperum non perventurum.

Veſpere autem facto, mane non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus eſto, & taliter vive, ut numquam

te imparatum mors inveniat.

Multi ſubito & improviſe moriuntur. Nam hora, qua non putatur, filius hominis venturus eſt.

Quando illa extrema hora venerit, multum aliter ſentire incipies de tota vita tua præterita : & valde dolebis, quia tam negligens & remiſſus fuiſti.

4. Quam felix & prudens, qui talis nunc nititur eſſe in vita, qualis optat inveniri in morte!

Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi, perfectus contemptus mundi, fervens deſiderium in virtutibus proficiendi, amor diſciplinæ, labor pœnitentiæ, promptitudo obedientiæ, ab-

negatio ſui, & ſupportatio cujuslibet adverſitatis pro amore Chriſti.

Multa bona potès operari, dum ſanus es: ſed infirmatus, neſcio, quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur: ſic & qui multum peregrinantur, raro ſanctificantur.

5. Noli confidere ſuper amicos & proximos, nec in futurum tuam differas ſalutem: quia citiùs obliviſcentur tui homines, quàm æſtimas.

Melius eſt nunc tempeſtive providere, & aliquid boni præmittere, quam ſuper aliorum auxilio ſperare.

Si non es pro teipſo ſollicitus modo, quis erit ſollicitus pro te in futuro?

Nunc tempus eſt valde pretioſum. Nunc ſunt dies ſalutis: Nunc tempus acceptabile.

Sed proh dolor, quod hoc utilius non expendis, in quo promereri vales, unde æternaliter vivas!

Veniet, quando unum diem ſeu horam pro emendatione deſiderabis; & neſcio, an impetrabis.

6. Eia chariſſime, de quanto periculo te poteris liberare, de quam magno timore eripere, ſi modo ſemper timoratus fueris, & ſuſpectus de morte?

Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potius gaudere, quam timere.

Diſce nunc mori mundo,

ut tunc incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis libere ad Christum pergere.

Castiga nunc corpus tuum per pœnitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte, quid cogitas te diu victurum, cùm nullum diem habeas securum?

Quam multi decepti sunt, & insperate de corpore extracti?

Quoties audisti à dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit?

Alius igne, alius ferro, a-

lius peste, alius latrocinio interiit: & sic omnium finis mors est, & vita hominum tamquam umbra subito pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? & quis orabit pro te?

Age, age nunc charissime, quidquid agere potes: quia nescis quando morieris, nescis etiam quid te post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales.

Præter salutem tuam, nihil cogites; solum quæ Dei sunt, cures.

Fac nunc tibi amicos, venerando Dei Sanctos, & eorum actus imitando: ut cum

defe-

defeceris in hac vita, illi te recipiant in æterna tabernacula.

9. Serva te tamquam peregrinum & hoſpitem ſuper terram, ad quem nihil ſpectat de mundi negotiis.

Serva cor liberum, & ad Deum ſurſum erectum, quia non habes hic manentem civitatem.

Illuc preces & gemitus quotidianos cum lachrymis dirige, ut ſpiritus tuus mereatur ad Dominum, poſt mortem, feliciter tranſire. Amen.

CAP. XXIV. *De judicio, & pœnis peccatorum.*

1. IN omnibus rebus reſpice finem, & qualiter ante diſtrictum ſtabis Judicem,

cui

cui nihil eſt occultum: qui muneribus non placatur, nec excuſationes recipit; ſed, quod juſtum eſt, judicabit.

O miſerrime & inſipiens peccator, quid reſpondebis Deo, omnia mala tua ſcienti; qui interdum formidas vultum hominis irati?

Vt quid non prævides tibi in die judicii, quando nemo poterit per alium excuſari vel defendi; ſed unuſquiſque, ſufficiens onus erit ſibiipſi?

Nunc labor tuus eſt fructuoſus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor ſatisfactorius, & purgativus.

2. Habet magnum & ſalubre purgatorium patiens ho-

mo, qui ſuſcipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quam de ſua injuria: qui pro contrariantibus ſibi libenter orat, & ex corde culpas indulget, qui veniam ab aliis petere non retardat: qui facilius miſeretur, quam iraſcitur: qui ſibi ipſi violentiam frequenter facit, & carnem omnino ſpiritui ſubjugare conatur.

Melius eſt modo purgare peccata, & vitia reſecare, quam in futuro purganda reſervare.

Vere nos ipſos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, niſi peccata tua?

Quanto amplius tibi ipſi

ſentia meditatur, & futura non magis prævidet!

Sic te in omni facto & cogitatu deberes tenere, quaſi hodie eſſes moriturus.

Si bonam conſcientiam haberes, non multum mortem timeres.

Melius eſſet peccata cavere, quam mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quomodo cras eris? Cras eſt dies incerta; & quid ſcis, ſi craſtinum habebis?

2. Quid prodeſt diu vivere, quando tam parum emendamur?

Ah, longa vita non ſemper emendat, ſed ſæpe culpam magis auget.

Vtinam per unam diem

bene essemus conversari in hoc mundo!

Multi annos computant conversionis, sed sæpe parvus est fructus emendationis.

Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutius vivere.

Beatus, qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie se disponit.

Si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia & tu per eamdem viam transibis.

3. Cum mane fuerit, puta te ad vesperum non perventurum.

Vespere autem facto, mane non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto, & taliter vive, ut numquam

te imparatum mors inveniat.

Multi ſubito & improviſe moriuntur. Nam hora, qua non putatur, filius hominis venturus eſt.

Quando illa extrema hora venerit, multum aliter ſentire incipies de tota vita tua prætetita: & valde dolebis, quia tam negligens & remiſſus fuiſti.

4. Quam felix & prudens, qui talis nunc nititur eſſe in vita, qualis optat inveniri in morte!

Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi, perfectus contemptus mundi, fervens deſiderium in virtutibus proficiendi, amor diſciplinæ, labor pœnitentiæ, promptitudo obedientiæ, ab-

negatio ſui, & ſupportatio cujuslibet adverſitatis pro amore Chriſti.

Multa bona potes operari, dum ſanus es: ſed infirmatus, neſcio, quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur: ſic & qui multum peregrinantur, raro ſanctificantur.

5. Noli confidere ſuper amicos & proximos, nec in futurum tuam differas ſalutem: quia citiùs obliviſcentur tui homines, quàm æſtimas.

Melius eſt nunc tempeſtive providere, & aliquid boni præmittere, quam ſuper aliorum auxilio ſperare.

Si non es pro teipſo ſollicitus modo, quis erit ſollicitus pro te in futuro?

Nunc tempus eſt valde pretioſum. Nunc ſunt dies ſalutis: Nunc tempus acceptabile.

Sed proh dolor, quod hoc utilius non expendis, in quo promereri vales, unde æternaliter vivas!

Veniet, quando unum diem ſeu horam pro emendatione deſiderabis; & neſcio, an impetrabis.

6. Eia chariſſime, de quanto periculo te poteris liberare, de quam magno timore eripere, ſi modo ſemper timoratus fueris, & ſuſpectus de morte?

Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potius gaudere, quam timere.

Diſce nunc mori mundo,

ut tunc incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis libere ad Christum pergere.

Castiga nunc corpus tuum per pœnitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte, quid cogitas te diu victurum, cùm nullum diem habeas securum?

Quam multi decepti sunt, & insperate de corpore extracti?

Quoties audisti à dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit?

Alius igne, alius ferro, a-

lius peste, alius latrocinio interiit: & sic omnium finis mors est, & vita hominum tamquam umbra subito pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? & quis orabit pro te?

Age, age nunc charissime, quidquid agere potes: quia nescis quando morieris, nescis etiam quid te post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales.

Præter salutem tuam, nihil cogites; solum quæ Dei sunt, cures.

Fac nunc tibi amicos, venerando Dei Sanctos, & eorum actus imitando: ut cum

defe-

defeceris in hac vita, illi te recipiant in æterna tabernacula.

9. Serva te tamquam peregrinum & hoſpitem ſuper terram, ad quem nihil ſpectat de mundi negotiis.

Serva cor liberum, & ad Deum ſurſum erectum, quia non habes hic manentem civitatem.

Illuc preces & gemitus quotidianos cum lachrymis dirige, ut ſpiritus tuus mereatur ad Dominum, poſt mortem, feliciter tranſire. Amen.

CAP. XXIV. *De judicio, & pœnis peccatorum.*

1. IN omnibus rebus reſpice finem, & qualiter ante diſtrictum ſtabis Judicem,

cui nihil eſt occultum : qui muneribus non placatur, nec excuſationes recipit; ſed, quod juſtum eſt, judicabit.

O miſerrime & inſipiens peccator, quid reſpondebis Deo, omnia mala tua ſcienti; qui interdum formidas vultum hominis irati?

Vt quid non prævides tibi in die judicii, quando nemo poterit per alium excuſari vel defendi; ſed unuſquiſque, ſufficiens onus erit ſibiipſi?

Nunc labor tuus eſt fructuoſus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor ſatisfactorius, & purgativus.

2. Habet magnum & ſalubre purgatorium patiens ho-

mo, qui ſuſcipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quam de ſua injuria: qui pro contrariantibus ſibi libenter orat, & ex corde culpas indulget, qui veniam ab aliis petere non retardat: qui facilius miſeretur, quam iraſcitur: qui ſibi ipſi violentiam frequenter facit, & carnem omnino ſpiritui ſubjugare conatur.

Melius eſt modo purgare peccata, & vitia reſecare, quam in futuro purganda reſervare.

Vere nos ipſos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, niſi peccata tua?

Quanto amplius tibi ipſi

nunc

nunc parcis, & carnem ſequeris: tanto durius poſtea lues, & majorem materiam comburendi reſervas.

In quibus homo peccavit, in illis gravius punietur. Ibi acedioſi ardentibus ſtimulis perurgentur: & guloſi ingenti ſiti ac fame cruciabuntur.

Ibi luxurioſi, & voluptatum amatores, ardenti pice & fœtido ſulphure perfundentur. & ſicut furioſi canes, præ dolore invidioſi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod ſuum proprium cruciatum non habebit.

Illi ſuperbi omni confuſione replebuntur: & avari miſerrima egeſtate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in pœna, quam hic centum anni in graviſſima pœnitentia.

Ibi nulla requies eſt, nulla conſolatio damnatis: hic tamen interdum ceſſatur à laboribus, atque amicorum fruitur ſolatiis.

Eſto modo ſollicitus & dolens pro peccatis tuis: ut in die judicii ſecurus ſis cum Beatis.

Tunc enim *juſti ſtabunt in magna conſtantia adverſus eos, qui ſe anguſtiaverunt, & depreſſerunt.*

Tunc ſtabit ad judicandum, qui modo ſe ſubjicit humiliter judiciis hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper & humilis, & pavebit undique ſuperbus.

5. Tunc videbitur ſapiens

in hoc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus & despectus esse.

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa, & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Tunc gaudebit omnis devotus, & mærebit omnis irreligiosus.

Tunc plus exultabit caro afflicta, quam si in deliciis fuisset semper nutrita.

Tunc splendebit habitus vilis, & obtenebrescet vestis subtilis.

Tunc plus laudabitur pauperculum domicilium, quam deauratum palatium.

Tunc juvabit plus constans patientia, quam omnis mundi potentia.

Tunc amplius exaltabitur ſimplex obedientia, quam omnis ſæcularis aſtutia.

6. Tunc plus lætificabit pura & bona conſcientia, quam docta philoſophia.

Tunc plus ponderabit contemptus diviriarum, quam totus theſaurus terreginarum.

Tunc magis conſolaberis ſuper devota oratione, quam ſuper delicata comeſtione.

Tunc potius gaudebis de ſervato ſilentio, quam de longa fabulatione.

Tunc plus valebunt ſancta opera, quam multa pulchra verba.

Tunc plus placebit ſtricta vita & ardua pœnitentia, quam omnis delectatio terrena.

Disce te nunc in modico pati, ut tunc à gravioribus valeas liberari.

Hic primo proba, quid possis postea.

Si nunc tam parum vales sustinere, quomodo æterna tormenta poteris sufferre?

Si modo modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Ecce vere non potes duo gaudia habere, delectari hic in mundo, & postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernam diem semper in honoribus & voluptatibus vixisses: quid totum tibi profuisset, si jam mori in instanti contingeret?

Omnia ergo vanitas, præ-

ter amare Deum, & illi ſoli ſervire.

Qui enim Deum ex toto corde amat; nec mortem, nec ſupplicium, nec judiciûm, nec infernum metuit: quia perfectus amor ſecurum ad Deum acceſſum facit.

Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum, ſi mortem & judicium timeat.

Bonum tamen eſt, ut ſi necdum amor à malo te reuocat, ſaltem timor gehennalis coerceat.

Qui vero timorem Dei poſtponit, diu ſtare in bono non valebit, ſed diaboli laqueos citiùs incurret.

lius peste, alius latrocinio interiit: & sic omnium finis mors est, & vita hominum tamquam umbra subito pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? & quis orabit pro te?

Age, age nunc charissime, quidquid agere potes: quia nescis quando morieris, nescis etiam quid te post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales.

Præter salutem tuam, nihil cogites; solum quæ Dei sunt, cures.

Fac nunc tibi amicos, venerando Dei Sanctos, & eorum actus imitando: ut cum

defeceris in hac vita, illi te recipiant in æterna tabernacula.

9. Serva te tamquam peregrinum & hoſpitem ſuper terram, ad quem nihil ſpectat de mundi negotiis.

Serva cor liberum, & ad Deum ſurſum erectum, quia non habes hic manentem civitatem.

Illuc preces & gemitus quotidianos cum lachrymis dirige, ut ſpiritus tuus mereatur ad Dominum, poſt mortem, feliciter tranſire. Amen.

CAP. XXIV. *De judicio, & pœnis peccatorum.*

1. IN omnibus rebus reſpice finem, & qualiter ante diſtrictum ſtabis Judicem,

cui nihil eſt occultum : qui muneribus non placatur, nec excuſationes recipit; ſed, quod juſtum eſt, judicabit.

O miſerrime & inſipiens peccator, quid reſpondebis Deo, omnia mala tua ſcienti; qui interdum formidas vultum hominis irati?

Vt quid non prævides tibi in die judicii, quando nemo poterit per alium excuſari vel defendi; ſed unuſquiſque, ſufficiens onus erit ſibiipſi?

Nunc labor tuus eſt fructuoſus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor ſatisfactorius, & purgativus.

2. Habet magnum & ſalubre purgatorium patiens ho-

mo, qui ſuſcipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quam de ſua injuria: qui pro contrariantibus ſibi libenter orat, & ex corde culpas indulget, qui veniam ab aliis petere non retardat: qui facilius miſeretur, quam iraſcitur: qui ſibi ipſi violentiam frequenter facit, & carnem omnino ſpiritui ſubjugare conatur.

Melius eſt modo purgare peccata, & vitia reſecare, quam in futuro purganda reſervare.

Vere nos ipſos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, niſi peccata tua?

Quanto amplius tibi ipſi

nunc parcis, & carnem ſequeris: tanto durius poſtea lues, & majorem materiam comburendi reſervas.

In quibus homo peccavit, in illis gravius punietur. Ibi acedioſi ardentibus ſtimulis perurgentur: & guloſi ingenti ſiti ac fame cruciabuntur.

Ibi luxurioſi, & voluptatum amatores, ardenti pice & fœtido ſulphure perfundentur: & ſicut furioſi canes, præ dolore invidioſi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod ſuum proprium cruciatum non habebit.

Illi ſuperbi omni confuſione replebuntur: & avari miſerrima egeſtate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in pœna, quam hic centum anni in gravissima pœnitentia.

Ibi nulla requies est, nulla consolatio damnatis: hic tamen interdum cessatur à laboribus, atque amicorum fruitur solatiis.

Esto modo sollicitus & dolens pro peccatis tuis: ut in die judicii securus sis cum Beatis.

Tunc enim *justi stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt, & depresserunt.*

4 Tunc stabit ad judicandum, qui modo se subjicit humiliter judiciis hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper & humilis, & pavebit undique superbus.

5. Tunc videbitur sapiens

in hoc mundo fuiſſe, qui pro Chriſto didicit ſtultus & deſpectus eſſe.

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpeſſa, & omnis iniquitas oppilabit os ſuum.

Tunc gaudebit omnis devotus, & mærebit omnis irreligioſus.

Tunc plus exultabit caro afflicta, quam ſi in deliciis fuiſſet ſemper nutrita.

Tunc ſplendebit habitus vilis, & obtenebreſcet veſtis ſubtilis.

Tunc plus laudabitur pauperculum domicilium, quam deauratum palatium.

Tunc juvabit plus conſtans patientia, quam omnis mundi potentia.

Tunc amplius exaltabitur ſimplex obedientia, quam omnis ſæcularis aſtutia.

6. Tunc plus lætificabit pura & bona conſcientia, quam docta philoſophia.

Tunc plus ponderabit contemptus divitiarum, quam totus theſaurus terreginarum.

Tunc magis conſolaberis ſuper devota oratione, quam ſuper delicata comeſtione.

Tunc potius gaudebis de ſervato ſilentio, quam de longa fabulatione.

Tunc plus valebunt ſancta opera, quam multa pulchra verba.

Tunc plus placebit ſtricta vita & ardua pœnitentia, quam omnis delectatio terrena.

Disce te nunc in modico pati, ut tunc à gravioribus valeas liberari.

Hic primo proba, quid possis postea.

Si nunc tam parum vales sustinere, quomodo æterna tormenta poteris sufferre?

Si modo modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Ecce vere non potes duo gaudia habere, delectari hic in mundo, & postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernam diem semper in honoribus & voluptatibus vixisses: quid totum tibi profuisset, si jam mori in instanti contingeret?

Omnia ergo vanitas, præ-

ter amare Deum, & illi ſoli ſervire.

Qui enim Deum ex toto corde amat; nec mortem, nec ſupplicium, nec judicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor ſecurum ad Deum acceſſum facit.

Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum, ſi mortem & judicium timeat.

Bonum tamen eſt, ut ſi necdum amor à malo te reuocat, ſaltem timor gehennalis coerceat.

Qui vero timorem Dei poſtponit, diu ſtare in bono non valebit, ſed diaboli laqueos citiùs incurret.

CAP. XXV. *De ferventi emendatione totius vitæ nostræ.*

1. ESTO vigilans & diligens in Dei servitio; & cogita frequenter: Ad quid venisti, & cur sæculum reliquisti?

Nonne ut Deo viveres, & spiritualis homo fieres?

Igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies: nec erit tunc amplius timor, aut dolor, in finibus tuis.

Modicum nunc laborabis, & magnam requiem, imo perpetuam lætitiam, invenies.

Si tu permanseris fidelis & fervidus in agendo, Deus procul dubio erit fidelis & locuples in retribuendo.

Spem bonam retinere de-

bes, quod ad palmam pervenies: ſed ſecuritatem capere non oportet, ne torpeas, aut elatus fias.

2. Cum quidam anxius, inter metum & ſpem frequenter fluctuaret, & quadam vice mœrore confectus, in Eccleſia ante quoddam altare ſe in oratione proſtraviſſet, hæc intra ſe revolvit, dicens: O ſi ſcirem, quod adhuc perſeveraturus eſſem! ſtatimque audivit divinum intus reſponſum: Quod ſi hoc ſcires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, & bene ſecurus eris.

Moxque conſolatus, & confortatus, divinæ ſe commiſit voluntati, & ceſſavit anxia fluctuatio.

Noluitque curiose investigare, ut sciret, quæ sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quæ esset voluntas Dei beneplacens & perfecta, ad omne opus bonum inchoandum & perficiendum.

3. *Spera in* Domino, *& fac bonitatem* (ait Propheta) *& inhabita terram, & pasceris in divitiis ejus.*

Vnum est, quod multos à profectu, & ferventi emendatione retrahit: horror difficultatis, seu labor certaminis.

Enimvero, illi maxime præ ceteris in virtutibus proficiunt, qui ea quæ sibi magis gravia & contraria sunt, virilius vincere nituntur.

Nam ibi homo plus proficit,

ficit, & gratiam meretur ampliorem, ubi magis ſeipſum vincit, & in ſpiritu mortificat.

4. Sed omnes habent æque multum, ad vincendum & moriendum.

Diligens tamen æmulator, valentior erit ad proficiendum, etiamſi plures habeat paſſiones, quam alius bene morigeratus minus tamen fervens ad virtutes.

Duo ſpecialiter ad magnam emendationem juvant: videlicet, ſubtrahere ſe violenter, ad quod natura vitioſe inclinatur, & ferventer inſtare pro bono, quo amplius quis indiget.

Illa etiam ſtudeas magis cavere & vincere, quæ tibi frequentius in aliis diſplicent.

5. Vbique profectum tuum capias: ut si bona exempla videas vel audias, ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave ne idem facias; aut si aliquando fecisti, citius emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris.

Quam jucundum & dulce est, videre fervidos & devotos fratres, bene morigeratos & disciplinatos!

Quam triste est & grave, videre inordinate ambulantes: qui ea, ad quæ vocati sunt, non exercent!

Quam nocivum est, negligere vocationis suæ proposi-

5. Vbique profectum tuum capias: ut si bona exempla videas vel audias, ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave ne idem facias; aut si aliquando fecisti, citius emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris.

Quam jucundum & dulce est, videre fervidos & devotos fratres, bene morigeratos & disciplinatos!

Quam triste est & grave, videre inordinate ambulantes: qui ea, ad quæ vocati sunt, non exercent!

Quam nocivum est, negligere vocationis suæ propositum:

tum: & ad non commissa sensum inclinare!

6. Memor esto arrepti propositi, & imaginem tibi propone Crucifixi.

Bene verecundari potes, inspecta vita Iesu Christi: quia necdum magis illi te conformare studuisti, licet diu in via Dei fuisti.

Religiosus, qui se intente & devote in sanctissima vita & passione Domini exercet, omnia utilia & necessaria sibi, abundanter ibi inveniet: nec opus est, ut extra Iesum aliquid melius quærat.

O si Iesus crucifixus in cor nostrum veniret, quam cito & sufficienter docti essemus!

7. Religiosus fervidus omnia

nia bene portat & capit, quæ illi jubentur.

Religiosus negligens & tepidus habet tribulationem super tribulationem, & ex omni parte patitur angustiam: quia interiori consolatione caret, & exteriorem quærere prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vivens, gravi patet ruinæ.

Qui laxiora quærit & remissiora, semper in angustiis erit: quia unum aut reliquum sibi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii religiosi, qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali?

Raro exeunt, abstracte vivunt, pauperrime comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant,

borant, parum loquuntur, diu vigilant, mature ſurgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, & ſe in omni diſciplina cuſtodiunt.

Attende Carthuſienſes, Ciſtertienſes, & diverſæ Religionis monachos ac moniales: qualiter omni nocte ad pſallendum Domino aſſurgunt.

Et ideo turpe eſſet, ut tu deberes in tam ſancto opere pigritare, ubi tanta multitudo religioſorum incipit Deo jubilare.

9. O ſi nihil aliud faciendum incumberet, niſi Dominum Deum noſtrum toto corde & ore laudare!

O ſi nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dor-

mire: sed semper posses Deum laudare, & solummodo spiritualibus studiis vacare: tunc multò felicior esses quam modo, cum carni ex qualicumque necessitate servis.

Vtinam non essent istæ necessitates, sed solum spirituales animæ refectiones, quas (heu) satis raro degustamus!

10. Quando homo ad hoc pervenit, quod de nulla creatura consolationem suam quærit, tunc ei Deus primo perfecte sapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno lætabitur, nec pro modico contristabitur: sed ponit se integre & fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui ni-

hil utique perit nec moritur, ſed omnia ei vivunt, & ad nutum incunctanter deſerviunt.

11. Memento ſemper finis, & quia perditum non redit tempus. Sine ſollicitudine & diligentia, numquam acquires virtutes.

Si incipis tepeſcere, incipies male habere.

Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, & ſenties leviorem laborem, propter Dei gratiam, & virtutis amorem.

Homo fervidus & diligens, ad omnia eſt paratus.

Major labor eſt reſiſtere vitiis & paſſionibus, quam corporalibus inſudare laboribus.

Qui parvos non vitat defe-

ctus, paulatim labitur ad majores.

Gaudebis ſemper veſpere, ſi diem expandas fructuoſe.

Vigila ſuper teipſum, excita teipſum, admone teipſum; & quidquid de aliis ſit, non negligas teipſum.

Tantum proficies, quantum tibi ipſi vim intuleris. Amen.

FINIS *Lib. I.*

THOMÆ A KEMPIS CANONICI REGULARIS Ordinis S. AUGUSTINI

DE IMITATIONE CHRISTI

LIBER SECUNDUS.

Admonitiones ad interna trahentes.

CAPUT I.

De interna conversatione.

1. REGNUM *Dei intra vos est, dicit Dominus.* Converte te ex toto corde ad Dominum: & relinque hunc miserum mundum, & inveniet anima tua requiem.

Disce exteriora contemne-

re, & ad interiora te dare, & videbis regnum Dei in te venire.

Eſt enim *regnum Dei, pax & gaudium in Spiritu ſancto*, quod non datur impiis.

Veniet ad te Chriſtus, oſtendens tibi conſolationem ſuam: ſi dignam illi ab intus paraveris manſionem.

Omnis gloria ejus, & decor, ab intra eſt, & ibi complacet ſibi.

Frequens illi viſitatio cum homine interno, dulcis ſermocinatio, grata conſolatio, multa pax, familiaritas ſtupenda nimis.

2. Eia anima fidelis, præpara huic ſponſo cor tuum: quatenus ad te venire, & in te habitare dignetur,

Sic enim dicit : *Si quis diligit me, ſermonem meum ſervabit, & ad eum veniemus, & manſionem apud eum faciemus.*

Da ergo Chriſto locum, & cæteris omnibus nega introitum.

Cum Chriſtum habueris, dives es, & ſufficit tibi. Ipſe erit proviſor tuus, & fidelis procurator in omnibus, ut non ſit opus in hominibus ſperare.

Homines enim cito mutantur, & deficiunt velociter: Chriſtus autem manet in æternum, & aſtat uſque in finem firmiter.

3. Non eſt magna fiducia ponenda in homine fragili & mortali, etiam ſi utilis ſit, & dilectus : neque triſtitia multa ex hoc capienda, ſi inter-

dum adverſetur & contradicat.

Qui hodie tecum ſunt, cras contrariari poſſunt; & è converſo, ſæpe ut aura vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo, & ſit ipſe timor tuus, & amor tuus. Ipſe pro te reſpondebit, & faciet bene, ſicut melius fuerit.

Non habes hic manentem civitatem: & ubicumque fueris, extraneus es & peregrinus: nec requiem aliquando habebis, niſi Chriſto intime fueris unitus.

4. Quid hic circumſpicis, cum iſte non ſit locus tuæ requietionis? In cæleſtibus debet eſſe habitatio tua, &, ſicut in tranſitu, cuncta terrena ſunt aſpicienda.

Transeunt omnia, & tu cum eis pariter.

Vide, ut non inhæreas; ne capiaris, & pereas.

Apud Altissimum sit cogitatio tua, & deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur.

Si nescis speculari alta & cælestia, requiesce in passione Christi: & in sacris vulneribus ejus libenter habita.

Si enim ad vulnera, & pretiosa stigmata Iesu, devote confugis, magnam in tribulatione confortationem senties: nec multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentia perferes.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despe-

ctus: & in maxima necessitate, à notis & amicis, inter opprobria derelictus.

Christus pati voluit & despici, & tu audes de aliquo conqueri?

Christus habuit adversarios & oblocutores, & tu vis omnes habere amicos & benefactores?

Vnde coronabitur patientia tua, si nihil adversitatis occurrerit?

Si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi?

Sustine te cum Christo, & pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfecte introisses in interiora Iesu, & modicum de ardenti amore

ejus ſapuiſſes: tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, ſed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Ieſu facit hominem ſeipſum contemnere.

Amator Ieſu & veritatis, & verus internus, & liber ab affectionibus inordinatis, poteſt ſe ad Deum libere convertere, & elevare ſupra ſeipſum in ſpiritu, ac fruitive quieſcere.

7. Cui ſapiunt omnia, prout ſunt, non ut dicuntur, aut æſtimantur: hic vere ſapiens eſt, & doctus magis à Deo, quam ab hominibus.

Qui ab intra ſcit ambulare, & modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec

expectat tempora, ad habenda devota exercitia.

Homo internus, cito se recolligit: quia numquam se totum ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est & ordinatus, non curat mirabiles & perversos hominum gestus.

Tantum homo impeditur & distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si recte tibi esset, & bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent, & profectum.

Ideo multa tibi displicent,

& ſæpe conturbant: quia adhuc non es perfecte tibiipſi mortuus, nec ſegregatus ab omnibus terrenis.

Nil ſic maculat & implicat cor hominis, ſicut impurus amor in creaturis.

Si renuis conſolari exterius, poteris ſpeculari cæleſtia, & frequenter jubilare interius.

CAP. II. *De humili ſubmiſſione.*

I. NON magni pendas, quis pro te, vel contra te ſit: ſed hoc age & cura, ut Deus tecum ſit in omni re, quam facis.

Habeas conſcientiam bonam, & Deus bene te defenſabit.

Quem enim Deus adjuvare voluerit, nullius perversitas nocere poterit.

Si tu scis tacere & pati, videbis proculdubio auxilium Domini.

Ipse novit tempus & modum liberandi te, & ideo te debes illi resignare.

Dei est adjuvare, & ab omni confusione liberare.

Sæpe valde prodest, ad majorem humilitatem servandam, quod defectus nostros alii sciunt, & redarguunt.

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios placat, & leviter satisfacit sibi irascentibu.

Humilem Deus protegit,

& liberat : humilem diligit, & consolatur : humili homini se inclinat : humili largitur gratiam magnam, & post suam depressionem, levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat, & ad se dulciter trahit & invitat.

Humilis accepta confusione, satis bene est in pace : quia stat in Deo, & non in mundo.

Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

CAP. III. *De bono pacifico homine.*

1. TENE te primo in pace, & tunc poteris alios pacificare.

Homo pacificus magis prodeſt, quam bene doctus.

Homo paſſionatus etiam bonum in malum trahit, & faciliter malum credit.

Bonus pacificus, homo omnia ad bonum convertit.

Qui bene in pace eſt, de nullo ſuſpicatur. Qui autem male contentus eſt & commotus, variis ſuſpicionibus agitatur: nec ipſe quieſcit, nec alios quieſcere permittit.

Dicit ſæpe, quod dicere non deberet: & omittit, quod ſibi magis facere expediret.

Conſiderat, quid alii facere tenentur: & negligit, quid ipſe teneatur.

Habe ergo primo zelum ſuper teipſum, & tunc juſte ze-

lare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene ſcis facta tua excuſare & colorare, & aliorum excuſationes non vis recipere.

Iuſtius eſſet, ut te accuſares, & fratrem tuum excuſares.

Si portari vis, porta & alium.

Vide, quàm longe es adhuc à vera charitate & humilitate: quæ nihil novit iraſci, vel indignari, niſi tantum ſibi.

Non eſt magnum, cum bonis & manſuetis converſari: hoc enim omnibus naturaliter placet; & unuſquiſque libenter pacem habet, & ſecum ſentientes magis diligit.

Sed cum duris & perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus pacifice posse vivere, magna gratia est, & laudabile nimis virilèque factum.

3. Sunt, qui seipsos in pace tenent, & cum aliis etiam pacem habent.

Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt, aliis sunt graves, sed sibi semper graviores.

Et sunt, qui seipsos in pace retinent, & ad pacem alios reducere student.

Est tamen tota pax nostra in hac misera vita, potius in humili sufferentia ponenda, quam in non sentiendo contraria.

Qui melius scit pati, ma-

Sed cum duris & perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus pacifice posse vivere, magna gratia est, & laudabile nimis virileque factum.

3. Sunt, qui seipsos in pace tenent, & cum aliis etiam pacem habent.

Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt, aliis sunt graves, sed sibi semper graviores.

Et sunt, qui seipsos in pace retinent, & ad pacem alios reducere student.

Est tamen tota pax nostra in hac misera vita, potius in humili sufferentia ponenda, quam in non sentiendo contraria.

Qui melius scit pati, majorem

jorem tenebit pacem. Iste est victor sui & dominus mundi, amicus Christi & hæres cæli.

CAP. IV. *De pura mente, & simplici intentione.*

1. DUABUS alis homo sublevatur à terrenis, simplicitate scilicet & puritate.

Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione. Simplicitas intendit Deum, puritas apprehendit, & gustat.

Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab inordinato affectu fueris.

Si nihil aliud, quam Dei beneplacitum, & proximi utilitatem intendis & quæris,

interna

interna libertate perfrueris.

Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatura speculum vitæ, & liber sanctæ doctrinæ esset.

Non est creatura tam parva & vilis, quæ Dei bonitatem non repræsentet.

2. Si tu esses intus bonus & purus, tunc omnia sine impedimento videres, & bene caperes.

Cor purum, penetrat cælum & infernum.

Qualis unusquisque intus est, taliter judicat exterius.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo.

Et si est alicubi tribulatio & angustia, hoc melius novit mala conscientia.

Sicut ferrum miſſum in ignem amittit rubiginem, & totum candens efficitur: ſic homo integre ad Deum ſe convertens, à torpore exuitur; & in novum hominem tranſmutatur.

2. Quando homo incipit tepeſcere, tunc parvum metuit laborem, & libenter externam accipit conſolationem.

Sed quando perfectè incipit ſe vincere, & viriliter in via Dei ambulare: tunc minus ea reputat, quæ ſibi prius gravia eſſe ſentiebat.

CAP. V. *De propria consideratione.*

1. NON possumus nobis ipsis nimis credere, quia sæpe gratia nobis deest, & sensus.

Modicum lumen est in nobis, & hoc cito per negligentiam amittimus.

Sæpe etiam non advertimus, quod tam cæci intus sumus.

Sæpe male agimus, & pejus excusamus.

Passione interdum movemur, & zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus, & nostra majora pertransimus.

Satis cito sentimus & ponderamus, quid ab aliis sustinemus

Cap. V. *De propria conſideratione.*

1. Non poſſumus nobis ipſis nimis credere, quia ſæpe gratia nobis deeſt, & ſenſus.

Modicum lumen eſt in nobis, & hoc cito per negligentiam amittimus.

Sæpe etiam non advertimus, quod tam cæci intus ſumus.

Sæpe male agimus, & pejus excuſamus.

Paſſione interdum movemur, & zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus, & noſtra majora pertranſimus.

Satis cito ſentimus & ponderamus, quid ab aliis ſuſti-

nemus: ſed quantum alii de nobis ſuſtinent, non advertimus.

Qui bene & recte ſua ponderaret, non eſſet, quod de alio graviter judicaret.

2. Internus homo ſui ipſius curam omnibus curis anteponit: & qui ſibi ipſi diligenter intendit, faciliter de aliis tacet.

Numquam eris internus & devotus, niſi de alienis ſilueris, & ad teipſum ſpecialiter reſpexeris.

Si tibi & Deo totaliter intendis, modicum te movebit, quod foris percipis.

Vbi es, quando tibi ipſi præſens non es? Et quando omnia percurriſti, quid (te neglecto) profeciſti?

Si debes habere pacem, & unionem veram: oportet, quod totum adhuc postponas, & te solum præ oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni temporali cura conserves.

Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris.

Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi sit, nisi pure Deus, aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura.

Amans Deum anima, sub Deo despicit universa.

Solus Deus æternus & immensus, implens omnia, so-

Si debes habere pacem, & unionem veram: oportet, quod totum adhuc postpo-nas, & te solum præ oculis habeas.

3. Multum proinde profi-cies, si te feriatum ab o-mni temporali cura conser-ves.

Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris.

Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi sit, nisi pure Deus, aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quidquid consolationis occur-rit de aliqua creatura.

Amans Deum anima, sub Deo despicit universa.

Solus Deus æternus & im-mensus, implens omnia, so-

latium animæ, & vera cordis lætitia.

CAP. VI. *De lætitia bonæ conscientiæ.*

1. GLOIRA boni homi-nis, testimonium bo-næ conscientiæ.

Habe bonam conscien-tiam, & habebis semper læ-titiam.

Bona conscientia valde multa potest portare, & val-de læta est inter adversa.

Mala conscientia semper ti-mida est & inquieta.

Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit.

Noli lætari, nisi cum bene-feceris.

Mali nunquam habent ve-ram lætitiam, nec internam

ſentiunt pacem : quia *non eſt pax impiis, dicit Dominus.*

Et ſi dixerint : In pace ſumus, non veniunt ſuper nos mala : & quis nobis nocere audebit ? ne credas eis : quoniam repente exurget ira Dei, & in nihilum redigentur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione, non eſt grave amanti: ſic enim gloriari, eſt gloriari in cruce Domini.

Brevis gloria, quæ ab hominibus datur, & accipitur.

Mundi gloriam ſemper comitatur triſtitia.

Bonorum gloria in conſcientiis eorum, & non in ore hominum. Iuſtorum lætitia de Deo, & in Deo eſt : &

gaudium eorum, de veritate.

Qui veram & æternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit, minus amare convincitur cælestem.

Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

3. Facile erit contentus & pacatus, cujus conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris: nec vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es, nec major dici vales, quam Deo teste sis.

Si attendis, quid apud te sis intus; non curabis, quid de te loquantur homines.

Homo videt in facie, Deus autem in corde. Homo conſiderat actus, Deus vero penſat intentiones.

Bene ſemper agere, & modicum de ſe tenere, humilis animæ indicium eſt.

Nolle conſolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis, & internæ fiduciæ, ſignum eſt.

4. Qui nullum extrinſecus pro ſe teſtimonium quærit, liquet quod totaliter ſe Deo commiſit.

Non enim, qui ſeipſum commendat, ille probatus eſt (ait B. Paulus) *ſed quem Deus commendat.*

Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, ſtatus eſt interni hominis.

CAP. VII. *De amore* IESV *super omnia.*

1. BEATVS, qui intelligit, quid sit amare Iesum: & contemnere seipsum, propter Iesum.

Oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia Iesus vult solus super omnia amari.

Dilectio creaturæ fallax & instabilis: dilectio Iesu, fidelis & perseverabilis.

Qui adhæret creaturæ, cadet cum labili: qui amplectitur Iesum, firmabitur in ævum.

Illum dilige, & amicum tibi retine: qui omnibus recedentibus, te non relinquet, nec patietur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando ſeparari, ſive velis, ſive nolis.

2. Teneas te apud Ieſum, vivens ac moriens: & illius fidelitati te committe, qui, omnibus deficientibus, ſolus te poteſt juvare.

Dilectus tuus talis eſt naturæ, ut alienum non velit admittere: ſed ſolus vult cor tuum habere, & tamquam rex in proprio throno ſedere.

Si ſcires te bene ab omni crearura evacuare, Ieſus deberet libenter tecum habitare.

Pæne totum perditum invenies, quiquid extra Ieſum, in hominibus poſueris.

Non confidas, nec innitaris

Ab omnibus oportet te aliquando separari, sive velis, sive nolis.

2. Teneas te apud Iesum, vivens ac moriens: & illius fidelitati te committe, qui, omnibus deficientibus, solus te potest juvare.

Dilectus tuus talis est naturæ, ut alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, & tamquam rex in proprio throno sedere.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare, Iesus deberet libenter tecum habitare.

Pæne totum perditum invenies, quiquid extra Iesum, in hominibus posueris.

Non confidas, nec innitaris

ris super calamum ventosum: quia *omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus, ut flos fœni cadet.*

3. Cito decipieris, si ad externam hominum apparentiam tantum aspexeris.

Si enim tuum in aliis quæris solatium & lucrum, senties sæpius detrimentum.

Si quæris in omnibus Iesum, invenies utique Iesum.

Si autem quæris teipsum, invenies etiam teipsum, sed ad tuam perniciem.

Plus enim homo nocivior sibi, si Iesum non quærit, quam totus mundus, & omnes sui adversarii.

CAP. VIII. *De familiari amicitia* IESV.

1. QVANDO Iesus adest, totum bonum est, nec quidquam difficile videtur: quando vero Iesus non adest, totum durum est.

Quando Iesus intus non loquitur, consolatio vilis est: si autem Iesus unum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur.

Nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit: *Magister adest, & vocat te?*

Felix hora, quando Iesus vocat de lachrymis ad gaudium spiritus!

Quam aridus & durus es

CAP. VIII. *De familiari amicitia* IESV.

1. QVANDO Iesus adest, totum bonum est, nec quidquam difficile videtur: quando vero Iesus non adest, totum durum est.

Quando Iesus intus non loquitur, consolatio vilis est: si autem Iesus unum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur.

Nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit: *Magister adest, & vocat te?*

Felix hora, quando Iesus vocat de lachrymis ad gaudium spiritus!

Quam aridus & durus es

sine

sine Iesu! Quam insipiens & vanus, si cupis aliquid extra Iesum!

Nonne hoc est majus damnum, quam si totum perderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus conferre, sine Iesu?

Esse sine Iesu, gravis est infernus: & esse cum Iesu, dulcis paradisus.

Si fuerit tecum Iesus, nullus poterit nocere inimicus.

Qui invenit Iesum, invenit thesaurum bonum, immo bonum super omne bonum.

Et qui perdit Iesum, perdit nimis multum, & plus quam totum mundum.

Pauperrimus est, qui vivit

sine

ſine Ieſu : & ditiſſimus, qui bene eſt cum Ieſu.

3. Magna ars eſt, ſcire cum Ieſu converſari ; & ſcire Ieſum tenere, magna prudentia.

Eſto humilis & pacificus, & erit tecum Ieſus.

Sis devotus & quietus, & manebit tecum Ieſus.

Potes cito fugare Ieſum, & gratiam ejus perdere, ſi volueris ad exteriora declinare.

Et ſi illum effugaveris & perdideris, ad quem fugies, & quem tunc quæres amicum ?

Sine amico, non potes bene vivere : & ſi Ieſus non fuerit tibi præ omnibus amicus, eris nimis triſtis & deſolatus.

ſine Ieſu: & ditiſſimus, qui bene eſt cum Ieſu.

3. Magna ars eſt, ſcire cum Ieſu converſari; & ſcire Ieſum tenere, magna prudentia.

Eſto humilis & pacificus, & erit tecum Ieſus.

Sis devotus & quietus, & manebit tecum Ieſus.

Potes cito fugare Ieſum, & gratiam ejus perdere, ſi volueris ad exteriora declinare.

Et ſi illum effugaveris & perdideris, ad quem fugies, & quem tunc quæres amicum?

Sine amico, non potes bene vivere: & ſi Ieſus non fuerit tibi præ omnibus amicus, eris nimis triſtis & deſolatus.

Fatue

Fatue igitur agis, ſi in aliquo altero confidis, aut lætaris.

Eligendum eſt magis, totum mundum habere contrarium, quam Ieſum offenſum.

Ex omnibus ergo charis, ſit Ieſus ſolus dilectus ſpecialis.

4. Diligantur omnes propter Ieſum, Ieſus autem propter ſeipſum.

Solus Ieſus Chriſtus ſingulariter eſt amandus; qui ſolus bonus & fidelis, præ omnibus invenitur amicis.

Propter ipſum, & in ipſo, tam amici quam inimici, tibi ſint chari: & pro omnibus his exorandus eſt, ut omnes ipſum cognoſcant & diligant.

Nun-

Nunquam cupias ſingulariter laudari vel amari, quia hoc ſolius Dei eſt, qui ſimilem ſibi non habet.

Nec velis, quod aliquis tecum in corde ſuo occupetur, neque tu cum alicujus occuperis amore: ſed ſit Ieſus in te, & in omni bono homine.

5. Eſto purus & liber ab intus, ſine alicujus creaturæ implicamento.

Oportet te eſſe nudum, & purum cor ad Deum gerere: ſi vis vacare & videre, quam ſuavis ſit Dominus.

Et revera ad hoc non pervenies, niſi gratia ejus fueris præventus & intractus: ut omnibus evacuatis & licentiatis, ſolis cum ſolo uniaris.

Nunquam cupias ſingula-
ter laudari vel amari, quia
oc ſolius Dei eſt, qui ſimi-
m ſibi non habet.

Nec velis, quod aliquis te-
m in corde ſuo occupetur,
que tu cum alicujus occu-
ris amore: ſed ſit Jeſus in
, & in omni bono homine.
ſ. Eſto purus & liber ab
tus, ſine alicujus creaturæ
plicamento.

Oportet te eſſe nudum, &
rum cor ad Deum gerere:
is vacare & videre, quam
vis ſit Dominus.

Et revera ad hoc non per-
ties, niſi gratia ejus fueris
ventus & intractus: ut
nibus evacuatis & licen-
is, ſolis cum ſolo unia-

Quando

Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: & quando recedit, tunc pauper & infirmus erit, & quaſi tantum ad flagella relictus.

In his non debet dejici, nec deſperare; ſed ad voluntatem Dei æquanimiter ſtare, & cuncta ſupervenientia ſibi ad laudem Ieſu Chriſti perpeti: quia poſt hiemem ſequitur æſtas; poſt noctem redit dies; & poſt tempeſtatem magna ſerenitas.

Cap. IX. *De carentia omnis ſolatii.*

1. NON eſt grave, humanum contemnere ſolatium, cum adeſt divinum.

K Magnum

Magnum est, & valde magnum, tam humano quam divino posse carere solatio: & pro honore Dei, libenter exilium cordis velle sustinere: & in nullo seipsum quærere, nec ad proprium meritum respicere.

Quid magni est, si hilaris sis & devotus adveniente gratia? optabilis cunctis hæc hora.

Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et quid mirum, si onus non sentit: qui portatur ab omnipotente, & ducitur à summo ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, & difficulter homo exuitur à seipso.

Vicit sanctus martyr Lau-

Magnum est, & valde magnum, tam humano quam divino posse carere solatio: & pro honore Dei, libenter exilium cordis velle sustinere: & in nullo seipsum quærere, nec ad proprium meritum respicere.

Quid magni est, si hilaris sis & devotus adveniente gratia? optabilis cunctis hæc hora.

Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et quid mirum, si onus non sentit: qui portatur ab omnipotente, & ducitur à summo ductore?

2. *Libenter habemus aliquid pro solatio, & difficulter homo exuitur à seipso.*

Vicit sanctus martyr Laurentius

rentius sæculum, cum suo sacerdote: quia omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit: & summum Dei sacerdotem Sixtum, quem maxime diligebat, pro amore Christi, etiam à se tolli clementer ferebat.

Amore igitur creatoris, amorem hominis superavit: & pro *humano* solatio, divinum beneplacitum magis elegit.

Ita & tu aliquem necessarium, & dilectum amicum, pro amore Dei, disce relinquere.

Nec graviter feras, cum ab amico derelictus fueris; sciens, quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum & diu oportet

hominem in ſeipſo certare, antequam diſcat ſeipſum plene ſuperare,& totum affectum ſuum in Deum trahere.

Quando homo ſtat ſuper ſeipſum, facile labitur ad conſolationes humanas.

Sed verus amator Chriſti, & ſtudioſus ſectator virtutum, non cadit ſuper conſolationes, nec quærit tales ſenſibiles dulcedines: ſed magis fortes exercitationes, & pro Chriſto duros ſuſtinere labores.

4. Cum igitur ſpiritualis à Deo conſolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam: ſed Dei munus intellige eſſe, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimium

hominem in ſeipſo certare, antequam diſcat ſeipſum plene ſuperare, & totum affectum ſuum in Deum trahere.

Quando homo ſtat ſuper ſeipſum, facile labitur ad conſolationes humanas.

Sed verus amator Chriſti, & ſtudioſus ſectator virtutum, non cadit ſuper conſolationes, nec quærit tales ſenſibiles dulcedines: ſed magis fortes exercitationes, & pro Chriſto duros ſuſtinere labores.

4. Cum igitur ſpiritualis à Deo conſolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam: ſed Dei munus intellige eſſe, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimium gau-

gaudere, nec inaniter præſumere: ſed eſto magis humilior ex dono, cautior quoque & timoratior in cunctis actibus tuis: quoniam tranſibit hora illa, & ſequetur tentatio.

Cum ablata fuerit conſolatio, non ſtatim deſperes; ſed cum humilitate & patientia, expecta cæleſtem viſitationem: quoniam potens eſt Deus ampliorem tibi redonare conſolationem.

Iſtud non eſt novum, nec alienum viam Dei expertis: quia in magnis Sanctis, & in antiquis Prophetis, fuit ſæpe talis alternationis modus.

5. Vnde quidam, præſente jam gratia, dicebat: *Ego dixi in abundantia mea; Non movebor in æternum.*

Abſente vero gratia, quid in ſe fuerit expertus, adjungit dicens: *Avertiſti faciem tuam à me, & factus ſum conturbatus.*

Inter hæc tamen nequaquam deſperat, ſed inſtantius Dominum rogat, & dicit: *Ad te Domine clamabo, & ad Deum meum deprecabor.*

Denique orationis ſuæ fructum reportat, & ſe exauditum teſtatur dicens: *Audivit Dominus, & miſertus eſt mei: Dominus factus eſt adjutor meus.*

Sed in quo? *Convertiſti*, inquit, *planctum meum in gaudium mihi, & circumdediſti me lætitia.*

Si ſic actum eſt cum magnis Sanctis, non eſt deſperandum nobis infirmis & pau-

peri-

peribus, si interdum in fervore, & interdum in frigiditate sumus: quoniam spiritus venit & recedit, secundum suæ beneplacitum voluntatis. Vnde beatus Iob ait: *Visitas eum diluculo, & subito probas illum.*

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei, & in sola spe gratiæ cælestis?

Sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres, vel amici fideles; sive libri sancti, vel tractatus pulchri; sive dulcis cantus & hymni; omnia hæc modicum juvant, modicum sapiunt, quando desertus sum à gratia, & in propria paupertate relictus.

Tunc non eſt melius remedium quam patientia, & abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Numquam inveni aliquem tam religioſum & devotum, qui non habuerit interdum gratiæ ſubtractionem, aut non ſenſerit fervoris diminutionem,

Nullus ſanctus fuit tam alte raptus & illuminatus, qui prius, vel poſtea, non fuerit tentatus.

Non enim dignus eſt alta Dei contemplatione, qui pro Deo non eſt exercitatus aliqua tribulatione.

Solet enim ſequentis conſolationis, tentatio præcedens eſſe ſignum.

Nam tentationibus proba-

c non est melius re-
m quam patientia, &
tio mei in voluntate

Numquam inveni ali-
tam religiosum & de-
, qui non habuerit in-
gratiæ subtractionem,
senserit fervoris dimi-
em,
us sanctus fuit tam al-
us & illuminatus, qui
vel postea, non fuerit
s.
enim dignus est alta
templatione, qui pro
n est exercitatus ali-
ulatione.
enim sequentis con-
s, tentatio præcedens
m.
entationibus proba-
tis,

tis, cælestis, promittitur consolatio. *Qui vicerit*, inquit, *dabo ei edere de ligno vitæ.*

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa.

Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses te præparare ad certamen: quia à dextris & à sinistris hostes sunt, qui numquam quiescunt.

CAP. X. *De gratitudine pro gratia Dei.*

1. CUR quæris quietem, cum natus sis ad laborem?

Pone te ad patientiam magis, quam ad consolationes:

& ad crucem portandam magis, quam ad lætitiam.

Quis enim sæcularium non libenter consolationem & lætitiam spiritualem acciperet, si semper obtinere posset?

Excedunt enim spirituales consolationes, omnes mundi delicias, & carnis voluptates.

Nam omnes deliciæ mundanæ, aut vanæ sunt, aut turpes. Spirituales vero deliciæ, solæ jucundæ & honestæ, ex virtutibus progenitæ, & à Deo puris mentibus infusæ.

Sed istis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet; quia tem-

& ad crucem portandam magis, quam ad lætitiam.

Quis enim ſæcularium non libenter conſolationem & lætitiam ſpiritualem acciperet, ſi ſemper obtinere poſſet?

Excedunt enim ſpirituales conſolationes, omnes mundi delicias, & carnis voluptates.

Nam omnes deliciæ mundanæ, aut vanæ ſunt, aut turpes. Spirituales vero deliciæ, ſolæ jucundæ & honeſtæ, ex virtutibus progenitæ, & à Deo puris mentibus infuſæ.

Sed iſtis divinis conſolationibus nemo ſemper pro ſuo affectu frui valet; quia tempus

pus tentationis non diu ceſſat.

2. Multum autem contrariatur ſupernæ viſitationi falſa libertas animi, & magna confidentia ſui.

Deus bene facit conſolationis gratiam dando: ſed homo male agit, non totum Deo, cum gratiarum actione, retribuendo.

Et ideo non poſſunt in nobis dona gratiæ fluere, quia ingrati ſumus auctori: nec totum refundimus fontali origini.

Semper enim debetur gratia digne gratias referenti: & auferetur ab elato, quod dari ſolet humili.

3. Nolo conſolationem, quæ mihi aufert compunctionem: nec affecto contem-

templationem, quæ ducit in elationem.

Non enim omne altum, ſanctum : nec omne dulce, bonum : nec omne deſiderium, purum : nec omne charum, Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde ſemper humilior & timoratior inveniar, atque ad relinquendum me paratior fiam.

Doctus dono gratiæ, & eruditus ſubtractionis verbere, non ſibi audebit quidquam boni attribuere : ſed potius ſe pauperem & nudum confitebitur.

Da Deo, quod Dei eſt: & tibi adſcribe, quod tuum eſt: hoc eſt, Deo gratias pro gratia tribue ; tibi autem ſoli

cul-

templationem, quæ ducit in elationem.

Non enim omne altum, ſanctum: nec omne dulce, bonum: nec omne deſiderium, purum: nec omne charum, Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde ſemper humilior & timoratior inveniar, atque ad relinquendum me paratior fiam.

Doctus dono gratiæ, & eruditus ſubtractionis verbere, non ſibi audebit quidquam boni attribuere: ſed potius ſe pauperem & nudum confitebitur.

Da Deo, quod Dei eſt: & tibi adſcribe, quod tuum eſt: hoc eſt, Deo gratias pro gratia tribue; tibi autem ſoli

culpam, & dignam pœnam pro culpa, deberi ſentias.

4. Pone te ſemper ad infimum, & dabitur tibi ſummum: nam ſummum non ſtat ſine infimo.

Summi ſancti apud Deum, minimi ſunt apud ſe: & quanto glorioſiores, tanto in ſe humiliores.

Pleni veritate & gloria cæleſti, non ſunt vanæ gloriæ cupidi.

In Deo fundati & confirmati, nullo modo poſſunt eſſe elati.

Et qui totum Deo adſcribunt, quidquid boni acceperunt, gloriam ab invicem non quærunt: ſed gloriam, quæ à ſolo Deo eſt, volunt: & Deum in ſe & in omnibus

Sanctis laudari super omnia cupiunt, & semper in idipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo, & eris dignus majora accipere.

Sit tibi minimum, etiam pro maximo: & magis contemptibile, pro speciali dono.

Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum, aut nimis vile videbitur. Non enim parvum est, quod à summo Deo donatur.

Etiam si pœnas & verbera dederit, gratum esse debet: quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gra-

tia data, patiens pro ſublata. Oret ut redeat: cautus ſit & humilis, ne amittat.

CAP. XI. *De paucitate amatorum crucis* IESV.

1. HABET Ieſus nunc multos amatores regni ſui cæleſtis, ſed paucos bajulatores ſuæ crucis.

Multos habet deſideratores conſolationis, ſed paucos tribulationis.

Plures invenit ſocios menſæ, ſed paucos abſtinentiæ.

Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aliquid ſuſtinere.

Multi Ieſum ſequuntur uſque ad fractionem panis: ſed pauci uſque ad bibendum calicem paſſionis.

Multi miracula ejus vene-

rantur,

rantur, pauci ignominiam crucis ſequuntur.

Multi Ieſum diligunt, quamdiu adverſa non contingunt.

Multi illum laudant & benedicunt, quamdiu conſolationes aliquas ab ipſo percipiunt.

Si autem Ieſus ſe abſconderit, & modicum eos reliquerit; aut in querimoniam, vel in dejectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem Ieſum propter Ieſum, & non propter ſuam propriam aliquam conſolationem diligunt, ipſum in omni tribulatione & anguſtia cordis, ſicut in ſumma conſolatione, benedicunt.

Et ſi numquam eis conſo-

rantur, pauci ignominiam crucis sequuntur.

Multi Iesum diligunt, quamdiu adversa non contingunt.

Multi illum laudant & benedicunt, quamdiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt.

Si autem Iesus se absconderit, & modicum eos reliquerit; aut in querimoniam, vel in dejectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem Iesum propter Iesum, & non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione & angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt.

Et si numquam eis consolatio-

lationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, & semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Iesu purus nullo proprio commodo, vel amore permixtus!

Nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper quærunt?

Nonne amatores sui magis, quam Christi probantur, qui sua commoda & lucra semper meditantur?

Vbi invenietur talis, qui velit Deo servire gratis?

4. Raro invenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu, & ab omni creatura nudum, quis inveniet? Procul

& de ultimis finibus pretium ejus.

Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est.

Et si fecerit pœnitentiam magnam, adhuc exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longe est.

Et si habuerit virtutem magnam, & devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest: scilicet unum, quod summe sibi necessarium est.

Quid illud? Vt omnibus relictis se relinquat, & à se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat.

Cumque omnia fecerit, quæ facienda noverit, nil se fecisse sentiat.

& de ultimis finibus pretium ejus.

Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est.

Et si fecerit pœnitentiam magnam, adhuc exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longe est.

Et si habuerit virtutem magnam, & devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest: scilicet unum, quod summe sibi necessarium est.

Quid illud? Ut omnibus relictis se relinquat, & à se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat.

Cumque omnia fecerit, quæ facienda noverit, nil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande æstimari possit: sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut Veritas ait: *Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, Servi inutiles sumus.*

Tunc vere pauper, & nudus spiritu esse poterit, & cum Propheta dicere: *Quia unicus & pauper sum ego.*

Nemo tamen isto ditior, nemo potentior, nemo liberior: qui se & omnia relinquere scit, & ad infimum se ponere.

Cap. XII. *De regia via sanctæ Crucis.*

1. Durus multis videtur hic sermo: *Abnega temetipsum, tolle crucem tuam, & sequere Iesum.*

Sed multo durius erit, audire illud extremum verbum: *Discedite à me maledicti, in ignem æternum.*

Qui enim modò libenter audiunt, & sequuntur verbum crucis; tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis.

Hoc signum crucis erit in cælo, cum Dominus ad judicandum venerit.

Tunc omnes servi crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum judicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnum?

In cruce salus, in cruce vita, in cruce protectio ab ho-

ſtibus: in cruce infuſio ſupernæ ſuavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium ſpiritus: in cruce ſumma virtutis, in cruce perfectio ſanctitatis.

Non eſt ſalus animæ, nec ſpes æternæ vitæ, niſi in cruce.

Tolle ergo crucem tuam, & ſequere Ieſum, & ibis in vitam æternam.

Præceſſit ille bajulans ſibi crucem, & mortuus eſt pro te in cruce: ut & tu tuam portes crucem, & mori affectes in cruce.

Quia ſi commortuus fueris, etiam cum illo pariter vives. Et ſi ſocius fueris pœnæ, eris & gloriæ.

3. Ecce in cruce totum

constat, & in moriendo totum jacet: & non est alia via ad vitam, & ad veram internam pacem, nisi via sanctæ crucis, & quotidianæ mortificationis.

Ambula ubi vis, quære quodcumque volueris: & non invenies altiorem viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam sanctæ crucis.

Dispone & ordina omnia secundum tuum velle & videre: & non invenies, nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invite, & ita crucem semper invenies.

Aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum à Deo relinqueris, interdum à proximo

conſtat, & in moriendo totum jacet: & non eſt alia via ad vitam, & ad veram internam pacem, niſi via ſanctæ crucis, & quotidianæ mortificationis.

Ambula ubi vis, quære quodcumque volueris: & non invenies altiorem viam ſupra, nec ſecuriorem viam infra, niſi viam ſanctæ crucis.

Diſpone & ordina omnia ſecundum tuum velle & videre: & non invenies, niſi ſemper aliquid pati debere, aut ſponte, aut invite, & ita crucem ſemper invenies.

Aut enim in corpore dolorem ſenties, aut in anima ſpiritus tribulationem ſuſtinebis.

4. Interdum à Deo relinqueris, interdum à proximo

exercitaberis: & quod amplius eſt, ſæpe tibimetipſi gravis eris.

Nec tamen aliquo remedio vel ſolatio liberari ſeu alleviari poteris: ſed donec Deus voluerit, oportet ut ſuſtineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem ſine conſolatione pati diſcas, & ut illi totaliter te ſubjicias, & humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter ſentit paſſionem Chriſti, ſicut is, cui contigerit ſimilia pati.

Crux ergo ſemper parata eſt, & ubique te expectat.

Non potes effugere, ubicumque cucurreris: quia ubicumque veneris, teipſum

tecum portas, & ſemper teipſum invenies.

Converte te ſupra, converte te infra: converte te extra, converte te intra: & in his omnibus invenies crucem: & neceſſe eſt te ubique tenere patientiam, ſi internam vis habere pacem, & perpetuam promereri coronam.

3. Si libenter crucem portas, portabit te, & ducet ad deſideratum finem, ubi ſcilicet finis patiendi erit, quamvis hic non erit.

Si invite portas, onus tibi facis, & teipſum magis gravas: & tamen oportet ut ſuſtineas.

Si abjicis unam crucem, aliam proculdubio inve-

nies, & forſitan graviorem.

6. Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit præterire? Quis ſanctorum in mundo, ſine cruce & tribulatione fuit?

Nec enim Ieſus Chriſtus, Dominus noſter, una hora ſine dolore paſſionis fuit, quamdiu vixit. *Oportebat* (ait) *Chriſtum pati, & reſurgere à mortuis, & ita intrare in gloriam ſuam.*

Et quomodo tu aliam viam quæris, quam hanc regiam viam, quæ eſt via ſanctæ crucis?

7. Tota vita Chriſti, crux fuit & martyrium: & tu tibi quæris requiem & gaudium?

Erras, erras, ſi aliud quæris, quam pati tribulationes: quia tota iſta vita mortalis,

plena eſt miſeriis, & circumſignata crucibus.

Et quanto altius quis in ſpiritu profecerit, tanto graviores ſæpe cruces invenit: quia exilii ſui pœna, magis ex amore creſcit.

8. Sed tamen, iſte ſic multipliciter afflictus, non eſt ſine levamine conſolationis: quia fructum maximum ſibi ſentit accreſcere ex ſufferentia ſuæ crucis.

Nam dum ſponte ſe illi ſubjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinæ conſolationis convertitur.

Et quanto caro magis per afflictionem atteritur, tanto ſpiritus amplius per internam gratiam roboratur.

Et nonnumquam in tan-

plena est miseriis, & circumsignata crucibus.

Et quanto altius quis in spiritu profecerit, tanto graviores sæpe cruces invenit: quia exilii sui pœna, magis ex amore crescit.

8. Sed tamen, iste sic multipliciter afflictus, non est sine levamine consolationis: quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex sufferentia suæ crucis.

Nam dum sponte se illi subjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinæ consolationis convertitur.

Et quanto caro magis per afflictionem atteritur, tanto spiritus amplius per internam gratiam roboratur.

Et nonnumquam in tantum

tum confortatur ex affectu tribulationis & adversitatis, ob amorem conformitatis crucis Christi, ut se sine dolore & tribulatione esse non vellet: quoniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura & graviora pro eo perferre potuerit.

Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quæ tanta potest & agit in carne fragili; ut quod naturaliter semper abhorret & fugit, hoc fervore spiritus aggrediatur & diligat.

2. Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare & servituti subjicere: honores fugere, contumelias libenter sustinere, seipsum despi-

ſpicere & deſpici optare: adverſa quæque cum damnis perpeti, & nihil proſperitatis in hoc mundo deſiderare.

Si ad te ipſum reſpicis, nihil hujuſmodi ex te poteris.

Sed in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cælo, & ſubjicientur ditioni tuæ mundus & caro.

Sed nec inimicum diabolum timebis, ſi fueris fide armatus, & cruce Chriſti ſignatus.

10. Pone te ergo, ſicut bonus & fidelis ſervus Chriſti, ad portandum viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi.

Præpara te ad toleranda multa adverſa & varia incommoda, in hac miſera vita:

cere & deſpici optare: ad-
ſa quæque cum damnis
peti, & nihil proſperitatis
oc mundo deſiderare.
i ad te ipſum reſpicis, ni-
hujuſmodi ex te poteris.
ed in Domino confidis,
tur tibi fortitudo de cælo,
ubjicientur ditioni tuæ
dus & caro.
d nec inimicum diabo-
imebis, ſi fueris fide ar-
s, & cruce Chriſti ſigna-

Pone te ergo, ſicut bo-
fidelis ſervus Chriſti, ad
dum viriliter crucem
i tui, pro te ex amore
i.
ara te ad toleranda
adverſa & varia incom-
in hac miſera vita:

quia

quia ſic tecum erit, ubicumque fueris: & ſic revera invenies, ubicumque latueris.

Oportet ita eſſe: & non eſt remedium evadendi à tribulatione malorum & dolore, quam ut te patiaris.

Calicem Domini affectanter bibe, ſi amicus ejus eſſe, & partem cum eo habere deſideras.

Conſolationes Deo committe: faciat ipſe cum talibus, ſicut ſibi magis placuerit.

Tu vero, pone te ad ſuſtinendum tribulationes, & reputa eas maximas conſolationes: quia non ſunt condignæ paſſiones hujus temporis, ad futuram gloriam

pro-

promerendam, etiam si solus omnes posses sustinere.

11. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est, & sapit pro Christo: tunc bene tecum esse æstima, quia invenisti paradisum in terra.

Quamdiu pati grave tibi est, & fugere quæris; tamdiu male habebis, & sequetur te ubique fuga tribulationis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum & moriendum, fiet cito melius, & pacem invenies.

Etiam si raptus fueris usque ad tertium cælum cum Paulo, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. *Ego* (inquit Iesus) *osten-*

ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.

Pati ergo tibi remanet, si Iesum diligere, & perpetuo illi servire placet.

13. Vtinam dignus esses aliquid pro nomine Iesu pati: quam magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis Dei, quanta quoque ædificatio esset proximi!

Nam patientiam omnes recommendant, quamvis pauci tamen pati velint.

Merito deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiuntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quanto quisque

plus ſibi moritur, tanto magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus eſt ad comprehendendum cæleſtia, niſi ſe ſubmiſerit ad portandum pro Chriſto adverſa.

Nihil Deo acceptius, nihil tibi ſalubrius in mundo iſto, quam libenter pati pro Chriſto.

Et ſi eligendum tibi eſſet, magis optare deberes; pro Chriſto adverſa pati, quam multis conſolationibus recreari: quia Chriſto ſimilior eſſes; & omnibus Sanctis magis conformior,

Non enim ſtat meritum noſtrum, & profectus ſtatus noſtri, in multis ſuavitatibus & conſolationibus: ſed potius in magnis gravitatibus

plus sibi moritur, tanto magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum cælestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa.

Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes; pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses; & omnibus Sanctis magis conformior,

Non enim stat meritum nostrum, & profectus status nostri, in multis suavitatibus & consolationibus: sed potius in magnis gravitatibus & tri-

& tribulationibus perferendis.

15. Si quidem aliquid melius & utilius saluti hominum, quam pati, fuisset; Christus utique verbo & exemplo ostendisset.

Nam & sequentes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes, manifeste ad crucem portandam hortatur, & dicit: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.*

Omnibus ergo perlectis & scrutatis, sit hæc conclusio finalis: *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.*

FINIS Lib. II.

THOMÆ A KEMPIS CANONICI REGULARIS Ordinis S. AUGUSTINI

DE IMITATIONE CHRISTI

LIBER TERTIUS.

De interna consolatione.

AD LECTOREM.

Quia hic liber magna sui parte per modum colloquii inter Deum & hominem; seu Dominum & servum, *scriptus est, diligenter observandum* lectori, *ubi vices loquendi mutentur. alias vis verborum, & scopus pii* scriptoris *sæpe lectorem fugiet. Itaque nos distinctionis gratia litteras D. & S. id est,* Dominus & Servus, *apposuimus.*

CAPUT I.

De interna Christi locutione ad animam fidelem.

1. A*UDIAM, quid loquatur in me Dominus Deus.*

Beata anima, quæ Dominum

THOMÆ A KEMPIS CANONICI REGULARIS Ordinis S. AUGUSTINI

DE IMITATIONE CHRISTI

LIBER TERTIUS.

De interna consolatione.

AD LECTOREM.

Quia hic liber magna sui parte pe modum colloquii inter Deum & ho- minem; seu Dominum & servum, scriptus est, diligenter observan- dum lectori, ubi vices loquendi mutentur. alias vis verborum, & scopus pii scriptoris sæpe lectorem fugiet. Itaque nos distinctionis gra- tiâ litteras D. & S. id est, Domi- nus & Servus, apposuimus.

CAPUT I.

De interna Christi locutione ad animam fidelem.

1. AUDIAM, quid loquatur in me Dominus Deus.

Beata anima, quæ Dominum in se-

in se loquentem audit: & de ore ejus, consolationis verbum accipit.

Beatæ aures, quæ venas divini susurri suscipiunt, & de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt.

Beatæ plane aures, quæ non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem.

Beati, oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant, & ad capienda arcana cælestia magis ac magis per quotidiana exercitia se student præparare.

Beati, qui Deo vacare gestiunt, & ab omni impedimento sæculi se excutiunt.

Animadverte hæc anima mea, & claude ſenſualitatis tuæ oſtia : ut poſſis audire, quid in te loquatur Dominus Deus tuus. Hæc dicit dilectus tuus :

2. D. Salus tua ego ſum, pax tua, & vita tua.

Serva te apud me, & pacem invenies. Dimitte omnia tranſitoria, quære æterna.

Quid ſunt omnia temporalia, niſi ſeductoria ? Et quid juvant omnes creaturæ, ſi fueris à creatore deſerta ?

Omnibus ergo abdicatis, creatori tuo te redde placitam ac fidelem, ut veram valeas apprehendere beatitudinem.

nimadverte hæc anima
, & claude ſenſualitatis
oſtia : ut poſſis audire,
in te loquatur Dominus
tuus. Hæc dicit dilectus
:
D. Salus tua ego ſum,
ua, & vita tua.
rva te apud me, & pa-
invenies. Dimitte o-
tranſitoria, quære æter-

uid ſunt omnia tempora-
niſi ſeductoria? Et quid
t omnes creaturæ, ſi fue-
reatore deſerta?
mnibus ergo abdicatis,
ori tuo te redde placi-
c fidelem, ut veram va-
apprehendere beatitudi-

Cap. II. *Rogat ut Deum intus ſibi loquentem audiat.*

1. Servus. *Loqvere Domine, quia audit ſervus tuus. Servus tuus ſum ego, da mihi intellectum, ut ſciam teſtimonia tua.*

Inclina cor meum in verba oris tui, fluat ut ros eloquium tuum.

Dicebant olim filii Iſraël ad Moyſen: *Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.*

Non ſic Domine, non ſic oro: ſed magis cum Samuele Propheta humiliter ac deſideranter obſecro: *Loquere Domine, quia audit ſervus tuus.*

Non loquatur mihi Moyſes, aut aliquis ex Prophetis:

ſed tu potius loquere Domine Deus, inſpirator & illuminator omnium Prophetarum: quia tu ſolus ſine eis potes me perfecte imbuere; illi autem ſine te nihil proficient.

2. Poſſunt quidem verba ſonare, ſed ſpiritum non conferunt.

Pulchriter dicunt; ſed, te tacente, cor non accendunt.

Literas tradunt, ſed tu ſenſum aperis. Myſteria proferunt, ſed tu reſeras intellectum ſignatorum.

Mandata edicunt, ſed tu juvas ad perficiendum.

Viam oſtendunt, ſed tu confortas ad ambulandum.

Illi foris tantum agunt, ſed

ſed tu potius loquere Domine Deus, inſpirator & illuminator omnium Prophetarum: quia tu ſolus ſine eis potes me perfecte imbuere; illi autem ſine te nihil proficient.

2. Poſſunt quidem verba ſonare, ſed ſpiritum non conferunt.

Pulchriter dicunt; ſed, te tacente, cor non accendunt.

Literas tradunt, ſed tu ſenſum aperis. Myſteria proferunt, ſed tu reſeras intellectum ſignatorum.

Mandata edicunt, ſed tu juvas ad perficiendum.

Viam oſtendunt, ſed tu confortas ad ambulandum.

Illi foris tantum agunt, ſed tu

tu corda inſtruis & illuminas.

Illi exterius rigant; ſed tu fœcunditatem donas.

Illi clamant verbis, ſed tu auditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi Moyſes, ſed tu Domine Deus meus æterna veritas: ne forte moriar, & ſine fructu efficiar, ſi fuero tantum foris admonitus, & intus non accenſus:

Ne ſit mihi ad judicium, verbum auditum, & non factum: cognitum, nec amatum: creditum, & non ſervatum.

Loquere igitur *Domine, quia audit ſervus tuus: verba* enim *vitæ æternæ habes.*

Loquere mihi, ad qualemcum-

cumque animæ meæ consolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem: tibi autem ad laudem & gloriam, & perpetuum honorem.

Cap. III. *Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda: & quod multi ea non ponderant.*

1. Dominus. Audi fili verba mea, verba suavissima, omnem Philosophorum & Sapientium hujus mundi scientiam excedentia.

Verba mea spiritus & vita sunt, nec humano sensu pensanda.

Non sunt ad vanam complacentiam trahenda, sed in silentio audiendo, & cum omni humilitate atque magno affectu suscipienda.

cumque animæ meæ consolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem: tibi autem ad laudem & gloriam, & perpetuum honorem.

CAP. III. *Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda: & quod multi ea non ponderant.*

1. DOMINUS. AUDI fili verba mea, verba suavissima, omnem Philosophorum & Sapientium hujus mundi scientiam excedentia.

Verba mea spiritus & vita sunt, nec humano sensu pensanda.

Non sunt ad vanam complacentiam trahenda, sed in silentio audiendo, & cum omni humilitate atque magno affectu suscipienda.

S. Et

S. Et dixi: *Beatus, quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum: ut mitiges ei à diebus malis,* & non desoletur in terra.

2. D. Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio, & usque nunc non cesso omnibus loqui: sed multi ad vocem meam surdi sunt, & duri.

Plures mundum libentius audiunt, quam Deum: facilius sequuntur carnis suæ appetitum, quam Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia & parva, & servitur ei aviditate magna: ego promitto summa & æterna, & torpescunt mortalium corda.

Quis tanta cura mihi in

M 5 omni-

omnibus ſervit & obedit, ſicut mundo & dominis ejus ſervitur? *Erubeſce Sidon; ait mare.* Et ſi cauſam quæris, audi quare.

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita, à multis vix pes ſemel à terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno numiſmate interdum turpiter litigatur: pro vana re & parva promiſſione, die noctuque fatigari non timetur.

3. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæſtimabili, pro ſummo honore & gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur.

Erubeſce ergo ſerve piger & queruloſe, quod illi para-

omnibus servit & obedit, sicut mundo & dominis ejus servitur? Erubesce Sidon; ait mare. Et si causam quæris, audi quare.

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita, à multis vix pes semel à terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur: pro vana re & parva promissione, die noctuque fatigari non timetur.

3. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæstimabili, pro summo honore & gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur.

Erubesce ergo serve piger & querulose, quod illi paratiores

tiores inveniuntur ad perditionem, quam tu ad vitam.

Gaudent illi amplius ad vanitatem, quam tu ad veritatem.

Equidem spe sua nonnumquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem.

Quod promisi, dabo; quod dixi, implebo; si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, & fortis probator omnium devotorum.

4. Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta diligenter: erunt enim in tempore

pore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam, increpando eorum vitia; alteram, exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, & spernit ea, habet qui judicet eum in novissimo die.

5. Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus, & abjectus vermiculus; multo pauperior

pore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam, increpando eorum vitia; alteram, exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, & spernit ea, habet qui judicet eum in novissimo die.

5. Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus, & abjectus vermiculus; multo pauperior

& contemptibilior, quam scio, & dicere audeo.

Memento tamen Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilque valeo.

Tu solus bonus, justus & sanctus; tu omnia potes, omnia præstas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens.

Reminiscere miserationum tuarum, & imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vacua opera tua.

6. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia & gratia tua?

Noli avertere faciem tuam à me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat

anima mea, ſicut terra ſine aqua tibi.

Domine, *doce me facere voluntatem tuam*; doce me coram te digne & humiliter converſari: quia ſapientia mea tu es, qui in veritate me cognoſcis, & cognoviſti antequam fieret mundus, & antequam natus eſſem in mundo.

Cap. IV. *Quod in veritate & humilitate coram Deo converſandum eſt.*

1. D. Fili, ambula coram me in veritate, & in ſimplicitate cordis tui quære me ſemper.

Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incurſibus malis, & veritas liberabit eum à ſeductoribus, & detractionibus iniquorum.

anima mea, sicut terra sine aqua tibi.

Domine, *doce me facere voluntatem tuam*; doce me coram te digne & humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, & cognovisti antequam fieret mundus, & antequam natus essem in mundo.

CAP. IV. *Quod in veritate & humilitate coram Deo conversandum est.*

1. D. FILI, ambula coram me in veritate, & in simplicitate cordis tui quære me semper.

Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incursibus malis, & veritas liberabit eum à seductoribus, & detractionibus iniquorum.

Si veritas te liberaverit, vere liber eris, & non curabis de vanis hominum verbis.

S. Domine verum est. Sicut dicis, ita, quæso, mecum fiat. Veritas tua me doceat; ipsa me custodiat, & usque ad salutarem finem conservet.

Ipsa me liberet ab omni affectione mala, & inordinata dilectione: & ambulabo tecum in magna cordis libertate.

2. D. Ego te docebo (ait Veritas) quæ recta sunt, & placita coram me.

Cogita peccata tua, cum displicentia magna & mœrore: & numquam reputes te aliquid esse propter opera bona.

Revera peccator es, & multis passionibus obnoxius & implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; cito laberis, cito vinceris; cito turbaris, cito dissolveris.

Non habes quidquam unde possis gloriari, sed multa unde te debeas vilificare: quia multo infirmior es, quam vales comprehendere.

2. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus quæ agis.

Nil grande, nil pretiosum & admirabile, nil reputatione appareat dignum: nil altum, nihil vere laudabile & desiderabile, nisi quod æternum est.

Placeat tibi super omnia

Revera peccator es, & multis paſſionibus obnoxius & implicatus.

Ex te ſemper ad nihil tendis; cito laberis, cito vinceris; cito turbaris, cito diſſolveris.

Non habes quidquam unde poſſis gloriari, ſed multa unde te debeas vilificare: quia multo infirmior es, quam vales comprehendere.

2. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus quæ agis.

Nil grande, nil pretioſum & admirabile, nil reputatione appareat dignum: nil altum, nihil vere laudabile & deſiderabile, niſi quod æternum eſt.

Placeat tibi ſuper omnia

æterna Veritas, diſpliceat tibi ſemper tua maxima vilitas.

Nil ſic timeas, ſic vituperes & fugias, ſicut vitia & peccata tua: quæ magis diſplicere debent, quam quælibet rerum damna.

Quidam non ſincere coram me ambulant, ſed quadam curioſitate & arrogantia ducti, volunt ſecreta mea ſcire, & alta Dei intelligere, ſe & ſuam ſalutem negligentes.

Hi ſæpe in magnas tentationes & peccata, propter ſuam ſuperbiam & curioſitatem, me eis adverſante, labuntur.

4. Time judicia Dei, expaveſce iram omnipotentis. Noli autem diſcutere opera

cumque animæ meæ consolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem: tibi autem ad laudem & gloriam, & perpetuum honorem.

CAP. III. *Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda: & quod multi ea non ponderant.*

1. DOMINUS. AUDI fili verba mea, verba suavissima, omnem Philosophorum & Sapientium hujus mundi scientiam excedentia.

Verba mea spiritus & vita sunt, nec humano sensu pensanda.

Non sunt ad vanam complacentiam trahenda, sed in silentio audiendo, & cum omni humilitate atque magno affectu suscipienda.

cumque animæ meæ consola-
tionem, & ad totius vitæ meæ
emendationem: tibi autem ad
laudem & gloriam, & perpe-
tuum honorem.

CAP. III. *Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda: & quod multi ea non ponderant.*

I. DOMINUS. AUDI fili verba mea,
verba suavissima, omnem Phi-
losophorum & Sapientium
hujus mundi scientiam exce-
dentia.

Verba mea spiritus & vita sunt,
nec humano sensu pensanda.

Non sunt ad vanam com-
placentiam trahenda, sed in
silentio audiendo, & cum o-
mni humilitate atque magno
affectu suscipienda.

S. Et dixi: *Beatus, quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum: ut mitiges ei à diebus malis,* & non desoletur in terra.

2. D. Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio, & usque nunc non cesso omnibus loqui: sed multi ad vocem meam surdi sunt, & duri.

Plures mundum libentius audiunt, quam Deum: facilius sequuntur carnis suæ appetitum, quam Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia & parva, & servitur ei aviditate magna: ego promitto summa & æterna, & torpescunt mortalium corda.

Quis tanta cura mihi in

omnibus ſervit & obedit, ſicut mundo & dominis ejus ſervitur? *Erubeſce Sidon; ait mare.* Et ſi cauſam quæris, audi quare.

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita, à multis vix pes ſemel à terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno numiſmate interdum turpiter litigatur: pro vana re & parva promiſſione, die noctuque fatigari non timetur.

3. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæſtimabili, pro ſummo honore & gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur.

Erubeſce ergo ſerve piger & queruloſe, quod illi para-

omnibus servit & obedit, sicut mundo & dominis ejus servitur? *Erubesce Sidon; ait mare.* Et si causam quæris, audi quare.

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita, à multis vix pes semel à terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur: pro vana re & parva promissione, die noctuque fatigari non timetur.

3. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæstimabili, pro summo honore & gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur.

Erubesce ergo serve piger & querulose, quod illi paratiores

tiores inveniuntur ad perditionem, quam tu ad vitam.

Gaudent illi amplius ad vanitatem, quam tu ad veritatem.

Equidem spe sua nonnumquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem.

Quod promisi, dabo; quod dixi, implebo; si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, & fortis probator omnium devotorum.

4. Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta diligenter: erunt enim in tempore

pore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam, increpando eorum vitia; alteram, exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, & spernit ea, habet qui judicet eum in novissimo die.

5. Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus, & abjectus vermiculus; multo pauperior

pore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam, increpando eorum vitia; alteram, exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, & spernit ea, habet qui judicet eum in novissimo die.

5. Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus, & abjectus vermiculus; multo pauperior

& contemptibilior, quam scio, & dicere audeo.

Memento tamen Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilque valeo.

Tu solus bonus, justus & sanctus; tu omnia potes, omnia præstas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens.

Reminiscere miserationum tuarum, & imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vacua opera tua.

6. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia & gratia tua?

Noli avertere faciem tuam à me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat

anima mea, ſicut terra ſine aqua tibi.

Domine, *doce me facere voluntatem tuam*; doce me coram te digne & humiliter converſari: quia ſapientia mea tu es, qui in veritate me cognoſcis, & cognoviſti antequam fieret mundus, & antequam natus eſſem in mundo.

CAP. IV. *Quod in veritate & humilitate coram Deo converſandum eſt.*

1. D. FILI, ambula coram me in veritate, & in ſimplicitate cordis tui quære me ſemper.

Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incurſibus malis, & veritas liberabit eum à ſeductoribus, & detractionibus iniquorum.

anima mea, sicut terra sine aqua tibi.

Domine, *doce me facere voluntatem tuam*; doce me coram te digne & humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, & cognovisti antequam fieret mundus, & antequam natus essem in mundo.

CAP. IV. *Quod in veritate & humilitate coram Deo conversandum est.*

I. D. FILI, ambula coram me in veritate, & in simplicitate cordis tui quære me semper.

Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incursibus malis, & veritas liberabit eum à seductoribus, & detractionibus iniquorum.

Si veritas te liberaverit, vere liber eris, & non curabis de vanis hominum verbis.

S. Domine verum est. Sicut dicis, ita, quæso, mecum fiat. Veritas tua me doceat; ipsa me custodiat, & usque ad salutarem finem conservet.

Ipsa me liberet ab omni affectione mala, & inordinata dilectione: & ambulabo tecum in magna cordis libertate.

2. D. Ego te docebo (ait Veritas) quæ recta sunt, & placita coram me.

Cogita peccata tua, cum displicentia magna & mœrore: & numquam reputes te aliquid esse propter opera bona.

Revera

Revera peccator es, & multis passionibus obnoxius & implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; cito laberis, cito vinceris; cito turbaris, cito dissolveris.

Non habes quidquam unde possis gloriari, sed multa unde te debeas vilificare: quia multo infirmior es, quam vales comprehendere.

2. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus quæ agis.

Nil grande, nil pretiosum & admirabile, nil reputatione appareat dignum: nil altum, nihil vere laudabile & desiderabile, nisi quod æternum est.

Placeat tibi super omnia

Revera peccator es, & multis paſſionibus obnoxius & implicatus.

Ex te ſemper ad nihil tendis; cito laberis, cito vinceris; cito turbaris, cito diſſolveris.

Non habes quidquam unde poſſis gloriari, ſed multa unde te debeas vilificare: quia multo infirmior es, quam vales comprehendere.

2. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus quæ agis.

Nil grande, nil pretioſum & admirabile, nil reputatione appareat dignum: nil altum, nihil vere laudabile & deſiderabile, niſi quod æternum eſt.

Placeat tibi ſuper omnia

æterna Veritas, diſpliceat tibi ſemper tua maxima vilitas.

Nil ſic timeas, ſic vituperes & fugias, ſicut vitia & peccata tua: quæ magis diſplicere debent, quam quælibet rerum damna.

Quidam non ſincere coram me ambulant, ſed quadam curioſitate & arrogantia ducti, volunt ſecreta mea ſcire, & alta Dei intelligere, ſe & ſuam ſalutem negligentes.

Hi ſæpe in magnas tentationes & peccata, propter ſuam ſuperbiam & curioſitatem, me eis adverſante, labuntur.

4. Time judicia Dei, expaveſce iram omnipotentis. Noli autem diſcutere opera

Altiſſimi, ſed tuas iniquitates perſcrutare, in quantis deliquiſti, & quam multa bona neglexiſti.

Quidam ſolum portant ſuam devotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in ſignis exterioribus & figuris.

Quidam habent me in ore, ſed modicum eſt in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati & affectu purgati, ad æterna ſemper anhelant: de terrenis graviter audiunt, neceſſitatibus naturæ dolenter inſerviunt: & hi ſentiunt, quid ſpiritus veritatis loquitur in eis.

Quia docet eos terrena deſpicere, & amare cæleſtia: mundum negligere, & cæ-

Altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, & quam multa bona neglexisti.

Quidam solum portant suam devotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterioribus & figuris.

Quidam habent me in ore, sed modicum est in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati & affectu purgati, ad æterna semper anhelant: de terrenis graviter audiunt, necessitatibus naturæ dolenter inserviunt: & hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquitur in eis.

Quia docet eos terrena despicere, & amare cælestia: mundum negligere, & cæ-

lum tota die ac nocte desiderare.

CAP. V. *De mirabili effectu divini amoris.*

1. S. BENEDICO te Pater cælestis, Pater Domini mei Iesu Christi, quia mei pauperis dignatus es recordari.

O Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, gratias tibi, qui me indignum omni consolatione, quandoque tua recreas consolatione.

Benedico te semper & glorifico, cum unigenito Filio tuo & Spiritu Sancto paraclito in sæcula sæculorum.

Eia Domine Deus amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea.

Tu es gloria mea & exultatio cordis mei. Tu ſpes mea & refugium meum, in die tribulationis meæ.

2. Sed quia adhuc debilis ſum in amore, & imperfectus in virtute; ideo neceſſe habeo à te confortari & conſolari: propterea viſita me ſæpiùs, & inſtrue diſciplinis ſanctis.

Libera me à paſſionibus malis, & ſana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis: ut intùs ſanatus & bene purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, ſtabilis ad perſeverandum.

3. D. Magna res eſt amor, magnum omnino bonum: quod ſolum leve facit omne oneroſum, & fert æqualiter omne inæquale.

Tu es gloria mea & exultatio cordis mei. Tu spes mea & refugium meum, in die tribulationis meæ.

2. Sed quia adhuc debilis sum in amore, & imperfectus in virtute; ideo necesse habeo à te confortari & consolari: propterea visita me sæpiùs, & instrue disciplinis sanctis.

Libera me à passionibus malis, & sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis: ut intùs sanatus & bene purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseverandum.

3. D. Magna res est amor, magnum omnino bonum: quod solum leve facit omne onerosum, & fert æqualiter omne inæquale.

Nam onus sine onere portat, & omne amarum dulce ac sapidum efficit.

Amor Iesu nobilis, ad magna operanda impellit, & ad desideranda semper perfectiora excitat.

Amor vult esse sursum, nec ullis infimis rebus retineri.

Amor vult esse liber, & ab omni mundana affectione alienus, ne internus ejus impediatur aspectus: ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat, aut per incommodum succumbat.

Nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil jucundius, nihil plenius nec melius in cælo & in terra: quia amor ex Deo

natus eſt, nec poteſt, niſi in Deo, ſuper omnia creata quieſcere.

4. Amans volat, currit, & lætatur; liber eſt, & non tenetur.

Dat omnia pro omnibus, & habet omnia in omnibus; quia in uno ſummo ſuper omnia quieſcit, ex quo omne bonum fluit & procedit.

Non reſpicit ad dona, ſed ad donantem, ſe convertit ſuper omnia bona.

Amor modum ſæpe neſcit, ſed ſuper omnem modum ferveſcit.

Amor onus non ſentit, labores non reputat; plus affectat, quam valet: de impoſſibilitate non cauſatur,

natus est, nec potest, nisi in Deo, super omnia creata quiescere.

4. Amans volat, currit, & lætatur; liber est, & non tenetur.

Dat omnia pro omnibus, & habet omnia in omnibus; quia in uno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonum fluit & procedit.

Non respicit ad dona, sed ad donantem, se convertit super omnia bona.

Amor modum sæpe nescit, sed super omnem modum fervescit.

Amor onus non sentit, labores non reputat; plus affectat, quam valet: de impossibilitate non causatur, quia

quia cuncta sibi posse & licere arbitratur.

Valet igitur ad omnia, & multa implet, & effectui mancipat, ubi non amans deficit & jacet.

5. Amor vigilat, & dormiens non dormitat.

Fatigatus non lassatur, arctatus non coarctatur, territus non conturbatur: sed sicut vivax flamma & ardens facula, sursum erumpit, secureque pertransit.

Si quis amat, novit quid hæc vox clamet.

Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus animæ, quæ dicit: Deus meus, amor meus: tu totus meus, & ego totus tuus.

6. S. *Dilata me in amore,*

ut discam interiori cordis ore degustare, quam suave sit amare, & in amore liquefieri & natare.

Teneat amore, vadens supra me, præ nimio fervore & stupore.

Cantem amoris canticum, sequar te dilectum meum in altum, deficiat in laude tuâ anima mea, jubilans ex amore.

Amem te plusquam me, nec me nisi propter te: & omnes in te, qui vere amant te, sicut jubet lex amoris lucens ex te.

7. D. Est amor velox, sincerus, pius, jucundus & amœnus: fortis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, & seipsum numquam quærens.

ut discam interiori cordis ore degustare, quam suave sit amare, & in amore liquefieri & natare.

Teneat amore, vadens supra me, præ nimio fervore & stupore.

Cantem amoris canticum, sequar te dilectum meum in altum, deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore.

Amem te plusquam me, nec me nisi propter te: & omnes in te, qui vere amant te, sicut jubet lex amoris lucens ex te.

7. D. Est amor velox, sincerus, pius, jucundus & amœnus: fortis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, & seipsum numquam quærens.

Vbi enim seipsum aliquis quærit, ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus, humilis & rectus: non mollis, non levis, nec vanis intendens rebus; sobrius, castus, stabilis, quietus, & in cunctis sensibus custoditus.

Est amor subjectus & obediens Prælatis, sibi vilis & despectus, Deo devotus & gratificus, fidens & sperans semper in eo, etiam cum sibi non sapit Deus: quia sine dolore non vivitur in amore.

8. Qui non est paratus omnia pati, & ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari.

Oportet amantem, omnia dura & amara, propter dilectum libenter amplecti; nec

ob conttaria accidentia ab eo deflecti.

CAP. VI. *De probatione veri amatoris.*

1. D. FILI, non es adhuc fortis & prudens amator.

S. Quare Domine?

D. Quare propter modicam contrarietatem deficis à cœptis, & nimis avide consolationem quæris.

Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo.

2. Prudens amator, non tam donum amantis considerat, quam dantis amorem.

Affectum potius attendit,

ob conttaria accidentia ab eo deflecti.

CAP. VI. *De probatione veri amatoris.*

1. D. FILI, non es adhuc fortis & prudens amator.

S. Quare Domine?

D. Quare propter modicam contrarietatem deficis à cœptis, & nimis avide consolationem quæris.

Fortis amator ſtat in tentationibus, nec callidis credit perſuaſionibus inimici. Sicut ei in proſperis placeo, ita nec in adverſis diſpliceo.

2. Prudens amator, non tam donum amantis conſiderat, quam dantis amorem. Affectum potius attendit,

quam cenſum: & infra dilectum, omnia data ponit.

Nobilis amator non quieſcit in dono, ſed in me ſuper omne donum.

Non eſt ideo totum perditum, ſi quandoque minus bene de me, vel de Sanctis meis ſentis, quam velles.

Affectus ille bonus & dulcis, quem interdum percipis, effectus gratiæ præſentis eſt, & quidam prægustus patriæ cæleſtis: ſuper quo non nimium innitendum, quia vadit, & venit.

Certare autem adverſus incidentes malos motus animi, ſuggeſtionemq; ſpernere diaboli, inſigne eſt virtutis, & magni meriti.

3. Non ergo te contur-

bent alienæ phantaſiæ, de quacumque materia ingeſtæ.

Forte ſerva propoſitum, & intentionem rectam ad Deum.

Nec eſt illuſio, quod aliquando in exceſſum ſubito raperis, & ſtatim ad ſolitas ineptias cordis reverteris.

Illas enim invite magis pateris, quam agis: & quam diu diſplicent & reniteris, meritum eſt & non perditio.

4. Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire deſiderium tuum in bono, & ab omni devoto exercitio evacuare: à Sanctorum ſcilicet cultu, à pia paſſionis meæ memoria, à peccatorum utili recordatione, à proprii cordis cuſtodia, & à

bent alienæ phantasiæ, de quacumque materia ingestæ.

Forte serva propositum, & intentionem rectam ad Deum.

Nec est illusio, quod aliquando in excessum subito raperis, & statim ad solitas ineptias cordis reverteris.

Illas enim invite magis pateris, quam agis: & quam diu displicent & reniteris, meritum est & non perditio.

4. Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni devoto exercitio evacuare: à Sanctorum scilicet cultu, à pia passionis meæ memoria, à peccatorum utili recordatione, à proprii cordis custodia, & à

firmo proposito proficiendi in virtute.

Multas malas cogitationes ingerit, ut tædium tibi faciat & horrorem: ut ab oratione revocet, & sacra lectione.

Displicet sibi humilis confessio, & (si posset) à Communione cessare faceret.

Non credas ei, neque cures illum, licet sæpius tibi deceptionis tetenderit laqueos.

Sibi imputa, cum mala inserit & immunda. Dicito illi:

Vade immunde spiritus, erubesce miser, valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis.

Discede à me seductor pessime, non habèbis in me partem ullam: sed Iesus mecum

erit, tamquam bellator fortis, & tu ſtabis confuſus.

Malo mori, & omnem pœnam ſubire, quam tibi conſentire.

Tace & obmuteſce, non audiam te amplius, licet plures mihi moliris moleſtias. *Dominus illuminatio mea & ſalus mea, quem timebo?*

Si conſiſtant adverſum me caſtra, non timebit cor meum. Dominus adjutor meus, & redemptor meus.

5. Certa tamquam miles bonus: & ſi interdum ex fragilitate corruis, reſume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea: & multum præcave à vana complacentia & ſuperbia.

Propter hoc multi in erro-

erit, tamquam bellator fortis, & tu ſtabis confuſus.

Malo mori, & omnem pœnam ſubire, quam tibi conſentire.

Tace & obmuteſce, non audiam te amplius, licet plures mihi moliris moleſtias. *Dominus illuminatio mea & ſalus mea, quem timebo?*

Si conſiſtant adverſum me caſtra, non timebit cor meum. Dominus adjutor meus, & redemptor meus.

5. Certa tamquam miles bonus: & ſi interdum ex fragilitate corruis, reſume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea: & multum præcave à vana complacentia & ſuperbia.

Propter hoc multi in errorem

rem ducuntur, & in cæcitatem pæne incurabilem quandoque labuntur.

Sit tibi in cautelam & perpetuam humilitatem, ruina hæc ſuperborum de ſe ſtulte præſumentium.

Cap. VII. *De occultanda gratia ſub humilitatis cuſtodia.*

1. D. Fili, utilius eſt tibi & ſecurius, devotionis gratiam abſcondere, nec in altum te efferre, nec multum inde loqui, neque multum ponderare: ſed magis temetipſum deſpicere, & tamquam indigno datam timere.

Non eſt huic affectioni tenacius inhærendum, quæ citius poteſt mutari in contrarium.

Co-

Cogita in gratia, quam miser & inops esse soles sine gratia.

Nec est in eo tantum spiritualis vitæ profectus, cum consolationis habueris gratiam: sed cum humiliter, & abnegate, patienterque tuleris ejus subtractionem: ita, quod tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua ex usu facienda, omnino dilabi permittas:

Sed sicut melius potueris & intellexeris, libenter quod in te est, facias: nec propter ariditatem, seu anxietatem mentis quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui cum non bene eis successerit, statim impatientes fiunt aut desides.

Cogita in gratia, quam miſer & inops eſſe ſoles ſine gratia.

Nec eſt in eo tantum ſpiritualis vitæ profectus, cum conſolationis habueris gratiam: ſed cum humiliter, & abnegate, patienterque tuleris ejus ſubtractionem: ita, quod tunc ab orationis ſtudio non torpeas, nec reliqua opera tua ex uſu facienda, omnino dilabi permittas:

Sed ſicut melius potueris & intellexeris, libenter quod in te eſt, facias: nec propter ariditatem, ſeu anxietatem mentis quam ſentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim ſunt, qui cum non bene eis ſucceſſerit, ſtatim impatientes fiunt aut deſides.

Non enim ſemper eſt in poteſtate hominis via ejus, ſed Dei eſt dare, & conſolari, quando vult, & quantum vult, & cui vult, ſicut ſibi placuerit, & non amplius.

Quidam incauti, propter devotionis gratiam, ſeipſos deſtruxerunt: quia plus agere voluerunt quam potuerunt, non penſantes ſuæ parvitatis menſuram, ſed magis cordis affectum ſequentes, quam rationis judicium.

Et quia majora præſumpſerunt, quam Deo placitum fuit, idcirco gratiam cito perdiderunt.

Facti ſunt inopes, & viles relicti, qui in cælum poſuerunt nidum ſibi: ut humiliati & depauperati, diſcant non

in alis ſuis volare, ſed ſub pennis meis ſperare.

Qui adhuc novi ſunt & imperiti in via Domini, niſi conſilio diſcretorum ſe regant, faciliter decipi poſſunt & elidi.

3. Quod ſi ſuum ſentire magis ſequi, quam aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculoſius exitus, ſi tamen retrahi à proprio concepto noluerint.

Raro ſibi ipſis ſapientes, ab aliis regi humiliter patiuntur.

Melius eſt, ſapere modicum cum humilitate, & parva intelligentia, quam magni ſcientiarum theſauri cum vana complacentia.

Melius eſt tibi minus habere, quam multum unde poſſes ſuperbire.

in alis ſuis volare, ſed ſub pennis meis ſperare.

Qui adhuc novi ſunt & imperiti in via Domini, niſi conſilio diſcretorum ſe regant, faciliter decipi poſſunt & elidi.

3. Quod ſi ſuum ſentire magis ſequi, quam aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculoſus exitus, ſi tamen retrahi à proprio concepto noluerint.

Raro ſibi ipſis ſapientes, ab aliis regi humiliter patiuntur.

Melius eſt, ſapere modicum cum humilitate, & parva intelligentia, quam magni ſcientiarum theſauri cum vana complacentia.

Melius eſt tibi minus habere, quam multum unde poſſes ſuperbire.

Non ſatis diſcrete agit, qui ſe totum *lætitiæ* tradit, obliviſcens priſtinæ inopiæ ſuæ, & caſti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere.

Nec etiam ſatis virtuoſe ſapit, qui tempore adverſitatis & cujuſque gravitatis, nimis deſperate ſe gerit, & minus fidenter de me, quam oportet, recogitat ac ſentit.

4. Qui tempore pacis nimis ſecurus eſſe voluerit, ſæpe tempore belli nimis dejectus & formidoloſus reperietur.

Si ſcires ſemper humilis & modicus in te permanere, nec non ſpiritum tuum bene moderare & regere, non incideres tam cito in periculum, & offenſam.

Consilium bonum est, ut, fervoris spiritu concepto, mediteris quid futurum sit abscedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita & denuo lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Vtilior est sæpe talis probatio, quam si semper prospera pro tua haberes voluntate.

Nam merita non sunt ex hoc existimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat; vel si peritus sit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu:

Sed si vera fuerit humilitate fundatus, & divina charitate repletus: si Dei honorem pure & integre semper quærat: si

seipsum

Consilium bonum est, ut, fervoris spiritu concepto, mediteris quid futurum sit abscedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita & denuo lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Vtilior est sæpe talis probatio, quam si semper prospera pro tua haberes voluntate.

Nam merita non sunt ex hoc existimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat; vel si peritus sit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu:

Sed si vera fuerit humilitate fundatus, & divina charitate repletus: si Dei honorem pure & integre semper quærat: si

seipsum nihil reputet, & in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici & humiliari magis gaudeat, quam honorari.

Cap. VIII. *De vili æstimatione suiipsius, in oculis Dei.*

1. S. LOQVAR *ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis?* Si me amplius reputavero, ecce tu stas contra me: & dicunt testimonium verum iniquitates meæ, nec possum contradicere.

Si autem me vilificavero, & ad nihilum redegero, & ab omni propria reputatione defecero, atque (sicut sum) pulverizavero, erit mihi propitia gratia tua, & vicina cordi meo lux tua: & omnis æstimatio, quantulacumque mini-

ma, in valle nihileitatis meæ ſubmergetur, & peribit in æternum.

Ibi oſtendis me mihi, quid ſum, quid fui, & quo deveni: quia nihil ſum, & neſcivi.

Si mihi ipſi relinquor, ecce nihil & tota infirmitas: ſi autem ſubito me reſpexeris, ſtatim fortis efficior, & novo repleor gaudio.

Et mirum valde, quod ſic repente ſublevor, & tam benigne à te complector, qui proprio pondere ſemper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis præveniens me, & in tam multis ſubveniens neceſſitatibus, à gravibus quoque cuſtodiens me periculis, & ab

ma, in valle nihileitatis meæ submergetur, & peribit in æternum.

Ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, & quo deveni: quia nihil sum, & nescivi.

Si mihi ipsi relinquor, ecce nihil & tota infirmitas: si autem subito me respexeris, statim fortis efficior, & novo repleor gaudio.

Et mirum valde, quod sic repente sublevor, & tam benigne à te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis præveniens me, & in tam multis subveniens necessitatibus, à gravibus quoque custodiens me periculis, & ab

innumeris (ut vere dicam) eripiens malis.

Me siquidem male amando, me perdidi; & te solum quærendo, & pure amando, me & te pariter inveni, atque ex amore profundius ad nihilum me redegi.

Quia tu, ô dulcissime, facis mecum supra meritum omne, & supra id quam audeo sperare vel rogare.

3. Benedictus sis Deus meus; quia licet ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen nobilitas & infinita bonitas numquam cessat benefacere etiam ingratis, & longe à te aversis.

Converte nos ad te, ut simus grati, humiles, & devoti: quia salus nostra tu es, virtus, & fortitudo nostra.

CAP. IX. *Quod omnia ad Deum, ſicut ad finem ultimum, ſunt referenda.*

1. D. FILI, ego debeo eſſe finis tuus ſupremus & ultimatus, ſi vere deſideras eſſe beatus.

Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, ſæpius ad ſeipſum & ad creaturas male incurvatus.

Nam ſi teipſum in aliquo quæris, ſtatim in te deficis & areſcis.

Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego ſum qui omnia dedi.

Sic ſingula conſidera, ſicut ex ſummo bono manantia: & ideo ad me, tamquam ad ſuam originem, cuncta ſunt reducenda.

CAP. IX. *Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum, sunt referenda.*

1. D. FILI, ego debeo esse finis tuus supremus & ultimatus, si vere desideras esse beatus.

Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, sæpius ad seipsum & ad creaturas male incurvatus.

Nam si teipsum in aliquo quæris, statim in te deficis & arescis.

Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum qui omnia dedi.

Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia: & ideo ad me, tamquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus & magnus, pauper & dives, tamquam ex fonte vivo, aquam vivam hauriunt: & qui mihi sponte & libere deserviunt, gratiam pro gratia accipient.

Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impedietur & angustiabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi, ego totum te habere volo: & cum magna districtione gratiarum actiones requiro.

3. Hæc eſt veritas, qua fugatur gloriæ vanitas.

Et ſi intraverit cæleſtis gratia, & vera charitas, non erit aliqua invidia, nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia divina charitas, & dilatat omnes animæ vires.

Si rectè ſapis, in me ſolo gaudebis, in me ſolo ſperabis: quia *nemo bonus, niſi ſolus Deus*, qui eſt ſuper omnia laudandus, & in omnibus benedicendus.

Cap. X. *Quod ſpreto mundo, dulce eſt ſervire Deo.*

1. S. NUNC iterum loquar, Domine, & non ſilebo; dicam in auribus Dei

3. Hæc est veritas, qua fugatur gloriæ vanitas.

Et si intraverit cælestis gratia, & vera charitas, non erit aliqua invidia, nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia divina charitas, & dilatat omnes animæ vires.

Si rectè sapis, in me solo gaudebis, in me solo sperabis: quia *nemo bonus, nisi solus Deus*, qui est super omnia laudandus, & in omnibus benedicendus.

CAP. X. *Quod spreto mundo, dulce est servire Deo.*

1. S. NVNC iterum loquar, Domine, & non silebo; dicam in auribus Dei

mei

mei, Domini mei, & Regis mei, qui est in excelso.

O quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te! Sed quid es amantibus? quid toto corde tibi servientibus?

Vere ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te.

In hoc maxime ostendisti mihi dulcedinem charitatis tuæ, quia cum non essem, fecisti me: & cum errarem longe à te, reduxisti me, ut servirem tibi: & præcepisti ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui, quid dicam de te?

Quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam post-

quam

quam contabui & perii?

Fecisti, ultra omnem spem, misericordiam cum servo tuo: & ultra omne meritum, gratiam & amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis, sæculo renuntient, & monasticam vitam assumant.

Numquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur?

Non magnum mihi videri debet servire tibi: sed hoc potius magnum mihi & mirandum apparet, quod tam pauperem & indignum dignaris in servum recipere, & dilectis servis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua sunt, quæ habeo, & unde tibi servio.

quam contabui & perii!

Feciſti, ultra omnem ſpem, miſericordiam cum ſervo tuo: & ultra omne meritum, gratiam & amicitiam exhibuiſti.

Quid retribuam tibi pro gratia iſta? Non enim omnibus datum eſt, ut omnibus abdicatis, ſæculo renuntient, & monaſticam vitam aſſumant.

Numquid magnum eſt, ut tibi ſerviam, cui omnis creatura ſervire tenetur?

Non magnum mihi videri debet ſervire tibi: ſed hoc potius magnum mihi & mirandum apparet, quod tam pauperem & indignum dignaris in ſervum recipere, & dilectis ſervis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua ſunt, quæ habeo, & unde tibi ſervio.

Verumtamen vice verſa, tu magis mihi ſervis, quam ego tibi.

Ecce, cælum & terra, quæ in miniſterium hominis creaſti, præſto ſunt, & faciunt quotidie quæcumque mandaſti.

Et hoc parum eſt, quin etiam Angelos in miniſterium hominis ordinaſti.

Tranſcendit autem hæc omnia, quia tu ipſe homini ſervire dignatus es, & teipſum daturum ei promiſiſti.

4. Quid dabo tibi pro omnibus iſtis millibus bonis? Vtinam poſſem tibi ſervire cunctis diebus vitæ meæ!

Vtinam vel uno die dignum ſervitium exhibere ſufficerem!

Vere tu es dignus omni ſer-

vitio, omni honore, & laude æterna.

Vere Dominus meus es, & ego pauper ſervus tuus, qui totis viribus teneor tibi ſervire, nec umquam in laudibus tuis debeo faſtidire.

Sic volo, ſic deſidero: & quidquid mihi deeſt, tu digneris ſupplere.

5. Magnus honor, magna gloria, tibi ſervire, & omnia propter te contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam, qui ſponte ſe ſubjecerint tuæ ſanctiſſimæ ſervituti.

Invenient ſuaviſſimam Spiritus Sancti conſolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem abjecerint delectationem.

vitio, omni honore, & laude æterna.

Vere Dominus meus es, & ego pauper servus tuus, qui totis viribus teneor tibi servire, nec umquam in laudibus tuis debeo fastidire.

Sic volo, sic desidero: & quidquid mihi deest, tu digneris supplere.

5. Magnus honor, magna gloria, tibi servire, & omnia propter te contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subjecerint tuæ sanctissimæ servituti.

Invenient suavissimam Spiritus Sancti consolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem abjecerint delectationem.

Con-

Consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam, & omnem mundanam neglexerint curam.

6. O grata & jucunda Dei servitus, qua homo veraciter efficitur liber & sanctus!

O sacer status religiosi famulatus, qui hominem Angelis reddit æqualem, Deo placabilem, dæmonibus terribilem, & cunctis fidelibus commendabilem?

O amplectendum, & semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, & gaudium acquiritur sine fine mansurum!

Cap.

CAP. XI. *Quod desideria cordis examinanda sunt & moderanda.*

1. D. FILI, oportet te adhuc multa addiscere, quæ necdum bene didicisti.

S. Quæ sunt hæc, Domine?

D. Vt desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: & tuiipsius amator non sis, sed meæ voluntatis cupidus æmulator.

Desideria te sæpe accendunt, & vehementer impellunt: sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomodocumque ordinavero: si tamen de

CAP. XI. *Quod desideria cordis examinanda sunt & moderanda.*

1. D. FILI, oportet te adhuc multa addiscere, quæ necdum bene didicisti.

S. Quæ sunt hæc, Domine?

D. Vt desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: & tuiipsius amator non sis, sed meæ voluntatis cupidus æmulator.

Desideria te sæpe accendunt, & vehementer impellunt: sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomodocumque ordinavero; si tamen de pro-

proprio quæsitu aliquid latet, ecce hoc est quod te impedit & gravat.

2. Cave ergo, ne nimium innitaris super desiderio præconcepto, me non consulto: ne forte postea pœniteat, aut displiceat, quod primo placuit, & quasi pro meliore zelasti.

Non enim omnis affectio, quæ videtur bona, statim est sequenda: sed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda.

Expedit interdum refrenatione uti, etiam in bonis studiis & desideriis: ne per importunitatem, mentis distractionem incurras; ne aliis per indisciplinationem, scandalum generes; vel etiam per

resistentiam aliorum, subito turberis & corruas.

3. Interdum vero oportet violentia uti, & viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere quid velit caro, & quid non velit: sed hoc magis satagere, ut subjecta sit etiam nolens spiritui.

Et tamdiu castigari debet, & cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat, & simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens mussitare.

Cap. XII. *De informatione patientiæ, & luctamine adversus concupiscentias.*

1. S. Domine Deus, ut video, patientia est

resistentiam aliorum, subito turberis & corruas.

3. Interdum vero oportet violentia uti, & viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere quid velit caro, & quid non velit: sed hoc magis satagere, ut subjecta sit etiam nolens spiritui.

Et tamdiu castigari debet, & cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat, & simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens mussitare.

Cap. XII. *De informatione patientia, & luctamine adversus concupiscentias.*

1. S. DOMINE Deus, ut video, patientia est mihi

mihi valde necessaria: multa enim in hac vita accidunt contraria.

Nam qualitercumque ordinavero de pace mea, non potest esse sine bello & dolore vita mea.

D. Ita est, fili. Sed volo te non talem quærere pacem, quæ tentationibus careat, aut contraria non sentiat:

Sed tunc etiam æstimare te pacem invenisse, cum fueris variis tribulationibus exercitatus, & in multis contrarietatibus probatus.

2. Si dixeris, te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem purgatorii?

De duobus malis, minus est semper eligendum.

Vt ergo æterna futura sup-

plicia possis evadere, mala præsentia studeas pro Deo æquanimiter tolerare.

An putas, quod homines sæculi hujus nihil vel parum patiantur? Nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quæsieris.

S. Sed habent, multas delectationes, & proprias sequuntur voluntates: ideoque parum ponderant suas tribulationes.

3. D. Esto, ita sit, ut habeant quidquid voluerint: sed quamdiu putas durabit?

Ecce, quemadmodum fumus deficient abundantes in sæculo, & nulla erit recordatio præteritorum gaudiorum.

Sed & cum adhuc vivunt, non sine amaritudine, & tædio ac timore, in eis quiescunt.

plicia possis evadere, mali præsentia studeas pro Deo æ-quanimiter tolerare.

An putas, quod homines sæ-culi hujus nihil vel parum pa-tiantur? Nec hoc invenies, et-iamsi delicatissimos quæsieris.

S. Sed habent, multas dele-ctationes, & proprias sequun-tur voluntates: ideoque pa-rum ponderant suas tribulatio-nes.

3. D. Esto, ita sit, ut ha-beant quidquid voluerint: sed quamdiu putas durabit?

Ecce, quemadmodum fu-mus deficient abundantes in sæculo, & nulla erit recorda-tio præteritorum gaudiorum.

Sed & cum adhuc vivunt, non sine amaritudine, & tædio ac timore, in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde doloris pœnam frequenter recipiunt. Iuste illis fit; ut, quia inordinate delectationes quærunt & sequuntur, non sine confusione & amaritudine eas expleant.

4. O quam breves, quam falsæ, quam inordinatæ & turpes omnes sunt!

Verumtamen, præ ebrietate & cæcitate non intelligunt: sed velut muta animalia, propter modicum corruptibilis vitæ delectamentum, mortem animæ incurrunt.

Tu ergo fili, *post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua avertere.* (*Eccli.* 18.) *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* (*Psal.* 36.)

5. Etenim ſi veraciter vis delectari, & abundantius à me conſolari: ecce in contemptu omnium mundanorum, & in abſciſſione omnium infirmarum delectationum, erit benedictio tua, & copioſa tibi reddetur conſolatio.

Et quanto te plus ab omni creaturarum ſolatio ſubtraxeris, tanto in me ſuaviores & potentiores conſolationes invenies.

Sed primo, non ſine quadam triſtitia & labore certaminis, ad has pertinges.

Obſiſtet inolita conſuetudo, ſed meliori conſuetudine devincetur.

Remurmurabit caro: ſed fervore ſpiritus frenabitur.

Inſtigabit & exacerbabit te

5. Etenim si veraciter vis delectari, & abundantius à me consolari: ecce in contemptu omnium mundanorum, & in abscissione omnium infimarum delectationum, erit benedictio tua, & copiosa tibi reddetur consolatio.

Et quanto te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tanto in me suaviores & potentiores consolationes invenies.

Sed primo, non sine quadam tristitia & labore certaminis, ad has pertinges.

Obsistet inolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur.

Remurmurabit caro: sed fervore spiritus frenabitur.

Instigabit & exacerbabit te ser-

serpens antiquus, sed oratione fugabitur: insuper & labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CAP. XIII. *De obedientia humilis subditi, ad exemplum* IESU *Christi.*

1. D. FILI, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse se subtrahit à gratia: & qui quærit habere privata, amittit communia.

Qui non libenter & sponte suo superiori se subdit, signum est quod caro sua necdum perfecte sibi obedit, sed sæpe recalcitrat & remurmurat.

Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare.

Citius namque exterior vin-

citur inimicus, ſi interior homo non fuerit devaſtatus.

Non eſt moleſtior & pejor animæ hoſtis, quam tu ipſe tibi, non bene concordans ſpiritui.

Oportet omnino verum te aſſumere tui ipſius contemptum, ſi vis prævalere adverſus carnem & ſanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te reſignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, ſi tu, qui pulvis es & nihil, propter Deum te homini ſubdis: quando ego omnipotens & altiſſimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter ſubjeci?

Factus ſum omnium humilli-

citur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior & pejor animæ hostis, quam tu ipse tibi, non bene concordans spiritui.

Oportet omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis prævalere adversus carnem & sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es & nihil, propter Deum te homini subdis: quando ego omnipotens & altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci?

Factus sum omnium humillimus

mus & infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vinceres.

Disce obtemperare pulvis. Disce te humiliare terra & limus, & sub omnium pedibus incurvare.

Disce voluntates tuas frangere, & ad omnem snbjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere: sed ita subjectum & parvulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint, & sicut lutum platearum conculcare. Quid habes homo inanis conqueri?

Quid sordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendisti, & infernum multoties meruisti?

Sed pepercit tibi oculus

CAP. XI. *Quod desideria cordis examinanda sunt & moderanda.*

1. D. FILI, oportet te adhuc multa addiscere, quæ necdum bene didicisti.

S. Quæ sunt hæc, Domine?

D. Vt desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: & tuiipsius amator non sis, sed meæ voluntatis cupidus æmulator.

Desideria te sæpe accendunt, & vehementer impellunt: sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomodocumque ordinavero; si tamen de

CAP. XI. *Quod deſideria cordis examinanda ſunt & moderanda.*

1. D. FILI, oportet te adhuc multa addiſcere, quæ necdum bene didiciſti.

S. Quæ ſunt hæc, Domine?

D. Ut deſiderium tuum ponas totaliter ſecundum beneplacitum meum: & tuiipſius amator non ſis, ſed meæ voluntatis cupidus æmulator.

Deſideria te ſæpe accendunt, & vehementer impellunt: ſed conſidera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego ſum in cauſa, bene contentus eris, quomodocumque ordinavero: ſi tamen de pro-

proprio quæſitu aliquid latet, ecce hoc eſt quod te impedit & gravat.

2. Cave ergo, ne nimium innitaris ſuper deſiderio præconcepto, me non conſulto: ne forte poſtea pœniteat, aut diſpliceat, quod primo placuit, & quaſi pro meliore zelaſti.

Non enim omnis affectio, quæ videtur bona, ſtatim eſt ſequenda: ſed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda.

Expedit interdum refrenatione uti, etiam in bonis ſtudiis & deſideriis: ne per importunitatem, mentis diſtractionem incurras; ne aliis per indiſciplinationem, ſcandalum generes; vel etiam per

resistentiam aliorum, subito turberis & corruas.

3. Interdum vero oportet violentia uti, & viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere quid velit caro, & quid non velit: sed hoc magis satagere, ut subjecta sit etiam nolens spiritui.

Et tamdiu castigari debet, & cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat, & simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens mussitare.

Cap. XII. *De informatione patientiæ, & luctamine adversus concupiscentias.*

1. S. Domine Deus, ut video, patientia est

reſiſtentiam aliorum, ſubito turberis & corruas.

3. Interdum vero oportet violentia uti, & viriliter appetitui ſenſitivo contraire, nec advertere quid velit caro, & quid non velit: ſed hoc magis ſatagere, ut ſubjecta ſit etiam nolens ſpiritui.

Et tamdiu caſtigari debet, & cogi ſervituti ſubeſſe, donec parata ſit ad omnia, paucisque contentari diſcat, & ſimplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens muſſitare.

CAP. XII. *De informatione patientiæ, & luctamine adverſus concupiſcentias.*

1. S. DOMINE Deus, ut video, patientia eſt

mihi valde neceſſaria: multa enim in hac vita accidunt contraria.

Nam qualitercumque ordinavero de pace mea, non poteſt eſſe ſine bello & dolore vita mea.

D. Ita eſt, fili. Sed volo te non talem quærere pacem, quæ tentationibus careat, aut contraria non ſentiat:

Sed tunc etiam æſtimare te pacem inveniſſe, cum fueris variis tribulationibus exercitatus, & in multis contrarietatibus probatus.

2. Si dixeris, te non poſſe multa pati, quomodo tunc ſuſtinebis ignem purgatorii?

De duobus malis, minus eſt ſemper eligendum.

Vt ergo æterna futura ſup-

plicia poſſis evadere, mala præſentia ſtudeas pro Deo æquanimiter tolerare.

An putas, quod homines ſæculi hujus nihil vel parum patiantur? Nec hoc invenies, etiamſi delicatiſſimos quæſieris.

S. Sed habent, multas delectationes, & proprias ſequuntur voluntates: ideoque parum ponderant ſuas tribulationes.

3. D. Eſto, ita ſit, ut habeant quidquid voluerint: ſed quamdiu putas durabit?

Ecce, quemadmodum fumus deficient abundantes in ſæculo, & nulla erit recordatio præteritorum gaudiorum.

Sed & cum adhuc vivunt, non ſine amaritudine, & tædio ac timore, in eis quieſcunt.

plicia possis evadere, mala
præsentia studeas pro Deo æ-
quanimiter tolerare.

An putas, quod homines sæ-
culi hujus nihil vel parum pa-
tiantur? Nec hoc invenies, e-
tiamsi delicatissimos quæsieris.

S. Sed habent, multas dele-
ctationes, & proprias sequun-
tur voluntates: ideoque pa-
rum ponderant suas tribulatio-
nes.

3. D. Esto, ita sit, ut ha-
beant quidquid voluerint: sed
quamdiu putas durabit?

Ecce, quemadmodum fu-
mus deficient abundantes in
sæculo, & nulla erit recorda-
tio præteritorum gaudiorum.

Sed & cum adhuc vivunt,
non sine amaritudine, & tædio
ac timore, in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde doloris pœnam frequenter recipiunt. Iuste illis fit; ut, quia inordinate delectationes quærunt & sequuntur, non sine confusione & amaritudine eas expleant.

4. O quam breves, quam falsæ, quam inordinatæ & turpes omnes sunt!

Verumtamen, præ ebrietate & cæcitate non intelligunt: sed velut muta animalia, propter modicum corruptibilis vitæ delectamentum, mortem animæ incurrunt.

Tu ergo *fili, post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua avertere. (Eccli. 18.) Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui. (Psal. 36.)*

5. Etenim ſi veraciter vis delectari, & abundantius à me conſolari : ecce in contemptu omnium mundanorum, & in abſciſſione omnium infirmarum delectationum, erit benedictio tua, & copioſa tibi reddetur conſolatio.

Et quanto te plus ab omni creaturarum ſolatio ſubtraxeris, tanto in me ſuaviores & potentiores conſolationes invenies.

Sed primo, non ſine quadam triſtitia & labore certaminis, ad has pertinges.

Obſiſtet inolita conſuetudo, ſed meliori conſuetudine devincetur.

Remurmurabit caro: ſed fervore ſpiritus frenabitur.

Inſtigabit & exacerbabit te

5. Etenim si veraciter vis delectari, & abundantius à me consolari: ecce in contemptu omnium mundanorum, & in abscissione omnium infirmarum delectationum, erit benedictio tua, & copiosa tibi reddetur consolatio.

Et quanto te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tanto in me suaviores & potentiores consolationes invenies.

Sed primo, non sine quadam tristitia & labore certaminis, ad has pertinges.

Obsistet inolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur.

Remurmurabit caro: sed fervore spiritus frenabitur.

Instigabit & exacerbabit te ser-

serpens antiquus, sed oratione fugabitur: insuper & labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CAP. XIII. *De obedientia humilis subditi, ad exemplum* IESU *Christi.*

1. D. FILI, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse se subtrahit à gratia: & qui quærit habere privata, amittit communia.

Qui non libenter & sponte suo superiori se subdit, signum est quod caro sua necdum perfecte sibi obedit, sed sæpe recalcitrat & remurmurat.

Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare.

Citius namque exterior vin-

citur inimicus, ſi interior homo non fuerit devaſtatus.

Non eſt moleſtior & pejor animæ hoſtis, quam tu ipſe tibi, non bene concordans ſpiritui.

Oportet omnino verum te aſſumere tui ipſius contemptum, ſi vis prævalere adverſus carnem & ſanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te reſignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, ſi tu, qui pulvis es & nihil, propter Deum te homini ſubdis: quando ego omnipotens & altiſſimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter ſubjeci?

Factus ſum omnium humilli-

citur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior & pejor animæ hostis, quam tu ipse tibi, non bene concordans spiritui.

Oportet omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis prævalere adversus carnem & sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es & nihil, propter Deum te homini subdis: quando ego omnipotens & altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci?

Factus sum omnium humillimus

mus & infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vinceres.

Disce obtemperare pulvis. Disce te humiliare terra & limus, & sub omnium pedibus incurvare.

Disce voluntates tuas frangere, & ad omnem snbjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere: sed ita subjectum & parvulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint, & sicut lutum platearum conculcare. Quid habes homo inanis conqueri?

Quid sordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendisti, & infernum multoties meruisti?

Sed pepercit tibi oculus

meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionem meam, & gratus semper beneficiis meis existeres:

Et ut ad veram subjectionem & humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAP. XIV *De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis.*

1\. S. INTONAS super me judicia tua Domine, & timore ac tremore concutis omnia ossa mea, & expavescit anima mea valde.

Sto attonitus, & considero; quia cæli non sunt mundi in conspectu tuo.

Si in angelis reperisti pravi-

meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionem meam, & gratus semper beneficiis meis existeres:

Et ut ad veram subjectionem & humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAP. XIV De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis.

1. S. INTONAS super me judicia tua Domine, & timore ac tremore concutis omnia ossa mea, & expavescit anima mea valde.

Sto attonitus, & considero; quia cæli non sunt mundi in conspectu tuo.

Si in angelis reperisti pravitatem,

tatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me?

Ceciderunt stellæ de cælo, & ego pulvis quid præsumo?

Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima: & qui comedebant panem Angelorum, vidi siliquis delectari porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas, si manum tuam Domine subtrahas.

Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas.

Nulla juvat fortitudo, si conservare desinas.

Nulla secura castitas, si eam non protegas.

Nulla propria prodest custodia, si non adsit tua sacra vigilantia.

Nam relicti, mergimur & perimus: visitati vero, erigimur & vivimus.

Instabiles quippe sumus, sed per te confirmamur: tepescimus, sed à te accendimur.

3. O quam humiliter & abjecte mihi de meipso sentiendum est! quam nihili pendendum, si quid boni videar habere!

O quam profunde submittere me debeo sub abyssalibus judiciis tuis Domine: ubi nihil aliud me esse invenio, quam nihil & nihil!

O pondus immensum! ô pelagus intransnatabile: ubi nihil de me reperio, quam in toto nihil!

Vbi est ergo latebra gloriæ? ubi

ubi confidentia de virtute concepta?

Absorpta est omnis gloriatio vana, in profunditate judiciorum tuorum super me.

4. Quid est omnis caro in conspectu tuo?

Numquid gloriabitur lutum contra formantem se? (Isa. 29.)

Quomodo potest erigi vaniloquio, cujus cor in veritate subjectum est Deo?

Non eum totus mundus eriget, quem veritas sibi subjecit; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit.

Nam & ipsi, qui loquuntur, ecce omnes nihil; deficient enim cum sonitu verborum: *Veritas autem Domini manet in æternum. (Ps. 116.)*

CAP.

Cap. XV. *Qualiter ſtandum ſit ac dicendum, in omni re deſiderabili.*

1. D. Fili, ſic dicas in omni re: Domine, ſi tibi placitum fuerit, fiat hoc ita.

Domine, ſi fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo.

Domine, ſi mihi videris expedire, & utile eſſe probaveris; tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed ſi mihi nocivum fore cognoveris, nec animæ meæ ſaluti prodeſſe, aufer à me tale deſiderium.

Non enim omne deſiderium eſt à Spiritu Sancto, etiam ſi homini videatur rectum & bonum.

Cap. XV. *Qualiter standum sit ac dicendum, in omni re desiderabili.*

1. D. FIli, sic dicas in omni re: Domine, si tibi placitum fuerit, fiat hoc ita.

Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo.

Domine, si mihi videris expedire, & utile esse probaveris; tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed si mihi nocivum fore cognoveris, nec animæ meæ saluti prodesse, aufer à me tale desiderium.

Non enim omne desiderium est à Spiritu Sancto, etiam si homini videatur rectum & bonum.

Diffi-

Difficile est pro vero judicare, utrum spiritus bonus, an alienus te impellat, ad desiderandum hoc vel illud: an etiam ex proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primo bono spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei, & cordis humilitate desiderandum est & petendum, quidquid desiderabile menti occurrit: maximeque cum propria resignatione, mihi totum committendum est, atque dicendum:

Domine, tu scis qualiter melius est: fiat hoc vel illud, sicut volueris.

Da quod vis, & quantum vis, & quando vis.

Faç

Fac mecum, ſicut ſcis, & ſicut tibi magis placuerit, & major honor tuus fuerit.

Pone me ubi vis; & libere age mecum in omnibus.

In manu tua ſum, gyra & reverſa me per circuitum.

En ſervus tuus ego, paratus ad omnia: quoniam non deſidero mihi vivere, ſed tibi: utinam digne & perfecte!

3. Concede mihi benigniſſime Ieſu gratiam tuam, ut mecum ſit, & mecum laboret, mecumque uſque in finem perſeveret.

Da mihi hoc ſemper deſiderare & velle, quod tibi magis acceptum eſt, & charius placet.

Tua voluntas, mea ſit: & mea voluntas tuam ſemper

Fac mecum, ſicut ſcis, & ſicut tibi magis placuerit, & major honor tuus fuerit.

Pone me ubi vis, & libere age mecum in omnibus.

In manu tua ſum, gyra & reverſa me per circuitum.

En ſervus tuus ego, paratus ad omnia: quoniam non deſidero mihi vivere, ſed tibi: utinam digne & perfecte!

3. Concede mihi benigniſſime Ieſu gratiam tuam, ut mecum ſit, & mecum laboret, mecumque uſque in finem perſeveret.

Da mihi hoc ſemper deſiderare & velle, quod tibi magis acceptum eſt, & charius placet.

Tua voluntas, mea ſit: & mea voluntas tuam ſemper ſequa-

ſequatur, & optime ei concordet.

Sit mihi unum velle & nolle tecum: nec aliud poſſe velle aut nolle, niſi quod tu vis & nolis.

4. Da mihi omnibus mori, quæ in mundo ſunt: & propter te amare contemni, & neſciri in hoc ſæculo.

Da mihi ſuper omnia deſiderata in te requieſcere, & cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu ſola requies: extra te dura ſunt omnia & inquieta. *In* hac *pace in idipſum*, hoc eſt, in te uno ſummo æterno bono, *dormiam & requieſcam.* Amen.

Cap. XVI. *Quod verum solatium in solo Deo est quærendum.*

1. Qvidqvid desiderare possum, vel cogitare ad solatium meum, non hic exspecto, sed in posterum.

Quod si omnia solatia mundi solus haberem, & omnibus deliciis frui possem, certum est, quod diu durare non possent.

Vnde non poteris anima mea plene consolari, nec perfecte recreari; nisi in Deo consolatore pauperum, ac susceptore humilium.

Expecta modicum anima mea, expecta divinum promissum, & habebis abundantiam omnium bonorum in cælo.

Si nimis inordinate ista ap-

Cap. XVI. *Quod verum solatium in solo Deo est quærendum.*

1. Quidquid desiderare possum, vel cogitare ad solatium meum, non hic exspecto, sed in posterum.

Quod si omnia solatia mundi solus haberem, & omnibus deliciis frui possem, certum est, quod diu durare non possent.

Vnde non poteris anima mea plene consolari, nec perfecte recreari; nisi in Deo consolatore pauperum, ac susceptore humilium.

Expecta modicum anima mea, expecta divinum promissum, & habebis abundantiam omnium bonorum in cælo.

Si nimis inordinate ista appetis

petis præsentia, perdes æterna & cælestia.

Sint temporalia in usu, æterna in desiderio.

Non potes aliquo bono temporali satiari, quia ad hæc fruenda non es creata.

2. Etiam si omnia creata bona haberes, non posses esse felix & beata: sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua & felicitas consistit:

Non qualis videtur & laudatur à stultis mundi amatoribus; sed qualem expectant boni Christi fideles, & prægustant interdum spirituales ac mundicordes, quorum conversatio est in cælis.

Vanum est & breve, omne humanum solatium.

Beatum & verum solatium,

quod intus à veritate percipitur.

Devotus homo ubique ſecum fert conſolatorem ſuum Ieſum, & dicit ad eum: Adeſto mihi Domine Ieſu, in omni loco & tempore.

Hæc mihi ſit conſolatio, libenter velle carere omni humano ſolatio.

Et ſi tua defuerit conſolatio, ſit mihi tua voluntas & juſta probatio pro ſummo ſolatio.

Non enim *in perpetuum iraſcêris, neque in æternum comminaberis.*

Cap. XVII. *Quod omnis ſollicitudo in Deo ſtatuenda ſit.*

1. D. Fili, ſine me tecum agere, quod volo: ego ſcio, quid expedit tibi.

Tu cogitas ſicut homo: tu

quod intus à veritate percipitur.

Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum: Iesum, & dicit ad eum: Adesto mihi Domine Iesu, in omni loco & tempore.

Hæc mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solatio.

Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas & justa probatio pro summo solatio.

Non enim in perpetuum irasceris, neque in æternum comminaberis.

CAP. XVII. *Quod omnis sollicitudo in Deo statuenda sit.*

1. D. FILI, sine me tecum agere, quod volo: ego scio, quid expedit tibi.

Tu cogitas sicut homo: tu

sentis in multis, sicut humanus suadet affectus.

S. Domine, verum est quod dicis. Major est sollicitudo tua pro me, quam omnis cura quam ego gerere possum pro me.

Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem sollicitudinem suam in tè.

Domine, dummodo voluntas mea recta & firma ad te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit.

Non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me feceris.

2. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus: & si me vis esse in luce, sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari, sis benedictus: & si me

vis tribulari, ſis æque ſemper benedictus.

D. Fili, ſic oportet te ſtare, ſi mecum deſideras ambulare.

Ita promptus eſſe debes ad patiendum, ſicut ad gaudendum.

Ita libenter debes eſſe inops & pauper, ſicut plenus & dives.

3. S. Domine, libenter *patiar* pro te, quidquid volueris venire ſuper me.

Indifferenter volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triſte ſuſcipere; & pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.

Cuſtodi me ab omni peccato, & non timebo mortem nec infernum.

Dummodo in æternum me

vis tribulari, sis æque semper benedictus.

D. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare.

Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops & pauper, sicut plenus & dives.

3. S. Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire super me.

Indifferenter volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triste suscipere; & pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.

Custodi me ab omni peccato, & non timebo mortem nec infernum.

Dummodo in æternum me non

non projicias, nec deleas de libro vitæ; non mihi nocebit, quidquid venerit tribulationis super me.

Cap. XVIII. *Quod temporales miseriæ, exemplo Christi, æquanimiter sunt ferendæ.*

1. D. Fili, ego descendi de cælo pro tua salute: suscepi tuas miserias, non necessitate, sed charitate trahente: ut patientiam disceres, & temporales miserias non indignanter ferres.

Nam ab hora ortus mei, usque ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui: multas querimonias de me frequen-

ter audivi: confuſiones & opprobria benignè ſuſtinui: pro beneficiis ingratitudinem recepi, pro miraculis blaſphemias, pro doctrina reprehenſiones.

2. S. Domine, quia tu patiens fuiſti in vita tua, in hoc maxime implendo præceptum Patris tui; dignum eſt, ut ego miſellus peccator, ſecundum voluntatem tuam patienter me ſuſtineam: & donec ipſe volueris, onus corruptibilis vitæ, pro ſalute mea portem.

Nam etſi oneroſa ſentitur præſens vita, facta eſt tamen jam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo, & Sanctorum tuorum veſtigiis, infirmis tolerabilior & clarior.

ter audivi: confusiones & opprobria benignè sustinui: pro beneficiis ingratitudinem recepi, pro miraculis blasphemias, pro doctrina reprehensiones.

2. S. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maxime implendo præceptum Patris tui; dignum est, ut ego misellus peccator, secundum voluntatem tuam patienter me sustineam: & donec ipse volueris, onus corruptibilis vitæ, pro salute mea portem.

Nam etsi onerosa sentitur præsens vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo, & Sanctorum tuorum vestigiis, infirmis tolerabilior & clarior.

Sed & multo magis consolatoria, quam olim in Lege veteri fuerat, cum porta cæli clausa persisteret: & obscurior etiam via ad cælum videbatur, quando tam pauci regnum cælorum quærere curabant.

Sed neque qui tunc justi erant & salvandi, ante passionem tuam, & sacræ mortis debitum, cæleste regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre, quod viam rectam & bonam dignatus es mihi, & cunctis fidelibus, ad æternum regnum tuum ostendere?

Nam vita tua, via nostra: & per sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra.

Nisi tu nos præcessisses & docuisses, quis sequi curaret?

Heu, quanti longe retroque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent!

Ecce, adhuc tepescimus, auditis tot signis tuis & doctrinis: quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

CAP. XIX. *De tolerantia injuriarum, & quis verus patiens probetur.*

1\. D. QVID est quod loqueris, fili? Cessa conqueri, considerata mea & aliorum Sanctorum passione.

Nondum usque ad sanguinem restitisti.

Parum est quod tu pateris, in comparatione eorum qui tam multa passi sunt, tam for-

Nisi tu nos præcessisses & docuisses, quis sequi curaret? Heu, quanti longe retroque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent!

Ecce, adhuc tepescimus, auditis tot signis tuis & doctrinis: quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

Cap. XIX. *De tolerantia injuriarum, & quis verus patiens probetur.*

1. D. Quid est quod loqueris, fili? Cessa conqueri, considerata mea & aliorum Sanctorum passione. Nondum usque ad sanguinem restitisti.

Parum est quod tu pateris, in comparatione eorum qui tam multa passi sunt, tam fortiter

titer tentati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati & exercitati.

Oportet te igitur aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima.

Et si tibi minima non videntur, vide ne & hoc tua faciat impatientia.

Sive tamen parva sive magna sint, stude cuncta patienter sufferre.

2. Quanto melius ad patiendum te disponis, tanto sapientius agis, & amplius promereris: feres quoque levius animo & usu ad hoc non segniter paratis.

Nec dicas: Non valeo hæc ab homine tali pati, nec hujuscemodi mihi patienda sunt: grave enim intulit damnum, &

im

improperat mihi, quæ numquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, & ſicut patienda videro.

Inſipiens eſt talis cogitatio, quæ virtutem patientiæ non conſiderat, nec à quo coronanda erit, ſed magis perſonas, & offenſas ſibi illatas perpendit.

3. Non eſt verus patiens, qui pati non vult, niſi quantum ſibi viſum fuerit, & à quo ſibi placuerit.

Verus autem patiens non attendit à quo homine, utrum à Prælato ſuo, an ab aliquo æquali, aut inferiori: utrum à bono & ſancto viro, vel à perverſo & indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcumque, & quotieſcumque ei aliquid ad-

improperat mihi, quæ numquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, & sicut patienda videro.

Insipiens est talis cogitatio, quæ virtutem patientiæ non considerat, nec à quo coronanda erit, sed magis personas, & offensas sibi illatas perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, & à quo sibi placuerit.

Verus autem patiens non attendit à quo homine, utrum à Prælato suo, an ab aliquo æquali, aut inferiori: utrum à bono & sancto viro, vel à perverso & indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcumque, & quotiescumque ei aliquid adversi

versi acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit, & ingens lucrum reputat:

Quia nil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam.

Sine certamine, non potes venire ad patientiæ coronam.

Si pati non vis, recusas coronari.

Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter.

Sine labore, non tenditur ad requiem: nec sine pugna, pervenitur ad victoriam.

5. Fiat Domine mihi possibile per gratiam, quod mihi

impos-

impossibile videtur per naturam.

Tu scis, quod modicum possum pati, & quod cito dejicior, levi exurgente adversitate.

Efficiatur mihi quælibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis & optabilis: nam pati & vexari pro te, valde salubre est animæ meæ.

Cap. XX. *De confessione propria infirmitatis, & hujus vitæ miseriis.*

1. S. Confitebor adversum me injustitiam meam: confitebor tibi Domine infirmitatem meam.

Sæpe parva res est, quæ me dejicit & contristat.

impossibile videtur per naturam.

Tu scis, quod modicum possum pati, & quod cito dejicior, levi exurgente adversitate.

Efficiatur mihi qualibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis & optabilis: nam pati & vexari pro te, valde salubre est animæ meæ.

CAP. XX. *De confessione propria infirmitatis, & hujus vitæ miseriis.*

1. S. CONFITEBOR adversum me injustitiam meam: confitebor tibi Domine infirmitatem meam.

Sæpe parva res est, quæ me dejicit & contristat.

Propono me fortiter acturum: sed cum modica tentatio venerit, magna mihi angustia fit.

Valde vilis quandoque res est, unde gravis tentatio provenit.

Et dum puto me aliquantulum tutum, cum non sentio, invenio me nonnumquam pæne devictum ex levi flatu.

2. Vide ergo Domine humilitatem meam, & fragilitatem tibi undique notam.

Miserere, & eripe me de luto, ut non infigar, ne permaneam dejectus usquequaque.

Hoc est, quod me frequenter reverberat, & coram te confundit; quod tam labilis sum, & infirmus ad resistendum passionibus.

Etſi non omnino ad conſenſionem, tamen mihi etiam moleſta & gravis eſt earum infeſtatio, & tædet valde ſic quotidie vivere in lite.

Ex hinc nota mihi fit infirmitas mea: quia multo facilius irruunt abominandæ ſemper phantaſię, quam diſcedunt.

3. Vtinam, fortiſſime Deus Iſrael, zelator animarum fidelium, reſpicias ſervi tui laborem & dolorem, aſſiſtaſque illi in omnibus, ad quæcumque perrexerit.

Robora me cæleſti fortitudine, ne vetus homo, miſera caro ſpiritui necdum plene ſubacta, prævaleat dominari: adverſus quam certare oportebit, quamdiu ſpiratur in hac vita miſerrima.

Etsi non omnino ad consensionem, tamen mihi etiam molesta & gravis est earum infestatio, & tædet valde sic quotidie vivere in lite.

Ex hinc nota mihi fit infirmitas mea: quia multo facilius irruunt abominandæ semper phantasię, quam discedunt.

3. Vtinam, fortissime Deus Israel; zelator animarum fidelium, respicias servi tui laborem & dolorem, assistasque illi in omnibus, ad quæcumque perrexerit.

Robora me cælesti fortitudine, ne vetus homo, misera caro spiritui necdum plene subacta, prævaleat dominari: adversus quam certare oportebit, quamdiu spiratur in hac vita miserrima.

Heu qualis est hæc vita; ubi non desunt tribulationes & miseriæ; ubi plena laqueis & hostibus sunt omnia!

Nam una tribulatione seu tentatione recedente, alia accedit: sed & priore adhuc durante conflictu, alii plures superveniunt, & insperate.

4. Et quomodo potest amari vita, tantas habens amaritudines, tot subjecta calamitatibus & miseriis?

Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes & pestes?

Et tamen amatur, & delectari in ea à multis quæritur.

Reprehenditur frequenter mundus, quod fallax sit & vanus, nec tamen facile relinquitur, quia concupiscen-

tiæ carnis nimis dominantur.

Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi, desiderium carnis, desiderium oculorum, & superbia vitæ: sed pœnæ ac miseriæ juste sequentes ea, odium mundi pariunt & tædium.

5. Sed vincit (proh dolor!) delectatio prava mentem mundo deditam, & esse sub sentibus delicias reputat: quia Dei suavitatem, & internam virtutis amœnitatem, nec vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perfecte contemnunt, & Deo vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem, veris abrenuntiatoribus promissam, non ignorant; & quam

tiæ carnis nimis dominantur.

Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi, desiderium carnis, desiderium oculorum, & superbia vitæ: sed pœnæ ac miseriæ juste sequentes ea, odium mundi pariunt & tædium.

5. Sed vincit (proh dolor!) mentem delectatio prava mundo deditam, & esse sub sentibus delicias reputat: quia Dei suavitatem, & internam virtutis amœnitatem, nec vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perfecte contemnunt, & Deo vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem veris abrenuntiatoribus promissam, non ignorant; & quam

gravi-

graviter mundus errat, & variè fallitur, clarius vident.

CAP. XXI. *Quod in Deo super omnia bona & dona requiescendum est.*

1. S. SUPER omnia, & in omnibus, requiesces anima mea in Domino semper, quia ipse Sanctorum æterna requies.

Da mihi, dulcissime & amantissime Iesu, in te super omnem creaturam requiescere, super omnem salutem & pulchritudinem; super omnem gloriam & honorem; super omnem potentiam & dignitatem; super omnem scientiam & subtilitatem; super omnes divitias & artes; super omnem lætitiam & exultatio-

nem; ſuper omnem famam & laudem; ſuper omnem ſuavitatem & conſolationem, ſuper omnem ſpem & promiſſionem; ſuper omne meritum & deſiderium:

Super omnia dona & munera, quæ potes dare & infundere: ſuper omne gaudium & jubilationem, quam poteſt mens capere & ſentire:

Denique ſuper Angelos & Archangelos, & ſuper omnem exercitum cæli: ſuper omnia viſibilia & inviſibilia, & ſuper omne quod tu Deus meus non es.

2. Quia tu Domine Deus meus ſuper omnia optimus es: tu ſolus altiſſimus: tu ſolus potentiſſimus: tu ſolus ſufficientiſſimus & pleniſſi-

nem; super omnem famam & laudem; super omnem suavitatem & consolationem, super omnem spem & promissionem; super omne meritum & desiderium:

Super omnia dona & munera, quæ potes dare & infundere: super omne gaudium & jubilationem, quam potest mens capere & sentire:

Denique super Angelos & Archangelos, & super omnem exercitum cæli: super omnia visibilia & invisibilia, & super omne quod tu Deus meus non es.

2. Quia tu Domine Deus meus super omnia optimus es: tu solus altissimus: tu solus potentissimus: tu solus sufficientissimus & plenissimus:

mus: tu solus suavissimus & solatiosissimus:

Tu solus pulcherrimus & amantissimus: tu solus nobilissimus & gloriosissimus super omnia: in quo cuncta bona simul & perfecte sunt, & semper fuerunt, & erunt:

Atque ideo minus est & insufficiens, quidquid præter teipsum mihi donas, aut de teipso revelas, vel promittis, te non viso, nec plene adepto:

Quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, & omnia dona omnemque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse Iesu Christe, amator purissime,

rissime, dominator universæ creaturæ: quis mihi det pennas veræ libertatis, ad volandum & pausandum in te?

O quando ad plenum dabitur mihi vacare & videre, quam suavis es Domine Deus meus?

Quando ad plenum me recolligam in te, ut præ amore tuo, non sentiam me: sed te solum, supra omnem sensum & modum, in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo, & infelicitatem meam cum dolore porto.

Quia multa mala in hac valle miseriarum occurrunt, quæ me sæpius conturbant, contristant, & obnubilant: sæ-

rissime, dominator universæ creaturæ: quis mihi det pennas veræ libertatis, ad volandum & pausandum in te?

O quando ad plenum dabitur mihi vacare & videre, quam suavis es Domine Deus meus?

Quando ad plenum me recolligam in te, ut præ amore tuo, non sentiam me: sed te solum, supra omnem sensum & modum, in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo, & infelicitatem meam cum dolore porto.

Quia multa mala in hac valle miseriarum occurrunt, quæ me sæpius conturbant, contristant, & obnubilant: sæpius

pius impediunt & distrahunt, alliciunt & implicant, ne liberum habeam accessum ad te, & ne jucundis fruar amplexibus, præsto semper beatis spiritibus.

Moveat te suspirium meum, & desolatio multiplex in terra.

4. O Iesu, splendor æternæ gloriæ, solamen peregrinantis animæ: apud te est os meum sine voce, & silentium meum loquitur tibi.

Vsquequo tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperculum suum, & lætum faciat. Mittat manum suam, & miserum eripiat de omni angustia.

Veni, veni: quia sine te, nulla erit læta dies aut hora,

quia tu lætitia mea : & ſine te, vacua eſt menſa mea.

Miſer ſum,& quodammodo incarceratus , & compedibus gravatus : donec luce præſentiæ tuæ me reficias, ac libertati dones , vultumque amicabilem demonſtres.

5. Quærant alii pro te aliud , quodcumque libuerit: mihi aliud interim nil placet , nec placebit , niſi tu Deus meus , ſpes mea , ſalus æterna.

Non reticebo , nec deprecari ceſſabo : donec gratia tua revertatur , mihique tu intus loquaris.

D. Ecce adſum. Ecce ego ad te , quia invocaſti me. Lacrymæ tuæ , & deſiderium animæ tuæ , humiliatio tua &

quia tu lætitia mea : & ſine te, vacua eſt menſa mea.

Miſer ſum, & quodammodo incarceratus, & compedibus gravatus : donec luce præſentiæ tuæ me reficias, ac libertati dones, vultumque amicabilem demonſtres.

5. Quærant alii pro te aliud, quodcumque libuerit: mihi aliud interim nil placet, nec placebit, niſi tu Deus meus, ſpes mea, ſalus æterna.

Non reticebo, nec deprecari ceſſabo : donec gratia tua revertatur, mihique tu intus loquaris.

D. Ecce adſum. Ecce ego ad te, quia invocaſti me. Lacrymæ tuæ, & deſiderium animæ tuæ, humiliatio tua & con-

contritio cordis, inclinaverunt me & adduxerunt ad te.

6. S. Et dixi : Domine, vocavi te, & deſideravi frui te, paratus omnia reſpuere propter te.

Tu enim prior excitaſti me, ut quærerem te.

Sis ergo benedictus Domine, qui feciſti hanc bonitatem cum ſervo tuo, ſecundum multitudinem miſericordiæ tuæ.

Quid habet ultra dicere ſervus tuus coram te, niſi ut humiliet ſe valde ante te, memor ſemper propriæ iniquitatis & vilitatis ?

Non enim eſt ſimilis tui, in cunctis mirabilibus cæli & terræ.

Sunt opera tua bona valde,

judicia vera, & providentia tua reguntur universa.

Laus ergo tibi & gloria, ô Patris Sapientia: te laudet & benedicat os meum, anima mea, & cuncta creata simul.

Cap. XXII. *De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.*

1. S. Aperi Domine cor meum in lege tua, & in præceptis tuis doce me ambulare.

Da mihi intelligere voluntatem tuam, & cum magna reverentia ac diligenti consideratione, beneficia tua, tam in generali quam in speciali memorari: ut digne tibi ex hinc valeam gratias referre.

Verum scio & confiteor, nec

judicia vera, & providentia tua reguntur univerſa.

Laus ergo tibi & gloria, ô Patris Sapientia: te laudet & benedicat os meum, anima mea, & cuncta creata ſimul.

CAP. XXII. *De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.*

1. S. APERI Domine cor meum in lege tua, & in præceptis tuis doce me ambulare.

Da mihi intelligere voluntatem tuam, & cum magna reverentia ac diligenti conſideratione, beneficia tua, tam in generali quam in ſpeciali memorari: ut digne tibi ex hinc valeam gratias referre.

Verum ſcio & confiteor, nec

pro

pro minimo puncto me poſſe debitas gratiarum laudes perſolvere.

Minor ego ſum omnibus bonis mihi præſtitis: & cum tuam nobilitatem attendo, deficit præ magnitudine ſpiritus meus.

2. Omnia quæ in anima habemus & corpore, & quæcumque exterius vel interius, naturaliter vel ſupernaturaliter poſſidemus, tua ſunt beneficia, & te beneficum, pium, ac bonum commendant, à quo bona cuncta accepimus.

Etſi alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua ſunt: & ſine te, nec minimum poteſt haberi.

Ille, qui majora accepit, non poteſt merito ſuo gloriari, ne-

que

que ſuper alios extolli, nec minori inſultare: quia ille major & melior, qui ſibi minus adſcribit, & in regratiando humilior eſt, atque devotior.

Et qui omnibus viliorem ſe exiſtimat, & indigniorem ſe judicat, aptior eſt ad percipienda majora.

3. Qui autem pauciora accepit, contriſtari non debet; nec indignanter ferre, neque ditiori invidere: ſed te potius attendere, & tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter, tam gratis & libenter, ſine perſonarum acceptione, tua munera largiris.

Omnia ex te, & ideo in omnibus es laudandus.

Tu ſcis, quid unicuique donari expediat: & cur iſte mi-

que ſuper alios extolli, nec minori inſultare: quia ille major & melior, qui ſibi minus adſcribit, & in regratiando humilior eſt, atque devotior.

Et qui omnibus viliorem ſe exiſtimat, & indigniorem ſe judicat, aptior eſt ad percipienda majora.

3. Qui autem pauciora accepit, contriſtari non debet; nec indignanter ferre, neque ditiori invidere: ſed te potius attendere, & tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter, tam gratis & libenter, ſine perſonarum acceptione, tua munera largiris.

Omnia ex te, & ideo in omnibus es laudandus.

Tu ſcis, quid unicuique donari expediat: & cur iſte minus

nus, & ille amplius habeat, non noſtrum ſed tuum eſt hoc diſcernere, apud quem ſingulorum definita ſunt merita.

4. Vnde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius & ſecundum homines laus & gloria apparet: ita ut conſiderata quis paupertate & vilitate perſonæ ſuæ, non modo gravitatem aut triſtitiam vel dejectionem inde concipiat, ſed potius conſolationem & hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes & humiles, atque huic mundo deſpectos, tibi elegiſti in familiares & domeſticos.

Teſtes ſunt ipſi Apoſtoli tui, quos *principes ſuper omnem terram conſtituiſti.*

Fuerunt tamen ſine querela converſati in mundo, tam humiles & ſimplices, ſine omni malitia & dolo, ut etiam *pati contumelias gauderent pro nomine tuo*; & quæ mundus abhorret, ipſi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorem beneficiorum tuorum, ita lætificare debet, ſicut voluntas tua in eo, & beneplacitum æternæ diſpoſitionis tuæ:

De qua tantum contentari debet & conſolari, ut ita libenter velit eſſe minimus, ſicut aliquis optaret eſſe maximus:

Et ita pacificus & contentus in noviſſimo, ſicut in loco primo: atque ita libenter deſpica-

Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo, tam humiles & simplices, sine omni malitia & dolo, ut etiam pro contumelias gauderent pro nomine tuo; & quæ mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorem beneficiorum tuorum, ita lætificare debet, sicut voluntas tua in eo, & beneplacitum æternæ dispositionis tuæ:

De qua tantum contentari debet & consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus:

Et ita pacificus & contentus in novissimo, sicut in loco primo: atque ita libenter despica-

spicabilis & abjectus, nullius quoque nominis & famæ, sicut ceteris honorabilior & major in mundo.

Nam voluntas tua, & amor honoris tui, omnia excedere debet; & plus eum consolari, magisque placere, quam omnia beneficia sibi data vel danda.

CAP. XXIII. *De quatuor magnam importantibus pacem.*

1. D. FILI, nunc docebo te viam pacis, & veræ libertatis.

S. Fac, Domine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire.

D. Stude, fili, alterius potius facere voluntatem, quam tuam.

Elige ſemper minus, quam plus habere.

Quære ſemper inferiorem locum, & omnibus ſubeſſe.

Opta ſemper & ora, ut voluntas Dei integre in te fiat.

Ecce talis homo ingreditur fines pacis & quietis.

2. S. Domine, ſermo tuus iſte brevis, multum in ſe continet perfectionis.

Parvus eſt dictu, ſed plenus ſenſu, & uber in fructu.

Nam ſi poſſet à me fideliter cuſtodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum ſentio & gravatum, ab hac doctrina me receſſiſſe invenio.

Sed tu, qui omnia potes, & animæ profectum ſemper diliges, adauge majorem gra-

Elige semper minus, quam plus habere.

Quære semper inferiorem locum, & omnibus subesse.

Opta semper & ora, ut voluntas Dei integre in te fiat.

Ecce talis homo ingreditur fines pacis & quietis.

2. S. Domine, sermo tuus iste brevis, multum in se continet perfectionis.

Parvus est dictu, sed plenus sensu, & uber in fructu.

Nam si posset à me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum sentio & gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio.

Sed tu, qui omnia potes, & animæ profectum semper diliges, adauge majorem gratiam:

tiam: ut possim tuum complere sermonem, & meam perficere salutem.

3. *DOMINE Deus meus, ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum respice:* quoniam insurrexerunt in me variæ cogitationes, & timores magni, affligentes animam meam.

Quomodo pertransibo illæsus? quomodo perfringam eas?

D. Ego, inquit, ante te ibo, & gloriosos terræ humiliabo. Aperiam januas carceris, & arcana secretorum revelabo tibi.

S. Fac Domine, ut loqueris: & fugiant à facie tua omnes iniquæ cogitationes.

Hæc spes & unica consolatio mea, ad te in omni tribulatione confugere, tibi confide-

re, te ex intimo invocare, & patienter consolationem tuam exspectare.

4. Clarifica me, Iesu bone, claritate interni luminis: & educ de habitaculo cordis mei, tenebras universas.

Cohibe evagationes multas, & vim facientes elide tentationes.

Pugna fortiter pro me, & expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas: ut fiat pax in virtute tua, & abundantia laudis tuæ resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura.

Impera ventis & tempestatibus: dic mari, Quiesce; & Aquiloni, Ne flaveris; & erit tranquillitas magna.

re, te ex intimo invocare, & patienter consolationem tuam exspectare.

4. Clarifica me, Iesu bone, claritate interni luminis: & educ de habitaculo cordis mei, tenebras universas.

Cohibe evagationes multas & vim facientes elide tentationes.

Pugna fortiter pro me, & expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas: ut fiat pax in virtute tua, & abundantia laudis tuæ resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura.

Impera ventis & tempestatibus: dic mari, Quiesce; & Aquiloni, Ne flaveris; & erit tranquillitas magna.

5. Emitte lucem tuam & veritatem, ut luceant super terram: quia terra sum inanis & vacua, donec illumines me.

Effunde gratiam desuper: perfunde cor meum rore cælesti: ministra devotionis aquas, ad irrigandam faciem terræ, ad producendum fructum bonum & optimum.

Eleva mentem pressam mole peccatorum, & ad cælestia totum desiderium meum suspende: ut, gustata suavitate supernæ felicitatis, pigeat de terrenis cogitare.

6. Rape me, & eripe ab omni creaturarum indurabili consolatione: quia nulla res creata, appetitum meum valet plenarie quietare & consolari.

Iunge me tibi, inseparabili

dilectionis vinculo : quoniam tu ſolus ſufficis amanti, & abſque te frivola ſunt univerſa.

CAP. XXIV. *De evitatione curioſæ inquiſitionis ſuper alterius vita.*

1. D. FILI, noli eſſe curioſus, nec vacuas gerere ſollicitudines.

Quid hoc vel illud ad te? tu me ſequere.

Quid enim ad te, utrum ille ſit talis vel talis, aut iſte ſic & ſic agit vel loquitur?

Tu non indiges reſpondere pro aliis, ſed pro te ipſo rationem reddes. Quid ergo te implicas?

Ecce, ego omnes cognoſco: & cuncta, quæ ſub ſole fiunt, video: & ſcio, qualiter cum unoquoque ſit, quid cogitet,

quid

dilectionis vinculo: quoniam tu ſolus ſufficis amanti, & abſque te frivola ſunt univerſa.

Cap. XXIV. *De evitatione curioſæ inquiſitionis ſuper alterius vita.*

1\. D. Fili, noli eſſe curioſus, nec vacuas gerere ſollicitudines.

Quid hoc vel illud ad te? tu me ſequere.

Quid enim ad te, utrum ille ſit talis vel talis, aut iſte ſic & ſic agit vel loquitur?

Tu non indiges reſpondere pro aliis, ſed pro te ipſo rationem reddes. Quid ergo te implicas?

Ecce, ego omnes cognoſco: & cuncta, quæ ſub ſole fiunt, video: & ſcio, qualiter cum unoquoque ſit, quid cogitet, quid

velit, & ad quem finem tendat ejus intentio.

Mihi igitur omnia committenda ſunt: tu vero ſerva te in bona pace, & dimitte agitantem agitare, quantum voluerit.

Veniet ſuper eum, quidquid fecerit vel dixerit, quia me fallere non poteſt.

2\. Non ſit tibi curæ de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate, nec de privata hominum dilectione.

Iſta enim generant diſtractiones, & magnas in corde obſcuritates.

Libenter loquerer tibi verbum meum, & abſcondita revelarem, ſi adventum meum diligenter obſervares, & oſtium cordis mihi aperires.

Esto providus, & vigila in orationibus, & humilia te in omnibus.

Cap. XXV. *In quibus firma pax cordis, & verus profectus consistit.*

1. D. Fili, ego locutus sum: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis.*

Pacem omnes desiderant; sed quæ ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea, cum humilibus & mansuetis corde. Pax tua, erit in multa patientia.

Si me audieris, & vocem meam secutus fueris, poteris in multa pace frui.

S. Quid igitur faciam?

D. In omni re attende tibi, quid facias, & quid dicas: &

Esto providus, & vigila in orationibus, & humilia te in omnibus.

Cap. XXV. *In quibus firma pax cordis, & verus profectus consistit.*

1. D. Fili, ego locutus sum: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis.*

Pacem omnes desiderant; sed quæ ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea, cum humilibus & mansuetis corde. Pax tua, erit in multa patientia.

Si me audieris, & vocem meam secutus fueris, poteris in multa pace frui.

S. Quid igitur faciam?

D. In omni re attende tibi, & quid facias, & quid dicas: &

omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, & extra me nihil cupias vel quæras.

Sed & de aliorum dictis vel factis nil temere judices: nec cum rebus, tibi non commissis, te implices; & poterit fieri, ut parum vel raro turberis.

2. Numquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis vel corporis molestiam, non est præsentis temporis, sed status æternæ quietis.

Non ergo æstimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem: nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut ſpecialiter dilectum exiſtimes, ſi in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in iſtis, non cognoſcitur verus amator virtutis; nec in iſtis, conſiſtit profectus & perfectio hominis.

3. S. In quo ergo, Domine?

D. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ; non quærendo quæ tua ſunt, nec in parvo nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate:

Ita ut una æquali facie, in gratiarum actione permaneas, inter proſpera & contraria, omnia æqua lance penſando.

Si fueris tam fortis & longanimus in ſpe, ut ſubtracta interiori conſolatione, etiam ad ampliora ſuſtinenda cor

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter di- lectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulce- dine: quia in istis, non co- gnoscitur verus amator virtu- tis; nec in istis, consistit pro- fectus & perfectio hominis.

3. S. In quo ergo, Domine?

D. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ; non quærendo quæ tua sunt, nec in parvo nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate:

Ita ut una æquali facie, in gratiarum actione permaneas, inter prospera & contraria, omnia æqua lance pensando.

Si fueris tam fortis & lon- ganimus in spe, ut subtracta interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor

tuum

tuum præparaveris, nec te ju- stificaveris, quasi hæc tantaque pati non deberes;

Sed me in omnibus disposi- tionibus justificaveris, & san- ctum laudaveris: tunc in vera & recta via pacis ambulas, & spes indubitata erit, quod rur- sus in jubilo faciem meam sis visurus.

Quod si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito quod tunc abundantia pacis perfrueris, secundum possibi- litatem tui incolatus.

Cap. XXVI. *De eminentia liberæ mentis, quam supplex oratio magis meretur, quam lectio.*

1. S. DOMINE, hoc opus est perfecti viri, num- quam ab intentione cælestium

animum relaxare ; & inter multas curas , quasi sine cura transire : non more torpentis, sed prærogativa quadam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, præserva me à curis hujus vitæ, ne nimis implicer ; à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar ; ab universis animæ obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar.

Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana : sed ab his miseriis, quæ animam servi tui, communi maledicto mortalitatis, pœnaliter gravant & retardant ; ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo

animum relaxare ; & inter multas curas, quasi sine cura transire : non more torpentis, sed prærogativa quadam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, præserva me à curis hujus vitæ, ne nimis implicer ; à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar ; ab universis animæ obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar.

Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana : sed ab his miseriis, quæ animam servi tui, communi maledicto mortalitatis, pœnaliter gravant & retardant ; quo ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo

ineffabilis, verte mihi in amaritudinem, omnem consolationem carnalem, ab æternorum amore me abstrahentem : & ad se, intuitu cujusdam boni delectabilis præsentis, male allicentem.

Non me vincat, Deus meus, non vincat caro & sanguis : non me decipiat mundus, & brevis gloria ejus : non me supplantet diabolus, & astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi.

Da pro omnibus mundi consolationibus, suavissimam spiritus tui unctionem : & pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

4. Ecce cibus, potus, vestis,

ac cetera utenſilia, ad corporis ſuſtentaculum pertinentia, ferventi ſpiritui ſunt oneroſa.

Tribue talibus fomentis temperate uti, non deſiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet, quia natura ſuſtentanda eſt: requirere autem ſuperflua, & quæ magis delectant, lex ſancta prohibet: nam alias caro adverſus ſpiritum inſoleſceret.

Inter hæc, quæſo, manus tua me regat & doceat, ne quid nimium fiat.

Cap. XXVII. *Quod privatus amor à ſummo bono maxime retardat.*

1. D. Fili, oportet te dare totum pro toto, & nihil tuiipſius eſſe.

ac cetera utensilia, ad corporis sustentaculum pertinentia, ferventi spiritui sunt onerosa.

Tribue talibus fomentis temperate uti, non desiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet, quia natura sustentanda est: requirere autem superflua, & quæ magis delectant, lex sancta prohibet: nam alias caro adversus spiritum insolesceret.

Inter hæc, quæso, manus tua me regat & doceat, ne quid nimium fiat.

CAP. XXVII. *Quod privatus amor à summo bono maxime retardat.*

1. D. FILI, oportet te dare totum pro toto, & nihil tuiipsius esse.

Scito, quod amor tuiipsius magis nocet tibi, quam aliqua res mundi.

Secundum amorem & affectum, quem geris, quælibet res plus vel minus adhæret.

Si fuerit amor tuus purus, simplex, & bene ordinatus, eris sine captivitate rerum.

Noli concupiscere, quod non licet habere: noli habere, quod te potest impedire, & libertate interiori privare.

Mirum, quod non ex toto fundo cordis teipsum mihi committis, cum omnibus quæ desiderare potes vel habere.

2. Quare vano mœrore consumeris? Cur superfluis curis fatigaris?

Sta ad beneplacitum meum, & nullũ patieris detrimentum.

Si quæris hoc vel illud, & volueris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum, & proprium beneplacitum magis habendum: numquam eris in quietudine, nec liber à sollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, & in omni loco erit qui adversetur.

3. Iuvat igitur, non quælibet res adepta, vel multiplicata exterius: sed potius contempta, & decisa ex corde radicitus.

Quod non tantum de censu æris & divitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu, ac vanæ laudationis desiderio, quæ omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit

Si quæris hoc vel illud, & volueris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum, & proprium beneplacitum magis habendum: numquam eris in quietudine, nec liber à sollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, & in omni loco erit qui adversetur.

3. Iuvat igitur, non quælibet res adepta, vel multiplicata exterius: sed potius contempta, & decisa ex corde radicitus.

Quod non tantum de censu æris & divitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu, ac vanæ laudationis desiderio, quæ omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit

pax illa quæsita forinsecus, si vacat à vero fundamento status cordis, hoc est, nisi steteris in me; permutare te potes, sed non meliorare.

Nam occasione orta & accepta, invenies quod fugisti, & amplius.

4. Confirma me Deus, per gratiam sancti Spiritus.

Da virtutem corroborari in interiori homine, & cor meum ab omni inutili sollicitudine & angore evacuare, nec variis desideriis trahi cujuscumque rei, vilis aut pretiosæ; sed omnia inspicere sicut transeuntia, & me pariter cum illis transiturum:

Quia nihil permanens sub sole, ubi omnia vanitas, & afflictio spiritus. O quam sapiens

piens, qui ita considerat!

5. Da mihi Domine cælestem sapientiam, ut discam te super omnia quærere & invenire, super omnia sapere & diligere: & cetera, secundum ordinem sapientiæ tuæ, prout sunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandientem, & patienter ferre adversantem:

Quia hæc magna sapientiæ, non moveri omni vento verborum, nec aurem male blandienti præbere Sirenæ: sic enim incepta pergitur via secure.

Cap. XXVIII. *Contra linguas obtrectatorum.*

1. D. Fili, non ægre feras, si quidam de te male senserint: & dixerint,

piens, qui ita conſiderat

5. Da mihi Domine cæle-ſtem ſapientiam, ut diſcam te ſuper omnia quærere & inve-nire, ſuper omnia ſapere & di-ligere: & cetera, ſecundum ordinem ſapientiæ tuæ, prout ſunt, intelligere.

Da prudenter declinare blan-dientem, & patienter ferre adverſantem:

Quia hæc magna ſapientia, non moveri omni vento ver-borum, nec aurem male blan-dienti præbere Sirenæ: ſic enim incepta pergitur via ſecure.

Cap. XXVIII. *Contra lin-guas obtrectatorum.*

1. D. Fili, non ægre fe-ras, ſi quidam de te male ſenſerint: & dixerint,

quod non libenter audias.

Tu deteriora de teipſo ſen-tire debes, & neminem infir-miorem te credere.

Si ambulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba.

Eſt non parva prudentia, ſi-lere in tempore malo, & in-trorſus ad me converti, nec humano judicio diſturbari.

2. Non ſit pax tua in ore hominum: ſive enim bene ſive male interpretati fuerint, non es ideo alter homo. Vbi eſt vera pax, & vera gloria? Nonne in me?

Et qui non appetit homini-bus placere, nec timet diſpli-cere, multa perfruetur pace.

Ex inordinato amore, & va-no timore, oritur omnis in-

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut ſpecialiter dilectum exiſtimes, ſi in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in iſtis, non cognoſcitur verus amator virtutis; nec in iſtis, conſiſtit profectus & perfectio hominis.

3. S. In quo ergo, Domine?

D. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ; non quærendo quæ tua ſunt, nec in parvo nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate: Ita ut una æquali facie, in gratiarum actione permaneas, inter proſpera & contraria, omnia æqua lance penſando.

Si fueris tam fortis & longanimus in ſpe, ut ſubtracta interiori conſolatione, etiam ad ampliora ſuſtinenda cor

ęque tunc aliquid magni
putes, aut ſpecialiter di-
m exiſtimes, ſi in magna
s devotione atque dulce-
: quia in iſtis, non co-
citur verus amator virtu-
nec in iſtis, conſiſtit pro-
s & perfectio hominis.
S. In quo ergo, Domine?
In offerendo te ex toto
tuo voluntati divinæ;
quærendo quæ tua ſunt,
parvo nec in magno, nec
npore, nec in æternitate:
ut una æquali facie, in
rum actione permaneas,
proſpera & contraria,
a æqua lance penſando.
ieris tam fortis & lon-
us in ſpe, ut ſubtracta
ri conſolatione, etiam
npliora ſuſtinenda cor

tuum præparaveris, nec te juſtificaveris, quaſi hæc tantaque pati non deberes;

Sed me in omnibus diſpoſitionibus juſtificaveris, & ſanctum laudaveris: tunc in vera & recta via pacis ambulas, & ſpes indubitata erit, quod rurſus in jubilo faciem meam ſis viſurus.

Quod ſi ad plenum tui ipſius contemptum perveneris, ſcito quod tunc abundantia pacis perfrueris, ſecundum poſſibilitatem tui incolatus.

Cap. XXVI. *De eminentia liberæ mentis, quam ſupplex oratio magis meretur, quam lectio.*

1. S. Domine, hoc opus eſt perfecti viri, numquam ab intentione cæleſtium

animum relaxare; & inter multas curas, quasi sine cura transire: non more torpentis, sed prærogativa quadam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, præserva me à curis hujus vitæ, ne nimis implicer; à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animæ obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar.

Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana: sed ab his miseriis, quæ animam servi tui, communi maledicto mortalitatis, pœnaliter gravant & retardant; ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo

um relaxare ; & inter
as curas , quaſi ſine cura
re : non more torpentis,
rærogativa quadam libe-
entis,nulli creaturæ inor-
a affectione adhærendo.
Obſecro te,piiſſime Deus
, præſerva me à curis hu-
tæ, ne nimis implicer; à
s neceſſitatibus corpo-
ne voluptate capiar; ab
rſis animæ obſtaculis, ne
tiis fractus dejiciar.
n dico ab his rebus,quas
affectu ambit vanitas
ana : ſed ab his miſeriis,
imam ſervi tui, com-
maledicto mortalitatis,
ter gravant & retardant;
bertatem ſpiritus, quo-
uerit, valeat introire.
Deus meus, dulcedo

ineffabilis, verte mihi in amaritudinem, omnem conſolationem carnalem, ab æternorum amore me abſtrahentem : & ad ſe,intuitu cujuſdam boni delectabilis præſentis,male allicentem.

Non me vincat, Deus meus, non vincat caro & ſanguis : non me decipiat mundus, & brevis gloria ejus : non me ſupplantet diabolus, & aſtutia illius.

Da mihi fortitudinem reſiſtendi, patientiam tolerandi, conſtantiam perſeverandi.

Da pro omnibus mundi conſolationibus, ſuaviſſimam ſpiritus tui unctionem : & pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

4. Ecce cibus, potus, veſtis,

ac cetera utenſilia, ad corporis ſuſtentaculum pertinentia, ferventi ſpiritui ſunt oneroſa.

Tribue talibus fomentis temperate uti, non deſiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet, quia natura ſuſtentanda eſt: requirere autem ſuperflua, & quæ magis delectant, lex ſancta prohibet: nam alias caro adverſus ſpiritum inſoleſceret.

Inter hæc, quæſo, manus tua me regat & doceat, ne quid nimium fiat.

CAP. XXVII. *Quod privatus amor à ſummo bono maxime retardat.*

1. D. FILI, oportet te dare totum pro toto, & nihil tuiipſius eſſe.

etera utenſilia, ad corporis
entaculum pertinentia, ſer-
i ſpiritui ſunt oneroſa.
ribue talibus fomentis
perate uti, non deſiderio
io implicari.
bjicere omnia non licet,
natura ſuſtentanda eſt:
irere autem ſuperflua, &
magis delectant, lex ſan-
rohibet: nam alias caro
rſus ſpiritum inſoleſceret.
ter hæc, quæſo, manus tua
egat & doceat, ne quid
um fiat.

p. XXVII. *Quod pri-
atus amor à ſummo bono
maxime retardat.*

Fili, oportet te da-
re totum pro toto, &
iipſius eſſe.

Scito, quod amor tuiipſius magis nocet tibi, quam aliqua res mundi.

Secundum amorem & affectum, quem geris, quælibet res plus vel minus adhæret.

Si fuerit amor tuus purus, ſimplex, & bene ordinatus, eris ſine captivitate rerum.

Noli concupiſcere, quod non licet habere: noli habere, quod te poteſt impedire, & libertate interiori privare.

Mirum, quod non ex toto fundo cordis teipſum mihi committis, cum omnibus quæ deſiderare potes vel habere.

2. Quare vano mœrore conſumeris? Cur ſuperfluis curis fatigaris?

Sta ad beneplacitum meum, & nullũ patieris detrimentum.

Si quæris hoc vel illud, & volueris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum, & proprium beneplacitum magis habendum: numquam eris in quietudine, nec liber à sollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, & in omni loco erit qui adversetur.

3. Iuvat igitur, non quælibet res adepta, vel multiplicata exterius: sed potius contempta, & decisa ex corde radicitus.

Quod non tantum de censu æris & divitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu, ac vanæ laudationis desiderio, quæ omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit

pax illa quæſita forinſecus, ſi vacat à vero fundamento ſtatus cordis, hoc eſt, niſi ſteteris in me; permutare te potes, ſed non meliorare.

Nam occaſione orta & accepta, invenies quod fugiſti, & amplius.

4. Confirma me Deus, per gratiam ſancti Spiritus.

Da virtutem corroborari in interiori homine, & cor meum ab omni inutili ſollicitudine & angore evacuare, nec variis deſideriis trahi cujuſcumque rei, vilis aut pretioſæ; ſed omnia inſpicere ſicut tranſeuntia, & me pariter cum illis tranſiturum:

Quia nihil permanens ſub ſole, ubi omnia vanitas, & afflictio ſpiritus. O quam ſa-

piens, qui ita conſiderat!

5. Da mihi Domine cæleſtem ſapientiam, ut diſcam te ſuper omnia quærere & invenire, ſuper omnia ſapere & diligere: & cetera, ſecundum ordinem ſapientiæ tuæ, prout ſunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandientem, & patienter ferre adverſantem:

Quia hæc magna ſapientiæ, non moveri omni vento verborum, nec aurem male blandienti præbere Sirenæ: ſic enim incepta pergitur via ſecure.

Cap. XXVIII. *Contra linguas obtrectatorum.*

1. D. Fili, non ægre feras, ſi quidam de te male ſenſerint: & dixerint,

piens, qui ita considerat!

5. Da mihi Domine cælestem sapientiam, ut discam te super omnia quærere & invenire, super omnia sapere & diligere: & cetera, secundum ordinem sapientiæ tuæ, prout sunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandientem, & patienter ferre adversantem:

Quia hæc magna sapientia, non moveri omni vento verborum, nec aurem male blandienti præbere Sirenæ: sic enim incepta pergitur via secure.

Cap. XXVIII. *Contra linguas obtrectatorum.*

1. D. Fili, non ægre feras, si quidam de te male senserint: & dixerint, quod

quod non libenter audias.

Tu deteriora de teipso sentire debes, & neminem infirmiorem te credere.

Si ambulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba.

Est non parva prudentia, silere in tempore malo, & introrsus ad me converti, nec humano judicio disturbari.

2. Non sit pax tua in ore hominum: sive enim bene sive male interpretati fuerint, non es ideo alter homo. Vbi est vera pax, & vera gloria? Nonne in me?

Et qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere, multa perfruetur pace.

Ex inordinato amore, & vano timore, oritur omnis in-

quietudo cordis, & distractio sensuum.

Cap. XXIX. *Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est & benedicendus.*

1. Sit nomen tuum, Domine, benedictum in sæcula: quia voluisti hanc tentationem & tribulationem venire super me.

Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere: ut me adjuves, & in bonum mihi convertas.

Domine, modo sum in tribulatione, & non est cordi meo bene, sed multum vexor à præsenti passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias. Salvifica me ex hora hac.

quietudo cordis, & distractio sensuum.

Cap. XXIX. *Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est & benedicendus.*

1. Sit nomen tuum, Domine, benedictum in sæcula: quia voluisti hanc tentationem & tribulationem venire super me.

Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere: ut me adjuves, & in bonum mihi convertas.

Domine, modo sum in tribulatione, & non est cordi meo bene, sed multum vexor à præsenti passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias. Salvifica me ex hora hac.

Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero valide humiliatus, & per te liberatus.

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me: nam ego pauper quid agere possum, & quo ibo sine te?

Da patientiam Domine, etjam hac vice. Adjuva me Deus meus, & non timebo quantumcumque gravatus fuero.

2. Et nunc inter hæc quid dicam? Domine, fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari, & gravari.

Oportet utique ut sustineam: & utinam patienter, donec transeat tempestas, & melius fiat!

Potens est autem omnipotens manus tua, etiam hanc

tentationem à me auferre, & ejus impetum mitigare, ne penitus ſuccumbam; quemadmodum & prius ſæpius egiſti mecum, Deus meus, miſericordia mea.

Et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilior eſt hæc mutatio dexteræ Excelſi.

Cap. XXX. *De divino petendo auxilio, & confidentia recuperandæ gratiæ.*

1.D. Fili, *ego Dominus, confortans in die tribulationis.* Venias ad me, cum tibi non fuerit bene.

Hoc eſt quod maxime conſolationem impedit cæleſtem, quia tardius te convertis ad orationem.

Nam antequam me intente

tentationem à me auferre, & ejus impetum mitigare, ne penitus ſuccumbam; quemadmodum & prius ſæpius egiſti mecum, Deus meus, miſericordia mea.

Et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilior eſt hæc mutatio dexteræ Excelſi.

Cap. XXX. *De divino petendo auxilio, & confidentia recuperandæ gratiæ.*

1. D. F*ili, ego Dominus, confortans in die tribulationis.* Venias ad me, cum tibi non fuerit bene.

Hoc eſt quod maxime conſolationem impedit cæleſtem, quia tardius te convertis ad orationem.

Nam antequam me intente

roges, multa interim ſolatia quæris, & recreas te in externis.

Ideoque fit, ut parum omnia proſint, donec advertas, quia ego ſum qui eruo ſperantes in me: nec eſt extra me valens auxilium, neque utile conſilium, ſed neque durabile remedium.

Sed jam reſumpto ſpiritu poſt tempeſtatem, reconvaleſce in luce miſerationum mearum: quia prope ſum (dicit Dominus) ut reſtaurem univerſa, non ſolum integre, ſed & abundanter ac cumulate.

2. *Numquid mihi quidquam eſt difficile*; aut ero ſimilis dicenti, & non facienti?

Vbi eſt fides tua? Sta firmiter, & perſeveranter.

Esto longanimus, & vir fortis; veniet tibi consolatio in tempore suo.

Exspecta me, exspecta: veniam, & curabo te.

Tentatio est, quæ te vexat: & formido vana, quæ te exterret.

Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? *Sufficit diei malitia sua.*

Vanum est & inutile, de futuris conturbari vel gratulari, quæ forte numquam evenient.

3. Sed humanum est, hujusmodi imaginationibus illudi: & parvi adhuc animi signum, tam leviter trahi ad suggestionem inimici.

Ipse enim non curat, utrum veris an falsis illudat & deci-

Eſto longanimus, & vir fortis; veniet tibi conſolatio in tempore ſuo.

Exſpecta me, exſpecta: veniam, & curabo te.

Tentatio eſt, quæ te vexat: & formido vana, quæ te exterret.

Quid importat ſollicitudo de futuris contingentibus, niſi ut triſtitiam ſuper triſtitiam habeas? *Sufficit diei malitia ſua.*

Vanum eſt & inutile, de futuris conturbari vel gratulari, quæ forte numquam evenient.

3. Sed humanum eſt, hujuſmodi imaginationibus illudi: & parvi adhuc animi ſignum, tam leviter trahi ad ſuggeſtionem inimici.

Ipſe enim non curat, utrum veris an falſis illudat & deci-

piat: utrum præſentium amore, aut futurorum formidine proſternat.

Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet.

Crede in me, & in miſericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putas te elongatum à me, ſæpe ſum propinquior.

Quando tu æſtimas pæne totum perditum, tunc ſæpe majus merendi inſtat lucrum.

Non eſt totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes judicare ſecundum præſens ſentire: nec ſic gravitati alicui, undecumque venienti, inhærere, & accipere, tamquam omnis ſpes ſit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem, vel etiam optatam subtraxerim consolationem: sic enim transitur ad regnum cælorum.

Et hoc sine dubio magis expedit tibi, & ceteris servis meis: ut exercitemini adversis', quam si cuncta ad libitum haberetis.

Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris: ne forte eleveris in bono successu, & tibiipsi placere velis in eo quod non es.

Quod dedi, auferre possum: & restituere, cum mihi placuerit.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miſerim aliquam tribulationem, vel etiam optatam ſubtraxerim conſolationem: ſic enim tranſitur ad regnum cælorum.

Et hoc ſine dubio magis expedit tibi, & ceteris ſervis meis: ut exercitemini adverſis, quam ſi cuncta ad libitum haberetis.

Ego novi cogitationes abſconditas: quia multum expedit pro ſalute tua, ut interdum ſine ſapore relinquaris: ne forte eleveris in bono ſucceſſu, & tibiipſi placere velis in eo quod non es.

Quod dedi, auferre poſſum: & reſtituere, cum mihi placuerit.

5. Cum dedero, meum eſt: cum retraxero, tuum non tuli: quia meum eſt omne datum bonum, & omne donum perfectum.

Si tibi admiſero gravitatem, aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum: ego cito ſublevare poſſum, & omne onus in gaudium tranſmutare.

Verumtamen juſtus ſum, & recommendabilis multum, cum ſic facio tecum.

6. Si recte ſapis, & in veritate aſpicis, numquam debes propter adverſa tam dejecte contriſtari, ſed magis gaudere, & gratias agere:

Imo hoc unicum reputare gaudium, quod affligens te doloribus, non parco tibi.

Sicut dilexit me Pater, & ego vos diligo, dixi dilectis discipulis meis: quos utique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina: non ad honores, sed ad despectiones: non ad otium, sed ad labores: non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento, fili mi, verborum.

CAP. XXXI. *De neglectu omnis creaturæ, ut creator possit inveniri.*

1. S. DOMINE, bene indigeo adhuc majori gratia, si debeam illuc pervenire, ubi me nemo poterit, nec ulla creatura impedire.

Nam, quam diu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare.

Cupiebat libere volare, qui dicebat: *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam?*

Quid simplici oculo quietius! Et quid liberius, nil desiderante in terris?

Oportet igitur omnem supertransire creaturam, & seipsum perfecte deserere, ac in excessu mentis stare, & videre, te omnium conditorem cum creaturis nil simile habere,

Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit libere intendere divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt se à perituris & creaturis ad plenum sequestrari.

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quæ animam levet, & ſupra ſemetipſam rapiat.

Et niſi homo ſit in ſpiritu elevatus, & ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus; quidquid ſcit, quidquid etiam habet, non eſt magni ponderis.

Diu parvus erit, & infra jacebit, qui aliquid magnum æſtimat, niſi ſolum unum immenſum, æternum bonum.

Et quidquid Deus non eſt, nihil eſt, & pro nihilo computari debet.

Eſt magna differentia, ſapientia illuminati & devoti viri, & ſcientia litterati atque ſtudioſi clerici.

Multo nobilior eſt illa doctrina, quæ de ſurſum ex divina

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quæ animam levet, & supra semetipsam rapiat.

Et nisi homo sit in spiritu elevatus, & ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus; quidquid scit, quidquid etiam habet, non est magni ponderis.

Diu parvus erit, & infra jacebit, qui aliquid magnum æstimat, nisi solum unum immensum, æternum bonum.

Et quidquid Deus non est, nihil est, & pro nihilo computari debet.

Est magna differentia, sapientia illuminati & devoti viri, & scientia litterati atque studiosi clerici.

Multo nobilior est illa doctrina, quæ de sursum ex divina influen-

influentia manat; quam quæ laboriose humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur contemplationem desiderare; sed quæ ad eam requiruntur, non student exercere.

Est magnum impedimentum, quia in signis & sensibilibus rebus statur, & parum de perfecta mortificatione habetur.

Nescio quid est, quo spiritu ducimur, & quid prætendimus, qui spirituales dici videmur; quod tantum laborem, & ampliorem sollicitudinem, pro transitoriis & vilibus rebus agimus, & de interioribus nostris vix raro, plene recollectis sensibus, cogitamus.

4. Proh dolor, statim post modi-

modicam recollectionem foras erumpimus: nec opera noſtra, diſtricta examinatione trutinamus.

Vbi jacent affectus noſtri, non attendimus: & quam impura ſint omnia, non deploramus.

Omnis quippe caro corruperat viam ſuam, & ideo ſequebatur diluvium magnum.

Cum ergo interior affectus noſter multum corruptus ſit, neceſſe eſt, ut actio ſequens, index carentiæ interioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

5. Quantum quis fecerit, quæritur: ſed ex quanta virtute agit, non tam ſtudioſe penſatur.

modicam recollectionem foras erumpimus: nec opera nostra, districta examinatione trutinamus.

Vbi jacent affectus nostri, non attendimus: & quam impura sint omnia, non deploramus.

Omnis quippe caro corruperat viam suam, & ideo sequebatur diluvium magnum.

Cum ergo interior affectus noster multum corruptus sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiæ interioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

5. Quantum quis fecerit, quæritur: sed ex quanta virtute agit, non tam studiose pensatur.

Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, investigatur: quam pauper sit spiritu, quam patiens & mitis, quam devotus & internus, à multis tacetur.

Natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se convertit.

Illa frequenter fallitur; ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

Cap. XXXII. *De abnegatione sui, & abdicatione omnis cupiditatis.*

1. D. Fili, non potes perfectam possidere libertatem, nisi totaliter abneges temetipsum.

Compediti sunt omnes pro-

prietarii, & ſuiipſius amatores, cupidi, curioſi, gyrovagi, quærentes ſemper mollia, non quæ Ieſu Chriſti, ſed hoc ſæpe fingentes & componentes, quod non ſtabit.

Peribit enim totum, quod non eſt ex Deo ortum.

Tene breve & conſummatum verbum: Dimitte omnia, & invenies omnia: relinque cupidinem, & reperies requiem.

Hoc mente pertracta: & cum impleveris, intelliges omnia.

2. S. Domine, hoc non eſt opus unius diei, nec ludus parvulorum: imo in hoc brevi includitur omnis perfectio Religioſorum.

D. Fili, non debes averti,

prietarii, & suiipsius amatores, cupidi, curiosi, gyrovagi, quærentes semper mollia, non quæ Iesu Christi, sed hoc sæpe fingentes & componentes, quod non stabit.

Peribit enim totum, quod non est ex Deo ortum.

Tene breve & consummatum verbum: Dimitte omnia, & invenies omnia: relinque cupidinem, & reperies requiem.

Hoc mente pertracta: & cum impleveris, intelliges omnia.

2. S. Domine, hoc non est opus unius diei, nec ludus parvulorum: imo in hoc brevi includitur omnis perfectio Religiosorum.

D. Fili, non debes averti,

nec statim dejici, audita via perfectorum; sed magis ad sublimiora provocari, & ad minus ad hæc ex desiderio suspirare.

Vtinam sic tecum esset, & ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum pure stares, & ejus quem tibi præposui Patris: tunc mihi valde placeres, & tota vita tua in gaudio & pace transiret.

Adhuc multa habes ad relinquendum: quæ nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires quod postulas.

Suadeo tibi emere à me aurum ignitum, ut locuples fias, id est, cælestem sapientiam, omnia infima conculcantem.

Postpone terrenam sapien-

tiam, omnem humanam & propriam complacentiam.

3. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis & altis, in rebus humanis.

Nam valde vilis & parva, ac pæne oblivioni tradita videtur, vera cælestis sapientia; non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra: quam multi ore tenus prædicant, sed vita longe dissentiunt: ipsa tamen est pretiosa margarita, à multis abscondita.

CAP. XXXIII. *De instabilitate cordis, & de intentione finali ad Deum habenda.*

1. D. Fili, noli credere affectui tuo: qui nunc est, cito mutabitur in aliud.

Quamdiu vixeris, mutabili-

tiam, omnem humanam & propriam complacentiam.

3. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis & altis, in rebus humanis.

Nam valde vilis & parva, ac pæne oblivioni tradita videtur, vera cælestis sapientia; non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra: quam multi ore tenus prædicant, sed vita longe dissentiunt: ipsa tamen est pretiosa margarita, à multis abscondita.

Cap. XXXIII. *De instabilitate cordis, & de intentione finali ad Deum habenda.*

1. D. Fili, noli credere affectui tuo: qui nunc est, cito mutabitur in aliud. Quamdiu vixeris, mutabili-

tati subjectus es, etiam nolens: ut modo lætus, modo tristis; modo pacatus, modo turbatus; nunc devotus, nunc indevotus; nunc studiosus, nunc acediosus; nunc gravis, nunc levis inveniaris.

Sed stat super hæc mutabilia sapiens, & bene doctus in spiritu: non attendens, quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis; sed ut tota intentio mentis ejus ad debitum & optatum proficiat finem.

Nam sic poterit unus & idem inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo, per tot varios eventus, ad me imprætermisse directo.

2. Quanto autem purior fuerit intentionis oculus, tan-

to constantius inter diversas itur procellas.

Sed in multis caligat oculus puræ intentionis: respicitur enim cito in aliquod delectabile, quod occurrit.

Nam & raro totus liber quis invenitur à nævo propriæ exquisitionis.

Sic Iudæi olim venerant in Bethaniam, ad Martham & Mariam; non propter Iesum tantum, sed & ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex & rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

to constantius inter diversas itur procellas.

Sed in multis caligat oculus puræ intentionis: respicitur enim cito in aliquod delectabile, quod occurrit.

Nam & raro totus liber quis invenitur à nævo propriæ exquisitionis.

Sic Iudæi olim venerant in Bethaniam, ad Martham & Mariam; non propter Iesum tantum, sed & ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex & rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

Cap. XXXIV. *Quod amanti sapit Deus super omnia, & in omnibus.*

1. S. Ecce Deus meus, & omnia. Quid volo amplius, & quid felicius desiderare possum?

O sapidum & dulce verbum! sed amanti Verbum; non mundum, nec ea quæ in mundo sunt.

Deus meus, & omnia. Intelligenti, satis dictum est: & sæpe repetere, jucundum est amanti.

Te siquidem præsente, jucunda sunt omnia: te autem absente, fastidiunt cuncta.

Tu facis cor tranquillum, & pacem magnam, lætitiamque festivam.

Tu facis bene ſentire de omnibus, & in omnibus te laudare: nec poteſt aliquid ſine te diu placere; ſed ſi debet gratum eſſe & bene ſapere, oportet gratiã tuam adeſſe, & condimento tuę ſapientiæ condiri.

2. Cui tu ſapis, quid ei recte non ſapiet?

Et cui tu non ſapis, quid ei ad jucunditatem eſſe poterit?

Sed deficiunt in ſapientia tua mundi ſapientes, & qui carnem ſapiunt: quia ibi plurima vanitas, & hic mors invenitur.

Qui autem te per contemptum mundanorum, & carnis mortificationem ſequuntur, vere ſapientes eſſe cognoſcuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad ſpiritum transferuntur.

Tu facis bene sentire de omnibus, & in omnibus te laudare: nec potest aliquid sine te diu placere; sed si debet gratum esse & bene sapere, oportet gratiā tuam adesse, & condimento tuę sapientiæ condiri.

2. Cui tu sapis, quid ei recte non sapiet?

Et cui tu non sapis, quid ei ad jucunditatem esse poterit?

Sed deficiunt in sapientia tua mundi sapientes, & qui carnem sapiunt: quia ibi plurima vanitas, & hic mors invenitur.

Qui autem te per contemptum mundanorum, & carnis mortificationem sequuntur, vere sapientes esse cognoscuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur.

Istis sapit Deus: & quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad laudem referunt sui conditoris.

Dissimilis tamen, & multum dissimilis sapor creatoris & creaturæ, æternitatis & temporis, lucis increatæ & lucis illuminatæ.

3. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina, fulgura coruscationem de sublimi penetrantem omnia cordis mei intima.

Purifica, lætifica, clarifica, & vivifica spiritum meum, cum suis potentiis, ad inhærendum tibi jubilosis excessibus.

O quando veniet hæc beata & desiderabilis hora, ut tua me saties præsentia, & sis mihi omnia in omnibus?

Quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit.

Adhuc (proh dolor) vivit in me vetus homo, non eſt totus crucifixus, non eſt perfecte mortuus.

Adhuc concupiſcit fortiter contra ſpiritum, bella movet inteſtina, nec regnum animæ patitur eſſe quietum.

4. Sed tu, qui dominaris poteſtati maris, & motum fluctuum ejus mitigas, exurge, adjuva me.

Diſſipa gentes quæ bella volunt: contere eas in virtute tua.

Oſtende, quæſo, magnalia tua, & glorificetur dextera tua: quia non eſt ſpes alia, nec refugium mihi, niſi in te Domine Deus meus.

Quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit.

Adhuc (proh dolor) vivit in me vetus homo, non est totus crucifixus, non est perfecte mortuus.

Adhuc concupiscit fortiter contra spiritum, bella movet intestina, nec regnum animæ patitur esse quietum.

4. Sed tu, qui dominaris potestati maris, & motum fluctuum ejus mitigas, exurge, adjuva me.

Dissipa gentes quæ bella volunt: contere eas in virtute tua. Ostende, quæso, magnalia tua, & glorificetur dextera tua: quia non est spes alia, nec refugium mihi, nisi in te Domine Deus meus.

Cap. XXXV. *Quod non est securitas à tentatione, in hac vita.*

1. D. Fili, numquam securus es in hac vita, sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria.

Inter hostes versaris, & à dextris & à sinistris impugnaris.

Si ergo non uteris undique scuto patientiæ, non eris diu sine vulnere.

Insuper, si non ponis cor tuum fixe in me, cum mera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem istum sustinere, nec ad palmam pertingere beatorum.

Oportet te ergo viriliter o-

mnia pertranſire, & potenti manu uti adverſus objecta.

Nam vincenti datur manna, & torpenti relinquitur multa miſeria.

2. Si quæris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad æternam requiem?

Non ponas te ad multam requiem, ſed ad magnam patientiam.

Quære veram pacem, non in terris, ſed in cælis: non in hominibus, nec in ceteris creaturis, ſed in Deo ſolo.

Pro amore Dei debes omnia libenter ſubire, labores ſcilicet & dolores, tentationes, vexationes, anxietates, neceſſitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehenſiones, humiliationes, confuſiones,

mnia pertransire, & potenti manu uti adversus objecta.

Nam vincenti datur manna, & torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quæris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad æternam requiem?

Non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam.

Quære veram pacem, non in terris, sed in cælis: non in hominibus, nec in ceteris creaturis, sed in Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores scilicet & dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliationes, confusiones, cor-

rectiones & despectiones.

Hæc juvant ad virtutem: hæc probant Christi tyronem: hæc fabricant cælestem coronam.

Ego reddam mercedem æternam pro brevi labore, & infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Putas tu, quod semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales?

Sancti mei non semper habuerunt tales, sed multas gravitates, & tentationes varias, magnasque desolationes.

Sed patienter sustinuerunt se in omnibus, & magis confisi sunt Deo, quam sibi: scientes quia *non sunt condigna passiones hujus temporis, ad futuram gloriam* promerendam. (*Rom.* 8.)

Vis

Vis tu ſtatim habere, quod multi poſt multas lacrymas & magnos labores vix obtinuerunt?

Exſpecta Dominum, viriliter age, & confortare: noli diffidere, noli diſcedere: ſed corpus & animam expone conſtanter pro gloria Dei.

Ego reddam pleniſſime: ego tecum ero in omni tribulatione.

Cap. XXXVI. *Contra vana hominum judicia.*

1. Fili, jacta cor tuum firmiter in Domino, & humanum ne metuas judicium, ubi te conſcientia pium reddit & inſontem.

Bonum eſt & beatum taliter pati, nec hoc erit grave hu-

Vis tu ſtatim habere, quod multi poſt multas lacrymas & magnos labores vix obtinuerunt?

Exſpecta Dominum, viriliter age, & confortare: noli diffidere, noli diſcedere: ſed corpus & animam expone conſtanter pro gloria Dei.

Ego reddam pleniſſime: ego tecum ero in omni tribulatione.

Cap. XXXVI. *Contra vana hominum judicia.*

1. Fili, jacta cor tuum firmiter in Domino, & humanum ne metuas judicium, ubi te conſcientia pium reddit & inſontem.

Bonum eſt & beatum taliter pati, nec hoc erit grave hu-

mili cordi, & Deo magis quam ſibiipſi confidenti.

Multi multa loquuntur, & ideo parva fides eſt adhibenda.

Sed & omnibus ſatis eſſe, non eſt poſſibile.

Etſi Paulus omnibus ſtuduit in Domino placere, & omnibus omnia factus eſt: tamen etiam pro minimo duxit, quod ab humano die judicatus fuit.

2. Egit ſatis pro aliorum ædificatione & ſalute, quantum in ſe erat & poterat: ſed ne ab aliis aliquando judicaretur, vel non deſpiceretur, cohibere non potuit.

Ideo totum Deo commiſit, qui totum noverat: & patientia ac humilitate, contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana ac mendoſa cogitantium,

atque pro libitu ſuo quæque jactantium, ſe defendit.

Reſpondit tamen interdum, ne infirmis ex ſua taciturnitate generaretur ſcandalum.

3. Quis tu, ut timeas à mortali homine? Hodie eſt, & cras non comparet.

Deum time, & hominum terrores non expaveſces.

Quid poteſt aliquis in te verbis, aut injuriis? Sibi potius nocet, quam tibi: nec poterit judicium Dei effugere, quicumque eſt ille.

Tu habe Deum præ oculis, & noli contendere verbis querulosis.

Quod ſi ad præſens tu videris ſuccumbere, & confuſionem pati, quam non meruiſti: ne indigneris ex hoc, neque

atque pro libitu suo quæque jactantium, se defendit.

Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum.

3. Quis tu, ut timeas à mortali homine? Hodie est, & cras non comparet.

Deum time, & hominum terrores non expavesces.

Quid potest aliquis in te verbis, aut injuriis? Sibi potius nocet, quam tibi: nec poterit judicium Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habe Deum præ oculis, & noli contendere verbis querulosis.

Quod si ad præsens tu videris succumbere, & confusionem pati, quam non meruisti: ne indigneris ex hoc, neque

per impatientiam minuas coronam tuam:

Sed ad me potius respice in cælum, qui potens sum eripere ab omni confusione & injuria, & unicuique reddere secundum opera sua.

CAP. XXXVII. *De pura & integra resignatione sui, ad obtinendam cordis libertatem.*

1. D. FILI, relinque te, & invenies me.

Sta sine electione, & omni proprietate; & lucraberis semper.

Nam & adjicietur tibi amplior gratia, statim ut te resignaveris, nec resumpseris.

S. Domine, quoties me resignabo, & in quibus me relinquam?

D. Semper, & omni hora ſicut in parvo, ſic & in magno. Nihil excipio, ſed in omnibus te nudatum inveniri volo.

Alioquia, quomodo poteris eſſe meus, & ego tuus; niſi fueris ab omni propria voluntate intus & foris ſpoliatus?

Quanto celerius hoc agis, tanto melius habebis: & quanto plenius & ſincerius, tanto mihi plus placebis, & amplius lucraberis.

2. Quidam ſe reſignant, ſed cum aliqua exceptione: non enim plene Deo confidunt, ideo ſibi providere ſatagunt.

Quidam etiam primo totum offerunt, ſed poſtea tentatione pulſati, ad propria redeunt, ideo minime in virtute proficiunt.

D. Semper, & omni hora sicut in parvo, sic & in magno. Nihil excipio, sed in omnibus te nudatum inveniri volo.

Alioquia, quomodo poteris esse meus, & ego tuus; nisi fueris ab omni propria voluntate intus & foris spoliatus?

Quanto celerius hoc agis, tanto melius habebis: & quanto plenius & sincerius, tanto mihi plus placebis, & amplius lucraberis.

2. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione: non enim plene Deo confidunt, ideo sibi providere satagunt.

Quidam etiam primo totum offerunt, sed postea tentatione pulsati, ad propria redeunt, ideo minime in virtute proficiunt.

Hi ad veram puri cordis libertatem, & jucundæ familiaritatis meæ gratiam, non pertingent; nisi integra resignatione, & quotidiana sui immolatione prius facta: sine qua nō stat, nec stabit unio fruitiva.

3. Dixi tibi sæpissime, & nunc iterum dico: Relinque te, resigna te, & frueris magna interna pace.

Da totum pro toto: nil exquire, nil repete: sta pure & inhęsitāter in me, & habebis me.

Eris liber in corde, & tenebræ non conculcabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, hoc desidera: ut ab omni proprietate possis exspoliari, & nudus nudum Iesum sequi; tibi mori, & mihi æternaliter vivere.

Tunc deficient omnes vanæ

phantasiæ, conturbationes iniquæ, & curæ superfluæ.

Tunc etiam recedet immoderatus timor, & inordinatus amor morietur.

CAP. XXXVIII. *De bono regimine in externis, & recursu ad Deum in periculis.*

1.D. FILI, ad istud diligenter tendere debes, ut in omni loco & actione, seu occupatione externa, sis intimus liber & tuiipsius potens, & sint omnia sub te, & tu non sub eis:

Vt sis dominus actionum tuarum & rector, non servus, nec emptitius:

Sed magis exemptus verusq; Hebræus, in sortem ac libertatem transiens filiorum Dei:

Qui

phantasiæ, conturbationes iniquæ, & curæ superfluæ.

Tunc etiam recedet immoderatus timor, & inordinatus amor morietur.

Cap. XXXVIII. *De bono regimine in externis, & recursu ad Deum in periculis.*

1. D. Fili, ad istud diligenter tendere debes, ut in omni loco & actione, seu occupatione externa, sis intimus liber & tuiipsius potens, & sint omnia sub te, & tu non sub eis:

Vt sis dominus actionum tuarum & rector, non servus, nec emptitius:

Sed magis exemptus verusq; Hebræus, in sortem ac libertatem transiens filiorum Dei:

Qui stant super præsentia, & speculantur æterna:

Qui transitoria sinistro intuentur oculo, & dextro cælestia:

Quos temporalia non trahunt ad inhærendum, sed trahunt ipsi magis ea ad bene serviendum: prout ordinata sunt à Deo, & instituta à summo opifice, qui nil inordinatum in sua reliquit creatura.

2. Si etiam in omni eventu stas, non in apparentia externa, nec oculo carnali lustras visa vel audita: sed mox in qualibet causa intras cum Moyse in tabernaculum, ad consulendum Dominum: audies nonnumquam divinum responsum, & redies instructus de multis præsentibus & futuris.

Semper enim Moyſes recurſum habuit ad tabernaculum, pro dubiis & quæſtionibus ſolvendis : fugitque ad orationis adjutorium, pro periculis & improbitatibus hominum ſublevandis.

Sic & tu confugere debes in cordis tui ſecretarium, divinum intentius implorando ſuffragium.

Propterea namque Ioſue & filii Iſraël à Gabaonitis leguntur decepti : quia os Domini prius non interrogaverunt, ſed nimium creduli dulcibus ſermonibus, falſa pietate deluſi ſunt.

Semper enim Moyſes recurſum habuit ad tabernaculum, pro dubiis & quæſtionibus ſolvendis: fugitque ad orationis adjutorium, pro periculis & improbitatibus hominum ſublevandis.

Sic & tu confugere debes in cordis tui ſecretarium, divinum intentius implorando ſuffragium.

Propterea namque Ioſue & filii Iſraël à Gabaonitis leguntur decepti: quia os Domini prius non interrogaverunt, ſed nimium creduli dulcibus ſermonibus, falſa pietate deluſi ſunt.

CAP. XXXIX. *Quod homo non ſit importunus in negotiis.*

1\. D. FILI, committe mihi ſemper cauſam tuam, ego bene diſponam in tempore ſuo.

Exſpecta ordinationem meam, & ſenties inde profectum.

S. Domine, ſatis libenter tibi omnes res committo; quia parum poteſt cogitatio mea proficere.

Vtinam non multum adhærerem futuris eventibus, ſed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem!

2\. D. Fili, ſæpe homo rem aliquam vehementer agitat, quam deſiderat: ſed cum ad eam pervenerit, aliter ſenti-

re incipit: quia affectiones circa idem, *non* sunt durabiles; sed magis de uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum, etiam in minimis seipsum relinquere.

3. Verus profectus hominis, est abnegatio suiipsius: & homo abnegatus, valde liber est & securus.

Sed antiquus hostis, *omnibus* bonis adversans, à tentatione non cessat: sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit *præcipitare* incautum.

Vigilate & orate, dicit Dominus, *ut non intretis in tentationem.*

re incipit: quia affectiones circa idem, non sunt durabiles; sed magis de uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum, etiam in minimis seipsum relinquere.

3. Verus profectus hominis, est abnegatio suiipsius: & homo abnegatus, valde liber est & securus.

Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, à tentatione non cessat: sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit præcipitare incautum.

Vigilate & orate, dicit Dominus, *ut non intretis in tentationem.*

CAP. XL. *Quod homo nihil boni ex se habet, & de nullo gloriari potest.*

1. S. D*OMINE, quid est homo, quod memor es ejus: aut filius hominis, quia visitas eum?*

Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam?

Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid juste obtendere possum, si quod peto, non feceris?

Certe hoc in veritate cogitare possum, & dicere: Domine nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo; sed in omnibus deficio, & ad nihil semper tendo.

Et nisi à te fuero adjutus, & interius informatus, totus efficior tepidus & dissolutus.

2. Tu autem, Domine, ſemper idem ipſe es, & permanes in æternum, ſemper bonus, juſtus & ſanctus, bene, juſte, ac ſancte agens omnia, & diſponens in ſapientia.

Sed ego, qui ad defectum ſum magis pronus quam ad profectum, non ſum ſemper in uno ſtatu perdurans: quia ſeptem tempora mutantur ſuper me.

Verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit, & manum porrexeris adjutricem: quia tu ſolus ſine humano ſuffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diverſa non mutetur, ſed in te uno cor meum convertatur, & quieſcat.

3. Vnde, ſi bene ſcirem

2. Tu autem, Domine, ſemper idem ipſe es, & permanes in æternum, ſemper bonus, juſtus & ſanctus, bene, juſte, ac ſancte agens omnia, & diſponens in ſapientia.

Sed ego, qui ad defectum ſum magis pronus quam ad profectum, non ſum ſemper in uno ſtatu perdurans: quia ſeptem tempora mutantur ſuper me.

Verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit, & manum porrexeris adjutricem: quia tu ſolus ſine humano ſuffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diverſa non mutetur, ſed in te uno cor meum convertatur, & quieſcat.

3. Vnde, ſi bene ſcirem

omnem humanam conſolationem abjicere, ſive propter devotionem adipiſcendam, ſive propter neceſſitatem, qua compellor te quærere, quia non eſt homo qui me conſoletur:

Tunc poſſem merito de gratia tua ſperare, & de dono novæ conſolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotieſcumque mihi bene ſuccedit.

Ego autem vanitas & nihilum ante te, inconſtans homo & infirmus.

Vnde ergo poſſum gloriari, aut cur appeto reputari?

Numquid de nihilo? & hoc vaniſſimum eſt.

Vere inanis gloria, mala peſtis, vanitas maxima: quia à

vera trahit gloria, & cælesti spoliat gratia.

Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria & exultatio sancta, gloriari in te, & non in se: gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te.

Laudetur nomen tuum, non meum: magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei.

In te gloriabor & exultabo tota die; pro me autem nihil,

hil, nisi in infirmitatibus meis.

6. Quærant Iudæi gloriam, quæ ab invicem est: ego hanc requiram, quæ à solo Deo est.

Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, æternæ gloriæ tuæ comparata, vanitas est & stultitia.

O veritas mea & misericordia mea, Deus meus, Trinitas beata, tibi soli laus, honor, virtus, & gloria, per infinita sæculorum sæcula.

Cap. XLI. *De contemptu omnis temporalis honoris.*

1. D. Fili, noli tibi attrahere, si videas alios honorari & elevari, te autem despici & humiliari.

Erige

Erige cor tuum ad me in cælum, & non contristabit te contemptus hominum in terris.

S. Domine, in cæcitate sumus, & vanitate cito seducimur.

Si recte me inspicio, numquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura, unde nec juste habeo conqueri adversum te.

2. Quia autem frequenter & graviter peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura.

Mihi igitur juste debetur confusio & contemptus; tibi autem laus, honor & gloria.

Et nisi me ad hoc præparavero, quod velim libenter ab omni creatura despici & relinqui, atque penitus nihil videri, non possum interius pacificari

& sta-

& stabiliri, nec spiritualiter illuminari, neque plene tibi uniri.

Cap. XLII. *Quod pax non est ponenda in hominibus.*

1. D. Fili, si ponis pacem tuam cum aliqua persona, propter tuum sentire & convivere, instabilis eris & implicatus.

Sed si recursum habes ad semper viventem & manentem veritatem, non contristabit amicus recedens aut moriens.

In me debet amici dilectio stare: & propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, & multum charus in hac vita.

Sine me non valet, nec dura-

bit

bit amicitia: nec eſt vera & munda dilectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes eſſe talibus affectionibus dilectorum hominum, ut (quantum ad te pertinet) ſine omni humano optares eſſe conſortio.

Tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni ſolatio terreno longius recedit.

Tanto etiam altius ad Deum aſcendit, quanto profundius in ſe deſcendit, & plus ſibiipſi vileſcit.

2. Qui autem ſibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in ſe venire impedit: quia gratia Spiritus ſancti, cor humile ſemper quærit.

Si ſcires te perfecte annihi-

bit amicitia: nec est vera & munda dilectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut (quantum ad te pertinet) sine omni humano optares esse consortio.

Tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni solatio terreno longius recedit.

Tanto etiam altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit, & plus sibiipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit: quia gratia Spiritus sancti, cor humile semper quærit.

Si scires te perfecte annihi-

lare, atque ab omni creato amore evacuare, tunc deberem in te cum magna gratia emanare.

Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi adspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere.

Quantumcumque modicum sit, si inordinate diligitur & respicitur, retardat à summo, & vitiat.

Cap. XLIII. *Contra vanam & sæcularem scientiam.*

1. D. Fili, non te moveant pulchra & subtilia hominum dicta. *Non enim est regnum Dei in sermone, sed in virtute.*

Semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum, pro dubiis & quæstionibus solvendis: fugitque ad orationis adjutorium, pro periculis & improbitatibus hominum sublevandis.

Sic & tu confugere debes in cordis tui secretarium, divinum intentius implorando suffragium.

Propterea namque Iosue & filii Israël à Gabaonitis leguntur decepti: quia os Domini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

CAP. XXXIX. *Quod homo non sit importunus in negotiis.*

1.D. FILI, committe mihi semper causam tuam, ego bene disponam in tempore suo.

Exspecta ordinationem meam, & senties inde profectum.

S. Domine, satis libenter tibi omnes res committo; quia parum potest cogitatio mea proficere.

Vtinam non multum adhærerem futuris eventibus, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem!

2. D. Fili, sæpe homo rem aliquam vehementer agitat, quam desiderat: sed cum ad eam pervenerit, aliter senti-

re incipit: quia affectiones circa idem, non ſunt durabiles; ſed magis de uno ad aliud impellunt.

Non eſt ergo minimum, etiam in minimis ſeipſum relinquere.

3. Verus profectus hominis, eſt abnegatio ſuiipſius: & homo abnegatus, valde liber eſt & ſecurus.

Sed antiquus hoſtis, omnibus bonis adverſans, à tentatione non ceſſat: ſed die noctuque graves molitur inſidias, ſi forte in laqueum deceptionis poſſit præcipitare incautum.

Vigilate & orate, dicit Dominus, *ut non intretis in tentationem.*

re incipit: quia affectiones citò eadem, non sunt durabiles; sed magis de uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum, etiam in minimis seipsum relinquere.

3. Verus profectus hominis, est abnegatio suiipsius: & homo abnegatus, valde liber est & securus.

Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, à tentatione non cessat: sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit præcipitare incautum.

Vigilate & orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem.

CAP. XL. *Quod homo nihil boni ex se habet, & de nullo gloriari potest.*

1. S. DOMINE, *quid est homo, quod memor es ejus: aut filius hominis, quia visitas eum?*

Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam?

Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid juste obtendere possum, si quod peto, non feceris?

Certe hoc in veritate cogitare possum, & dicere: Domine nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo; sed in omnibus deficio, & ad nihil semper tendo.

Et nisi à te fuero adjutus, & interius informatus, totus efficior tepidus & dissolutus.

2. Tu autem, Domine, ſemper idem ipſe es, & permanes in æternum, ſemper bonus, juſtus & ſanctus, bene, juſte, ac ſancte agens omnia, & diſponens in ſapientia.

Sed ego, qui ad defectum ſum magis pronus quam ad profectum, non ſum ſemper in uno ſtatu perdurans: quia ſeptem tempora mutantur ſuper me.

Verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit, & manum porrexeris adjutricem: quia tu ſolus ſine humano ſuffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diverſa non mutetur, ſed in te uno cor meum convertatur, & quieſcat.

3. Vnde, ſi bene ſcirem

2. Tu autem, Domine, semper idem ipse es, & permanes in æternum, semper bonus, justus & sanctus, bene, juste, ac sancte agens omnia, & disponens in sapientia.

Sed ego, qui ad defectum sum magis pronus quam ad profectum, non sum semper in uno statu perdurans: quia septem tempora mutantur super me.

Verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit, & manum porrexeris adjutricem: quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diversa non mutetur, sed in te uno cor meum convertatur, & quiescat.

3. Vnde, si bene scirem omnem

omnem humanam consolationem abjicere, sive propter devotionem adipiscendam, sive propter necessitatem, qua compellor te quærere, quia non est homo qui me consoletur:

Tunc possem merito de gratia tua sperare, & de dono novæ consolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescumque mihi bene succedit.

Ego autem vanitas & nihilum ante te, inconstans homo & infirmus.

Vnde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari?

Numquid de nihilo? & hoc vanissimum est.

Vere inanis gloria, mala pestis, vanitas maxima: quia à

vera trahit gloria, & cælesti ſpoliat gratia.

Dum enim homo complacet ſibi, diſplicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Eſt autem vera gloria & exultatio ſancta, gloriari in te, & non in ſe: gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, niſi propter te.

Laudetur nomen tuum, non meum: magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen ſanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei.

In te gloriabor & exultabo tota die; pro me autem nihil,

vera trahit gloria, & cælesti spoliat gratia.

Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria & exultatio sancta, gloriari in te, & non in se: gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te.

Laudetur nomen tuum, non meum: magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei.

In te gloriabor & exultabo tota die; pro me autem nihil,

hil, nisi in infirmitatibus meis.

6. Quærant Iudæi gloriam, quæ ab invicem est: ego hanc requiram, quæ à solo Deo est.

Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, æternæ gloriæ tuæ comparata, vanitas est & stultitia.

O veritas mea & misericordia mea, Deus meus, Trinitas beata, tibi soli laus, honor, virtus, & gloria, per infinita sæculorum sæcula.

Cap. XLI. *De contemptu omnis temporalis honoris.*

1. D. Fili, noli tibi attrahere, si videas alios honorari & elevari, te autem despici & humiliari.

Erige cor tuum ad me in cælum, & non contriſtabit te contemptus hominum in terris.

S. Domine, in cæcitate ſumus, & vanitate cito ſeducimur.

Si recte me inſpicio, numquam mihi facta eſt injuria ab aliqua creatura, unde nec juſte habeo conqueri adverſum te.

2. Quia autem frequenter & graviter peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura.

Mihi igitur juſte debetur confuſio & contemptus; tibi autem laus, honor & gloria.

Et niſi me ad hoc præparavero, quod velim libenter ab omni creatura deſpici & relinqui, atque penitus nihil videri, non poſſum interius pacificari

& ſta-

Erige cor tuum ad me in cælum, & non contristabit te contemptus hominum in terris.

S. Domine, in cæcitate sumus, & vanitate cito seducimur.

Si recte me inspicio, numquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura, unde nec juste habeo conqueri adversum te.

2. Quia autem frequenter & graviter peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura.

Mihi igitur juste debetur confusio & contemptus; tibi autem laus, honor & gloria.

Et nisi me ad hoc præparavero, quod velim libenter ab omni creatura despici & relinqui, atque penitus nihil videri, non possum interius pacificari & sta-

& stabiliri, nec spiritualiter illuminari, neque plene tibi uniri.

Cap. XLII. *Quod pax non est ponenda in hominibus.*

1. D. Fili, si ponis pacem tuam cum aliqua persona, propter tuum sentire & convivere, instabilis eris & implicatus.

Sed si recursum habes ad semper viventem & manentem veritatem, non contristabit amicus recedens aut moriens.

In me debet amici dilectio stare: & propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, & multum charus in hac vita.

Sine me non valet, nec dura-

bit

bit amicitia: nec est vera & munda dilectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut (quantum ad te pertinet) sine omni humano optares esse consortio.

Tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni solatio terreno longius recedit.

Tanto etiam altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit, & plus sibiipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit: quia gratia Spiritus sancti, cor humile semper quærit.

Si scires te perfecte annihilare,

lare, atque ab omni creato amore evacuare, tunc deberem in te cum magna gratia emanare.

Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi adspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere.

Quantumcumque modicum sit, si inordinate diligitur & respicitur, retardat à summo, & vitiat.

Cap. XLIII. *Contra vanam & sæcularem scientiam.*

1. D. Fili, non te moveant pulchra & subtilia hominum dicta. *Non enim est regnum Dei in sermone, sed in virtute.*

Atten-

Attende verba mea, quæ corda accendunt, & mentes illuminant: inducunt compunctionem, & variam ingerunt consolationem.

Numquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut sapientior possis videri.

Stude mortificationi vitiorum, quia hoc amplius tibi proderit, quam notitia multarum difficilium quæstionum.

2. Cum multa legeris & cognoveris, ad unum semper oportet redire principium.

Ego sum qui doceo hominem scientiam: & clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quam ab homine possit doceri.

Cui ego loquor, cito sapiens erit, & multum in spiritu proficiet.

Attende verba mea, quæ corda accendunt, & mentes illuminant: inducunt compunctionem, & variam ingerunt conſolationem.

Numquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut ſapientior poſſis videri.

Stude mortificationi vitiorum; quia hoc amplius tibi proderit, quam notitia multarum difficilium quæſtionum.

2. Cum multa legeris & cognoveris, ad unum ſemper oportet redire principium.

Ego ſum qui doceo hominem ſcientiam: & clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quam ab homine poſſit doceri.

Cui ego loquor, cito ſapiens erit, & multum in ſpiritu proficiet.

Væ eis qui multa curioſa ab hominibus inquirunt, & de via mihi ſerviendi parum curant.

Veniet tempus, quando apparebit Magiſter magiſtrorum Chriſtus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc eſt ſingulorum examinaturus conſcientias.

Et tunc ſcrutabitur Ieruſalem in lucernis; & manifeſta erunt abſcondita tenebrarum; tacebuntque argumenta linguarum.

3. Ego ſum, qui humilem in puncto elevo mentem: ut plures æternæ veritatis capiat rationes, quam ſi quis decem annis ſtuduiſſet in ſcholis.

Ego doceo ſine ſtrepitu verborum, ſine confuſione opi-

nionum, ſine faſtu honoris, ſine pugnatione argumentorum.

Ego ſum qui doceo terrena deſpicere, præſentia faſtidire, æterna quærere, æterna ſapere, honores fugere, ſcandala ſufferre. omnem ſpem in me ponere, extra me nil cupere, & ſuper omnia me ardenter amare.

4. Nam quidam, amando me intime, didicit divina, & loquebatur mirabilia.

Plus profecit in relinquendo omnia, quam in ſtudendo ſubtilia.

Sed aliis loquor communia, aliis ſpecialia: aliquibus in ſignis & figuris dulciter appareo, quibuſdam vero in multo lumine revelo myſteria.

nionum, sine fastu honoris, sine pugnatione argumentorum.

Ego sum qui doceo terrena despicere, præsentia fastidire, æterna quærere, æterna sapere, honores fugere, scandala sufferre. omnem spem in me ponere, extra me nil cupere, & super omnia me ardenter amare.

4. Nam quidam, amando me intime, didicit divina, & loquebatur mirabilia.

Plus profecit in relinquendo omnia, quam in studendo subtilia.

Sed aliis loquor communia, aliis specialia: aliquibus in signis & figuris dulciter appareo, quibusdam vero in multo lumine revelo mysteria.

Vna vox librorum; sed non omnes æque informat: quia intus sum doctor veritatis, scrutator cordis, cogitationum intellector, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignum judicavero.

Cap. XLIV. *De non attrahendo sibi res exteriores.*

1. D. Fili, in multis oportet te esse inscium, & æstimare te tamquam mortuum super terram; & cui totus mundus crucifixus sit.

Multa etiam oportet surda aure pertransire, & quæ tuæ pacis sunt magis cogitare.

Vtilius est oculos à rebus displicentibus avertere, & unicuique suum sentire relinquere, quam contentiosis sermonibus deservire.

Si bene ſteteris cum Deo, & ejus judicium adſpexeris, facilius te victum portabis.

2. S. O Domine, quouſque venimus ? Ecce damnum defletur temporale, pro modico quæſtu laboratur & curritur, & ſpirituale detrimentum in oblivionem tranſit, & vix ſero reditur.

Quod parum vel nihil prodeſt, attenditur; & quod ſumme neceſſarium eſt, negligenter præteritur: quia totus homo ad externa defluit; & niſi cito reſipiſcat, libens in exterioribus jacet.

Cap. XLV. *Quod omnibus non eſt credendum: & de facili lapſu verborum.*

1. Da mihi auxilium Domine de tribulatione, quia vana ſalus hominis.

Quam ſæpe ibi non inveni fidem, ubi me habere putavi?

Quoties etiam ibi reperi, ubi minus præſumpſi?

Vana ergo ſpes in hominibus: ſalus autem juſtorum, in te Deus.

Benedictus ſis Domine Deus meus in omnibus, quæ accidunt nobis.

Infirmi ſumus & inſtabiles, cito fallimur & permutamur.

2. Quis eſt homo, qui ita caute & circumſpecte in omnibus ſe cuſtodire valet, ut

aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat?

Sed qui in te Domine confidit, ac ſimplici ex corde quærit, non tam facile labitur.

Et ſi inciderit aliquam tribulationem, quocumque modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut à te conſolabitur: quia tu non deſeres in te ſperantem uſque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perſeverans preſſuris.

Tu Domine, tu ſolus es fideliſſimus in omnibus, & præter te non eſt alter talis.

3. O quam bene ſapuit ſancta illa anima, quæ dixit: Mens

aliquando in aliquam dece-
ptionem vel perplexitatem
non veniat?

Sed qui in te Domine con-
fidit, ac ſimplici ex corde
quærit, non tam facile labi-
tur.

Et ſi inciderit aliquam tribu-
lationem, quocumque modo
fuerit etiam implicatus, citius
per te eruetur, aut à te conſo-
labitur: quia tu non deſeres
in te ſperantem uſque in fi-
nem.

Rarus fidus amicus, in cun-
ctis amici perſeverans preſſu-
ris.

Tu Domine, tu ſolus es fide-
liſſimus in omnibus, & præter
te non eſt alter talis.

3. O quam bene ſapuit ſan-
cta illa anima, quæ dixit: Mens
mea

mea ſolidata eſt, & in Chriſto
fundata.

Si ita mecum foret, non tam
facile timor humanus me ſol-
licitaret, nec verborum jacula
moverent.

Quis omnia prævidere, quis
præcavere futura mala ſufficit?
Si prævīſa ſæpe etiam lædunt,
quid improviſa niſi graviter fe-
riunt?

Sed quare mihi miſero non
melius providi? Cur etiam tam
facile aliis credidi?

Sed homines ſumus, nec
aliud quam fragiles homines
ſumus, etiamſi angeli à multis
æſtimamur & dicimur.

Cui credam Domine? cui,
niſi tibi? Veritas es, quæ non
fallis, nec falli potes.

Et rurſum: *Omnis homo men-*

dax, infirmus, inſtabilis, & labilis, maxime in verbis; ita ut ſtatim vix credi debeat, quod rectum in facie ſonare videtur.

4. Quam prudenter præmonuiſti, cavendum ab hominibus: & quia *inimici hominis, domeſtici ejus:* nec credendum, ſi quis dixerit: *Ecce hic, aut ecce illic.*

Doctus ſum damno meo, & utinam ad cautelam majorem, & non ad inſipientiam mihi.

Cautus eſto (ait quidam) cautus eſto, ſerva apud te quod dico. Et dum ego ſileo, & abſconditum credo, nec ille ſilere poteſt quod ſilendum petiit, ſed ſtatim prodit me & ſe, & abiit,

Ab hujuſmodi fabulis & in-

dax, infirmus, instabilis, & labilis, maxime in verbis; ita ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4. Quam prudenter praemonuisti, cavendum ab hominibus: & quia *inimici hominis, domestici ejus*: nec credendum, si quis dixerit: *Ecce hic, aut ecce illic.*

Doctus sum damno meo, & utinam ad cautelam majorem, & non ad insipientiam mihi.

Cautus esto (ait quidam) cautus esto, serva apud te quod dico. Et dum ego sileo, & absconditum credo, nec ille silere potest quod silendum petiit, sed statim prodit me & se, & abiit.

Ab hujusmodi fabulis & in-

cautis hominibus protege me Domine, ne in manus eorum incidam, nec umquam talia committam.

Verbum verum & stabile da in os meum, & linguam callidam longe fac à me.

Quod pati nolo, omnimodo cavere debeo.

5. O quam bonum & pacificum de aliis silere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari:

Paucis seipsum revelare; te semper inspectorem cordis quaerere:

Nec omni vento verborum circumferri, sed omnia intima & externa, secundum placitum tuae voluntatis, optare perfici!

Quam tutum pro conserva-

tione cælestis gratiæ, humanam fugere apparentiam, nec appetere quæ foris admirationem videntur præbere: sed ea, tota sedulitate sectari, quæ vitæ emendationem dant & fervorem!

Quam multis nocuit virtus scita, ac præpropere laudata!

Quam sane profuit gratia silentio servata in hac fragili vita, quæ tota tentatio fertur & militia!

Cap. XLVI. *De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula.*

1. D. Fili, sta firmiter, & spera in me. Quid enim sunt verba, nisi verba?

Per aërem volant, sed lapidem non lædunt.

tione cælestis gratiæ, humanam fugere apparentiam, nec appetere quæ foris admirationem videntur præbere: sed ea, tota sedulitate sectari, quæ vitæ emendationem dant & fervorem!

Quam multis nocuit virtus scita, ac præpropere laudata!

Quam sane profuit gratia silentio servata in hac fragili vita, quæ tota tentatio fertur & militia!

Cap. XLVI. *De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula.*

1. D. Fili, sta firmiter, & spera in me. Quid enim sunt verba, nisi verba? Per aërem volant, sed lapidem non lædunt.

Si

Si reus es, cogita quod libenter emendare te velis: si nihil tibi conscius es, pensa quod velis libenter pro Deo hoc sustinere.

Parum satis est, ut vel verba interdum sustineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales.

Et quare tam parva tibi ad cor transeunt, nisi quia adhuc carnalis es, & homines magis quam oportet attendis?

Nam quia despici metuis, reprehendi pro excessibus non vis, & excusationum umbracula quæris.

2. Sed inspice te melius, & agnosces, quia vivit adhuc in te mundus, & vanus amor placendi hominibus.

Cum enim bassari refugis, &

con-

confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum.

Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissime possent; quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plusquam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec proprio judicio stare appe-

confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum.

Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissime possent; quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plusquam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec proprio judicio stare appetit,

tit, absque humano terrore erit.

Ego enim sum judex, & cognitor omnium secretorum: ego scio, qualiter res acta est; ego injuriantem novi, & sustinentem.

A me exiit verbum istud, me permittente hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Ego reum & innocentem judicabo, sed occulto judicio utrumque ante probare volui.

4. Testimonium hominum sæpe fallit: meum judicium verum est; stabit, & non subvertetur.

Latet plerumque, & paucis ad singula patet: numquam tamen errat, nec errare potest,

etiamſi oculis inſipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum eſt in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Iuſtus enim non conturbabitur, *quidquid* à Deo *ei acciderit*. Etiamſi injuſte aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exultabit, ſi per alios rationabiliter excuſetur.

Penſat namque, quia ego ſum ſcrutans corda & renes, qui non judico ſecundum faciem & humanam apparentiam.

Nam ſæpe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile.

etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum est in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Justus enim non conturbabitur, quidquid à Deo ei acciderit. Etiamsi injuste aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exultabit, si per alios rationabiliter excusetur.

Pensat namque, quia ego sum scrutans corda & renes, qui non judico secundum faciem & humanam apparentiam.

Nam sæpe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile.

5. S. Domine Deus, judex juste, fortis & patiens, qui hominum nosti fragilitatem & pravitatem, esto robur meum, & tota fiducia mea: non enim mihi sufficit conscientia mea.

Tu nosti, quod ego non novi: & ideo in omni reprehensione humiliare me debui, & mansuete sustinere.

Ignosce quoque mihi propitius, quoties sic non egi, & dona iterum gratiam amplioris sufferentiæ.

Melior est enim mihi tua copiosa misericordia, ad consecutionem indulgentiæ; quam mea opinata justitia, pro defensione latentis conscientiæ.

Etsi nihil mihi conscius sum, tamen in hoc justificare me non possum: quia remota mi-

ſericordia tua, *non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens.*

CAP. XLVII. *Quod omnia gravia pro æterna vita ſunt toleranda.*

1. D. FILI, non te frangant labores quos aſſumpſiſti propter me, nec tribulationes te dejiciant uſquequaque; ſed mea promiſſio, in omni eventu te roboret & conſoletur.

Ego ſufficiens ſum ad reddendum ſupra omnem modum & menſuram.

Non diu hic laborabis, nec ſemper gravaberis doloribus.

Exſpecta pauliſper, & videbis celerem finem malorum.

Veniet una hora, quando ceſſabit omnis labor & tumultus.

sericordia tua, *non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.*

CAP. XLVII. *Quod omnia gravia pro æterna vita sunt toleranda.*

1. D. FILI, non te frangant labores quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te dejiciant usquequaque; sed mea promissio, in omni eventu te roboret & consoletur.

Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum & mensuram.

Non diu hic laborabis, nec semper gravaberis doloribus. Exspecta paulisper, & videbis celerem finem malorum.

Veniet una hora, quando cessabit omnis labor & tumultus.

Modicum est & breve, omne quod transit cum tempore.

2. Age, quod agis: fideliter labora in vinea mea, ego ero merces tua.

Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, sustine viriliter contraria: digna est his omnibus & majoribus præliis vita æterna.

Veniet pax in die una, quæ nota est Domino: & erit non dies neque nox, hujus scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, & requies secura.

Non dices tunc: *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Neque clamabis: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est!* quoniam præcipitabitur mors, &

ſalus erit indefectiva; anxietas nulla, jucunditas beata, ſocietas dulcis & decora.

3. O ſi vidiſſes Sanctorum in cælo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles, & quaſi vita ipſa indigni putabantur; profecto te ſtatim humiliares uſque ad terram, & affectares potius omnibus ſubeſſe, quam uni præeſſe:

Nec hujus vitæ lætos dies concupiſceres, ſed magis pro Deo tribulari gauderes: & pro nihilo inter homines computari, maximũ lucrum duceres.

4. O ſi tibi hæc ſaperent, & profunde ad cor tranſirent, quomodo auderes vel ſemel conqueri?

ſalus erit indefectiva; anxietas nulla, jucunditas beata, ſocietas dulcis & decora.

3. O ſi vidiſſes Sanctorum in cælo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles, & quaſi vita ipſa indigni putabantur; profecto te ſtatim humiliares uſque ad terram, & affectares potius omnibus ſubeſſe, quam uni præeſſe:

Nec hujus vitæ lætos dies concupiſceres, ſed magis pro Deo tribulari gauderes: & pro nihilo inter homines computari, maximũ lucrum duceres.

4. O ſi tibi hæc ſaperent, & profunde ad cor tranſirent, quomodo auderes vel ſemel conqueri?

Nonne pro vita æterna, cuncta laborioſa ſunt toleranda?

Non eſt parvum quid, perdere aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in cælum. Ecce ego, & omnes Sancti mei mecum, qui in hoc ſæculo magnum habuere certamen, modo gaudent, modo conſolantur, modo ſecuri ſunt, modo requieſcunt, & ſine fine mecum in regno Patris mei permanebunt.

Cap. XLVIII. *De die æternitatis, & hujus vitæ anguſtiis.*

1. O Supernæ civitatis manſio beatiſſima! O dies æternitatis clariſſima; quam nox non obſcurat, ſed ſumma veritas ſemper irradiat;

dies ſemper læta, ſemper ſecura, & numquam ſtatum mutans in contraria!

O utinam dies illa illuxiſſet, & cuncta hæc temporalia finem accepiſſent!

Lucet quidem Sanctis perpetua claritate ſplendida, ſed non niſi à longe & per ſpeculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt cæli cives, quam gaudioſa ſit illa: gemunt exules filii Evæ, quod amara & tædioſa ſit iſta.

Dies hujus temporis parvi & mali, pleni doloribus & anguſtiis:

Vbi homo multis peccatis inquinatur, multis paſſionibus irretitur, multis timoribus ſtringitur, multis curis diſtenditur, multis curioſitatibus

dies ſemper læta, ſemper ſecura, & numquam ſtatum mutans in contraria!

O utinam dies illa illuxiſſet, & cuncta hæc temporalia finem accepiſſent!

Lucet quidem Sanctis perpetua claritate ſplendida, ſed non niſi à longe & per ſpeculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt cæli cives, quam gaudioſa ſit illa: gemunt exules filii Evæ, quod amara & tædioſa ſit iſta.

Dies hujus temporis parvi & mali, pleni doloribus & anguſtiis:

Vbi homo multis peccatis inquinatur, multis paſſionibus irretitur, multis timoribus ſtringitur, multis curis diſtenditur, multis curioſitatibus

diſtrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur. tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egeſtate cruciatur.

3. O quando finis horum malorum? quando liberabor à miſera ſervitute vitiorum! quando memorabor Domine tui ſolius? quando ad plenum lætabor in te?

Quando ero ſine omni impedimento in vera libertate, ſine omni gravamine mentis & corporis?

Quando erit pax ſolida, pax imperturbabilis & ſecura, pax intus & foris, pax ex omni parte firma?

Ieſu bone, quando ſtabo ad videndum te? quando contem-

plabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus?

O quando ero tecum in regno tuo, quod præparasti dilectis tuis ab æterno?

Relictus sum pauper & exul in terra hostili, ubi bella quotidiana, & infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te suspirat omne desiderium meum.

Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intime frui, sed nequeo apprehendere.

Opto inhærere cælestibus, sed deprimunt res temporales, & immortificatæ passiones.

plabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus?

O quando ero tecum in regno tuo, quod præparasti dilectis tuis ab æterno!

Relictus sum pauper & exul in terra hostili, ubi bella quotidiana, & infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te suspirat omne desiderium meum.

Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intime frui, sed nequeo apprehendere.

Opto inhærere cælestibus, sed deprimunt res temporales, & immortificatæ passiones.

Mente omnibus rebus superesse volo, carne autem invite subesse cogor.

Sic ego homo infelix mecum pugno, & factus sum mihimetipsi gravis, dum spiritus sursum & caro quærit esse deorsum.

5. O quid intus patior, dum mente cælestia tracto, & mox carnalium turba occurrit oranti! Deus meus, ne elongeris à me, neque declines in ira à servo tuo.

Fulgura coruscationem tuam, & dissipa eas: emitte sagittas tuas, & conturbentur omnes phantasiæ inimici.

Recollige sensus meos ad te: fac me oblivisci omnium mundanorum: da cito abjice-

confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum.

Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissime possent; quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plusquam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec proprio judicio stare appe-

confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum.

Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissime possent; quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plusquam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec proprio judicio stare appetit,

absque humano terrore erit.

Ego enim sum judex, & cognitor omnium secretorum: ego scio, qualiter res acta est; ego injuriantem novi, & sustinentem.

A me exiit verbum istud, me permittente hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Ego reum & innocentem judicabo, sed occulto judicio utrumque ante probare volui.

4. Testimonium hominum sæpe fallit: meum judicium verum est; stabit, & non subvertetur.

Latet plerumque, & paucis ad singula patet: numquam tamen errat, nec errare potest,

etiamſi oculis inſipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum eſt in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Juſtus enim non conturbabitur, quidquid à Deo *ei acciderit.* Etiamſi injuſte aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exultabit, ſi per alios rationabiliter excuſetur.

Penſat namque, quia ego ſum ſcrutans corda & renes, qui non judico ſecundum faciem & humanam apparentiam.

Nam ſæpe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile.

etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum est in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Justus enim non conturbabitur, quidquid à Deo ei acciderit. Etiamsi injuste aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exultabit, si per alios rationabiliter excusetur.

Pensat namque, quia ego sum scrutans corda & renes, qui non judico secundum faciem & humanam apparentiam.

Nam sæpe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile.

5. S: Do-

5. S. Domine Deus, judex juste, fortis & patiens, qui hominum nosti fragilitatem & pravitatem, esto robur meum, & tota fiducia mea: non enim mihi sufficit conscientia mea.

Tu nosti, quod ego non novi: & ideo in omni reprehensione humiliare me debui, & mansuete sustinere.

Ignosce quoque mihi propitius, quoties sic non egi, & dona iterum gratiam amplioris sufferentiæ.

Melior est enim mihi tua copiosa misericordia, ad consecutionem indulgentiæ; quam mea opinata justitia, pro defensione latentis conscientiæ.

Etsi nihil mihi conscius sum, tamen in hoc justificare me non possum: quia remota mi-

seri-

ſericordia tua, *non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens.*

CAP. XLVII. *Quod omnia gravia pro æterna vita ſunt toleranda.*

1. D. FILI, non te frangant labores quos aſſumpſiſti propter me, nec tribulationes te dejiciant uſquequaque; ſed mea promiſſio, in omni eventu te roboret & conſoletur.

Ego ſufficiens ſum ad reddendum ſupra omnem modum & menſuram.

Non diu hic laborabis, nec ſemper gravaberis doloribus.

Exſpecta pauliſper, & videbis celerem finem malorum.

Veniet una hora, quando ceſſabit omnis labor & tumultus.

Modi-

ſericordia tua, *non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens.*

Cap. XLVII. *Quod omnia gravia pro æterna vita ſunt toleranda.*

1. D. Fili, non te frangant labores quos aſſumpſiſti propter me, nec tribulationes te dejiciant uſquequaque; ſed mea promiſſio, in omni eventu te roboret & conſoletur.

Ego ſufficiens ſum ad reddendum ſupra omnem modum & menſuram.

Non diu hic laborabis, nec ſemper gravaberis doloribus.

Exſpecta pauliſper, & videbis celerem finem malorum.

Veniet una hora, quando ceſſabit omnis labor & tumultus.

Modicum eſt & breve, omne quod tranſit cum tempore.

2. Age, quod agis: fideliter labora in vinea mea, ego ero merces tua.

Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, ſuſtine viriliter contraria: digna eſt his omnibus & majoribus præliis vita æterna.

Veniet pax in die una, quæ nota eſt Domino: & erit non dies neque nox, hujus ſcilicet temporis, ſed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, & requies ſecura.

Non dices tunc: *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Neque clamabis: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt!* quoniam præcipitabitur mors, &

ſalus erit indefectiva; anxietas nulla, jucunditas beata, ſocietas dulcis & decora.

3. O ſi vidiſſes Sanctorum in cælo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles, & quaſi vita ipſa indigni putabantur; profecto te ſtatim humiliares uſque ad terram, & affectares potius omnibus ſubeſſe, quam uni præeſſe:

Nec hujus vitæ lætos dies concupiſceres, ſed magis pro Deo tribulari gauderes: & pro nihilo inter homines computari, maximũ lucrum duceres.

4. O ſi tibi hæc ſaperent, & profunde ad cor tranſirent, quomodo auderes vel ſemel conqueri?

salus erit indefectiva; anxietas nulla, jucunditas beata, societas dulcis & decora.

3. O si vidisses Sanctorum in cælo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles, & quasi vita ipsa indigni putabantur; profecto te statim humiliares usque ad terram, & affectares potius omnibus subesse, quam uni præesse:

Nec hujus vitæ lætos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes: & pro nihilo inter homines computari, maximũ lucrum duceres.

4. O si tibi hæc saperent, & profunde ad cor transirent, quomodo auderes vel semel conqueri?

Nonne pro vita æterna, cuncta laboriosa sunt toleranda?

Non est parvum quid, perdere aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in cælum. Ecce ego, & omnes Sancti mei mecum, qui in hoc sæculo magnum habuere certamen, modo gaudent, modo consolantur, modo securi sunt, modo requiescunt, & sine fine mecum in regno Patris mei permanebunt.

CAP. XLVIII. *De die æternitatis, & hujus vitæ angustiis.*

1. O Supernæ civitatis mansio beatissima! O dies æternitatis clarissima; quam nox non obscurat, sed summa veritas semper irradiat;

dies ſemper læta, ſemper ſecura, & numquam ſtatum mutans in contraria!

O utinam dies illa illuxiſſet, & cuncta hæc temporalia finem accepiſſent!

Lucet quidem Sanctis perpetua claritate ſplendida, ſed non niſi à longe & per ſpeculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt cæli cives, quam gaudioſa ſit illa: gemunt exules filii Evæ, quod amara & tædioſa ſit iſta.

Dies hujus temporis parvi & mali, pleni doloribus & anguſtiis:

Vbi homo multis peccatis inquinatur, multis paſſionibus irretitur, multis timoribus ſtringitur, multis curis diſtenditur, multis curioſitatibus

dies ſemper læta, ſemper ſecura, & numquam ſtatum mutans in contraria!

O utinam dies illa illuxiſſet, & cuncta hæc temporalia finem accepiſſent!

Lucet quidem Sanctis perpetua claritate ſplendida, ſed non niſi à longe & per ſpeculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt cæli cives, quam gaudioſa ſit illa: gemunt exules filii Evæ, quod amara & tædioſa ſit iſta.

Dies hujus temporis parvi & mali, pleni doloribus & anguſtiis:

Vbi homo multis peccatis inquinatur, multis paſſionibus irretitur, multis timoribus ſtringitur, multis curis diſtenditur; multis curioſitatibus

diſtra-

diſtrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur. tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egeſtate cruciatur.

3. O quando finis horum malorum? quando liberabor à miſera ſervitute vitiorum! quando memorabor Domine tui ſolius? quando ad plenum lætabor in te?

Quando ero ſine omni impedimento in vera libertate, ſine omni gravamine mentis & corporis?

Quando erit pax ſolida, pax imperturbabilis & ſecura, pax intus & foris, pax ex omni parte firma?

Ieſu bone, quando ſtabo ad videndum te? quando contem-

plabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus?

O quando ero tecum in regno tuo, quod præparasti dilectis tuis ab æterno?

Relictus sum pauper & exul in terra hostili, ubi bella quotidiana, & infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te suspirat omne desiderium meum.

Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intime frui, sed nequeo apprehendere.

Opto inhærere cælestibus, sed deprimunt res temporales, & immortificatæ passiones.

Mente omnibus rebus superesse volo, carne autem invite subesse cogor.

Sic ego homo infelix mecum pugno, & factus sum mihimetipsi gravis, dum spiritus sursum & caro quærit esse deorsum.

5. O quid intus patior, dum mente cælestia tracto, & mox carnalium turba occurrit oranti! Deus meus, ne elongeris à me, neque declines in ira à servo tuo.

Fulgura coruscationem tuam, & dissipa eas: emitte sagittas tuas, & conturbentur omnes phantasiæ inimici.

Recollige sensus meos ad te: fac me oblivisci omnium mundanorum: da cito abjice-

re, & contemnere phantaſmata vitiorum.

Succurre mihi æterna Veritas, ut nulla me moveat vanitas.

Adveni cæleſtis ſuavitas, & fugiat à facie tua omnis impuritas.

Ignoſce quoque mihi, & miſericorditer indulge, quoties præter te aliud in oratione revolvo.

Confiteor etenim vere, quia valde diſtracte me habere conſuevi.

Nam ubi multoties non ſum, ubi corporaliter ſto aut ſedeo: ſed ibi magis ſum, quo cogitationibus feror.

Ibi ſum, ubi cogitatio mea eſt. Ibi eſt frequenter cogitatio mea, ubi eſt quod amo.

re, & contemnere phantasmata vitiorum.

Succurre mihi æterna Veritas, ut nulla me moveat vanitas.

Adveni cælestis suavitas, & fugiat à facie tua omnis impuritas.

Ignosce quoque mihi, & misericorditer indulge, quoties præter te aliud in oratione revolvo.

Confiteor etenim vere, quia valde distracte me habere consuevi.

Nam ubi multoties non sum, ubi corporaliter sto aut sedeo: sed ibi magis sum, quo cogitationibus feror.

Ibi sum, ubi cogitatio mea est. Ibi est frequenter cogitatio mea, ubi est quod amo.

Hoc mihi cito occurrit quod naturaliter delectat, aut ex usu placet.

6. Vnde tu Veritas aperte dixisti: *Vbi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.*

Si cælum diligo, libenter de cælestibus penso.

Si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo, & de adversitatibus ejus tristor.

Si carnem diligo, quæ carnis sunt sæpe imaginor.

Si spiritum amo, de spiritualibus cogitare delector.

Quæcumque enim diligo, de his libenter loquor, & audio, atque talium imagines mecum ad domum reporto.

Sed beatus ille homo, qui propter te, Domine, omnibus creaturis licentiam abeundi

tribuit: qui naturæ vim facit, & concupiſcentias carnis fervore ſpiritus crucifigit: ut ſerenata conſcientia puram tibi orationem offerat, dignuſque ſis angelicis intereſſe choris, omnibus terrenis foris & intus excluſis.

Cap. XLIX. *De deſiderio æternæ vitæ: & quanta ſint certantibus bona promiſſa.*

1. D. Fili, cum tibi deſiderium æternæ beatitudinis deſuper infundi ſentis, & de tabernaculo corporis exire concupiſcis, ut claritatem meam ſine viciſſitudinis umbra contemplari poſſis; dilata cor tuum, & omni deſiderio hanc ſanctam inſpirationem ſuſcipe.

tribuit: qui naturæ vim facit, & concupiscentias carnis fervore spiritus crucifigit: ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat, dignusque sis angelicis interesse choris, omnibus terrenis foris & intus exclusis.

Cap. XLIX. *De desiderio æternæ vitæ: & quanta sint certantibus bona promissa.*

1. D. Fili, cum tibi desiderium æternæ beatitudinis desuper infundi sentis, & de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis; dilata cor tuum, & omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe.

Redde

Redde amplissimas supernæ bonitati gratias, quæ tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardenter excitat, potenter sublevat, ne proprio pondere ad terrena labaris.

Neque enim hoc cogitatu tuo aut conatu accipis, sed sola dignatione supernæ gratiæ & divini respectus: quatenus in virtutibus & majori humilitate proficias, & ad futura certamina te præpares, mihique toto cordis affectu adhærere, ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili, sæpe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascēdit.

Sic & aliquorum desideria ad cælestia flagrant, & tamen à tentatione carnalis affectus liberi non sunt.

Idcir-

Idcirco nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt.

Tale est & tuum sæpe desiderium, quod insinuasti fore tam importunum.

Non enim est hoc purum & perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile & commodum, sed quod mihi est acceptabile atque honorificum: quia si recte judicas, meam ordinationem tuo desiderio & omni desiderato præferre debes ac sequi.

Novi desiderium tuum, & frequentes gemitus audivi.

Iam velles esse in libertate

Idcirco nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt.

Tale est & tuum sæpe desiderium, quod insinuasti fore tam importunum.

Non enim est hoc purum & perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile & commodum, sed quod mihi est acceptabile atque honorificum: quia si recte judicas, meam ordinationem tuo desiderio & omni desiderato præferre debes ac sequi.

Novi desiderium tuum, & frequentes gemitus audivi.

Iam velles esse in libertate

gloriæ filiorum Dei: jam te delectat domus æterna & cælestis patria gaudio plena, sed nondum venit hora ista: sed est adhuc aliud tempus, scilicet tempus belli, tempus laboris & probationis.

Optas summo repleri bono, sed non potes hoc assequi modo.

Ego sum: exspecta me (dicit Dominus) donec veniat regnum Dei.

4. Probandus es adhuc in terris, & in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum dabitur, sed copiosa satietas non concedetur.

Confortare igitur, & esto robustus, tam in agendo quam in patiendo naturæ contraria.

Oportet te novum induere hominem, & in alterum virum mutari.

Oportet te sæpe agere, quod non vis: & quod vis, oportet relinquere.

Quod aliis placet, processum habebit: quod tibi placet, ultra non proficiet.

Quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur. Petent alii, & accipient; tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur.

Aliis hoc vel illud committetur, tu autem ad nihil utile judicaberis.

Propter hoc natura quandoque contristabitur; & magnum,

Oportet te novum induere hominem, & in alterum virum mutari.

Oportet te sæpe agere, quod non vis: & quod vis, oportet relinquere.

Quod aliis placet, processum habebit: quod tibi placet, ultra non proficiet.

Quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur. Petent alii, & accipient; tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur.

Aliis hoc vel illud committetur, tu autem ad nihil utile judicaberis.

Propter hoc natura quandoque contristabitur; & magnum,

num, si silens portaveris.

In his & similibus multis, probari solet fidelis Domini servus; qualiter se abnegare, & in omnibus frangere quiverit.

Vix est aliquid tale, in quo tantumdem mori indiges, sicut videre & pati quæ voluntati tuæ adversa sunt: maxime autem, cum disconvenientia, & quæ minus utilia tibi apparent, fieri jubentur.

Et quia non audes resistere altiori potestati, sub dominio constitutus: ideo durum tibi videtur, ad nutum alterius ambulare, & omne proprium sentire omittere.

6. Sed pensa, fili, horum fructum laborum, celerem finem, atque præmium nimis magnum: & non habebis inde

grava-

gravamen, ſed fortiſſimum patientiæ tuæ ſolamen.

Nam & pro modica hac voluntate, quam nunc ſponte deſeris; habebis ſemper voluntatem tuam in cælis.

Ibi quippe invenies omne quod volueris, omne quod deſiderare poteris.

Ibi aderit tibi totius facultas boni, ſine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una ſemper mecum, nil cupiet extraneum vel privatum.

Ibi nullus reſiſtet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit: ſed cuncta deſiderata ſimul erunt præſentia, totumque affectum tuum reficient, & adimplebunt uſque ad ſummum.

gravamen, sed fortissimum patientiæ tuæ solamen.

Nam & pro modica hac voluntate, quam nunc sponte deseris; habebis semper voluntatem tuam in cælis.

Ibi quippe invenies omne quod volueris, omne quod desiderare poteris.

Ibi aderit tibi totius facultas boni, sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una semper mecum, nil cupiet extraneum vel privatum.

Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit: sed cuncta desiderata simul erunt præsentia, totumque affectum tuum reficient, & adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam, pro contumelia perpessa; pallium laudis, pro mœrore; pro loco novissimo, sedem regni in sæcula.

Ibi apparebit fructus obedientiæ, gaudebit labor pœnitentiæ, & humilis subjectio coronabitur gloriose.

7. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus: nec sit tibi curæ, quis hoc dixerit vel jusserit.

Sed hoc magnopere curato, ut sive Prælatus, seu junior, aut æqualis, aliquid à te exposcerit vel innuerit, pro bono totum accipias, & sincera voluntate studeas adimplere.

Quæret alius hoc, alius illud: glorietur ille in illo, & iste in isto, laudeturque millies

mille: tu autem nec in isto, nec in illo, sed in tuiipsius gaude contemptu, & in mei solius beneplacito ac honore.

Hoc optandum est tibi, ut sive per vitam, sive per mortem, Deus semper in te glorificetur.

Cap. L. *Qualiter homo desolatus se debet in manus Dei offerre.*

1. Domine Deus, sancte Pater, sis nunc & in æternum benedictus: quia sicut vis, sic factum est: & quod facies, bonum est.

Lætetur in te servus tuus, non in se, nec in aliquo alio: quia tu solus lætitia vera, tu spes mea & corona mea, tu gaudium meum & honor meus, Domine.

mille: tu autem nec in isto, nec in illo, sed in tuiipsius gaudeo contemptu, & in mei solius beneplacito ac honore.

Hoc optandum est tibi, ut sive per vitam, sive per mortem, Deus semper in te glorificetur.

Cap. L. *Qualiter homo desolatus se debet in manus Dei offerre.*

1. Domine Deus, sancte Pater, sis nunc & in æternum benedictus: quia sicut vis, sic factum est: & quod facies, bonum est.

Lætetur in te servus tuus, non in se, nec in aliquo alio: quia tu solus lætitia vera, tu spes mea & corona mea, tu gaudium meum & honor meus, Domine.

Quid habet servus tuus, nisi quod à te accepit, etiam sine merito suo?

Tua sunt omnia, quæ dedisti & quæ fecisti.

Pauper sum, & in laboribus meis à juventute mea: & contristatur anima mea nonnumquam usque ad lachrymas, quandoque etiam conturbatur ad se, propter imminentes passiones.

2. Desidero pacis gaudium, pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis à te pascuntur.

Si das pacem, si gaudium sanctum infundis, erit anima servi tui plena modulatione, & devota in laude tua.

Sed si te subtraxeris, sicut sæpissime soles, non poterit currere viam mandatorum tuo-

rum; ſed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur: quia non eſt illi ſicut heri & nudiuſtertius, quando ſplendebat lucerna tua ſuper caput ejus, & ſub umbra alarum tuarum protegebatur à tentationibus irruentibus.

3. Pater juſte & ſemper laudande, venit hora ut probetur ſervus tuus.

Pater amande, dignum eſt, ut hac hora patiatur pro te aliquid ſervus tuus.

Pater perpetue venerande, venit hora, quam ab æterno præſciebas affuturam: ut ad modicum tempus ſuccumbat foris ſervus tuus, vivat vero ſemper apud te intus.

Paululum vilipendatur, humilietur, & deficiat coram ho-

rum; ſed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur: quia non eſt illi ſicut heri & nudiuſtertius, quando ſplendebat lucerna tua ſuper caput ejus, & ſub umbra alarum tuarum protegebatur à tentationibus irruentibus.

3. Pater juſte & ſemper laudande, venit hora ut probetur ſervus tuus.

Pater amande, dignum eſt, ut hac hora patiatur pro te aliquid ſervus tuus.

Pater perpetue venerande, venit hora, quam ab æterno præſciebas affuturam: ut ad modicum tempus ſuccumbat foris ſervus tuus, vivat vero ſemper apud te intus.

Paululum vilipendatur, humilietur, & deficiat coram homini-

minibus, paſſionibus conteratur & languoribus: ut iterum tecum in aurora novæ lucis reſurgat, & in cæleſtibus clarificetur.

Pater ſancte, tu ſic ordinaſti, & ſic voluiſti: & hoc factum eſt, quod ipſe præcepiſti.

4. Hæc eſt enim gratia ad amicum tuum, pati & tribulari in mundo, pro amore tuo, quotieſcumque, & à quocumque id permiſeris fieri.

Sine conſilio & providentia tua, & ſine cauſa, nihil fit in terra.

Bonum mihi, Domine, quod humiliaſti me: ut diſcam juſtificationes tuas, & omnes elationes cordis atque præſumptiones abjiciam.

Vtile mihi, quod confuſio

cooperuit faciem meam : ut te potius, quam homines, ad consolandum requiram.

Didici etiam ex hoc, inscrutabile judicium tuum expavescere : qui affligis justum cum impio, sed non sine æquitate & justitia.

5. Gratias tibi ago, quia non pepercisti malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores, & immittens angustias foris & intus.

Non est qui me consoletur, ex omnibus quæ sub cælo sunt, nisi tu Domine Deus meus, cælestis medicus animarum: qui *percutis & sanas, deducis ad inferos & reducis.*

Disciplina tua super me, & virga tua ipsa me docebit. Tob. 13. *Ps.* 17.

cooperuit faciem meam: ut te potius, quam homines, ad conſolandum requiram.

Didici etiam ex hoc, inſcrutabile judicium tuum expaveſcere: qui affligis juſtum cum impio, ſed non ſine æquitate & juſtitia.

5. Gratias tibi ago, quia non pepercisti malis meis, ſed attriviſti me verberibus amaris, infligens dolores, & immittens anguſtias foris & intus.

Non eſt qui me conſoletur, ex omnibus quæ ſub cælo ſunt, niſi tu Domine Deus meus, cæleſtis medicus animarum: *qui percutis & ſanas, deducis ad inferos & reducis.*

Diſciplina tua ſuper me, & virga tua ipſa me docebit. Tob. 13. Pſ. 17.

6. Ecce, Pater dilecte, in manibus tuis ſum ego, ſub virga correctionis tuæ me inclino.

Percute dorſum meum, & collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam, tortuoſitatem meam.

Fac me pium & humilem diſcipulum, ſicut bene facere conſueviſti, ut ambulem ad omnem nutum tuum.

Tibi me, & omnia mea, ad corrigendum commendo: melius eſt hic corripi, quam in futuro.

Tu ſcis omnia & ſingula, & nil te latet in humana conſcientia.

Antequam fiant, noſti ventura; & non opus eſt tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his quæ geruntur in terra.

Tu ſcis, quid expedit ad profectum meum, & quantum deſervit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum deſideratum beneplacitum tuum, & ne deſpicias peccaminoſam vitam meam, nulli melius nec clarius, quam tibi ſoli notam.

7. Da mihi, Domine, ſcire quod ſciendum eſt; hoc amare, quod amandum eſt; hoc laudare, quod tibi ſumme placet; hoc reputare, quod tibi pretioſum apparet; hoc vituperare, quod oculis tuis ſordeſcit.

Non me ſinas ſecundum viſiónem oculorum exteriorum judicare, neque ſecundum auditum aurium hominum imperitorum ſententiare: ſed in

Tu ſcis, quid expedit ad profectum meum, & quantum deſervit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam. Fac mecum deſideratum beneplacitum tuum, & ne deſpicias peccaminoſam vitam meam, nulli melius nec clarius, quam tibi ſoli notam.

7. Da mihi, Domine, ſcire quod ſciendum eſt; hoc amare, quod amandum eſt; hoc laudare, quod tibi ſumme placet; hoc reputare, quod tibi pretioſum apparet; hoc vituperare, quod oculis tuis ſordeſcit.

Non me ſinas ſecundum viſionem oculorum exteriorum judicare, neque ſecundum auditum aurium hominum imperitorum ſententiare: ſed in

judicio vero de viſibilibus & ſpiritualibus diſcernere, atque ſuper omnia voluntatem beneplaciti tui ſemper inquirere.

8. Falluntur ſæpe hominum ſenſus in judicando: falluntur & amatores ſæculi, viſibilia tantummodo amando.

Quid eſt homo inde melior quia reputatur ab homine major?

Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum, decipit, dum exaltat: & veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam quantum unuſquiſque eſt in oculis tuis, tantum eſt, & non amplius, ait humilis ſanctus Franciſcus.

Cap. LI. *Quod humilibus insistendum est operibus, cum deficitur à summis.*

1\. D. Fili, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam, ad inferiora descendere: & onus corruptibilis vitæ, etiam invite, & cum tædio, portare.

Quamdiu mortale corpus geris, tædium senties, & gravamen cordis.

Oportet ergo sæpe in carne de carnis onere gemere: eo quod non vales spiritualibus studiis & divinæ contemplationi indesinenter inhærere.

CAP. LI. *Quod humilibus insistendum est operibus, cum deficitur a summis.*

1. D. FILI, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam, ad inferiora descendere: & onus corruptibilis vitæ, etiam invite, & cum tædio, portare.

Quamdiu mortale corpus geris, tædium senties, & gravamen cordis.

Oportet ergo sæpe in carne de carnis onere gemere: eo quod non vales spiritualibus studiis & divinæ contemplationi indesinenter inhærere.

2. Tunc

2. Tunc expedit tibi ad humilia & exteriora opera confugere, & in bonis actibus te recreare: adventum meum & supernam visitationem firma confidentia expectare: exilium tuum, & ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum à me visiteris, & ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum oblivisci, & interna quiete perfrui.

Expandam coram te prata Scripturarum; ut, dilatato corde, currere incipias viam mandatorum meorum.

Et dices: *Non sunt condigna passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.*

CAP.

CAP. LII. *Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus reum.*

1. S. DOMINE, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione: & ideo juste mecum agis, quando me inopem & desolatum relinquis.

Si enim ad instar maris lachrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem.

Vnde nihil dignus sum, quam flagellari & puniri quia graviter & sæpe te offendi, & in multis valde deliqui.

Ergo vera pensatâ ratione, nec minima sum dignus consolatione.

Sed tu clemens & miseri-

CAP. LII. *Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus reum.*

1. S. DOMINE, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione: & ideo juste mecum agis, quando me inopem & desolatum relinquis.

Si enim ad instar maris lachrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem.

Vnde nihil dignus sum, quam flagellari & puniri quia graviter & sæpe te offendi, & in multis valde deliqui.

Ergo vera pensatâ ratione, nec minima sum dignus consolatione.

Sed tu clemens & misericors

cors Deus, qui non vis perire opera tua, ad ostendendum divitias bonitatis tuæ in vasa misericordiæ, etiam præter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum.

Tuæ enim consolationes, non sunt sicut humanæ confabulationes.

2. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam cælestem consolationem?

Ego nihil boni me egisse recolo, sed semper ad vitia pronum, & ad emendationem pigrum fuisse.

Verum est, & negare non possum. Si aliter dicerem, tu stares contra me, & non esset qui defenderet.

Quid merui pro peccatis

meis, nisi infernum, & ignem æternum?

In veritate confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio & contemptu, nec decet me inter tuos devotos commemorari. Et licet hoc ægre audiam; tamen adversum me, pro veritate, peccata mea arguam, ut facilius misericordiam tuam merear impetrare.

3. Quid dicam reus, & omni confusione plenus?

Non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine, peccavi: miserere mei, ignosce mihi.

Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam, & opertam mortis caligine.

Quid tam maxime à reo &

meis, niſi infernum, & ignem æternum?

In veritate confiteor, quoniam dignus ſum omni ludibrio & contemptu, nec decet me inter tuos devotos commemorari. Et licet hoc ægre audiam; tamen adverſum me, pro veritate, peccata mea arguam, ut facilius miſericordiam tuam merear impetrare.

3. Quid dicam reus, & omni confuſione plenus?

Non habeo os loquendi, niſi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine, peccavi: miſerere mei, ignoſce mihi.

Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebroſam, & opertam mortis caligine.

Quid tam maxime à reo &

miſero peccatore requiris, niſi ut conteratur, & humiliet ſe pro delictis ſuis?

In vera contritione & cordis humiliatione, naſcitur ſpes veniæ, reconciliatur perturbata conſcientia, reparatur gratia perdita, tuetur homo à futura ira; & occurrunt ſibi mutuo, in oſculo ſancto, Deus & pœnitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio, acceptabile tibi eſt, Domine, ſacrificium; longe ſuavius odorans in conſpectu tuo, quam thuris incenſum.

Hæc eſt gratum etiam unguentum, quod ſacris pedibus tuis infundi voluiſti: quia cor contritum & humiliatum numquam deſpexiſti.

Ibi eſt locus refugii à facie

ira inimici. Ibi emendatur & abluitur, quidquid aliunde contractum eſt & inquinatum.

Cap. LIII. *Quod gratia Dei non miſcetur terrena ſapientibus.*

1. D. Fili, pretioſa eſt gratia mea, non patitur ſe miſceri extraneis rebus, nec conſolationibus terrenis.

Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, ſi optas ejus infuſionem ſuſcipere.

Pete ſecretum tibi, ama ſolus habitare tecum, nullius require confabulationem: ſed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conſcientiam.

Totum mundum nihil æſti-

ira inimici. Ibi emendatur & abluitur, quidquid aliunde contractum est & inquinatum.

CAP. LIII. *Quod gratia Dei non misceatur terrena sapientibus.*

1. D. FILI, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis.

Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, si optas ejus infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem: sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conscientiam.

Totum mundum nihil æstima:

ma: Dei vocationem, omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, & in transitoriis pariter delectari.

A notis & à charis oportet elongari, & ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat B. Apostolus Petrus, ut *tamquam advenas & peregrinos in* hoc mundo se contineant Christi fideles. (1 *Pet*. 2.)

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo.

Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, æger necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si vere velit esse

ſpiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis quam propinquis; & à nemine magis cavere, quam à ſeipſo.

Si temetipſum perfecte viceris, cetera facilius ſubjugabis.

Perfecta victoria eſt, de ſemetipſo triumphare.

Qui enim ſemetipſum ſubjectum tenet, ut ſenſualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi; hic vere victor eſt ſui, & dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem ſcandere gliſcis, oportet viriliter incipere, & ſecurim ad radicem ponere, ut evellas & deſtruas occultam inordinatam inclinationem ad teipſum, & ad omne privatum & materiale bonum.

spiritualis, oportet eum renunciare tam remotis quam propinquis; & à nemine magis cavere, quam à seipso.

Si temetipsum perfecte viceris, cetera facilius subjugabis.

Perfecta victoria est, de semetipso triumphare.

Qui enim semetipsum subjectum tenet, ut sensualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi; hic vere victor est sui, & dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, & securim ad radicem ponere, ut evellas & destruas occultam inordinatam inclinationem ad teipsum, & ad omne privatum & materiale bonum.

Ex hoc vitio, quod homo semetipsum nimis inordinate diligit, pæne totum pendet, quidquid radicaliter vincendum est: quo devicto & subacto malo, pax magna & tranquillitas erit continuo.

Sed quia pauci sibiipsis perfecte mori laborant, nec plene extra se tendunt, propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem libere mecum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas & inordinatas affectiones suas mortificet, atque nulli creaturæ, privato amore, concupiscenter inhæreat.

Cap. LIV. *De diversis motibus Naturæ & Gratiæ.*

1. Fili, diligenter adverte motus Naturæ & Gratiæ, quia valde contrarie & ſubtiliter moventur: & vix, niſi à ſpirituali & intimo illuminato homine, diſcernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt, & aliquid boni in ſuis dictis vel factis prætendunt, ideo ſub ſpecie boni multi falluntur.

Natura callida eſt, & multos trahit, illaqueat, & decipit, & ſe ſemper pro fine habet:

Sed Gratia ſimpliciter ambulat, ab omni ſpecie mala declinat; fallacias non prætendit, & omnia pure propter Deum agit, in quo & finaliter requieſcit.

Cap. LIV. *De diversis motibus Naturæ & Gratiæ.*

1. FILI, diligenter adverte motus Naturæ & Gratiæ, quia valde contrarie & subtiliter moventur: & vix, nisi à spirituali & intimo illuminato homine, discernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt, & aliquid boni in suis dictis vel factis prætendunt, ideo sub specie boni multi falluntur.

Natura callida est, & multos trahit, illaqueat, & decipit, & se semper pro fine habet:

Sed Gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat; fallacias non prætendit, & omnia pure propter Deum agit, in quo & finaliter requiescit.

2. Natura invite vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subjugari:

Gratia vero studet mortificationi propriæ, resistit sensualitati, quærit subjici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi; sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari; sed sub Deo semper vivere, stare, & esse; atque propter Deum omni humanæ creaturæ humiliter parata est inclinari.

Natura pro suo commodo laborat; & quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit:

Gratia autem, non quid sibi utile & commodosum sit, sed quod multis proficiat, magis considerat.

Natura libenter honorem

& reverentiam accipit:

Gratia vero omnem honorem & gloriam Deo fideliter attribuit.

3. Natura confusionem timet & contemptum:

Gratia autem gaudet pro nomine Iesu pati contumeliam.

Natura otium amat & quietem corporalem:

Gratia vero vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem.

Natura quærit habere curiosa & pulchra, abhorret vilia & grossa:

Gratia vero simplicibus delectatur & humilibus, aspera non aspernatur, nec vetustis refugit indui pannis.

Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, trista-

& reverentiam accipit:

Gratia vero omnem honorem & gloriam Deo fideliter attribuit.

3. Natura confusionem timet & contemptum:

Gratia autem gaudet pro nomine Jesu pati contumeliam.

Natura otium amat & quietem corporalem:

Gratia vero vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem.

Natura quærit habere curiosa & pulchra, abhorret vilia & grossa:

Gratia vero simplicibus delectatur & humilibus, aspera non aspernatur, nec vetustis refugit indui pannis.

Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, tristatur

tur de damno, irritatur levi injuriæ verbo:

Sed Gratia attendit æterna, non inhæret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus acerbatur; quia thesaurum suum & gaudium in cælo, ubi nil perit, constituit.

4. Natura cupida est, & libentius accipit quam donat, amat propria & privata:

Gratia autem pia est & communis, vitat singularia, contentatur paucis, *beatius dare* judicat *quam accipere.*

Natura inclinat ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates & discursus:

Sed Gratia trahit ad Deum & ad virtutes, renunciat creaturis, fugit mundum, odit car-

nis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum:

Sed gratia in solo Deo quærit cõsolari, & in summo bono super omnia visibilia delectari.

5. Natura totum agit propter lucrum & commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut æquale, aut melius, aut laudem, vel favorem pro benefactis consequi sperat; & multum ponderari sua gesta & dona concupiscit:

Gratia vero nil temporale quærit; nec aliud præmium, quam Deum solum, pro mercede postulat; nec amplius de temporalibus necessariis desi-

nis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum:

Sed gratia in solo Deo quærit cōsolari, & in summo bono super omnia visibilia delectari.

5. Natura totum agit propter lucrum & commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut æquale, aut melius, aut laudem, vel favorem pro benefactis consequi sperat; & multum ponderari sua gesta & dona concupiscit:

Gratia vero nil temporale quærit; nec aliud præmium, quam Deum solum, pro mercede postulat; nec amplius de temporalibus necessariis desiderat,

derat, nisi quantum hæc sibi ad assecutionem æternorum valeant deservire.

6. Natura gaudet de amicis multis & propinquis, gloriatur de nobili loco, & ortu generis; arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus:

Gratia autem & inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur; nec locum, nec ortum natalium reputat, nisi virtus major ibi fuerit;

Favet magis pauperi quam diviti, compatitur plus innocenti quam potenti; congaudet veraci, non fallaci;

Exhortatur semper bonos meliora charismata æmulari, & Filio Dei per virtutes assimilari.

Natura de defectu & molestia cito conqueritur :

Gratia constanter fert inopiam.

7. Natura omnia ad se reflectit, pro se certat & arguit :

Gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant;nihil boni sibi adscribit, nec arroganter præsumit; non contendit, nec suam sententiam aliis præfert; sed in omni sensu & intellectu, æternæ sapientiæ ac divino examini se submittit.

Natura appetit scire secreta, & nova audire; vult exterius apparere, & multa per sensus experiri; desiderat agnosci, & agere unde laus & admiratio procedit :

Sed Gratia non curat nova

Natura de defectu & moleſtia cito conqueritur:

Gratia conſtanter fert inopiam.

7. Natura omnia ad ſe reflectit, pro ſe certat & arguit:

Gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant; nihil boni ſibi adſcribit, nec arroganter præſumit; non contendit, nec ſuam ſententiam aliis præfert; ſed in omni ſenſu & intellectu, æternæ ſapientiæ ac divino examini ſe ſubmittit.

Natura appetit ſcire ſecreta, & nova audire; vult exterius apparere, & multa per ſenſus experiri; deſiderat agnoſci, & agere unde laus & admiratio procedit:

Sed Gratia non curat nova

nec curioſa percipere; quia totum hoc de vetuſtate corruptionis eſt ortum, cum nihil novum & durabile ſit ſuper terram.

Docet itaque ſenſus reſtringere, vanam complacentiam & oſtentationem devitare, laudanda & digne miranda humiliter abſcondere, & de omni re, & in omni ſcientia, utilitatis fructum, atque Dei laudem & honorem quærere.

Non vult ſe nec ſua prædicari, ſed Deum in donis ſuis optat benedici, qui cuncta ex mera charitate largitur.

8. Hæc Gratia ſupernaturale lumen, & quoddam Dei ſpeciale donum eſt, & proprie electorum ſignaculum, & pignus ſalutis æternæ: quæ homi-

nem de terrenis ad cæleſtia amanda ſuſtollit, & de carnali ſpiritualem efficit.

Quanto igitur Natura amplius premitur & vincitur, tanto major Gratia infunditur; & quotidie novis viſitationibus interior homo, ſecundum imaginem Dei, reformatur.

CAP. LV. *De corruptione naturæ, & efficacia gratiæ divinæ.*

1. S. DOMINE Deus meus, qui me creaſti ad imaginem & ſimilitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam oſtendiſti tam magnam, & neceſſariam ad ſalutem: ut vincam peſſimam naturam meam, trahentem ad peccata, & in perditionem.

Sentio enim in carne mea

nem de terrenis ad cælestia amanda sustollit, & de carnali spiritualem efficit.

Quanto igitur Natura amplius premitur & vincitur, tanto major Gratia infunditur; & quotidie novis visitationibus interior homo, secundum imaginem Dei, reformatur.

Cap. LV. *De corruptione naturæ, & efficacia gratiæ divinæ.*

1. S. DOMINE Deus meus, qui me creasti ad imaginem & similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti tam magnam, & necessariam ad salutem: ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata, & in perditionem.

Sentio enim in carne mea

legem peccati, contradicentem legi mentis meæ, & captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardenter infusa.

2. Opus est gratia tua, & magna gratia: ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia sua.

Nam per primum hominem Adam lapsa, & vitiata per peccatum, in omnes homines pœna hujus maculæ descendit: ut ipsa natura, quæ bene & recta à te condita fuit, pro vitio jam & infirmitate corruptæ naturæ ponatur, eo quod motus ejus sibi relictus, ad malum & inferiora trahit.

Nam modica vis, quæ remansit, est tamquam scintilla quædam latens in cinere.

Hæc est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc judicium habens boni & mali, veri falsique distantiam; licet impotens sit adimplere omne quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quod *condelector legi tuæ secundum interiorem hominem*, sciens mandatum tuum fore bonum, justum & sanctum, arguens etiam omne malum, & peccatum fugiendum.

Carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio, quam rationi.

Nam modica vis, quæ re-manſit, eſt tamquam ſcintilla quædam latens in cinere.

Hæc eſt ipſa ratio naturalis, circumfuſa magna caligine, adhuc judicium habens bo- & mali, veri falſique diſtan-tiam; licet impotens ſit adim-plere omne quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec ſanitate affectionum ſuo-rum potiatur.

3. Hinc eſt, Deus meus, quod *condelector legi tuæ ſecundum interiorem hominem*, ſciens man-datum tuum fore bonum, ju-ſtum & ſanctum, arguens et-iam omne malum, & pecca-tum fugiendum.

Carne autem ſervio legi pec-cati, dum magis ſenſualitati obedio, quam rationi.

Hinc

Hinc eſt, quod *velle bonum mihi adjacet, perficere autem non in-venio.*

Hinc ſæpe multa bona pro-pono, ſed quia gratia deeſt ad adjuvandum infirmitatem me-am, ex levi reſiſtentia reſilio & deficio.

Hinc accidit, quod viam per-fectionis agnoſco, & qualiter agere debeam, clare ſatis vi-deo:

Sed propriæ corruptionis pondere preſſus, ad perfectiora non aſſurgo.

4. O quam maxime eſt mi-hi neceſſaria, Domine, tua gra-tia, ad inchoandum bonum, ad proficiendum, & ad perfi-ciendum.

Nam ſine ea nihil poſſum facere: omnia autem poſſum

in

CAP. LIV. *De diversis motibus Naturæ & Gratiæ.*

1. FILI, diligenter adverte motus Naturæ & Gratiæ, quia valde contrarie & ſubtiliter moventur: & vix, niſi à ſpirituali & intimo illuminato homine, diſcernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt, & aliquid boni in ſuis dictis vel factis prætendunt, ideo ſub ſpecie boni multi falluntur.

Natura callida eſt, & multos trahit, illaqueat, & decipit, & ſe ſemper pro fine habet:

Sed Gratia ſimpliciter ambulat, ab omni ſpecie mala declinat; fallacias non prætendit, & omnia pure propter Deum agit, in quo & finaliter requieſcit.

2. Natura invite vult mori, nec premi, nec ſuperari, nec ſubeſſe, nec ſponte ſubjugari:

Gratia vero ſtudet mortificationi propriæ, reſiſtit ſenſualitati, quærit ſubjici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi; ſub diſciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari; ſed ſub Deo ſemper vivere, ſtare, & eſſe; atque propter Deum omni humanæ creaturæ humiliter parata eſt inclinari.

Natura pro ſuo cómmodo laborat; & quid lucri ex alio ſibi proveniat, attendit:

Gratia autem, non quid ſibi utile & commodoſum ſit, ſed quod multis proficiat, magis conſiderat.

Natura libenter honorem

& reverentiam accipit:
Gratia vero omnem honorem & gloriam Deo fideliter attribuit.

3. Natura confusionem timet & contemptum:
Gratia autem gaudet pro nomine Iesu pati contumeliam.

Natura otium amat & quietem corporalem:
Gratia vero vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem.

Natura quærit habere curiosa & pulchra, abhorret vilia & grossa:
Gratia vero simplicibus delectatur & humilibus, aspera non aspernatur, nec vetustis refugit indui pannis.

Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, trista-

tur de damno, irritatur levi injuriæ verbo:

Sed Gratia attendit æterna, non inhæret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus acerbatur; quia theſaurum ſuum & gaudium in cælo, ubi nil perit, conſtituit.

4. Natura cupida eſt, & libentius accipit quam donat, amat propria & privata:

Gratia autem pia eſt & communis, vitat ſingularia, contentatur paucis, *beatius dare* judicat *quam accipere*.

Natura inclinat ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates & diſcurſus:

Sed Gratia trahit ad Deum & ad virtutes, renunciat creaturis, fugit mundum, odit car-

nis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum:

Sed gratia in solo Deo quærit cōsolari, & in summo bono super omnia visibilia delectari.

5. Natura totum agit propter lucrum & commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut æquale, aut melius, aut laudem, vel favorem pro benefactis consequi sperat; & multum ponderari sua gesta & dona concupiscit:

Gratia vero nil temporale quærit; nec aliud præmium, quam Deum solum, pro mercede postulat; nec amplius de temporalibus necessariis desi-

derat, nisi quantum hæc sibi ad assecutionem æternorum valeant deservire.

6. Natura gaudet de amicis multis & propinquis, gloriatur de nobili loco, & ortu generis; arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus:

Gratia autem & inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur; nec locum, nec ortum natalium reputat, nisi virtus major ibi fuerit;

Favet magis pauperi quam diviti, compatitur plus innocenti quam potenti; congaudet veraci, non fallaci;

Exhortatur semper bonos meliora charismata æmulari, & Filio Dei per virtutes assimilari.

Natura de defectu & molestia cito conqueritur:

Gratia constanter fert inopiam.

7. Natura omnia ad se reflectit, pro se certat & arguit:

Gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant; nihil boni sibi adscribit, nec arroganter præsumit; non contendit, nec suam sententiam aliis præfert; sed in omni sensu & intellectu, æternæ sapientiæ ac divino examini se submittit.

Natura appetit scire secreta, & nova audire; vult exterius apparere, & multa per sensus experiri; desiderat agnosci, & agere unde laus & admiratio procedit:

Sed Gratia non curat nova

nec curioſa percipere ; quia totum hoc de vetuſtate corruptionis eſt ortum, cum nihil novum & durabile ſit ſuper terram.

Docet itaque ſenſus reſtringere, vanam complacentiam & oſtentationem devitare, laudanda & digne miranda humiliter abſcondere, & de omni re, & in omni ſcientia, utilitatis fructum, atque Dei laudem & honorem quærere.

Non vult ſe nec ſua prædicari, ſed Deum in donis ſuis optat benedici, qui cuncta ex mera charitate largitur.

8. Hæc Gratia ſupernaturale lumen, & quoddam Dei ſpeciale donum eſt, & proprie electorum ſignaculum, & pignus ſalutis æternæ : quæ homi-

nem de terrenis ad cæleſtia amanda ſuſtollit, & de carnali ſpiritualem efficit.

Quanto igitur Natura amplius premitur & vincitur, tanto major Gratia infunditur; & quotidie novis viſitationibus interior homo, ſecundum imaginem Dei, reformatur.

CAP. LV. *De corruptione naturæ, & efficacia gratiæ divinæ.*

1\. S. DOMINE Deus meus, qui me creaſti ad imaginem & ſimilitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam oſtendiſti tam magnam, & neceſſariam ad ſalutem: ut vincam peſſimam naturam meam, trahentem ad peccata, & in perditionem.

Sentio enim in carne mea

legem peccati, contradicentem legi mentis meæ, & captivum me ducentem ad obediendum ſenſualitati in multis: nec poſſum reſiſtere paſſionibus ejus, niſi aſſiſtat tua ſanctiſſima gratia, cordi meo ardenter infuſa.

2. Opus eſt gratia tua, & magna gratia: ut vincatur natura, ad malum ſemper prona ab adoleſcentia ſua.

Nam per primum hominem Adam lapſa, & vitiata per peccatum, in omnes homines pœna hujus maculæ deſcendit: ut ipſa natura, quæ bene & recta à te condita fuit, pro vitio jam & infirmitate corruptæ naturæ ponatur, eo quod motus ejus ſibi relictus, ad malum & inferiora trahit.

Nam modica vis, quæ remansit, est tamquam scintilla quædam latens in cinere.

Hæc est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc judicium habens boni & mali, veri falsique distantiam; licet impotens sit adimplere omne quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quod *condelector legi tuæ secundum interiorem hominem*, sciens mandatum tuum fore bonum, justum & sanctum, arguens etiam omne malum, & peccatum fugiendum.

Carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio, quam rationi.

Hinc est, quod *velle bonum mihi adjacet, perficere autem non invenio.*

Hinc sæpe multa bona propono, sed quia gratia deest ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi resistentia resilio & deficio.

Hinc accidit, quod viam perfectionis agnosco, & qualiter agere debeam, clare satis video:

Sed propriæ corruptionis pondere pressus, ad perfectiora non assurgo.

4. O quam maxime est mihi necessaria, Domine, tua gratia, ad inchoandum bonum, ad proficiendum, & ad perficiendum.

Nam sine ea nihil possum facere: omnia autem possum

in te, confortante me gratia.

O vere cæleſtis gratia, ſine qua nulla ſunt propria merita, nulla quoque dona naturæ ponderanda!

Nihil artes, nihil divitiæ, nihil pulchritudo vel fortitudo: nihil ingenium vel eloquentia, valent apud te Domine ſine gratia.

Nam dona naturæ, bonis & malis ſunt communia: electorum autem proprium donum eſt gratia ſive dilectio; qua inſigniti, digni habentur vita æterna.

Tantum eminet hæc gratia; ut nec donum prophetiæ, nec ſignorum operatio, nec quantalibet alta ſpeculatio aliquid æſtimentur ſine ea.

Sed neque fides, neque ſpes,

neque aliæ virtutes, tibi acceptæ ſunt ſine charitate & gratia. (1 *Cor.* 13.)

5. O beatiſſima gratia, quæ pauperem ſpiritu, virtutibus divitem facis: & divitem multis bonis, humilem corde reddis.

Veni, deſcende ad me, reple me mane conſolatione tua, ne deficiat præ laſſitudine & ariditate mentis anima mea.

Obſecro Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis: ſufficit enim mihi gratia tua, ceteris non obtentis, quæ deſiderat natura.

Si fuero tentatus & vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua.

Ipſa fortitudo mea, ipſa con-

ſilium confert & auxilium.

Cunctis hoſtibus potentior eſt, & ſapientior univerſis ſapientibus.

6. Magiſtra eſt veritatis, doctrix diſciplinæ, lumen cordis, ſolamen preſſuræ, fugatrix triſtitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lachrymarum.

Quid ſum ſine ea, niſi aridum lignum, & ſtirps inutilis ad ejiciendum?

Tua ergo me, Domine, gratia ſemper & præveniat & ſequatur, ac bonis operibus jugiter præſtet eſſe intentum, per Ieſum Chriſtum filium tuum. Amen.

silium confert & auxilium.

Cunctis hostibus potentior est, & sapientior universis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrix disciplinæ, lumen cordis, solamen pressuræ, fugatrix tristitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lachrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, & stirps inutilis ad ejiciendum?

Tua ergo me, Domine, gratia semper & præveniat & sequatur, ac bonis operibus jugiter præstet esse intentum, per Iesum Christum filium tuum. Amen.

CAP. LVI. *Quod nos ipsos abnegare, & Christum imitari debemus per crucem.*

1. D. FILI, quantum à te vales exire, tantum in me poteris transire.

Sicut nihil foris concupiscere, internam pacem facit; sic se interius relinquere, Deo conjungit.

Volo te addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea, sine contradictione & querela.

Sequere me: Ego sum via, veritas, & vita. Sine via, non itur; sine veritate, non cognoscitur; sine vita, non vivitur. Ego sum via, quam sequi debes; veritas, cui credere debes; vita, quam sperare debes.

Ego ſum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis.

Ego ſum via rectiſſima, veritas ſuprema, vita vera, vita beata, vita increata.

Si manſeris in via mea, cognoſces veritatem, & veritas liberabit te, & apprehendes vitam æternam.

2. *Si vis ad vitam ingredi, ſerva mandata.* (*Matth.* 19.)

Si vis veritatem cognoſcere, credi mihi.

Si vis perfectus eſſe, vende omnia. (*Ibid.*)

Si vis eſſe diſcipulus meus, abnega temetipſum. (*Lucæ 9.*)

Si vis beatam vitam poſſidere, præſentem vitam cõtemne.

Si vis exaltari in cælo, humilia te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta crucem mecum.

Soli enim ſervi crucis inveniunt viam beatitudinis, & veræ lucis.

4. S. Domine Ieſu, quia arcta erat vita tua, & mundo deſpecta, dona mihi te cum mundi deſpectu imitari.

Non enim major eſt ſervus domino ſuo, nec diſcipulus ſupra magiſtrum.

Exerceatur ſervus tuus in vita tua, quia ibi eſt ſalus mea, & ſanctitas vera.

Quidquid extra eam lego, vel audio, non me recreat, nec delectat plene.

4. D. Fili, quia hæc ſcis, & legiſti omnia; beatus eris, ſi feceris ea.

Qui habet mandata mea, & ſervat ea, ipſe eſt qui diligit me: & ego

 dili-

diligam eum, & manifeſtabo ei meipſum: & faciam eum conſedere mecum in regno Patris mei.

5. S. Domine Ieſu, ſicut dixiſti & promiſiſti, ſic utique fiat, & mihi promereri contingat.

Suſcepi, ſuſcepi de manu tua crucem; portabo, & portabo eam uſque ad mortem, ſicut impoſuiſti mihi.

Vere vita boni monachi crux eſt, ſed dux paradiſi.

Inceptum eſt, retro abire non licet, nec relinquere oportet.

6. Eia fratres, pergamus ſimul, Ieſus erit nobiſcum.

Propter Ieſum ſuſcepimus hanc crucem: propter Ieſum perſeveremus in cruce.

Erit adjutor noſter, qui eſt

dux noster, & præcessor.

En, rex noster ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis.

Sequamur viriliter, nemo metuat terrores; simus parati mori fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriæ nostræ, ut fugiamus à cruce.

CAP. LVII. *Quod homo non sit nimis dejectus, quando in aliquos labitur defectus.*

1. D. FILI, magis placent mihi patientia & humilitas in adversis, quam multa consolatio & devotio in prosperis.

Vt quid te contristat parvum factum contra te dictum?

Si amplius fuisset, commoveri non debuisses.

Sed nunc permitte transire: non est primum, nec novum, nec ultimum erit, si diu vixeris.

Satis virilis es, quamdiu nil obviat adversi.

Bene etiam consulis, & alios nostri roborare verbis: sed cum ad januam tuam venit repentina tribulatio, deficis consilio & robore.

Attende magnam fragilitatem tuam, quam sæpius experiris in modicis objectis: tamen pro salute tua ista fiunt, cum hæc & similia contingunt.

2. Pone, ut melius nosti, ex corde: & si te tetigit, non tamen dejiciat, nec diu implicet.

Ad minus sustine patienter, si non potes gaudenter.

Etiam si minus libenter audis, & indignationem sentis: reprime te, nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur.

Cito conquiescet commotio excitata; & dolor internus revertente dulcorabitur gratia.

Adhuc vivo ego (dicit Dominus) juvare te paratus, & solito amplius consolari; si confisus fueris mihi, & devote invocaveris.

3. Animæquior esto, & ad majorem sustinentiam accingere.

Non est totum frustratum, si te sæpius percipis tribulatum, vel graviter tentatum.

Homo es, & non Deus: caro es, non Angelus.

Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere, quando hoc defuit Angelo in cælo, & primo homini in paradiso?

Ego sum qui mœrentes erigo sospitate: & suam cognoscentes infirmitatem, ad meam proveho divinitatem.

4. S. Domine, benedictum sit verbum tuum, dulce super mel & favum ori meo.

Quid facerem in tantis tribulationibus & angustiis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus?

Dummodo tandem ad portum salutis perveniam, quid curæ est, quæ & quanta passus fuero?

Da finem bonum: da felicem ex hoc mundo transitum.

Memento mei Deus meus, & dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

CAP. LVIII. *De altioribus rebus & occultis judiciis Dei non ſcrutandis.*

1. FILI, caveas diſputare de altis materiis, & de occultis Dei judiciis: cur iſte ſic relinquitur, & ille ad tantam gratiam aſſumitur: cur etiam iſte tantum affligitur, & ille tam eximie èxaltatur.

Iſta omnem humanam facultatem excedunt: nec ad inveſtigandum judicium divinum, ulla ratio prævalet, vel diſputatio.

Quando ergo hæc tibi ſuggerit inimicus, vel etiam quidam curioſi inquirunt homi-

nes, responde illud Prophetæ: *Iustus es Domine, & rectum judicium tuum.*

Et illud: *Iudicia Domini vera, justificata in semetipsa.*

Iudicia mea metuenda sunt, non discutienda; quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere, nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis major fuerit in regno cælorum.

Talia generant sæpe lites & contentiones inutiles, nutriunt quoque superbiam & vanam gloriam: unde oriuntur invidiæ & dissensiones, dum iste illum Sanctum, & alius alium conatur superbe præferre.

Talia autem velle ſcire & inveſtigare, nullum fructum afferunt, ſed magis Sanctis diſplicent: quia non ſum Deus diſſenſionis, ſed pacis; quæ pax magis in humilitate vera, quam in propria exaltatione conſiſtit.

3. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos vel ad illos ampliori affectu, ſed humano potius quam divino.

Ego ſum qui cunctos condidi Sanctos: ego donavi gratiam, ego præſtiti gloriam.

Ego novi ſingulorum merita; ego præveni eos in benedictionibus dulcedinis meæ.

Ego præſcivi dilectos ante ſæcula; ego eos elegi de mundo, non ipſi me prælegerunt.

Ego vocavi per gratiam, at-

traxi per misericordiam: ego perduxi eos per tentationes varias.

Ego infudi consolationes magnificas, ego dedi perseverantiam; ego coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum & novissimum agnosco; ego omnes inæstimabili dilectione amplector.

Ego laudandus sum in omnibus Sanctis meis; ego super omnia benedicendus sum, & honorandus in singulis, quos sic gloriose magnificavi & prædestinavi, sine ullis præcedentibus propriis meritis.

Qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat; *quia pusillum & magnum ego feci.*

Et

Et qui derogat alicui Sanctorum, derogat & mihi, & ceteris omnibus in regno cælorum.

Omnes unum ſunt per charitatis vinculum: idem ſentiunt, idem volunt, & omnes in unum ſe diligunt.

5. Adhuc autem (quod multo altius eſt) plus me, quam ſe & ſua merita, diligunt.

Nam ſupra ſe rapti, & extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo & fruitive quieſcunt.

Nihil eſt, quod eos avertere poſſit aut deprimere: quippe qui æterna veritate pleni, igne ardeſcunt inextinguibilis charitatis.

Taceant igitur carnales & animales homines de Sancto-

rum ſtatu diſſerere, qui non norunt niſi privata gaudia diligere. Demunt & addunt, pro ſua inclinatione, non prout placet æternæ veritati.

6. In multis eſt ignorantia, eorum maxime, qui parum illuminati, raro aliquem perfecta dilectione ſpirituali diligere norunt.

Multum adhuc naturali affectu, & humana amicitia, ad hos vel ad illos trahuntur: & ſicut in inferioribus ſe habent, ita & de cæleſtibus imaginantur.

Sed eſt diſtantia incomparabilis, quæ imperfecti cogitant, & quæ illuminati viri per revelationem ſupernam ſpeculantur.

7. Cave ergo, fili, de iſtis

curioſe tractare, quæ tuam ſcientiam excedunt: ſed hoc magis ſatage & intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri.

Et ſi quiſpiam ſciret, quis alio ſanctior eſſet, vel major haberetur in regno cælorum: quid ei hæc notitia prodeſſet, niſi ſe ex hac cognitione coram me humiliaret, & in majorem nominis mei laudem exurgeret?

Multo acceptius Deo facit, qui de peccatorum ſuorum magnitudine, & virtutum ſuarum parvitate cogitat, & quam longe à perfectione Sanctorum diſtat; quam is, qui de eorum majoritate vel parvitate diſputat.

Melius eſt Sanctos devotis

precibus & lachrymis exorare, & eorum gloriosa suffragia humili mente implorare; quam eorum secreta, vana inquisitione perscrutari.

8. Illi bene & optime contentantur, si homines scirent contentari, & vaniloquia sua compescere.

Non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi, quoniam ipsis cuncta ex infinita charitate mea donavi.

Tanto amore divinitatis, & gaudio superefluenti replentur; ut nihil eis desit gloriæ, nihilque possit deesse felicitatis.

Omnes Sancti, quanto altiores in gloria, tanto humiliores in seipsis, & mihi viciniores & dilectiores existunt.

Ideoque habes scriptum, quia *mittebant coronas suas ante Deum, & ceciderunt in facies suas coram Agno, & adoraverunt viventem in sæcula sæculorum.*

9. Multi quærunt, quis major sit in regno Dei; qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari.

Magnum est, vel minimum esse in cælo, ubi omnes magni sunt: quia omnes filii Dei vocabuntur & erunt.

Minimus erit in mille, & peccator centum annorum morietur. (*Iesaiæ* 65.)

Cum enim quærerent discipuli, quis major esset in regno cælorum; tale audierunt responsum:

Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in re-

gnum cælorum. Quicumque ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic major est in regno cælorum. (*Mat.* 18)

10. Væ eis, qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur: quoniam humilis janua regni cælestis, eos non admittet intrare.

Væ etiam *divitibus, qui habent hic consolationas suas:* quia pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foris ejulantes.

Gaudete humiles, & exultate pauperes, quia vestrum est regnum Dei, si tamen veritate ambulatis.

Cap. LIX. *Quod omnis spes & fiducia in solo Deo est figenda.*

1. S. Domine, quæ est fiducia mea, quam in

hac vita habeo ? aut quod majus ſolatium meum, ex omnibus apparentibus ſub cælo ?

Nonne tu, Domine Deus meus, cujus miſericordiæ non eſt numerus ?

Vbi mihi bene fuit, ſine te ? Aut quando male eſſe potuit, præſente te ?

Malo pauper eſſe propter te, quam dives ſine te.

Eligo potius tecum in terra peregrinari, quam ſine te cælum poſſidere. Vbi tu, ibi cælum : atque ibi mors & infernus, ubi tu non es.

Tu mihi in deſiderio es : & ideo poſt te gemere, clamare, & exorare neceſſe eſt.

In nullo denique poſſum plene confidere, qui in neceſſitatibus auxilietur opportu-

nius, nisi in te solo Deo meo.

Tu es spes mea, tu fiducia mea; tu consolator meus, & fidelissimus in omnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quærunt: tu salutem meam, & profectum meum solummodo prætendis, & omnia in bonum mihi convertis.

Etiam si variis tentationibus & adversitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti.

In qua probatione non minus diligi debes & laudari, quam si cælestibus consolationibus me repleres.

3. In te ergo, Domine Deus, pono totam spem meam & refugium: in te omnem tribulationem & angustiam meam

us, niſi in te ſolo Deo meo.
Tu es ſpes mea, tu fiducia
ea; tu conſolator meus, &
deliſſimus in omnibus.
2. Omnes, quæ ſua ſunt:
ærunt: tu ſalutem meam, &
ofectum meum ſolummodo
rtendis, & omnia in bonum
hi convertis.
Etiam ſi variis tentationibus
dverſitatibus exponas, hoc
am ad utilitatem meam or-
s, qui mille modis dile-
tuos probare conſueviſti.
qua probatione non mi-
diligi debes & laudari,
ſi cæleſtibus conſolatio-
me repleres.
In te ergo, Domine Deus,
totam ſpem meam & re-
n: in te omnem tribu-
m & anguſtiam meam

conſtituo; quia totum infirmum & inſtabile invenio; quidquid extra te conſpicio.

Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliarii adjuvare poterunt, nec prudentes conſiliarii reſponſum utile dare, neque libri doctorum conſolari, nec aliqua pretioſa ſubſtantia liberare, nec locus aliquis ſecretus & amœnus contutari: ſi tu ipſe non aſſiſtas, juves, confortes, conſoleris, inſtruas, & cuſtodias.

4. Omnia namque, quæ ad pacem videntur eſſe, & felicitatem habendam, te abſente nihil ſunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt.

Finis ergo omnium bonorum, & altitudo vitæ, & profunditas eloquiorum tu es: &

in te ſuper omnia ſperare, fortiſſimum ſolatium ſervorum tuorum.

Ad te ſunt oculi mei, in te confido, Deus meus, miſericordiarum Pater.

Benedic & ſanctifica animam meam benedictione cæleſti, ut fiat habitatio ſancta tua, & ſedes æternę gloriæ tuæ: nihilque in templo tuæ dignitatis inveniatur, quod oculos tuæ majeſtatis offendat.

Secundum magnitudinem bonitatis tuæ, & multitudinem miſerationum tuarum, reſpice in me, & exaudi orationem pauperis ſervi tui, longe exulantis in regione umbrę mortis.

Protege & conſerva animam ſervuli tui, inter tot diſcrimina vitæ corruptibilis; ac comitan-

in te super omnia sperare, fortissimum solatium servorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei, in te confido, Deus meus, misericordiarum Pater.

Benedic & sanctifica animam meam benedictione cælesti, ut fiat habitatio sancta tua, & sedes æternæ gloriæ tuæ: nihilque in templo tuæ dignitatis inveniatur, quod oculos tuæ majestatis offendat.

Secundum magnitudinem bonitatis tuæ, & multitudinem miserationum tuarum, respice in me, & exaudi orationem pauperis servi tui, longe exulantis in regione umbræ mortis. Protege & conserva animam servuli tui, inter tot discrimina vitæ corruptibilis; ac comitan-

te gratia tua, dirige per viam pacis, ad patriam perpetuæ claritatis. Amen.

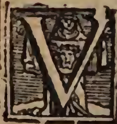
FINIS Lib. III.

THOMÆ A KEMPIS, CANONICI REGVLARIS Ordinis S. AVGVSTINI DE IMITATIONE CHRISTI LIBER QVARTVS.

De Sacramento Altaris.

Devota exhortatio ad sacram Communionem.

VOX CHRISTI.

VENITE *ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos,* dicit Dominus.

Panis, quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita.

Accipite & comedite, hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem.

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.

Verba, quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt.

CAPUT I. *Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.*

VOX DISCIPULI.

1. HÆc sunt verba tua Christe, Veritas æterna, quamvis non uno tempore prolata, nec uno in loco conscripta.

Quia ergo tua sunt, & vera, gratanter mihi & fideliter cuncta sunt accipienda.

Tua

Tua ſunt, & tu ea protuliſti: & mea quoque ſunt, quia pro ſalute mea ea edidiſti.

Libenter ſuſcipio ea ex ore tuo, ut arctius inſerantur cordi meo.

Excitant me verba tantæ pietatis, plena dulcedinis & dilectionis: ſed terrent me delicta propria; & ad capienda tanta myſteria, me reverberat impura conſcientia.

Provocat me dulcedo verborum tuorum, ſed onerat multitudo vitiorum meorum.

2. Iubes, ut fiducialiter ad te accedam, ſi tecum velim habere partem: & ut immortalitatis accipiam alimoniam, ſi æternam cupiam obtinere vitam & gloriam.

Venite, inquis, *ad me omnes qui*

laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.

O dulce & amicabile verbum in aure peccatoris, quod tu, Domine Deus meus, egenum & pauperem invitas ad Communionem tui sanctissimi Corporis.

Sed quis ego sum, Domine, ut ad te præsumam accedere?

Ecce, cæli cælorum te non capiunt; & tu dicis, *Venite ad me omnes.*

3. Quid sibi vult ista piissima dignatio, & tam amicabilis invitatio?

Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim præsumere?

Quomodo te introducam in domum meam, qui sæpius of-

fendi benigniſſimam faciem tuam?

Reverentur Angeli & Archangeli, metuunt ſancti & juſti; & tu dicis: *Venite ad me omnes?*

Niſi tu Domine hoc diceres, quis verum eſſe crederet?

Et niſi tu juberes, quis accedere attentaret?

4. Ecce, Noë vir juſtus in arcæ fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis ſalvaretur: & ego quomodo me potero una hora præparare, ut mundi fabricatorem cum reverentia ſumam?

Moyſes famulus tuus magnus, & ſpecialis amicus tuus, Arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam & mundiſſimo veſtivit auro, ut tabulas

Legis in ea reponeret : & ego putrida creatura, audebo te conditorem legis, ac vitæ datorem, tam facile suscipere?

Salomon sapientissimus Regum Israël, templum magnificum, septem annis, in laudem nominis tui ædificavit :

Et octo diebus festum dedicationis ejus celebravit : mille hostias pacificas obtulit : & Arcam fœderis in clangore buccinæ & jubilo in locum sibi præparatum solemniter collocavit.

Et ego infelix & pauperrimus hominum, quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expendere devote novi horam? & utinam vel semel digne fere mediam!

5. O mi

5. O mi Deus, quantum illi, ad placendum tibi, agere studuerunt!

Heu, quam pusillum est quod ago! quam breve expleo tempus, cum me ad communicandum dispono!

Raro totus collectus, rarissime ab omni distractione purgatus.

Et certe in tua salutari Deitatis præsentia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura: quia non Angelum, sed Angelorum Dominum, suscepturus sum hospitio.

6. Est tamen valde magna distantia inter Arcam fœderis cum suis reliquiis, & mundissimum Corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus: inter

legalia illa ſacrificia futurorum præfigurativa, & veram Corporis tui hoſtiam, omnium antiquorum ſacrificiorum completivam.

7. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardeſco præſentiam?

Cur non majori me præparo ſollicitudine ad tua ſancta ſumenda; quando illi antiqui ſancti Patriarchæ & Prophetæ, Reges quoque & Principes, cum univerſo populo, tantum devotionis demonſtrarunt affectum erga cultum divinum?

8. Saltavit devotiſſimus Rex David coram Arca Dei totis viribus, recolens beneficia olim indulta Patribus: fecit diverſi generis organa, pſalmos edidit, & cantari inſtituit cum

lætitia, cecinit & ipſe frequenter in cithara, Spiritus S. afflatus gratia: docuit populum Iſrael toto corde Deum laudare, & ore conſono diebus ſingulis benedicere & prædicare. Si tanta agebatur tunc devotio, ac divinæ laudis exſtitit recordatio coram Arca teſtamenti; quanta nunc mihi, & omnia populo Chriſtiano, habenda eſt reverentia & devotio in præſentia Sacramenti, in ſumptione excellentiſſimi Corporis Chriſti?

9. Currunt multi ad diverſa loca, pro viſitandis reliquiis Sanctorum: & mirantur auditis geſtis eorum, ampla ædificia templorum inſpiciunt, & oſculantur ſericis & auro involuta ſacra oſſa ipſorum.

Et ecce, tu præsens es hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus sanctorum, creator hominum, & Dominus Angelorum.

Sæpe in talibus videndis curiositas est hominum, & novitas invisorum, & modicus reportatur emendationis fructus: maxime ubi est tam levis, sine vera contritione, discursus.

Hic autem in Sacramento altaris totus præsens es, Deus meus, homo Christus Iesus: ubi & copiosus percipitur æternæ salutis fructus, quotiescumque fueris digne ac devote susceptus.

Ad istud vero non trahit levitas aliqua, nec curiositas aut sensualitas sed firma fides, de-

*Et ecce, tu præsens es hic a-
pud me in altari, Deus meus
Sanctus sanctorum, creator ho-
minum, & Dominus Angelo-
rum.*

*Sæpe in talibus videndis cu-
riositas est hominum, & no-
vitas invisorum, & modicus
reportatur emendationis fru-
ctus: maxime ubi est tam le-
vis, sine vera contritione, dis-
cursus.*

*Hic autem in Sacramento
altaris totus præsens es, Deus
meus, homo Christus Iesus:
ubi & copiosus percipitur æ-
ternæ salutis fructus, quoties-
cumque fueris digne ac devo-
te susceptus.*

*Ad istud vero non trahit le-
vitas aliqua, nec curiositas aut
sensualitas sed firma fides, de-*

vota spes, & sincera charitas.

10. O invisibilis conditor mundi Deus, quam mirabiliter agis nobiscum! quam suaviter & gratiose cum electis tuis disponis, quibus temetipsum in Sacramento sumendum proponis!

Hoc namque omnem intellectum superat: hoc specialiter devotorum corda trahit, & accendit affectum.

Ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam, & virtutis amorem, frequenter recipiunt.

11. O admirabilis & abscondita gratia Sacramenti, quam norunt tantum Christi

fideles ! infideles autem, & peccatis ſervientes, experiri non poſſunt. In hoc Sacramento confertur ſpiritualis gratia, & reparatur in anima virtus amiſſa : & per peccatum deformata, redit pulchritudo.

Tanta eſt aliquando hæc gratia, ut ex plenitudine collatæ devotionis, non tantum mens, ſed & debile corpus, vires ſibi præſtitas ſentiat ampliores.

12. Dolendum tamen valde & miſerandum ſuper tepiditate & negligentia noſtra, quod non majori affectione trahimur ad Chriſtum ſumendum : in quo tota ſpes ſalvandorum conſiſtit, & meritum.

Ipſe enim eſt ſanctificatio noſtra, & redemptio: ipſe con-

ſolatio viatorum, & Sanctorum æterna fruitio.

Dolendum itaque valde, quod multi tam parum hoc ſalutare myſterium advertunt, quod cælum lætificat, & mundum conſervat univerſum.

Heu cæcitas, & duritia cordis humani, tam ineffabile donum non magis attendere, & ex quotidiano uſu etiam ad inadvertentiam defluere!

13. Si enim hoc ſanctiſſimum Sacramentum in uno tantum celebraretur loco, & ab uno tantum conſecraretur ſacerdote in mundo: quanto putas deſiderio ad illum locum, & ad talem Dei ſacerdotem homines afficerentur, ut divina myſteria celebrari viderent?

unc autem multi facti sunt
rdotes, & in multis locis
rtur Christus, ut tanto ma-
appareat gratia, & dilectio
ad hominem, quanto la-
est sacra Communio dif-
per orbem.

ratias tibi Iesu bone, pa-
æterne, qui nos pauperes
xules dignatus es pretioso
pore & Sanguine tuo refi-
: & ad hæc mysteria per-
nda, etiam proprii oris tui
uio invitare, dicendo:
ad me omnes, qui laboratis &
estis, & ego reficiam vos.

II. *Quod magna bonitas*
haritas Dei in Sacramen-
to homini exhibetur.

x Discipuli.

per bonitate tua, &
gna misericordia tua

Domine confisus, accedo æger ad Salvatorem, esuriens & sitiens ad fontem vitæ, egenus ad Regem cæli, servus ad Dominum, creatura ad Creatorem, desolatus ad meum pium consolatorem.

Sed unde hoc mihi, ut venias ad me? Quis ego sum, ut præstes mihi teipsum?

Quomodo audet peccator coram te apparere? & tu quomodo dignaris ad peccatorem venire?

Tu nosti servum tuum, & scis quia nil boni in se habet, unde hoc illi præstes.

Confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, & gratias ago propter nimiam charitatem.

Propter temetipsum enim hoc facis, non propter mea merita: ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ingeratur, & humilitas perfectius commendetur.

Quia ergo tibi hoc placet, & tu sic fieri jussisti, placet & mihi dignatio tua; & utinam iniquitas mea non obsistat!

2. O dulcissime & benignissime Iesu, quanta tibi reverentia & gratiarum actio cum perpetua laude, pro susceptione sacri Corporis tui debetur, cujus dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur!

Sed quid cogitabo in hac Communione, in accessu ad Dominum meum, quem debite venerari nequeo, & tamen

devote ſuſcipere deſidero ?

Quid cogitabo melius & ſalubrius, niſi meipſum totaliter humiliando coram te, & tuam infinitam bonitatem exaltando ſupra me ?

3. Laudo te, Deus meus, & exalto in æternum. Deſpicio me, & ſubjicio tibi, in profundum vilitatis meæ.

Ecce tu Sanctus ſanctorum, & ego ſordes peccatorum.

Ecce tu inclinas te ad me, qui non ſum dignus ad te reſpicere.

Ecce tu venis ad me, tu vis eſſe mecum, tu invitas ad convivium tuum.

Tu mihi dare vis cæleſtem cibum, & *panem Angelorum ad manducandum* : non alium ſane, quam teipſum, *panem vi-*

vum, qui de cælo descendisti, & das vitam mundo.

4. Ecce, unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit! quam magnæ gratiarum actiones & laudes tibi pro his debentur!

O quam salutare & utile consilium tuum, cum istud instituisti! quam suave & jucundum convivium, cum teipsum in cibum donasti!

O quam admirabilis operatio tua Domine! quam potens virtus tua? quam ineffabilis veritas tua!

Dixisti enim, & facta sunt omnia: & hoc factum est, quod ipse jussisti.

5. Mira res, & fide digna, ac humanum vincens intellectum: quod tu, Domine Deus

meus, verus Deus & homo, ſub modica ſpecie panis & vini integer contineris, & ſine conſumptione à ſumente manducaris.

Tu Domine univerſorum, qui nullius habes indigentiam, voluiſti per Sacramentum tuum habitare in nobis: conſerva cor meum & corpus immaculatum: ut læta & pura conſcientia ſæpius tua valeam celebrare myſteria: & ad meam perpetuam accipere ſalutem; quæ ad tuum præcipue honorem, & memoriale perenne, ſanxiſti & inſtituiſti.

6. Lætare anima mea, & gratias age Deo pro tam nobili munere & ſolatio ſingulari, in hac lachrymarum valle tibi relicto.

Nam quoties hoc myſterium recolis, & Chriſti Corpus accipis: toties tuæ redemptionis opus agis, & particeps omnium meritorum Chriſti efficeris.

Charitas etenim Chriſti numquam minuitur, & magnitudo propitiationis ejus numquam exhauritur.

Ideo nova ſemper mentis renovatione ad hoc diſponere te debes, & magnum ſalutis myſterium attenta conſideratione penſare.

Ita magnum, novum, & jucundum tibi videri debet, cum celebras, aut Miſſam audis; ac ſi eodem die Chriſtus primum in uterum Virginis deſcendens, homo factus eſſet, aut in cruce pendens, pro ſalute

hominum pateretur & moreretur.

CAP. III. *Quod utile ſit ſæpè communicare.*

VOX DISCIPULI.

1. ECCE, ego ad te venio, Domine, ut bene mihi ſit ex munere tuo, & lætificer in convivio ſancto tuo, quod paraſti in dulcedine tua pauperi Deus.

Ecce, in te eſt totum, quod deſiderare poſſum & debeo; tu ſalus mea & redemptio, ſpes & fortitudo, decus & gloria.

Lætifica ergo hodie *animam ſervi tui, quoniam ad te* Domine Ieſu *animam meam levavi.*

Deſidero te nunc devote ac reverenter ſuſcipere; cupio te in domum meam inducere,

qua-

quatenus cum Zachæo merear à te benedici, ac inter filios Abrahæ computari.

Anima mea Corpus tuum concupiſcit, cor meum tecum uniri deſiderat.

2. Trade te mihi, & ſufficit. Nam præter te, nulla conſolatio valet.

Sine te eſſe nequeo; & ſine viſitatione tua, vivere non valeo.

Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, & in remedium ſalutis meæ recipere: ne forte deficiam in via, ſi fuero cæleſti fraudatus alimonia.

Sic enim tu miſericordiſſime Ieſu, prædicans populis, & varios curans languores, aliquando dixiſti: *Nolo eos jejunos*

dimittere in domum ſuam, ne deficiant in via.

Age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium conſolatione in Sacramento reliquiſti.

Tu es enim ſuavis refectio animæ: & qui te digne manducaverit, particeps & heres erit æternæ gloriæ.

Neceſſarium quidem mihi eſt, qui tam ſæpe labor & pecco, tam cito torpeſco & deficio; ut per frequentes orationes & confeſſiones, ac ſacram Corporis tui perceptionem, me renovem, mundem, & accendam; ne forte diutius abſtinendo, à ſancto propoſito defluam.

3. Proni enim ſunt ſenſus hominis ad malum ab adole-

centia ſua ; & niſi ſuccurrat divina medicina, labitur homo mox ad pejora.

Retrahit ergo ſancta Communio à malo, & confortat in bono.

Si enim modo tam ſæpe negligens ſum & tepidus, quando communico aut celebro; quid fieret, ſi medelam non ſumerem, & tam grande juvamen non quærerem?

Et licet omni die non ſim aptus, nec ad celebrandum bene diſpoſitus; dabo tamen operam, congruis temporibus divina percipere myſteria, ac tantæ gratiæ participem me præbere.

Nam hæc eſt una principalis fidelis animę conſolatio, quam diu peregrinatur à te in mortali cor-

li corpore, ut ſæpius memor Dei ſui, dilectum ſuum devota ſuſcipiat mente.

4. O mira circa nos tuæ pietatis dignatio, quod tu Domine Deus, creator & vivificator omnium ſpirituum, ad pauperculam dignaris venire animam, & cum tota divinitate tua ac humanitate, ejus impinguare eſuriem.

O felix mens, & beata anima, quæ te Dominum Deum ſuum meretur devotè ſuſcipere, & in tua ſuſceptione ſpiritali gaudio repleri!

O quàm magnum ſuſcipit Dominum, quàm dilectum inducit hoſpitem, quàm jucundum recipit ſocium, quàm fidelem acceptat amicum, quàm ſpecioſum & nobilem

amplectitur sponsum præ omnibus dilectis, & super omnia desiderabilia amandum!

Sileant à facie tua (dulcissime dilecte meus) cælum & terra, & omnis ornatus eorum; quoniam quidquid laudis habent ac decoris, ex dignatione tuæ est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, cujus sapientiæ non est numerus.

Cap. IV. *Quòd multa bona præstantur devotè communicantibus.*

Vox Discipuli.

1. Domine Deus meus, præveni servum tuum in benedictionibus dulcedinis tuæ, ut ad tuum magnificum Sacramentum dignè ac devotè merear accedere.

Excita cor meum in te, & à gravi torpore exue me. Visita me in salutari tuo, ad gustandum in spiritu suavitatem tuam, quæ in hoc Sacramento, tamquam in fonte, plenariè latet.

Illumina quoque oculos meos, ad intuendum tantum mysterium: & ad credendum illud indubitata fide, me robora.

Est enim operatio tua, non humana potentia: tua sacra institutio, non hominis adinventio.

Non enim ad hæc capienda & intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quæ Angelicam etiam subtilitatem transcendunt.

Quid ergo ego peccator in-

dignus, terra & cinis, de tam alto ſacro ſecreto potero inveſtigare & capere ?

2. Domine, in ſimplicitate cordis mei, in bona firma fide, & in tua juſſione, ad te cum ſpe ac reverentia accedo: & verè credo, quia tu præſens es hîc in Sacramento, Deus & homo.

Vis ergo, ut tè ſuſcipiam, & meipſum tibi in charitate uniam.

Vnde tuam precor clementiam, & ſpecialem ad hoc imploro mihi donari gratiam; ut totus in te liquefiam & amore pereffluam, atque de nulla aliena conſolatione ampliùs me intromittam.

Eſt enim hoc altiſſimum & digniſſimum Sacramentum, ſa-

lus animæ & corporis, medicina omnis ſpiritualis languoris: in quo vitia mea curantur, paſſiones frenantur, tentationes vincuntur aut minuuntur: gratia major infunditur, virtus incepta augetur, firmatur fides, ſpes roboratur, & charitas igneſcit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es, & adhuc ſæpiùs largiris in Sacramento, dilectis tuis devotè communicantibus, Deus meus, ſuſceptor animæ meæ, reparator infirmitatis humanæ, & totius dator conſolationis internæ.

Nam multam ipſis conſolationem adverſus variam tribulationem infundis, & de imo dejectionis propriæ ad ſpem tuæ protectionis erigis, atque

nova quadam gratia eos intus recreas & illustras : ut qui anxii primùm, & sine affectione se ante Communionem sensesant; posteà refecti cibo potuque cælesti, in melius se mutatos inveniant.

Quod idcircò cum electis tuis dispensanter agis, ut veraciter agnoscant, & patenter experiantur, quantum infirmitatis ex seipsis habeant, & quid bonitatis ac gratiæ ex te consequantur.

Quia ex semetipsis frigidi, duri, & indevoti: ex te autem ferventes, alacres, & devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat?

ova quadam gratia eos intus
creas & illuſtras: ut qui an-
i primùm, & ſine affectione
ante Communionem ſen-
nt; poſteà refecti cibo pot-
ue cæleſti, in melius ſe muta-
s inveniant.

Quod idcircò cum electis
is diſpenſanter agis, ut re-
citer agnoſcant, & patenter
periantur, quantum infir-
itatis ex ſeipſis habeant, &
id bonitatis ac gratiæ ex te
nſequantur.

Quia ex ſemetipſis frigidi,
i, & indevoti: ex te autem
entes, alacres, & devoti
merentur.

uis enim ad fontem ſuavi-
humiliter accedens, non
licum ſuavitatis inde re-
at?

Aut quis juxta copioſum ignem ſtans, non parum caloris inde percipit?

Et tu fons es ſemper plenus & ſuperabundans, ignis jugiter ardens, & numquam deficiens.

4. Vnde ſi mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec uſque ad ſocietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen cæleſtis fiſtulæ: ut ſaltem modicam inde guttulam capiam ad refocillandam ſitim meam, & non penitus exareſcam.

Et ſi necdum totus cæleſtis & tam ignitus, ut Cherubim & Seraphim, eſſe poſſum: conabor tamen devotioni inſiſtere, & cor meum præparare, ut vel modicam divini incendii flammam, ex humili ſumptio-

ne vivifici Sacramenti conquiram.

Quidquid autem mihi deest, Iesu bone, Salvator sanctissime, tu pro me supple benignè ac gratiosè, qui omnes ad te dignatus es vocare, dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.*

5. Ego quidem laboro in sudore vultus mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor & premor: & non est qui adjuvet, non est qui liberet, & salvum faciat, nisi tu Domine Deus salvator meus: cui committo me & omnia mea, ut me custodias, & perducas in vitam æternam.

Suscipe me in laudem &

glo-

ae vivifici Sacramenti conqu
am.

Quidquid autem mihi dee
esu bone, Salvator sancti
ne, tu pro me supple benign
c gratiosè, qui omnes ad te
ignatus es vocare, dicens:
*enite ad me omnes, qui laboratis &
erati estis, & ego reficiam vos.*

5. Ego quidem laboro in su
ore vultus mei, dolore cor
s torqueor, peccatis oneror,
ntationibus inquietor, mul
malis passionibus implicor
premor: & non est qui ad
et, non est qui liberet, &
um faciat, nisi tu Domine
s salvator meus: cui com
o me & omnia mea, ut me
odias, & perducas in vi
æternam.

uscipe me in laudem &
glo-

gloriam nominis tui, qui Corpus tuum & Sanguinem in cibum & potum mihi parasti.

Præsta Domine Deus salutaris meus, ut cum frequentatione mysterii tui, crescat meæ devotionis affectus.

Cap. V. *De dignitate Sacramenti, & statu Sacerdotali.*

Vox Dilecti.

1. Si haberes Angelicam puritatem, & sancti Ioannis Baptistæ sanctitatem: non esses dignus hoc Sacramentum accipere, nec tractare.

Non enim hoc meritis debetur hominum, quòd homo consecret & tractet Christi Sacramentum, & sumat in cibum panem Angelorum.

Grande myſterium, & magna dignitas Sacerdotum: quibus datum eſt, quod Angelis non eſt conceſſum.

Soli namque Sacerdotes ritè in Eccleſia ordinati, poteſtatem habent celebrandi, & Corpus Chriſti conſecrandi.

Sacerdos quidem miniſter eſt Dei, utens verbo Dei, per juſſionem & inſtitutionem Dei: Deus autem ibi principalis eſt auctor, & inviſibilis operator, cui ſubeſt omne quod voluerit, & paret omne quod juſſerit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti, in hoc excellentiſſimo Sacramento, quàm proprio ſenſui, aut alicui ſigno viſibili.

Ideoque cum timore & re-

verentia ad hoc opus eſt accedendum.

Attende tibi, & vide cujus miniſterium tibi traditum eſt per impoſitionem manus Epiſcopi.

Ecce, Sacerdos factus es, & ad celebrandum conſecratus; vide nunc, ut fideliter & devotè, in ſuo tempore, Deo ſacrificium offeras, & teipſum irreprehenſibilem exhibeas.

Non alleviaſti onus tuum, ſed arctiori jam alligatus es vinculo diſciplinæ, & ad majorem teneris perfectionem ſanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus debet eſſe ornatus, & aliis bonæ vitæ exemplum præbere.

Ejus converſatio non cum popularibus & communibus

homi-

hominum viis, ſed cum Angelis in cælo, aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos ſacris veſtibus indutus, Chriſti vices gerit, ut Deum pro ſe, & pro omni populo ſuppliciter & humiliter roget.

Habet ante ſe & retro Dominicæ crucis ſignum, ad memorandam jugiter Chriſti paſſionem. Ante ſe crucem in caſula portat, ut Chriſti veſtigia diligenter inſpiciat, & ſequi ferventer ſtudeat.

Poſt ſe cruce ſignatus eſt, ut adverſa quælibet ab aliis illata, clementer pro Deo toleret.

Ante ſe crucem gerit, ut propria peccata lugeat: poſt ſe, ut aliorum etiam commiſſa per compaſſionem defleat,

& ſe medium inter Deum & peccatorem conſtitutum eſſe ſciat.

Nec ab oratione & oblatione ſancta torpeſcat, donec gratiam & miſericordiam impetrare mereatur.

Quando Sacerdos celebrat, Deum honorat; Angelos lætificat; Eccleſiam ædificat; vivos adjuvat; defunctis requiem præſtat; & ſeſe omnium bonorum participem efficit.

CAP. VI. *Interrogatio de exercitio ante Communionem.*

VOX DISCIPULI.

1. CUM tuam dignitatem, Domine, & meam vilitatem penſo, valde contremiſco, & in meipſo confundor.

Si enim non accedo, vitam

fugio: & si indignè me ingessero, offensam incurro.

Quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus, & consiliator in necessitatibus?

2. Tu doce me viam rectam: propone breve aliquod exercitium, sacræ Communioni congruum.

Vtile est enim scire, qualiter scilicet devotè ac reverenter tibi præparare debeam cor meum, ad recipiendum salubriter tuum Sacramentum, seu etiam celebrandum tam magnum & divinum sacrificium.

Cap. VII. *De discussione propriæ conscientiæ, & emendationis proposito.*

Vox Dilecti.

1. Super omnia, cum summa humilitate cordis &

ſupplici reverentia, cum plena fide & pia intentione honoris Dei, ad hoc Sacramentum celebrandum, tractandum, & ſumendum, oportet Dei accedere Sacerdotem.

Diligenter examina conſcientiam tuam: & pro poſſe tuo, vera conditione & humili confeſſione; eam munda & clarifica: ita ut nil grave habeas, aut ſcias, quod te remordeat, & liberum acceſſum impediat.

Habeas diſplicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, & pro quotidianis exceſſibus magis in ſpeciali doleas & gemas.

Et ſi tempus patitur, Deo in ſecreto cordis cunctas confitere paſſionum tuarum miſerias.

2. Ingemiſce & dole, quòd adhuc ita carnalis ſis & mundanus: tam immortificatus à paſſionibus: tam plenus concupiſcentiarum motibus:

Tam incuſtoditus in ſenſibus exterioribus: tam ſæpè multis vanis phantaſiis implicatus:

Tam multum inclinatus ad exteriora: tam negligens ad interiora:

Tam levis ad riſum & diſſolutionem: tam durus ad fletum & compunctionem:

Tam promptus ad laxiora, & carnis commoda: tam ſegnis ad rigorem & fervorem:

Tam curioſus ad nova audienda, & pulchra intuenda: tam remiſſus ad humilia & abjecta amplectenda:

2. Ingemiſce & dole, quòd adhuc ita carnalis ſis & mundanus: tam immortificatus à paſſionibus: tam plenus concupiſcentiarum motibus:

Tam incuſtoditus in ſenſibus exterioribus: tam ſæpè multis vanis phantaſiis implicatus:

Tam multum inclinatus ad exteriora: tam negligens ad interiora:

Tam levis ad riſum & diſſolutionem: tam durus ad fletum & compunctionem:

Tam promptus ad laxiora, & carnis commoda: tam ſegnis ad rigorem & fervorem:

Tam curioſus ad nova audienda, & pulchra intuenda: tam remiſſus ad humilia & abjecta amplectenda:

Tam cupidus ad multa habenda: tam parcus ad dandum: tam tenax ad retinendum:

Tam inconſideratus in loquendo: tam incontinens in tacendo:

Tam incompoſitus in moribus: tam importunus in actibus:

Tam effuſus ſuper cibum: tam ſurdus ad Dei verbum:

Tam velox ad quietem: tam tardus ad laborem:

Tam vigilans ad fabulas: tam ſomnolentus ad vigilias ſacras:

Tam feſtinus ad finem: tam vagus ad attendendum:

Tam negligens in Horis perſolvendis: tam tepidus in ce-

lebrando: tam aridus in communicando:

Tam citò diſtractus: tam rarò plenè tibi collectus:

Tam ſubitò commotus ad iram tam facilis ad alterius diſplicentiam:

Tam pronus ad judicandum: tam rigidus ad arguendum:

Tam lætus ad proſpera: tam debilis in adverſis:

Tam ſæpè multa bona proponens, & modicum ad effectum perducens.

3. His & aliis defectibus tuis, cum dolore & magna diſplicentia propriæ infirmitatis confeſſis ac deploratis, firmum ſtatue propoſitum ſemper emendandi vitam tuam, & in melius proficiendi.

Deinde cum plena reſigna-

tione,

lebrando: tam aridus in com-
nunicando:

Tam citò diſtractus: tam ra-
ò plenè tibi collectus:

Tam ſubitò commotus ad
ram tam facilis ad alterius
liſplicentiam:

Tam pronus ad judicandum:
am rigidus ad arguendum:

Tam lætus ad proſpera: tam
ebilis in adverſis:

Tam ſæpè multa bona pro-
ponens, & modicum ad effe-
um perducens.

3. His & aliis defectibus
is, cum dolore & magna di-
icentia propriæ infirmitatis
nfeſſis ac deploratis, firmum
ue propoſitum ſemper e-
ndandi vitam tuam, & in
lius proficiendi.

einde cum plena reſigna-

tione,

tione, & integra voluntate, offer teipſum in honorem nominis mei, in ara cordis tui holocauſtum perpetuum; corpus tuum ſcilicet & animam mihi fideliter committendo:

Quatenus & ſic dignè merearis ad offerendum Deo ſacrificium accedere, & Sacramentum Corporis mei ſalubriter ſuſcipere.

4. Non eſt enim oblatio dignior, & ſatisfactio major pro peccatis diluendis, quàm ſeipſum purè & integrè, cum oblatione Corporis Chriſti, in Miſſa & in Communione Deo offerre.

Si fecerit homo, quod in ſe eſt, & verè pœnituerit: quotieſcumque pro venia & gratia ad me acceſſerit, *Vivo ego*, *di-*

est Dominus, qui nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius, sed cuncta sibi indulta erunt.

Cap. VIII. *De oblatione Christi in cruce, & propria resignatione.*

Vox Dilecti.

1 Sicut ego meipsum, expansis in cruce manibus, & nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in sacrificium divinæ placationis transiret:

Ita debes & tu temetipsum mihi voluntariè in oblationem puram & sanctam, quotidie in Missa, cum omnibus viribus & affectibus tuis, quantò intimiùs vales, offerre.

Quid

est Dominus, qui nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor ampliùs, sed cuncta sibi indulta erunt.

Cap. VIII. *De oblatione Christi in cruce, & propria resignatione.*

Vox Dilecti.

1 Sicut ego meipsum, expansis in cruce manibus, & nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in sacrificium divinæ placationis transiret:

Ita debes & tu temetipsum mihi voluntariè in oblationem puram & sanctam, quotidie in Missa, cum omnibus viribus & affectibus tuis, quantò intimiùs vales, offerre.

Quod magis à te requiro, quàm ut te studeas mihi ex integro resignare?

Quidquid præter teipsum das, nihil curo: quia non quæro datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis, præter me: ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato.

Offer te mihi, & da te totum pro Deo, & erit accepta oblatio.

Ecce, ego me totum obtuli Patri pro te; dedi etiam totum Corpus meum & Sanguinem in cibum, ut totus tuus essem, & tu meus permaneres.

Si autem in te ipso steteris, nec sponte te ad voluntatem meam obtuleris, non est plena

oblatio, nec integra erit inter nos unio.

Igitur omnia opera tua, præcedere debet ſpontanea tui ipſius in manus Dei oblatio, ſi libertatem conſequi vis & gratiam.

Ideò enim tam pauci illuminati, & liberi intus efficiuntur, quia ſeipſos ex toto abnegare neſciunt.

Eſt firma ſententia mea: *Niſi quis renuntiaverit omnibus, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Tu ergo ſi optas meus eſſe diſcipulus, offer teipſum mihi, cum omnibus affectibus tuis.

oblatio, nec integra erit inter nos unio.

Igitur omnia opera tua, præcedere debet ſpontanea tui ipſius in manus Dei oblatio, ſi libertatem conſequi vis & gratiam.

Ideò enim tam pauci illuminati, & liberi intus efficiuntur, quia ſeipſos ex toto abnegare neſciunt.

Eſt firma ſententia mea: *Niſi quis renuntiaverit omnibus, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Tu ergo ſi optas meus eſſe diſcipulus, offer teipſum mihi, cum omnibus affectibus tuis.

Cap. IX. *Quòd nos & omnia noſtra Deo debemus offerre, & pro omnibus orare.*

Vox Discipuli.

1. Domine, omnia tua ſunt, quæ in cælo ſunt, & quæ in terra.

Deſidero meipſum tibi in ſpontaneam oblationem offerre, & tuus perpetuè permanere.

Domine; in ſimplicitate cordis me offero meipſum tibi hodie in ſervum ſempiternum, in obſequium, & in ſacrificium laudis perpetuæ.

Suſcipe me, cum hac ſancta oblatione tui pretioſi Corporis; quam tibi hodie in præſentia Angelorum, inviſibiliter aſſiſtentium, offero: ut ſit

pro me & pro cuncto populo tuo in ſalutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata & delicta mea, quæ commiſi coram te, & ſanctis Angelis tuis, à die quo primùm peccare potui uſque ad horam hanc, ſuper placabili altari tuo: ut tu omnia pariter incendas & comburas igne charitatis tuæ, & deleas univerſas maculas peccatorum meorum; & conſcientiam meam ab omni delicto emundes; & reſtituas mihi gratiam tuam, quam peccando amiſi; omnia mihi plenè indulgendo, & in oſculum pacis me miſericorditer aſſumendo.

3. Quid poſſum agere pro peccatis meis, niſi humiliter ea confitendo & lamentando,

& tuam propitiationem inceſſanter deprecando?

Deprecor te, exaudi me propitius, ubi aſto coram te Deus meus.

Omnia peccata mea mihi maximè diſplicent, nolo ea umquam ampliùs perpetrare: ſed pro eis doleo, & dolebo quamdiu vixero, paratus pœnitentiam agere, & pro poſſe ſatisfacere.

Dimitte mihi Deus, dimitte mihi peccata mea, propter nomen ſanctum tuum: ſalva animam meam, quam pretioſo Sanguine tuo redemiſti.

Ecce committo me miſericordiæ tuæ, reſigno me manibus tuis.

Age mecum ſecundùm bonitatem tuam, non ſecun-

dum meam malitiam & iniquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valdè pauca & imperfecta; ut tu ea emendes & sanctifices; ut ea grata habeas, & accepta tibi facias, & semper ad meliora trahas; nec non ad beatum ac laudabilem finem, me pigrum & inutilem homuncionem, perducas.

5. Offero quoque tibi omnia pia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque charorum meorum, & eorum qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt:

Et qui orationes & Missas pro se suisque omnibus dici à

me

m meam malitiam & ini-
itatem.

4. Offero etiam tibi omnia
na mea, quamvis valdè pau-
& imperfecta; ut tu ea e-
endes & ſanctifices; ut ea
ata habeas, & accepta tibi
cias, & ſemper ad meliora
has; nec non ad beatum ac
dabilem finem, me pigrum
inutilem homuncionem,
ducas.

Offero quoque tibi omnia
deſideria devotorum, ne-
itates parentum, amico-
, fratrum, ſororum, om-
nque charorum meorum,
otum qui mihi vel aliis
er amorem tuum beneſe-
t:

qui orationes & Miſſas
ſuiſque omnibus dici à

me

me deſideraverunt & petie-runt; ſive in carne adhuc vivant, ſive jam ſæculo defuncti ſint;

Vt omnes ſibi auxilium gratiæ tuæ, opem conſolationis, protectionem à periculis, liberationem à pœnis, advenire ſentiant, & ut ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas læti perſolvant.

6. Offero etiam tibi preces & hoſtias placationis, pro illis ſpecialiter, qui me in aliquo læſerunt, contriſtaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt:

Pro his quoque omnibus, quos aliquando contriſtavi, conturbavi, gravavi, & ſcandalizavi, verbis, factis, ſcienter

vel

vel ignoranter: ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra & mutuas offensiones.

Aufer Domine à cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram & disceptationem, & quidquid potest charitatem lædere, & fraternam dilectionem minuere.

Miserere, miserere Domine, misericordiam tuam poscentibus, da gratiam indigentibus: & fac nos tales existere, ut simus digni gratia tua perfrui, & ad vitam proficiamus æternam. Amen.

CAP. X. *Quòd sacra Communio de facili non est relinquenda.*

VOX DILECTI.

1. FREQVENTER recurrendum est ad fontem

gratiæ & divinæ miſericordiæ, ad fontem bonitatis & totius puritatis: quatenus à paſſionibus tuis & vitiis curari valeas; & contra univerſas tentationes & fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis.

Inimicus ſciens fructum & remedium maximum in ſacra Communione poſitum, omni modo & occaſione nititur fideles & devotos, quantum prævalet, retrahere & impedire.

2. Cùm enim quidam ſacræ Communioni ſe aptare diſponunt, pejores ſatanæ immiſſiones patiuntur.

Ipſe nequam ſpiritus (ut in Iob ſcribitur) venit inter filios Dei, ut ſolita illos nequitia ſua perturbet, aut timidos nimiùm reddat & perplexos:

quatenus affectum eorum minuat, vel fidem impugnando auferat: si fortè aut omnino Communionem relinquant, aut cum tepore accedant.

Sed non est quidquam curandum de versutiis & phantasiis illius, quantumlibet turpibus & horridis; sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda.

Contemnendus est miser & deridendus; nec propter insultus ejus & commotiones, quas suscitat, sacra est omittenda Communio.

3. Sæpè etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habenda, & anxietas quædam de confessione facienda.

Age secundùm consilium sapientum, & depone anxieta-

tem & ſcrupulum: quia gratiam Dei impedit, & devotionem mentis deſtruit.

Propter aliquam parvam turbationem vel gravitatem, ſacram ne dimittas Communionem: ſed vade citiùs confiteri, & omnes offenſiones aliis libenter indulge.

Si verò tu aliquem offendiſti, veniam humiliter precare, & Deus libenter indulgebit tibi.

4. Quid prodeſt diu tardare confeſſionem, aut ſacram differre Communionem?

Expurga te cum primis, exſpue velociter venenum, feſtina accipere remedium, & ſenties melius, quàm ſi diu diſtuleris.

Si hodie propter iſtud dimit-

tis, cras forſitan aliud majus eveniet : & ſic diu poſſes à Communione impediri, & magis ineptus fieri.

Quanto citius vales, à præſenti gravitate & inertia te excutias: quia nihil importet diu anxiari, diu cum turbatione tranſire, & ob quotidiana obſtacula ſe à divinis ſequeſtrare.

Imò plurimum nocet, diu Communionem protelare; nam & gravem torporem conſuevit inducere.

Proh dolor! quidam tepidi & diſſoluti moras confitendi libenter accipiunt, & Communionem ſacram idcircò differri cupiunt, ne ad majorem ſui cuſtodiam ſe dare teneantur.

5. Heu, quàm modicam charitatem, & debilem devotio-

nem habent, qui ſacram Communionem tam faciliter poſtponunt!

Quam felix ille & Deo acceptus habetur, qui ſic vivit, & in tali puritate conſcientiam ſuam cuſtodit, ut etiam omni die communicare paratus, & benè affectatus eſſet, ſi ei liceret, & ſine nota agere poſſet.

Si quis interdum abſtinet humilitatis gratia, aut legitima impediente cauſa, laudandus eſt de reverentia.

Si autem torpor obrepſerit, ſeipſum excitare debet, & facere quod in ſe eſt; & Dominus aderit deſiderio ſuo pro bona voluntate, quam ſpecialiter reſpicit.

6. Cùm verò legitimè præpeditus eſt, habebit ſemper

bonam voluntatem, & piam intentionem communicandi, & ſic non carebit fructu Sacramenti.

Poteſt enim quilibet devotus, omni die & omni hora, ad Spiritualem Chriſti Communionem ſalubriter & ſine prohibitione accedere:

Et tamen certis diebus & ſtatuto tempore Corpus ſui Redemptoris, cum affectuoſa reverentia Sacramentaliter debet ſuſcipere, & magis laudem Dei & honorem prætendere, quàm ſuam conſolationem quærere.

Nam toties myſticè communicat, & inviſibiliter reficitur, quoties incarnationis Chriſti myſterium paſſionem-

*bonam voluntatem, & pi…
intentionem communicand…
& ſic non carebit fructu Sacr…
…menti.*

*Poteſt enim quilibet dev…
…us, omni die & omni hora, ad
ſpiritualem Chriſti Commu…
…ionem ſalubriter & ſine pro…
…ibitione accedere:*

*Et tamen certis diebus &
…atuto tempore Corpus ſui
…edemptoris, cum affectuoſa
…everentia Sacramentaliter de…
… ſuſcipere, & magis laudem
… & honorem prætendere,
…m ſuam conſolationem
…rere.*

*…am toties myſticè com…
…cat, & inviſibiliter refi…
…, quoties incarnationis
…i myſterium paſſionem…*

que devotè recolit, & in amore ejus accenditur.

7. Qui aliter ſe non præparat, niſi inſtante feſto, vel conſuetudine compellente, ſæpiùs imparatus erit.

Beatus, qui ſe Domino in holocauſtum offert, quoties celebrat aut communicat.

Non ſis in celebrando nimis prolixus aut feſtinus, ſed ſerva bonum communem modum cum quibus vivis.

Non debes aliis generare moleſtiam & tædium, ſed communem ſervare viam ſecundùm majorum inſtitutionem: & potiùs aliorum ſervire utilitati, quàm propriæ devotioni vel affectui.

Cap. XI. *Quod Corpus Christi & sacra Scriptura maximè sint animæ fideli necessaria.*

Vox Discipuli.

1. O Dulcissime Domine Iesu, quanta est dulcedo devotæ animæ, tecum epulantis in convivio tuo: ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, nisi tu unicus dilectus ejus, super omnia desideria cordis ejus desiderabilis.

Et mihi quidem dulce foret, in præsentia tua ex intimo affectu lachrymas fundere, & cum pia Magdalena pedes tuos lachrymis irrigare.

Sed ubi est hæc devotio? ubi lachrymarum sanctarum copiosa effusio?

Cap. XI. *Quod Corpus Chr & sacra Scriptura maximè s anima fideli necessaria.*

Vox Discipuli.

1. O Dulcissime Domine Je-su, quanta est dulcedo devotæ animæ, tecum epulantis in convivio tuo: ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, nisi tu unicus dilectus ejus, super omnia desideria cordis ejus desiderabilis.

Et mihi quidem dulce foret, n præsentia tua ex intimo affectu lachrymas fundere, & m pia Magdalena pedes tuos chrymis irrigare.

Sed ubi est hæc devotio? ubi rymarum sanctarum co a effusio?

Certè in conspectu tuo & sanctorum Angelorum tuorum, totum cor meum ardere deberet, & ex gaudio flere.

Habeo enim te in Sacramento verè præsentem, quamvis aliena specie occultatum.

2. Nam in propria & divina claritate te conspicere, oculi mei ferre non possent: sed neque totus mundus in fulgore gloriæ majestatis tuæ subsisteret.

In hoc ergo imbecillitati meæ consulis, quòd te sub Sacramento abscondis.

Habeo verè & adoro, quem Angeli adorant in cælo, sed ego adhuc interim in fide, illi autem in specie & sine velamine.

Me oportet contentum esse

in lumine veræ fidei, & in ea ambulare, donec aſpiret dies æternæ claritatis, & umbræ figurarum inclinentur.

Cùm autem venerit quod perfectum eſt, ceſſabit uſus Sacramentorum; quia Beati in gloria cæleſti non egent medicamine Sacramentali:

Gaudent enim ſine fine in præſentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus ſpeculantes; & de claritate in claritatem abyſſalis Deitatis transformati, guſtant Verbum Dei caro factum, ſicut fuit ab initio & manet in æternum.

3. Memor horum mirabilium, grave mihi fit tædium, etiam quodlibet ſpirituale ſolatium: quia quamdiu Dominum meum apertè in ſua glo-

in lumine veræ fidei, & ina ambulare, donec aspiret dies æternæ claritatis, & umbræ figurarum inclinentur.

Cùm autem venerit quod perfectum est, cessabit usus Sacramentorum; quia Beati in gloria cælesti non egent medicamine Sacramentali:

Gaudent enim sine fine in præsentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus speculantes; & de claritate in claritatem abyssalis Deitatis transformati, gustant Verbum Dei caro factum, cut fuit ab initio & manet in ernum.

3. Memor horum mirabim, grave mihi fit tædium, am quodlibet spirituale som: quia quamdiu Domimeum apertè in sua glo-

ria non video, pro nihilo duco omne quod in mundo conspicio & audio.

Testis es tu mihi Deus, quòd nulla res me potest consolari, nulla creatura quietare, nisi tu Deus meus, quem desidero æternaliter contemplari.

Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate.

Ideò oportet ut me ponam ad magnam patientiam, & meipsum in omni desiderio tibi submittam.

Nam & Sancti tui, Domine, qui tecum jam in regno cælorum exultant, in fide & patientia magna, dum viverent, adventum gloriæ tuæ exspectabant. Quod illi crediderunt, ego credo: quod illi speraverunt, ego spero: quo illi per-

venerunt, per gratiam tuam me venturum confido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habebo etiam libros sanctos pro solatio & vitæ speculo; atque super hæc omnia, sanctissimum Corpus tuum pro singulari remedio & refugio.

4. Duo namque mihi necessaria permaximè sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.

In carcere corporis hujus detentus, duobus me egere fateor, cibo scilicet & lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum Corpus tuum ad refectionem mentis & corporis: & posuisti lucernam pedibus meis, verbum tuum.

venerunt, per gratiam tuam me venturum confido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habebo etiam libros sanctos pro solatio & vitæ speculo; atque super hæc omnia, sanctissimum Corpus tuum pro singulari remedio & refugio.

4. *Duo namque mihi necessaria permaximè sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.*

In carcere corporis hujus detentus, duobus me egere fateor, cibo scilicet & lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum Corpus tuum ad refectionem mentis & corporis: posuisti lucernam pedibus meis, verbum tuum.

Sine his duobus benè vivere non possem: nam verbum Dei, lux animæ meæ; & Sacramentum tuum, panis vitæ.

Hæc possunt etiam dici mensæ duæ, hinc & inde in gazophylacio sanctę Ecclesię positæ.

Vna mensa est sacri altaris, habens panem sanctum, id est, Corpus Christi pretiosum:

Altera est divinæ legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam, & firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt Sancta sanctorum, perducens.

Gratia tibi Domine Iesu, lux lucis æternæ, pro doctrinæ sacræ mensa, quam nobis per servos tuos Prophetas & Apostolos, aliosque Doctores, ministrasti.

5. Gratias tibi Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo charitatem tuam, cœnam paraſti magnam, in qua non agnum typicum, ſed tuum ſanctiſſimum Corpus & Sanguinem propoſuiſti manducandum: lætificans omnes fideles convivio ſacro, & calice inebrians ſalutari, in quo ſunt omnes deliciæ paradiſi, & epulantur nobiſcum Angeli ſancti, ſed ſuavitate feliciori.

6. O quàm magnum & honorabile eſt officium Sacerdotum, quibus datum eſt Dominum majeſtatis verbis ſacris conſecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio ſumere, & ceteris miniſtrare!

O quàm mundæ debent eſſe

5. Gratias tibi Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo charitatem tuam, cœnam parasti magnam, in qua non agnum typicum, sed tuum sanctissimum Corpus & Sanguinem proposuisti manducandum: lætificans omnes fideles convivio sacro, & calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciæ paradisi, & epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori.

6. O quàm magnum & honorabile est officium Sacerdotum, quibus datum est Domi-um majestatis verbis sacris onsecrare, labiis benedicere, anibus tenere, ore proprio nere, & ceteris ministrare! O quàm mundæ debent esse

ma-

manus illæ, quàm purum os, quàm sanctum corpus, quàm immaculatum cor erit Sacerdotis, ad quem toties ingreditur Auctor puritatis!

Ex ore Sacerdotis nihil nisi sanctum, nihil nisi honestum & utile procedere debet verbum, qui tam sæpè Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi ejus simplices & pudici, qui Christi Corpus solent intueri. Manus puræ, & in cælum elevatæ, quæ Creatorem cęli & terræ solent contrectare.

Sacerdotibus specialiter in Lege dicitur: *Sancti estote, quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester.*

8. Adjuvet nos gratia tua omnipotens Deus, ut qui officium Sacerdotale suscepi-

mus

mus, dignè ac devotè tibi in omni puritate & conſcientia bona famulari valeamus.

Et ſi non poſſumus in tanta innocentia vitæ converſari, ut debemus: concede nobis tamen dignè flere mala quæ geſſimus; & in ſpiritu humilitatis, ac bonæ voluntatis propoſito, tibi ferventiùs de cetero deſervire.

Cap. XII. *Quòd magna diligentia ſe debeat Communicaturus Chriſto præparare.*

Vox Dilecti.

1. EGo ſum puritatis amator, & dator omnis ſanctitatis.

Ego cor purum quæro, & ibi eſt locus requietionis meæ.

mus, dignè ac devotè tibi in omni puritate & conſcientia bona famulari valeamus.

Et ſi non poſſumus in tanta innocentia vitæ converſari, ut debemus: concede nobis tamen dignè flere mala quæ geſſimus; & in ſpiritu humilitatis, ac bonæ voluntatis propoſito, tibi ferventiùs de cetero deſervire.

CAP. XII. *Quòd magna diligentia ſe debeat Communicaturus Chriſto præparare.*

VOX DILECTI.

1. EGo ſum puritatis amator, & dator omnis ſanctitatis.

Ego cor purum quæro, & ibi eſt locus requietionis meæ.

Para mihi cœnaculum grande ſtratum, & faciam apud te Paſcha cum diſcipulis meis.

Si vis, ut veniam ad te, & apud te maneam: expurga vetus fermentum, & munda cordis tui habitaculum.

Exclude totum ſæculum, & omnem vitiorum tumultum: ſede tamquam paſſer ſolitarius in tecto, & cogita exceſſus tuos in amaritudine animæ tuæ.

Omnis namque amans ſuo dilecto amatori optimum & pulcherrimum preparat locum, quia in hoc cognoſcitur affectus ſuſcipientis dilectum.

2. Scito tamen, te non poſſe ſatisfacere huic præparationi ex merito tuæ actionis, etiamſi per integrum annum te præpa-

rares, & nihil aliud in mente haberes.

Sed ex ſola pietate & gratia mea permitteris ad menſam meam accedere: ac ſi mendicus ad prandium vocaretur divitis, & ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, niſi ſe humiliando & ei regratiando.

Fac quod in te eſt, & diligenter facito: non ex conſuetudine, non ex neceſſitate, ſed cum timore, & reverentia, & affectu, accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire.

Ego ſum qui vocavi, ego juſſi fieri; ego ſupplebo quod tibi deeſt: veni, & ſuſcipe me.

3. Cùm gratiam devotionis

rares, & nihil aliud in mente haberes.

Sed ex ſola pietate & gratia mea permitteris ad menſam meam accedere: ac ſi mendicus ad prandium vocaretur divitis, & ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, niſi ſe humiliando & ei regratiando.

Fac quod in te eſt, & diligenter facito: non ex conſuetudine, non ex neceſſitate, ſed cum timore, & reverentia, & affectu, accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire.

Ego ſum qui vocavi, ego juſſi fieri; ego ſupplebo quod tibi deeſt: veni, & ſuſcipe me.

3. Cùm gratiam devotionis tri-

tribuo, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, ſed quia tui miſertus ſum.

Si non habes, ſed magis aridum te ſentis, inſiſte orationi, ingemiſce & pulſa: nec deſiſtas, donec merearis micam aut guttam gratiæ ſalutaris accipere.

Tu mei indiges, non ego tui indigeo.

Nec tu me ſanctificare venis, ſed ego te ſanctificare & meliorare venio.

Tu venis ut ex me ſanctificeris, & mihi uniaris; ut novam gratiam recipias, & de novo ad emendationem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam: ſed præpara cum omni diligentia cor tuum, & introduc ad te dilectum tuum.

4. Opor-

4. Oportet autem, ut non solùm te præpares ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicitè conserves in ea post Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia pòst exigitur, quàm devota præparatio priùs. Nam bona postmodum custodia, optima iterùm est præparatio ad majorem gratiam consequendam.

Ex eo quippe valdè indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave à multiloquio, mane in secreto, & fruere Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

Ego sum cui te totum dare debes: ita ut jam ultrà non in

4. Oportet autem, ut non solùm te præpares ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicitè conserves in ea post Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia pòst exigitur, quàm devota præparatio priùs. Nam bona postmodum custodia, optima iterùm est præparatio ad majorem gratiam consequendam.

Ex eo quippe valdè indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave à multiloquio, mane in secreto, & fruere Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

Ego sum cui te totum dare debes: ita ut jam ultrà non in

te, sed in me, absque omni sollicitudine, vivas.

Cap. XIII. *Quòd toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento affectare debet.*

Vox Discipuli.

1. Quis mihi det, Domine, ut inveniam te solum, & aperiam tibi totum cor meum, & fruar te, sicut desiderat anima mea: & jam me nemo despiciat, nec ulla creatura me moveat vel respiciat, sed tu solus mihi loquaris, & ego tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui, & amicus cum amico convivari?

Hoc oro, hoc desidero, ut tibi totus uniar, & cor meum ab omnibus creatis rebus abs-

traham, magiſque per ſacram Communionem, ac frequentem celebrationem, cæleſtia & æterna ſapere diſcam.

Ah Domine Deus, quando ero tecum totus unitus, & abſorptus, meique totaliter oblitus?

Tu in me, & ego in te; & ſic nos pariter in unum manere concede.

2. Verè tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animæ meæ habitare omnibus diebus vitæ ſuæ.

Verè tu pacificus meus, in quo pax ſumma & requies vera, extra quem labor & dolor, & infinita miſeria.

Verè tu es Deus abſconditus, & conſilium tuum non eſt cum

traham, magisque per sacram Communionem, ac frequentem celebrationem, cælestia & æterna sapere discam.

Ah Domine Deus, quando ero tecum totus unitus, & absorptus, meique totaliter oblitus?

Tu in me, & ego in te; & sic nos pariter in unum manere concede.

2. Verè tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animæ meæ habitare omnibus diebus vitæ suæ.

Verè tu pacificus meus, in quo pax summa & requies vera, extra quem labor & dolor, & infinita miseria.

Verè tu es Deus absconditus, & consilium tuum non est cum im-

impiis, sed cum humilibus & simplicibus sermo tuus.

O quàm suavis est Domine spiritus tuus, qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo, de cælo descendente, illos reficere dignaris.

Verè non est alia natio tam grandis, quæ habeat deos appropinquantes sibi, sicut tu Deus noster ades universis fidelibus tuis; quibus ob quotidianum solatium, & cor erigendum in cælum, te tribuis ad edendum & fruendum.

3. Quæ est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs Christiana?

Aut quæ creatura sub cælo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pa-

pascat eam carne sua gloriosa?

O ineffabilis gratia! ô admirabilis dignatio! ô amor immensus homini singulariter impensus!

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro charitate tam eximia?

Non est aliud quod gratias donare queam, quàm ut cor meum Deo meo totaliter tribuam, & intimè conjungam.

Tunc exultabunt omnia interiora mea, cùm perfectè fuerit unita Deo anima mea.

Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi! Dignare Domine manere mecum, ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium

pascat eam carne sua gloriosa!

O ineffabilis gratia! ô admirabilis dignatio! ô amor immensus homini singulariter impensus!

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro charitate tam eximia?

Non est aliud quod gratius donare queam, quàm ut cor meum Deo meo totaliter tribuam, & intimè conjungam.

Tunc exultabunt omnia interiora mea, cùm perfectè fuerit unita Deo anima mea.

Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi: Dignare Domine manere mecum, ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium

meum, ut cor meum tibi sit unitum.

Cap. XIV. *De quorumdam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi.*

Vox Discipuli.

1. O Quam *magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te!* Quando recordor devotorum aliquorum, ad Sacramentum tuum, Domine, cum maxima devotione & affectu accedentium, tunc sæpiùs in me ipso confundor & erubesco: quòd ad altare tuum, & sacræ Communionis mensam, tam tepidè & frigidè accedo:

Quòd ita aridus, & sine affectione cordis maneo: quòd non sum totaliter accensus co-

ram te Deo meo: nec ita vehementer attractus & affectus sicut multi devoti fuerunt, qui præ nimio desiderio Communionis, & sensibili cordis amore, à fletu se non potuerunt continere:

Sed ore cordis & corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes aliter temperare nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni jucunditate & spirituali aviditate accepissent.

2. O vera ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacræ præsentiæ tuæ!

Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam

ram te Deo meo: nec ita vehementer attractus & affectus sicut multi devoti fuerunt, qui præ nimio desiderio Communionis, & sensibili cordis amore, à fletu se non potuerunt continere:

Sed ore cordis & corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes aliter temperare nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni jucunditate & spirituali aviditate accepissent.

2. O vera ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacræ præsentiæ tuæ!

Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam va-

validè ardet in eis, de Iesu ambulante cum eis.

Longè est à me sæpè talis affectus & devotio, tam vehemens amor & ardor.

Esto mihi propitius Iesu bone, dulcis & benigne: & concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui, in sacra Communione sentire, ut fides mea magis convalescat; spes in bonitate tua proficiat; & charitas semel perfectè accensa, & cæleste manna experta, numquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi præstare, & in spiritu ardoris, cùm dies beneplaciti tui venerit, me clementissimè visitare.

Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans & desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

CAP. XV. *Quod gratia devotionis, humilitate & sui ipsius abnegatione acquiritur.*

VOX DILECTI.

1. OPORTET te devotionis gratiam instanter quærere, desideranter petere, patienter & fiducialiter exspectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiosè

Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans & desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

Cap. XV. *Quòd gratia devotionis, humilitate & sui ipsius abnegatione acquiritur.*

Vox Dilecti.

1. Oportet te devotionis gratiam instanter quærere, desideranter petere, patienter & fiducialiter exspectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiosè

cum ea operari, ac Deo terminum & modum supernæ visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare præcipuè te debes, cùm parum aut nihil devotionis interiùs sentis; sed non nimiùm dejici, nec inordinatè contristari.

Dat sæpè Deus in uno brevi momento, quod longo negavit tempore; dat quandoque in fine, quod in principio orationis distulit dare.

2. Si semper citò gratia daretur, & pro voto adesset, non esset infirmo homini benè portabile.

Propterea in bona spe, & humili patientia, exspectanda est devotionis gratia. Tibi tamen & peccatis tuis imputa,

cùm non datur, vel etiam occultè tollitur.

Modicum quandoque eſt, quod gratiam impedit & abſcondit; ſi tamen modicum, & non potiùs grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et ſi hoc ipſum modicum vel grande amoveris, & perfectè viceris, erit quod petiſti.

3. *Statim namque, ut te Deo* ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu ſeu velle quæſieris, ſed integrè te in ipſo poſueris, unitum te invenies, & pacatum; quia nil ita benè ſapiet & placebit, ſicut beneplacitum divinæ voluntatis.

Quiſquis ergo intentionem ſuam ſimplici corde ſurſum ad

cùm non datur, vel etiam occultè tollitur.

Modicum quandoque est, quod gratiam impedit & abscondit; si tamen modicum, & non potiùs grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et si hoc ipsum modicum vel grande amoveris, & perfectè viceris, erit quod petisti.

3. Statim namque, ut te Deo ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quæsieris, sed integrè te in ipso posueris, unitum te invenies, & pacatum; quia nil ita benè sapiet & placebit, sicut beneplacitum divinæ voluntatis.

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad

Deum

Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatæ, evacuaverit, aptissimus gratiæ percipiendæ, ac dignus devotionis munere erit.

Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit.

Et quantò perfectiùs infimis quis renuntiat, & magis sibi ipsi per contemptum sui moritur, tantò gratia celeriùs venit, copiosiùs intrat, & altiùs liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, & affluet, & mirabitur, & dilatabitur cor ejus in ipso, quia manus Domini cum eo, & ipse se posuit totaliter in manu ejus usque in sæculum. Ecce sic benedicetur homo, qui quærit Deum in to-

to

to corde suo, nec in vanum accipit animam suam. Hic in accipiendo Sacram Eucharistiam magnam promeretur divinæ unionis gratiam, quia non respicit ad propriam devotionem & consolationem, sed super omnem devotionem, & consolationem, ad Dei gloriam & honorem.

CAP. XVI. *Quòd necessitates nostras Christo aperire, & ejus gratiam postulare debemus.*

VOX DISCIPULI.

1. O DULCISSIME atque amantissime Domine, quem nunc devotè desidero suscipere, tu scis infirmitatem meam, & necessitatem quam patior; in quantis

to corde suo, nec in vanum accipit animam suam. Hic in accipiendo Sacram Eucharistiam magnam promeretur divinæ unionis gratiam, quia non respicit ad propriam devotionem & consolationem, sed super omnem devotionem, & consolationem, ad Dei gloriam & honorem.

Cap. XVI. *Quòd necessitates nostras Christo aperire, & ejus gratiam postulare debemus.*

Vox Discipuli.

1. O Dulcissime atque amantissime Domine, quem nunc devotè desidero suscipere, tu scis infirmitatem meam, & necessitatem quam patior; in quantis ma-

malis & vitiis jaceo; quàm sæpè sum gravatus, tentatus, turbatus, & inquinatus.

Pro remedio ad te venio, pro consolatione & sublevamine te deprecor.

Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, & qui solus potes me perfectè consolari, & adjuvare.

Tu scis, quibus bonis indigeo præ omnibus, & quàm pauper sum in virtutibus.

2. Ecce, sto ante te pauper & nudus, gratiam postulans, & misericordiam implorans.

Refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina cæcitatem meam claritate præsentiæ tuæ.

Ver-

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia & contraria in patientiam, omnia infima & creata in contemptum & oblivionem.

Erige cor meum ad te in cælum, & ne dimittas me vagari super terram.

Tu solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in sæculum; quia tu solus cibus & potus meus, amor meus & gaudium meum, dulcedo mea & totum bonum meum.

3. Vtinam me totaliter ex tua præsentia accendas, comburas, & in te transmutes; ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internæ unionis, & liquefactionem ardentis amoris!

Ne patiaris me jejunum &

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia & contraria in patientiam, omnia infima & creata in contemptum & oblivionem.

Erige cor meum ad te in cælum, & ne dimittas me vagari super terram.

Tu solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in sæculum; quia tu solus cibus & potus meus, amor meus & gaudium meum, dulcedo mea & totum bonum meum.

3. *Vtinam me totaliter ex tua præsentia accendas, comburas, & in te transmutes; ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internæ unionis, & liquefactionem ardentis amoris!*

Ne patiaris me jejunum & ari-

aridum à te recedere, sed operare mecum misericorditer, sicut sæpiùs operatus es cum Sanctis tuis mirabiliter.

Quid mirum, si totus ex te ignescerem, & in meipso deficerem; cùm tu sis ignis semper ardens, & numquam deficiens; amor corda purificans, & intellectum illuminans?

CAP. XVII. *De ardenti amore, & vehementi affectu suscipiendi Christum.*

VOX DISCIPULI.

1. CUM summa devotione & ardenti amore, cum toto cordis affectu & fervore, desidero te Domine suscipere, quemadmodum multi Sancti, & devotæ personæ, in communicando te desideraverunt, qui tibi

tibi maximè in ſanctitate vitæ placuerunt, & in ardentiſſima devotione fuerunt.

O Deus meus, amor æternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis, cupio te ſuſcipere cum vehementiſſimo deſiderio, & digniſſima reverentia, quam aliquis Sanctorum umquam habuit, & ſentire potuit.

2. Et licet indignus ſum omnia illa ſentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac ſi omnia illa gratiſſima inflammata deſideria ſolus haberem.

Sed & quæcúmque poteſt pia mens concipere & deſiderare, hæc omnia tibi, cum ſumma veneratione & intimo favore, præbeo & offero.

tibi maximè in sanctitate vitæ placuerunt, & in ardentissima devotione fuerunt.

O Deus meus, amor æternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis, cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio, & dignissima reverentia, quam aliquis Sanctorum umquam habuit, & sentire potuit.

2. Et licet indignus sum omnia illa sentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem.

Sed & quæcumque potest pia mens concipere & desiderare, hæc omnia tibi, cum summa veneratione & intimo favore, præbeo & offero.

Nihil opto mihi reservare, sed me & omnia mea tibi sponte & libentissimè immolare.

Domine Deus meus, creator meus, & redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude & honore; cum tali gratitudine, dignitate, & amore; cum tali fide, spe & puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit & desideravit sanctissima mater tua, gloriosa virgo Maria, quando Angelo euangelizanti sibi incarnationis mysterium, humiliter ac devotè respondit: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum.*

3. Et sicut beatus præcursor tuus, excellentissimus Sanctorum Ioannes Baptista, in præ-

ſentia tua lætabundus exultavit in gaudio Spiritus ſancti, dum adhuc maternis clauderetur viſceribus: & poſtmodum cernens inter homines Ieſum ambulantem, valdè ſe humilians, devoto cum affectu dicebat: *Amicus autem ſponſi, qui ſtat, & audit eum, gaudio gaudet propter vocem ſponſi*: ſic & ego, magnis & ſacris deſideriis opto inflammari, & tibi ex toto corde me ipſum præſentare.

Vnde & omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales exceſſus, ac ſupernaturales illuminationes, & cælicas viſiones tibi offero & exhibeo, cum omnibus virtutibus & laudibus, ab omni creatura in cælo & in terra celebratis, & cele-

brandis, pro me & omnibus mihi in oratione commendatis; quatenus ab omnibus dignè lauderis, & in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea Domine Deus meus, & deſideria infinitæ laudationis, ac immenſæ benedictionis; quæ tibi, ſecundùm multitudinem ineffabilis magnitudinis tuæ, jure debentur.

Hæc tibi reddo, & reddere deſidero, per ſingulos dies & momenta temporum; atque ad reddendum mecum tibi gratias & laudes, omnes cæleſtes ſpiritus, & cunctos fideles tuos, precibus & affectibus invito & exoro.

5. Laudent te univerſi populi, tribus, & linguæ; & ſan-

ctum ac mellifluum nomen tuum, cum summa jubilatione, & ardenti devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devotè altissimum Sacramentum tnum celebrant, & plena fide recipiunt, gratiam & misericordiam apud te invenire mereantur, & pro me peccatore suppliciter exorent.

Cumque optata devotione, ac fruibili unione, potiti fuerint, & benè consolati, ac mirificè refecti, de sacra mensa cælesti abscesserint, mei pauperis recordari dignentur.

Cap. XVIII. *Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacræ fidei.*

ctum ac mellifluum nomen tuum, cum summa jubilatione, & ardenti devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devotè altissimum Sacramentum tuum celebrant, & plena fide recipiunt, gratiam & misericordiam apud te invenire mereantur, & pro me peccatore suppliciter exorent.

Cumque optata devotione, ac fruibili unione, potiti fuerint, & benè consolati, ac mirificè refecti, de sacra mensa cælesti abscesserint, mei pauperis recordari dignentur.

Cap. XVIII. *Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacræ fidei.*

Vox Dilecti.

1. Cavendum est tibi à curiosa & inutili perscrutatione hujus profundissimi Sacramenti, si non vis in dubitationis profundum submergi.

Qui scrutator est majestatis, opprimetur à gloria. Plus valet Deus operari, quàm homo intelligere potest. Tolerabilis, pia & humilis inquisitio veritatis, parata semper doceri, & per sanas Patrum sententias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quæ difficiles quæstionum relinquit vias, & plana ac firma pergit semita mandatorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt.

Fides à te exigitur, & ſincera vita; non altitudo intellectus, neque profunditas myſteriorum Dei.

Si non intelligis, nec capis, quæ infra te ſunt; quomodo cōprehendes, quę ſupra te ſunt?

Subdere Deo, & humilia ſenſum tuum fidei, & dabitur tibi ſcientiæ lumen, prout tibi fuerit utile ac neceſſarium.

3. Quidam graviter tentantur de fide & Sacramento: ſed non eſt hoc ipſis imputandum, ſed potiùs inimico.

Noli curare, noli diſputare cum cogitationibus tuis, nec ad immiſſas à diabolo dubitationes reſponde; ſed crede verbis Dei, crede Sanctis ejus & Prophetis, & fugiet à te nequam inimicus.

Fides à te exigitur, & sinceritas; non altitudo intellectus, neque profunditas mysteriorum Dei.

Si non intelligis, nec capis, quæ infra te sunt; quomodo cōprehendes, quę supra te sunt?

Subdere Deo, & humilia sensum tuum fidei, & dabitur tibi scientiæ lumen, prout tibi fuerit utile ac necessarium.

3. Quidam graviter tentantur de fide & Sacramento: sed non est hoc ipsis imputandum, sed potiùs inimico.

Noli curare, noli disputare cum cogitationibus tuis, nec ad immissas à diabolo dubitationes responde; sed crede verbis Dei, crede Sanctis ejus & Prophetis, & fugiet à te nequam inimicus.

Sæpè multum prodest, quod talia sustinet Dei servus.

Nam infideles & peccatores non tentat, quos securè jam possidet; fideles autem devotos variis modis tentat & vexat.

4. Perge ergo cum simplici & indubitata fide, & cum supplici reverentia ad Sacramentum accede.

Et quidquid intelligere non vales, Deo omnipotenti securè committe.

Non fallit te Deus; fallitur, qui sibi ipsi nimium credit.

Graditur Deus cum simplicibus; revelat se humilibus; dat intellectum parvulis; aperit sensum puris mentibus, & abscondit gratiam curiosis & superbis.

Ratio humana debilis est, &

falli poteſt; fides autem vera, falli non poteſt.

5. Omnis ratio, & naturalis inveſtigatio, fidem ſequi debet, non præcedere, nec infringere.

Nam fides & amor ibi maximè præcellunt, & occultis modis in hoc ſanctiſſimo & ſuperexcellentiſſimo Sacramento operantur.

Deus æternus & immenſus, infinitæque potentiæ, facit magna & inſcrutabilia in cælo & in terra, nec eſt inveſtigatio mirabilium operum ejus.

Si talia eſſent opera Dei, ut facilè ab humana ratione caperentur, non eſſent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

FINIS

IV *Librorum De Imitat. Chriſti.*

ORA-

falli poteſt; fides autem veri, falli non poteſt.

5. Omnis ratio, & naturalis inveſtigatio, fidem ſequi debet, non præcedere, nec infringere. Nam fides & amor ibi maximè præcellunt, & occultis modis in hoc ſanctiſſimo & ſuperexcellentiſſimo Sacramento operantur.

Deus æternus & immenſus, infinitæque potentiæ, facit magna & inſcrutàbilia in cælo & in terra, nec eſt inveſtigatio mirabilium operum ejus.

Si talia eſſent opera Dei, ut facilè ab humana ratione caperentur, non eſſent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

F I N I S

IV Librorum De Imitat. Chriſti.

ORATIO

Devotiſſima vel ante, vel ſub Miſſa dicenda, tam laicis, quam Sacerdotibus conveniens.

Quæ

Ex operibus Thomæ de Kempis excerpta, viſa eſt hoc loco non incongrue inſeri.

1. Reſpice clementiſſime Pater de ſanctuario tuo, & de excelſo cœlorum habitaculo, ſuper ſacrificium acceptabile tibi. Intuere ſacroſanctam hoſtiam unigeniti Filii tui, quam offert vultui tuo pro nobis.

Ipſe eſt enim ſummus ſacerdos & verus pontifex, qui non

alienam hostiam, sed propriam carnem dedit ad immolandum in Ara crucis pro vita sæculi.

Propitiare ergo mihi peccatori hodie per hanc salutarem victimam. Esto exorabilis mihi infirmo homini, multum labili & vitioso, qui non sum dignus respicere cœlum, neque calcare terram, quoniam te Creatorem meum offendi sæpissimè, sæpius agendo, loquendo, cogitando contra præcepta tua irreverenter & insensate.

Propter quæ omnia merito incurri gravissimam indignationem tuam, nec non omnium creaturarum accumulavi mihi inimicitiam. Te enim offenso & despecto, jam utique justo judicio omnis adver-

alienam hostiam, sed propriam carnem dedit ad immolandum in Ara crucis pro vita sæculi.

Propitiare ergo mihi peccatori hodie per hanc salutarem victimam. Esto exorabilis mihi infirmo homini, multum labili & vitioso, qui non sum dignus respicere cœlum, neque calcare terram, quoniam te Creatorem meum offendi sæpissimè, sæpius agendo, loquendo, cogitando contra præcepta tua irreverenter & insensate.

Propter quæ omnia merito incurri gravissimam indignationem tuam, nec non omnium creaturarum accumulavi mihi inimicitiam. Te enim offenso & despecto, jam utique justo judicio omnis adversatur

satur creatura peccatori.

Sed omnipotens & Deus totius consolationis miserere mihi servo tuo, ex intimo corde pœnitenti & dolenti. Quoniam ex nihilo factus sum, & in peccatis conceptus, ut fragilis homo cecidi.

Parce mihi Domine, parce. Da veniam filio prodigo ad te revertenti de siliquis porcorum, & stanti ante thronum gloriæ tuæ, & postulanti magnum misericordiæ tuæ à mane usque ad vesperam; donec descendat ros gratiæ, & pluvia consolationis super terram cordis mei, quod jam aruit & contabuit præ multitudine peccatorum.

Propter temetipsum inclina Deus meus aurem tuam mihi,

& exaudi verba mea. Mirifica misericordias tuas, qui salvos facis sperantes in te.

Scio, quia non propter opera mea facies, si qua fortè videntur: sed propter bonitatem tuam Domine, quæ immensurabilis prædicatur.

Amplius autem exaudi me, per singulare meritum amantissimi & dulcissimi Filii tui Iesu Christi, qui pro peccatoribus crucifixus est & mortuus, ut omnium peccata, sua deleret passione.

2. Recordare alme Pater inæstimabilis charitatis ejus, quomodo in mortem tradidit animam suam, ut vivificaret populum suum, qui in nullo sibi pepercit, ut reis & damnatis in æternum parceres.

& exaudi verba mea. *Mirifica* misericordias tuas, qui salvos facis sperantes in te.

Scio, quia non propter opera mea facies, si qua fortè videntur: sed propter bonitatem tuam Domine, quæ immensurabilis prædicatur.

Amplius autem exaudi me, per singulare meritum amantissimi & dulcissimi Filii tui Iesu Christi, qui pro peccatoribus crucifixus est & mortuus, ut omnium peccata, sua deleret passione.

2. Recordare alme Pater inæstimabilis charitatis ejus, quomodo in mortem tradidit animam suam, ut vivificaret populum suum, qui in nullo sibi pepercit, ut reis & damnatis in æternum parceres.

Memento amarissimæ passionis ejus, quam gravia & indigna suscepit: qualiter ab hora matutina usque ad exitum suum in cruce pro humano genere laboravit. clamans sanguinis sui effusione pro reconciliandis tibi peccatoribus: ut amicos de inimicis faceret, & de suis profugis adoptionis filios.

O summe & venerande & colende Pater, hodie tibi repræsento omnia signa passionis unici Filii tui, cum nostra supplicatione atque suffragio omnium beatorum Martyrum, qui eandem passionem specialiùs imitati sunt.

Aspice & cognosce, cujus sunt signa amabilia, adoranda per secula. Ecce crux, clavi,

lancea, fel, arundo, ſpongia, ſputa, flagella, corona ſpinea, ſudor, ſanguis, alapa, virga, reſtis, columna, alba veſtis, purpura, & inconſutilis tunica.

Iſta ſunt pretioſa ornamenta & regalia vexilla, quibus ad debellandas aëreas poteſtates proceſſit Vnigenitus tuus in noſtræ carnis ſubſtantia.

Iſta ſunt arma bellica, quibus mors devicta eſt, & humana natura redempta.

Per hæc igitur benedicta & glorioſa paſſionis inſignia dimitte mihi omnia peccata mea.

Sit mihi hæc veneranda armatura, & decora, contra omnia vitia & tentamenta ſingularis potentia.

Sit mihi quotidianum ſpe-

lancea, fel, arundo, *spongia*, *sputa*, flagella, corona spinea, sudor, sanguis, alapa, virga, restis, columna, alba vestis, purpura, & inconsutilis tunica.

Ista sunt pretiosa ornamenta & regalia vexilla, quibus ad debellandas aëreas potestates processit Vnigenitus tuus in nostræ carnis substantia.

Ista sunt arma bellica, quibus *mors devicta est*, & humana natura redempta.

Per *hæc* igitur benedicta & gloriosa passionis *insignia* dimitte *mihi* omnia peccata mea.

Sit mihi hæc veneranda armatura, & decora, contra omnia *vitia* & tentamenta singularis *potentia*.

Sit mihi quotidianum spe-

culum

culum & dulcissimum animæ meæ solatium tam dolorosum & flebile spectaculum.

3. Suscipe sanctissime Pater, gratissimam hostiam oblati corporis Filii tui, quam tu ipse tibi præparasti, ac in sempiternum satisfactoriam, dignam atque sufficientem esse voluisti, ad exhaurienda omnia peccata, tam contracta quam voluntate admissa.

Suscipe me pariter hodie in sancta oblatione, qua nulla sanctior est & præstantior, quæ tibi venerabiliter offertur per manus Sacerdotum tuorum diebus singulis, pro vivis & mortuis, ac pro cunctis necessitatibus nostris.

Proficiat hæc mihi & omnibus orationibus meis commen-

men-

mendatis, quorum neceſſitas & fides tibi nota eſt, ſive jam præſentes, ſive abſentes huic ſolemni celebrationi exiſtant.

Perveniant ad te preces eorum & devotio, cooperetur illis ad ſalutem ineffabilis virtus & efficacia Sacramenti, quod divinitus eſt inſtitutum, non humanitus inveſtigandum, ſed piè colendum, fideliter adorandum, firmiter credendum, & uſque ad conſummationem ſeculi continuandum.

O pretioſiſſimum & ſuaviſſimum ſacrificium quod tibi æterno Patri pro nobis obtulit coæternus Filius tuus, factus & ipſe hoſtia vera, viva, ſalutaris, unica, & perfecta: qui erat ſolus pontifex immaculatus, ſanctus & immunis ab omni

mendatis, quorum necessitas & fides tibi nota est, sive jam præsentes, sive absentes huic solemni celebrationi existant.

Perveniant ad te preces eorum & devotio, cooperetur illis ad salutem ineffabilis virtus & efficacia Sacramenti, quod divinitus est institutum, non humanitus investigandum, sed piè colendum, fideliter adorandum, firmiter credendum, & usque ad consummationem seculi continuandum.

O pretiosissimum & suavissimum sacrificium quod tibi æterno Patri pro nobis obtulit coæternus Filius tuus, factus & ipse hostia vera, viva, salutaris, unica, & perfecta: qui erat solus pontifex immaculatus, sanctus & immunis ab omni de-

delicto, non habens necesse priùs pro semetipso rogare, & hostiam secundum legem offerre; sed pro debitoribus mortis semel moriens intercessit, non habentibus nec invenientibus in universa creatura, quid pro delicto suo redderent.

Iam igitur non despero, neque ultra desperabo de venia & curatione peccatorum, quotiescumque etiam me peccatum apprehenderit.

Inveni enim fontem, quo lavandus accedam: medicum, ad quem sanandus recurram.

Scio ubi sit spes mea, & universa consolatio mea. Quia in passionibus & vulneribus Domini mei Iesu Christi, summa salutis totaque ratio spei meæ consistit & abundat.

Per omnia benedictus sis Deus meus, qui tam magna & immensa divinæ largitatis beneficia contulisti mihi. Istis namque vehementer me accendis, ad regratiandum tibi & dilecto Filio tuo.

4. Sed ô mi pater fidelissime, quid agam, quia nil dignum in me reperio, aptum dono gratiæ tuæ.

Veruntamen bone Pater, cujus sunt omnia dona bonorum; scio, quia nullius indiges, & tamen te parva nostra delectant, si ea devotè & spontanee tibi videris offerri.

Dabo igitur aliquid, & modicum, quod mihi relictum deperire potest, amori tuo sacrificabo.

Nam tibi oblatum melius

mihi

Per omnia benedictus sis Deus meus, qui tam magna & immensa divinæ largitatis beneficia contulisti mihi. Istis namque vehementer me accendis, ad regratiandum tibi & dilecto Filio tuo.

4. Sed ô mi pater fidelissime, quid agam, quia *nil dignum in me reperio*, aptum dono gratiæ tuæ.

Veruntamen bone Pater, cujus sunt omnia dona bonorum; scio, quia *nullius indiges*, & tamen te *parva* nostra delectant, si ea devotè & spontaneè tibi videris offerri.

Dabo igitur aliquid, & modicum, quod mihi relictum deperire potest, amori tuo sacrificabo.

Nam tibi oblatum melius

mihi manet, & tamen merces futura non deerit tam liberè offerenti.

Si auderet quis inhæsitanter se donare tibi, tu te utique redderes illi, fieretque quod ore Capitis nostri dictum est: *Date, & dabitur vobis.*

Nunc ergo, si digneris accipere, ecce voluntariè meipsum offero, & tuæ dispositioni animam meam & corpus meum fidenter derelinquo.

Voluntatem quoque propriam (qua pinguius nil tibi offertur) ex hac hora & deinceps promptissimo corde resigno; quemadmodum dilectus Filius tuus Christus Dominus noster suam tibi commisit voluntatem, ut nostram in sua abnegatione obtineret salutem, for-

mam præbens ſequentibus ſe fidelibus brevi & pleno ſermone, quem dixit : *Pater mi, non ſicut ego volo, ſed ſicut tu: fiat voluntas tua.*

5 Hoc itaque exemplo vehementer admonitus te inſpirante & juvante, denuo me reſigno, omnibus, quæ mundi ſunt renuntio.

Carnis deſideria deſpicio, omnes actus & nefaria conſilia maligni ſpiritus abjicio, tuo me deſpondeo : tibi adhærere ſervitio cunctis diebus vitæ meæ concupiſco, jam jamque devotè id agere inſtituo.

Adhuc vero, ut plenius perficiam voluntatem tuam, en meam frangere paratus ſum per veram obedientiam, quam tibi in Prælato meo teneor ex-

mam præbens ſequentibus ſe fidelibus brevi & pleno ſermone, quem dixit: *Pater mi, non ſicut ego volo, ſed ſicut tu: fiat voluntas tua.*

5 Hoc itaque exemplo vehementer admonitus te inſpirante & juvante, denuo me reſigno, omnibus, quæ mundi ſunt renuntio.

Carnis deſideria deſpicio, omnes actus & nefaria conſilia maligni ſpiritus abjicio, tuo me deſpondeo: tibi adhærere ſervitio cunctis diebus vitæ meæ concupiſco, jam jamque devotè id agere inſtituo.

Adhuc vero, ut plenius perficiam voluntatem tuam, en meam frangere paratus ſum per veram obedientiam, quam tibi in Prælato meo teneor ex-

hibere. Ejus enim voci cum obedio, tibi veraciter obedio.

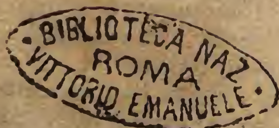
Ergo illius manibus tanquam parvulus in Chriſto renatus, qui ſe Baptiſtæ ſui manibus humiliter inclinavit, gubernandum me ſubmitto.

Fratrum quoque meorum conſiliis & ſermonibus, tota humilitate & pia charitate libens parebo, quos nimirum ſanctiores & longe me ſapientiores intelligens, jure meæ imperfectioni præfero.

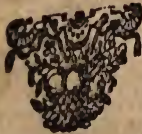
Tibi autem eandem imperfectionem meam cognitam eſſe ſciens, in defectibus me accuſo, atque ſanioris emendationis remedium multa contritione à te expoſco: quatenus benevolentiſſima manus tua, quæ omnem infirmitatem

curat, & omnem impotentem roborat, meam indigentiam non relinquat. Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum.

curat, & omnem impotentem roborat, meam indigentiam non relinquat. Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum.

INDEX CAPITVM IV LIBRORVM De Imitatione Christi.

LIBER I.

LIBER II.

LIBER II.

LIBER III.

LIBER IV.

LIBER IV.

F I N I S.

[illegible]

